

XIII. KÖTET, 3. FÜZET. ÚJ FOLYAM. 1905. JÚLIUS—SZEPTEMBER

MAGYAR
KÖNYVSZEMLE.

A MAGYAR NEMZ. MÚZEUM SZÉCHÉNYI ORSZ. KÖNYVTÁRÁNAK
KÖZLÖNYE.

A NM. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM MEGBÍZÁSÁBÓL

SZERKESZTI

KOLLÁNYI FERENCZ.

1905. ÉVI FOLYAM.

— III. FÜZET. —

BUDAPEST

KIADJA A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM SZÉCHÉNYI ORSZ. KÖNYVTÁRA.

1905.

TARTALOM.

	Lap
Dr. Esztegar László (†). A Toldi-trilogia eredeti kéziratai a Magyar Nemzeti Múzeumban. Első közlemény	193
Dr. Ahn Frigyes. Mannel (Manlius) János magyarországi nyomtatványai. (1582—1604.) Második befejező közlemény	238
Horváth Ignác. Revisnyei Reviczky János Ferencz könyvtára 1742-ből	246
Tárca. Évnegyedes jelentés a Magy. Memz. Múzeum könyvtáranak állapotáról az 1904. év második negyedében	259
A Magyar Tudományos Akadémia könyvtára 1904-ben	263
A Szegedi Somogyi-könyvtár állapota az 1904. év második felében	265
Szakirodalom. Paul Heitz, Hundert Kalender-Inkunabeln. <i>Ism. dr. Gulyás Pál.</i> — Kóssa Gyula, Magyar állatorvosi könyvészet. <i>Ism. —ly—. — Hinrich's Halbjahrs-Katalog der im deutschen Buchhandel erschienenen Bücher etc. Ism. dr. Gárdnyi Albert.</i> — Külföldi folyóiratok szemléje. (<i>Deutsche Literaturzeitung.</i> XXVI. 14—22. 24. 26. <i>La Bibliofilia.</i> VII. 1—2. <i>Mitteilungen des Oesterr. Vereins für Bibliothekswesen.</i> IX. 2. <i>Revue des Bibliothèques.</i> XV. 3—4. <i>Rivista delle Biblioteche e degli Archivi.</i> XVI. 3—4. <i>Zeitschrift für Bücherfreunde.</i> IX. 1—3. <i>Zentralblatt für Bibliothekswesen</i> XXII. 4—5. 6.)	268
A magyar bibliografiai irodalom az 1905. év második negyedében Horváth Ignácztól	278
Vegyes közlemények. Kinevezések a Magy. Nemz. Múzeum könyvtárában. Ráth György † (r.). Denifle Henrik † (<i>A. A.</i>). A torinói nemzeti könyvtár helyreállítása (<i>—sp—</i>). Központi honvédkönyvtár (<i>K. L.</i>). A baseli levéltár új épülete. (γ.). Rohonyi Györgynek a M. N. Múzeumot dicsőítő versei (π.)	280
Változások a magyarországi nyomdáknál 1905. jun. 16-tól szeptember 15-ig	278
Melléklet. A hazai hírlapirodalom 1904-ben. I. A magyar hírlapirodalom. <i>id. Szinnyei József-től.</i> A hazai nem magyar nyelvű hírlapirodalom <i>Kereszty István-tól</i> III. Folyóiratok <i>Horváth Ignác-tól.</i> — Függelék: A magyar nyelvű hírlapok és folyóiratok statisztikája 1780—1904 <i>id. Szinnyei József-től</i>	1—65

A TOLDI-TRILOGIA EREDETI KÉZIRATAI A MAGYAR NEMZETI MÚZEUMBAN.

NÉHAI DR. ESZTEGÁR LÁSZLÓTÓL.¹

(Első közlemény.)

Esztegár László dr. múzeumi könyvtárőr irodalmi munkásságának utolsó fejezete zárul le ezzel a dolgozattal, melyben a *Toldi-trilogia* egyes kézirati darabjainak a végleges szöveggel való összehasonlítását tervezte. Esztegár László dr. összehasonlításokat tett ugyanis a nyomtatásban megjelent és a kéziratban maradt darabok tartalma között és a több helyen jelentkező eltérések arra az elhatározásra ösztönözték, hogy a kézirati szöveg összes eltéréseit, melyek, mint első fogalmazások, később, a végső kidolgozások után kimaradtak a trológiából, vizsgálódás tárgyává tegye és eredeti szövegezésüket közrebocsássa. Már 1904 elején hozzáfogott a munkához s a trilogia első és második részének (Toldi, Toldi estéje) főbb eltéréseit nagyjában össze is jegyezte. Sajtó alá készülő dolgozatáról időközben tudomást vett a Toldi költemények hivatott magyarzója, *Lehr Albert* s a munkában levő dolgozat várható megjelenését *Toldi Estéje*² című magyarzó tanulmánya 1905-iki kiadásában jelezte. Ámde a dolgozat nem készült el s Esztegár László állandó betegsége és halála folytán befejezetlenül maradt mostanig, midőn kiegészítve a trilogia harmadik darabjával, az irodalmi szempontoknak és Esztegár dr. intenczióinak megfelelő módon juttatjuk nyilvánosság elé. A csonkán maradt dolgozat nélkülözvén az ilyen összehasonlító tanulmányoknál mellőzhetetlen bevezető ismertetést s helyenként való

¹ Bevezette *Bányai Elemér* dr.

² Toldi Estéje. Irta Arany János. Magyarázta: Lehr Albert. Jeles Írók Iskolai Tára. XC. Budapest, 1905. Franklin-társulat kiadása. 36-ik oldal.

kommentálást, ennek is pótlására vagyunk utalva, midőn az irodalmi kutatás számára a dolgozatot ezúttal készen adjuk.

* * *

A Toldi-trilogia eredeti kéziratai Buda halálával, három félbörkötésfi darabban Arany László hagyatékából jutottak 1899-ben a Nemzeti Múzeum birtokába. Hogy Arany László végső rendelkezése a Nemzeti Múzeum részére épen e költeményeket szemelte ki, bizonyosága az ő nemes érzékének, melylyel megérezte, hogy a nemzeti irodalom legelső gyűjteményében a nemzeti szellemre jó ideig legközvetlenebbül ható Toldi-költeményeknek és Buda halálának van helyük. Az első kötet Toldi kéziratát és Toldi estéje kétféle fogalmazását, az 1848-ikit és az 1854-ikit tartalmazza, a második Toldi szerelmét s a harmadik Buda halálát. Ámde nem lehet pusztán ereklyéknek tekinteni e kéziratokat. A ki végiglapozza e köteteket, nyomban észreveszi, hogy ezekben *Arany János* alkotó művészetének tanulmányozásához és megértéséhez irodalmi érdekességű gazdag anyag rejlik. A nagyszámú változtatások, kihúzások, átírások, melyek sokszor egész versszakokra terjednek ki, megannyi alkalom a művészi értelem és képzelet munkája megfigyelésére, a mint a jellemzetes és hatásos kifejezésmódok eszközei után kutat. Legkevesebb javítás van a Toldi szerelme kéziratán. Itt azonban igen becsesek a dátumok, melyek jelzik, hogy a mű egyes részei mikor készültek. A végső dátum 1879 május 15. E dátumok alapján Arany kedélyállapotának változásairól is néhány érdekes adattal értesülünk. Aránylag nem sok az eltérés a Toldi kéziratban, habár fél és egész strófák, a verssoroknak pedig egész tömege jelzi az első és utolsó szövegezés között levő különbségeket. Toldi estéje 1854-iki kiadásának végzavában jelenti Arany, hogy e művét, »*alig néhány versszak pótlással*« épen abban az alakban kapja az olvasó, mint az 1848 óta készen levő kéziratban található. Ennek az utalásnak a valószínűsége attól függ, hogyan értelmezzük. Végére járva a két szöveg tartalmának, a mi meggyőződésünk az, a mi egyuttal az Esztegar Lászlóé és Lehr Alberté is, hogy nem néhány versszak pótlásáról van itt szó, hanem más beosztásról, *lényeges* átalakításokról, melyek első olvasásra feltűnővé teszik a két szöveg egymástól való eltérését. Az 1848-iki kiadás először is négy énekből áll,

míg az 1854-iki hatból. Ez a költeménynek csupán a külső formájára vonatkozik, de jelzi egyúttal az eltérések további sorozatát. Egész versszakok vannak benne, a mik hiányzanak az 1854-iki fogalmazásból s ebben viszont ismét versszakokra terjedő pótlások vannak, a mik nincsenek benne az 1848-iki szövegben. Az eltéréseket a párhuzamos közlések egyébiránt feltüntetik, de feltüntetik még Lehr Albert Toldi Estéje legújabb, 1905-iki kiadásának szemelvényei is, melyek az első és az 1854-iki szöveg különböző variációit állítják szembe egymással. A nagyszámú pótlások, kihúzások, változtatások érdekesen tárják elénk Arany alkotó munkásságának ama szubjektív vonását, mely a külső hatások és a kedélyi válságok irányában nyilvánul s a mit Arany irodalmi működésének minden mozzanata igazol. Bizony sok tépelődés, sok gond, sokszor önbizalomhiány, óriási óvatosság, a művészi hatás iránt való bizonytalanság, ezernyi kétség van beletemetve ezekbe a sorokba, melyek végül úgy jelentek meg a nyilvánosság előtt, mint egy sima, zavarnélküli lélek harmonikus alkotásai. Arany nem volt könnyű munkás, aminthogy a nagy elmék legtöbbször is valószínűleg nem az. Költeményein a gond, az aggodalmasság megható példái tárulnak fel s az itt közreadott változatok épen annak a körültekintő, vigyázó, folytonosan aggályoskodó alkotó módszernek bizonyosságai, mely megelőzte a Toldi-költeményeket, míg végleges alakjukat megkapták. Előttünk ennek a nemes magyar szellemnek oly becses minden sora, hogy a munkát, mely valójában csak technikai beleavatkozást igényelt, örömmel és kegyelettel végeztük. Nemzeti kulturánk fejlődésének egyik erős láncszeme az ő munkássága, ez a munkásság pedig, mely tele volt a magyar szellem erejével és át volt hatva a magyar faj nagyra hivatott szerepének hitével, varázsát még ma sem veszttette el. A mód, a hogyan Arany a magyar élet fényes képeit Toldi alakjában felelevenítette, a maga idejében az egész nemzetet elbájolta. A módszer, a kísérletezés pedig, melylyel e költeményeknek formát, művészi nyelvet és összefüggést iparkodott adni, látható a párhuzamos közlésekben, melyek viszont az irodalomtörténészt, a kutatót, az Arany tisztelőit, egyszóval a mai nemzedéket mindenkifelett érdekelni fogják. Ezért hasznos, egyben kegyeletes a munka, mely a Toldi-költemények különféle szövegeit most bemutatja.

A párhuzamos közlések így következnek:

I. TOLDI.

ELŐHANG.

1. VERSSZAK.

3. Toldi Miklós képe úgy lobog fel nékem	3. Toldi Miklós képe úgy <i>(csil- lámlik)</i> nékem
4. Majd kilencz tiz ember-öltő régiségben.	4. <i>(Túl)</i> kilencz, tiz ember-öltő régiségben
6. Pusztító csatában szálfá-ökle- lését	4. <i>(Keresztül hét)</i> ember-öltő ré- giségben.
	6. Pusztító <i>csatáin</i> szálfá ökle- lését.

ELSŐ ÉNEK.

1. VERSSZAK.

5. Boglyák hüvösében tiz-tizen- két szolga	5. <i>(Itt-amott egy ferde boglya szinte szánja</i>
Hortyog, mintha legjobb rendin menne dolga	<i>Hogy korán elszáradt árva sarjú-lyánya</i>
Hej pedig üresen; vagy félig rakottan	<i>S mintha volna ő is életérző pára</i>
Nagy szénás szekerek álldogál- nak ottan.	<i>Görnyedezve néz le törpe faj- zatára.)</i>

8. VERSSZAK.

*(Ezért emésztődik egyedül ma-
gában
Mint ha szénrakás ég fojtott
garmadában
De habár körülte egy vásár
nép volna
Lelke fájdalomról még sem
panaszolna)*

10. VERSSZAK.

,Hé paraszt melyik ut megyen itt Budára ?'	,Hé paraszt, melyik ut megyen itt Budára ?'
Kérdi Laczfi hegykén, csak amúgy félvállra ;	Kérdi Laczfi hegykén, csak amúgy félvállra ;
De Toldinak a szó szívébe nyillalik,	De Toldinak a szó szívébe nyilallik

És olyant döbben rá, hogy
 kívül is hallik
 »Hm, paraszt én!« emigy füs-
 tölög magában.
 »Hát ki volna úr más széles
 e határban?
 Toldi György talán, a róka
 lelkű bátya,
 Ki Lajos királynál fenn a
 tányért váltja?

És olyant döbben rá, hogy
 kívül is hallik.
 (S mintha förgeteggé lenne
 mindjárt válva.
 Szoros balkezében megrendül a
 szálfa
 Szólni kezd, de a szót gyorsan
 vissza kapja
 Húsos szája-szélit majd vérig
 harapja.)

11. VERSSZAK.

»Hm, paraszt én!« emigy füs-
 tölög magában,
 Hát ki volna úr, más széles e
 határban?
 Toldi György talán, a róka-
 lelkű bátya,
 Ki Lajos királynál fenn a
 tányért váltja?
 (A ki kedves öcscsét marha közt
 marasztá,
 Földes urfi lévén tette sült
 paraszttá,
 S hogy ne tudjon lenni daliás
 levente
 Rá czudar pimaszság durva
 mázát kente.)

15. VERSSZAK.

8. Csaknem összeroppan a rúd
 vas kezében

8. Összeroppan a rúd markoló
 kezében.

MÁSODIK ÉNEK.

1. VERSSZAK.

2. De van drága dolog addig
 Nagyfaluban.

2. De (volt) drága dolog addig
 Nagyfaluban.

6. VERSSZAK.

8. Mintha a szivébe nagy kést
 mártának

8. Mintha kebelébe hosszú kést
 fűrnének.

8. VERSSZAK.

*(Amint látja Györgyöt, — Györgyöt az egyetlen
Bátyát, évek óta először vé-
letlen.
Fiát az apának, ki rég sirba
vagyon,
Fiát az anyának, kit ő szeret
nagyon,
A testvér szeretet vissza száll
fészkébe
Amely fészek vagyon a Miklós
szívébe.
A bosszuság pedig úgy olvad,
úgy gyérül
Mint tavasszal a hó a gólya
fejérül.)*

13. VERSSZAK.

6. Add ki bátya tüstént, ami engem illet.   6. Add ki bátya *(mindjárt)*, ami engem illet.

NEGYESEDIK ÉNEK.

1. VERSSZAK.

4. És ezerjő füvet tépni a sebére   4. És ezerjő füvet *(köt)* ... a sebére

14. VERSSZAK.

6. Majd éjjél vetette minden este végét.   6. *(Hogy éjjél vetette a beszéde)*...

15. VERSSZAK.

4. Hej, ki tudja, mikor lesznek belé jóvá.   4. *(Tudja isten :)* mikor lesznek belé jóvá.
6. Mert azért az árvák gondviselő atyja   6. *(Egykor Toldi Györgyöt a kezembe adja.)*

16. VERSSZAK.

6. Szél sem hoz felétek én rólam ujságot   8. *(Szél sem hozza rólam erre az ujságot)*

19. VERSSZAK.

4. Molnár legényeknek álmélkodására
4. (*Lisztos molnároknak*) álmélkodására
8. Ne taszítsd a sirba, jó édes anyádat.
8. (*Jaj*) ne taszítsd sirba jó édes anyádat.

21. VERSSZAK.

8. Nagy meleg köny csepp ült szeme pillájára.
8. Nagy meleg köny ült *a* szeme pillájára.

22. VERSSZAK.

8. Csak meg ne szakadjon szive örömében.
8. Csak meg ne (*repedjen*) szive örömében.

23. VERSSZAK.

4. Összehajtogatta szalonnás ruháját.
4. Össze(*göngyölygette*) szalonnás ruháját

ÖTÖDIK ÉNEK.

2. VERSSZAK.

6. Egy teremtés sincs ott, a kit megláthatna
6. (*Tudja, hogy nincs senki, akit ott láthatna*)

3. VERSSZAK.

7. Mint a juhászbojtár, a midőn kapatja
7. Mint a juhászbojtár, a midőn (*szoktatja*)

5. VERSSZAK.

4. Nagy meredt szemei szörnyen kidagadnak
4. (*Szemei mint az öklöm úgy fel*)dagadnak

6. VERSSZAK.

5. Messze az avasba esik a vadállat.
5. Messze a (*nádas*)ba esik a vadállat.

7. VERSSZAK.

7. Hátsó lábával úgy szoritja térdét.
7. Hátsó lábával (*meg*) szoritja térdét.

9. VERSSZAK.

6. Mint egy nagy csoroszllya lóg ki zölde nyelve	6. Mint egy nagy csoroszllya lóg ki (<i>kékes</i>) nyelve

12. VERSSZAK.

1. Miklós az elméjét mindenké- pen hányta.	1. Miklós az elméjét (<i>sok</i>) min- denkép hányta.

15. VERSSZAK.

3. Tudd meg: a legyilkolt atya- finak vére	3. (<i>Tudod</i>) a legyilkolt atyafinak vére
5. Tudd meg, ha megölnéd tennen testvéredet	5. (<i>Tudod,</i>) ha megölnéd tennen testvéredet

16. VERSSZAK.

1. Most mintha valami ötlenék eszébe	1. (<i>De</i>) mintha valami ötlenék eszébe
7. Hátral a két farkas csüngött a sarkáig,	7. (<i>Lábikráját verte a két farkas állá.</i>)
8. Vissza sem tekintett az anyja házáig	8. <i>Smig csak haza nem ért, addig meg sem állá.</i>
	8. (<i>Hátra</i>) sem tekintett az (<i>apja</i>) házáig

HATODIK ÉNEK.

1. VERSSZAK.

1. Szépen süt le a hold Nagy- falú tornyára	1. (<i>Holdvilág süt szépen</i>) Nagy- falú tornyára

2. VERSSZAK.

2. Letevé a kertnek harmatos gyepére	2. <i>Lete(szi)</i> a kertnek harmatos gyepére

3. VERSSZAK.

2. Máskor a sárkánynyal is bi- rokra menne.	2. (<i>Hisz az oroszlánynyal</i>) is bi- rokra menne.

4. VERSSZAK.

5. Nyitva áll az ajtó: látszik a György ágya:	5. <i>(Nyitva Toldi Györgynek a háló szobája,</i>
6. Hosszú fehér kendőt terít a hold rája	6. <i>A hold hosszú fehér kendőt vet ágyára.)</i>

6. VERSSZAK.

1. Ott lesi Miklós a szunyogháló mellett	1. <i>(Hortyogva jár Györgyből ki s be a lehellet</i>
2. Györgyből mikép hortyog ki s be a lehellet;	2. <i>Miklós megáll szunyoghálós ágya mellett.)</i>
6. De Miklós elkezdí: »No, megölnénelek	6. De Miklós elkezdí: <i>(Most) megölnénelek</i>
7. Hanem most egyszer nem leszék ártásodra	7. Hanem most egyszer nem leszék <i>(bántásodra)</i>

9. VERSSZAK.

2. Elrebbenté Miklós csendes kopogása	2. Elrebbenté Miklós <i>(halkan) kopogása</i>

10. VERSSZAK.

3. Egy fillér kis darab, de annyi hely sincsen	3. <i>(Egy kis pénz micsoda?) de annyi hely sincsen</i>
4. Hová az orczáján csókvetést ne hintsen	4. <i>Melyet az orczáján csókkal el ne hintsen.)</i>

11. VERSSZAK.

7. Pedig ő is szörnyen megvala indulva	7. <i>(Miklós is fölöttébb) megvala indulva</i>

12. VERSSZAK.

3. Vagy pedig alatta reszelnének tormát.	3. Vagy <i>(mintha) alatta reszelnének tormát.</i>
8. A kétféle könnye egybeszakadtanak.	8. A kétféle könnyek <i>(össze) szakadtanak.</i>

14. VERSSZAK.

1. Nem remélem, hogy itt maradásom légyen	1. Nem <i>(várom), hogy itt(hon) maradásom légyen,</i>

16. VERSSZAK.

7. De mihelyt ezt hallá, mindjárt észrevette.	7. De <i>(hogy ezt meg)</i> hallá, mindjárt észrevette.

17. VERSSZAK.

1. A kutyák haragját nem egyéb okozta	1. <i>(Ebek vonítását)</i> nem egyéb okozta

18. VERSSZAK.

7. Lelke volt talán a láncz közöt- tük, a ki ¹	7. <i>(Azt gondolnák: lelke a köte- lék,² a ki</i>
8. Nem kikapcsolódott: tövestül szakadt ki	8. <i>Nem eloldék, hanem)</i> tövestül szakadt ki

19. VERSSZAK.

5. »Ki járt itt? mi járt itt?« igy óbégatának.	5. »Ki járt itt? mi járt itt?« igy <i>hüledézének,</i>
6. Hogy a két farkasra reá akadának. ³	6. <i>A midőn a két nagy farkasra lelének.</i>

20. VERSSZAK.

3. és 4. sora az eredeti kéziratban fordított
rendben áll s mai helyzetük a 2. 1. számmal van
jelezve.

HETEDIK ÉNEK.

3. VERSSZAK.

8. A barátságtalan nedves éjsza- kában.	8. A barátságtalan <i>(sötét)</i> éjsza- kában.

NYOLCZADIK ÉNEK.

1. VERSSZAK.

5. Hát előbb mint Miklós ő is Budán termett.	5. Hát előbb Miklós <i>(nál)</i> ő is Budán termett.

¹ »Volt« után »közöttük« törölve.

² Fölébe javítva s ismét kitörölve: »lelke volt a kötél . . .«

³ Eredeti kéziratban kitörölve, de a nyomtatásnál visszaállítva.

5. VERSSZAK.

3. Azt mondád: igen nagy erő lakik benne.   3. Azt mondád: *(erő van)* . . .

9. VERSSZAK.

7. A foga fehérít mindjárt kimutatta   7. *(Fehérét fogának)* mindjárt kimutatta.

13. VERSSZAK.

8. Ugy nyered királyi függő pecsétemet.   8. *(S meg)*nyered királyi függő pecsétemet.

14. VERSSZAK.

1. Toldi Györögy veresebb lön a főzött ráknál.   1. Toldi György *veresb lön a kifőzött* ráknál.

KILENCZEDIK ÉNEK.

13. VERSSZAK.

8. Hát nekem mond Toldi, hol lesz ma tüzhelyem.   8. Hát nekem mond Toldi, hol *(van a)* tüzhelyem.

14. VERSSZAK.

7. Akkor is ki volt ő mindenünnen zárva.   7. Akkor is ki volt *(már)* mindenünnen zárva.
8. Nyughelyet nem adott senki éjtszakára   8. *(S nem adott)* . . .

15. VERSSZAK.

5. Fogadása jut most eszébe s így sóhajt: 5. Fogadása jut *(ott)* eszébe s így sóhajt:
7. Hol vagyon a pajzsom, pán-céloom, fegyverem.   7. Hol vagyon a *(vértem)*, pán-céloom, fegyverem.

16. VERSSZAK.

8. Mintha lába előtt valamit keresne.   8. Mintha lába *(mellett)* valamit keresne.

17. VERSSZAK.

5. »Felveszem azt«, mondá és örült előre :
 7. (*Abba öltözik fel, mond*) s örült előre

TIZEDIK ÉNEK.

13. VERSSZAK.

4. Bencze pedig tartá a két markát neki.
 4. Bencze (*meg tartotta a jobb*) markát neki.

14. VERSSZAK.

3. De a századikat könnyü helyett hagyom :
 3. De a századikat (*magam körül*) hagyom :

TIZENEGYEDIK ÉNEK.

4. VERSSZAK.

3. Mindenütt belepte az arany paszománt.
 3. Mindenütt (*ellepte*) az arany paszománt.

5. VERSSZAK.

1. Hogy a csárdába ért, felöltözött szépen,
 1. (*Hazament sietve.*) felöltözött szépen,
 8. Elsikamlott szörén a fényes napsugár.
 8. (*Szörén elsikamlott*) a fényes napsugár.

10. VERSSZAK.

5. (*Élő emberből — kihuzva.*)

18. VERSSZAK.

7. Hogy, ha bár mély tenger nyelné el hazádat.
 7. Hogy, ha bár (*sós*) tenger (*el*) nyelné hazádat.

19. VERSSZAK.

7. Leborult a nagy cseh: kegyelem! irgalom.¹
 7. (*Most*) leborult a cseh: kegyelem! irgalom.

¹ Ez volt az eredeti fogalmazás is.

20. VERSSZAK.

4. Piros lett a nagy kard gaz-   4. Piros *(volt)* a nagy kard gaz-
dája vérétől.   dája vérétől.

TIZENKETTEDIK ÉNEK.

5. VERSSZAK.

1. Térdre esett most a király lá-   1. Térdre esett *(Toldi)* a király
bainál,   lábainál,

6. VERSSZAK.

6. Azért nyájasan ily kérdést tón   6. Azért *(ilyen kérdést tón Miklós)*
elébe.   elébe.

7. VERSSZAK.

4. Mert nem tréfaság az, a mit most   4. Mert nem *(holmi tréfa)*, a mit
hallotok   most hallotok
6. S György azon van, hogyan   9. S György azon van, hogyan
ásson ennek vermet   ásson *(neki)* vermet.

14. VERSSZAK.

5. De míg ezt elmondta, az alatt   5. *(Semmit sem mondhatna ke-*
leoldott   *gyelmes király,*
Derekáról egy nagy cifra ve-   *Ami Toldinak ily örömet csi-*
res kardot: *nálna.*
Gyémánt a cifrája, arany volt   *Pénzért vagy birtokért, hej*
a reze,   *dehogy cserélne,*
Toldinak nyújtotta, s mondá: *Dárius kincsenek még oda*
»Kösd fel nesze!«   *sem nézve.)*

16. VERSSZAK.

3. Épen mintha álma kezdődnék   3. Mintha *(épen)* álma kezdődnék
most elől,   most elől,

20. VERSSZAK.

7. De kivel nem ér föl egész   7. *De a míg egy csillag lesz a*
világ ökre   *magyar égen*
8. Dicső hire neve fenmaradt   8. *Szép emlékezete szájról-szájra*
örökre¹   *mégyn.*

Vége oct. 23-án 1846.

¹ Eredeti fogalmazásban kitörölve, de a nyomtatásban ismét helyreállítva.

II. TOLDI ESTÉJE.

A) *Az 1848-iki kézirat.*

jul. 3. 1847. (Arany jegyzete.)

ELSŐ ÉNEK.

1. VERSSZAK.

4. És hosszúkat alszik rá, midőn megfutja.	4. <i>Aztán hosszút</i> alszik rá, mikor megfutja
7. Megrezdül a feje sok öregnek erre.	7. <i>Megreszket</i> a feje sok öreg- nek erre.

2. VERSSZAK.

1. Így pihent akkor is, így te- kinte vissza	1. Így pihent <i>egyszer</i> is, így tekinte vissza.
2. Sima volt a mező, a menny pedig tiszta	2. Sima volt a mező az <i>ég</i> pedig tiszta.
3. Milliom kis naptól ragyogott a mező	3. <i>Az égen semmi sem fénylett,</i> <i>csak épen ő,</i>
4. Akárhova nézett, csak azt látta: ez ő!	4. <i>De milliom naptól csillogott a</i> <i>mező,</i>
5. Itt egy tócsa tükrén s felve- tődő halán	5. Itt egy tócsa <i>szinén s benne</i> <i>fürdő kacsán,</i>
8. Láthatá a vén nap önnön ia-fiát	8. Láthatá a vén nap önnön <i>íát-fiát</i>

3. VERSSZAK.

1. Sok felé tekintte, módja is volt ebben	1. Sok felé <i>tekintett</i> , módja is volt ebben

4. VERSSZAK.

4. Nézte, hogyan térdel a sir dombja megett,	4. Nézte, hogy térdel a <i>kókereszt</i> megett,
8. Kebelére kulcsol összefont ke- zével	8. Kebelére kulcsol <i>összetett</i> ke- zével.

5. VERSSZAK.

4. Ám egy hang mi nem sok, annyi sincsen rajta,	4. Ám egy hang mi nem sok, <i>annyi</i> <i>sem jó</i> rajta,

6. VERSSZAK.

Hiányzik.

7. VERSSZAK.

7. Egyszer majd neki vág a zivatar napja,	7. Egyszer majd neki jó a zivatar napja,

10. VERSSZAK.

7. Inte a cselédnek s parancsolta neki:	7. Inte ¹ a cselédnek s parancsolá neki:

12. VERSSZAK.

4. Nem nehéz dolog azt ásóval kimérni	4. <i>Nem esett sokáig azt kimérsimélni.</i>

14. VERSSZAK.

4. Hogy itten, kezemet összedugva, nézem,	4. Hogy itten — kezemet összedugva — nézem
5. Ugy sem ástam én sírt — haótátul óta . . .«	5. <i>(Ugy is régen ástam kertet olyan ágyrak,</i>
6. Itt beszédét rögtön félbeszakította	6. <i>Melybe maggyümölcsül rothadt embert hányrak.)²</i>
7. S nézett gazdájára hunyorított szemmel,	7. S gazdájára nézett hunyorított szemmel
8. Lesve, hogy felel majd igennel vagy nemmel	8. Lesve, hogy majd felel, igennel vagy nemmel.

15. VERSSZAK.

8. Hirt adott szelével, hogy veszelget közelget.	8. <i>(Tornyozott, úgy tetszék, ezen hű embernek.)</i>

18. VERSSZAK.

1. Oh, de hát menyébéli szenteséges angyalok	1. De hát <i>mennyégbéli</i> szenteséges angyalok

¹ Eredetileg: intett.² A zárjel közt álló passusok a kéziratban ki vannak törölve, s a mai szöveggel helyettesítve.

19. VERSSZAK.

1. Bencze itt egy kissé elhagyá beszédét	1. Bencze itt egy <i>kicsit</i> elhagyá beszédét

20. VERSSZAK.

6. Negyven éve lesz már hogy bevették oda ;	6. <i>Harmincz</i> éve lesz már hogy bevették oda ;

21. VERSSZAK.

1. Fölegyenesedék e szavakat hallván,	1. Fölegyenesedék e <i>beszédet</i> hallván,
5. De nem szóla semmit, mintha néma volna,	5. De nem <i>szólott</i> semmit, mintha néma volna,
6. Rátekinte a vén fegyver- hordozóra,	7. <i>Rátekintett</i> a vén fegyver- hordozóra,

22. VERSSZAK.

1. Hát beszélt is Bencze, mert nagyon kilátta	1. Hát beszélt is Bencze, mert (<i>bölcsen</i>) kilátta

23. VERSSZAK.

2. Azóta hányadik új esztendőt írják!	2. Azóta (<i>sokadik</i>) új esztendőt írják!
7. Rátekintett Toldi a kicsiny halomra	7. (<i>Toldi is ránézett</i>) a kicsiny halomra.

24. VERSSZAK.

4. Ha lapú és burján fel nem verte volna	4. Ha a <i>medvetóvis</i> fel nem verte volna

25. VERSSZAK.

5. Megszólal még egyszer fagga- tózásképen :	5. Megszólal még egyszer <i>fagga- tódzóképen</i> :

26. VERSSZAK.

1. »Oktalan csevegés! magam is rátérek,	1. Oktalan (<i>beszédék!</i>) magam is rátérek,
4. Gonosz végre jutván medve- vadászatón :	4. Gonosz végre jutván medve- vadászatón!

27. VERSSZAK.

2. Kilátszott belőle ősz haja, szakálla;   2. Kilátszott belőle ősz haja s szakálla;

28. VERSSZAK.

4. Jó öreg czimborám, hallgasd meg ez egy szót   4. *(Régi jó)* czimborám, hallgasd meg ez egy szót
5. Most fejemre várom a kaszást, a halált.   5. Most *magamra* várom a kaszást, a halált.

30. VERSSZAK.

8. S tudja Isten, meddig lehettem volna még   8. S (isted tudja) meddig lehettem volna még.

Kéziratban a 30. versszak után e versszak következik:

*(Bűnömért, mi sok volt, imádkoztam sokat,
Meggzántam és bántam lelkemből azokat,
Hiszen megbocsátja isten, ha nem értem,
Szentjeért a kinek hamva felett kértem.
Oh! ha — kit a szülék igazsága terem,
Ezer iziglen kisarjad a kegyelem:
Ugy vétkimet ott fenn szememre nem vetik
Mert én vagyok első és az ezredik.)*

32. VERSSZAK.

6. Lágýabb szive lévén, mint a gazdájának.   6. Lágýabb *(volt a szive)* mint a gazdájának.

33. VERSSZAK.

1. S immár az esthajnal, mintha város égne,   1. S im már az esthajnal, *mint egy égő város,*
2. Felsütött pirosan, tüzesen az égre;   2. Felsütött pirosan a *nagy ég boltjához;*

37. VERSSZAK.

8. Nem arany, nem ezüst, — kis   8. Nem arany, ezüst — *(egy)* kis
     vér a váltsága.   vér a váltsága.¹

38. VERSSZAK.

5. Most az olasz, mint egy him   5. *(Most, miként him páva, az*
     páva, kevélyen,   *olasz kevélyen)*

40. VERSSZAK.

2. Étellel, itallal ujíts föl ma-   2. Étellel, itallal ujíts *meg*
     gamat,   magamat.
 6. Hálj nálam, sötét lesz elmenni   6. Hálj nálam, sötét *(van)* el-
     egyedül   menni egyedül

41. VERSSZAK.

7. De csak úgy boronga szemem   7. De csak úgy *borongott a sze-*
     az álom.   *mén* az álom.

MÁSODIK ÉNEK.

»Egy olasz vitéztől mind elejteté-
 nek.«

Ilosvai.

»Nagy öklelő fáját, hogy fel-
 hányja vala
 Lajos király kérdi valljon kicsoda
 volna.

Ilosvai.

1. VERSSZAK.

2. Nem üle ki másnap az ég   2. Mem üle ki *reggel*² az ég kü-
     küszöbére,   szöbére.
 3. Tán bizony beteg lett, ágyba   3. Tán bizony beteg lett *(és)*
     lévén esve   ágyba *(volt)* esve
 4. Hogy ki sem pillanta sem   4. Hogy ki sem *tekintett* sem
     reggel sem estve.   reggel sem estve.
 6. Mely egész nap röstelt föl-   6. *A mely se fel nem ment, se*
     menni vagy alá,   *nem szállott alá,*
 7. Nagy nehéz fojtó köd, milyen   7. Nagy nehéz fojtó köd, *a mi*
     az embernek   *az embernek*
 8. A lelkét is nyomja, rátapad   8. *A lelkére fekszik nyomasztó*
     tehernek.   *tehernek.*

¹ Még előbb: Nem arany, nem ezüst; csak vér a váltsága.

² Előtte *más* kihúzva.

2. VERSSZAK.

2. Be levén fődözve nagy vastag ruhával;	2. <i>El</i> levén fődözve a nehéz homálylyal;
5. »Hm!« köhinte néha; néha felsóhajtja.	5. »Hm!« (<i>mormogta</i>) néha; néha felsóhajtja
6. Nagy lehet az a bú, hogy erőt vesz rajta,	6. Nagy <i>lehetett</i> a bú, hogy erőt vett rajta,
8. Hogy az erős Toldi sem bírja a terhet	8. Hogy az erős Toldi sem <i>birja</i> a terhet

3. VERSSZAK.

2. Sokszor lesz ilyen nap, mikor fölkeresnék,	2. Sokszor lesz ilyen nap, mikor <i>elővennék</i> ,
5. De adhat kegyelmet, adja bár halmazzal:	5. De adhat kegyelmet, adja bár <i>halommal</i> :
6. Ha eddig nem adta: most nem élek azzal!	6. <i>Ha megölt először</i> henye <i>unalommal</i>
7. Nyakamon penészlik az unalom örve.	7. <i>Adhat már kegyelmet, adja bár özőnnel</i>
8. Testem meg van törve, lelkem meg van ölve.«	8. <i>Ha eddig nem adta, most azt mondom: nem kell!</i> «

4. VERSSZAK.

1. Jött azonban a dei, parha nem süt a nap,	1. <i>Telt az idő: dél lett, bár</i> ¹ <i>nem sütött</i> a nap,
2. Jön az éj, bár holdja nem világol annak,	2. <i>Jött az éj, de</i> holdja <i>nem világolt</i> annak, ²
3. Sem egy szelet holdja, sem egy szem csillaga,	3. Sem egy <i>karéj</i> holdja, sem egy szem csillaga
4. Hogy magát legalább látná az éjszaka.	4. <i>A mivel meglátná magát</i> az éjszaka.
8. Mely a Toldi útján harmadikszor kele.	8. <i>A minthogy csakugyan jött a hajnal vele.</i>

5. VERSSZAK.

1. Ébred a zaj reggel híres Budavárban,	1. (<i>Támad a nagy robaj</i>) híres Budavárban,
7. Mert halálos vért az olasz bár nem ontott,	7. Halálos vért (<i>ugyan</i>) az olasz nem ontott,

¹ Kitörölve *még*.² Előbb: (*Meg*)jött az éj(*fél is*), de holdja nem (*volt*) annak.

8. Tíz is megfeküdte egy nap a
porondot.¹

8. *(De meg bélyegezte velök a
porondot.)*
*(De naponként (mindennap) vérrel
festé a porondot.)*

6. VERSSZAK.

2. Fekete mén lova nehezen
czipelé,

2. Fekete mén lova nehezen
emelé,

4. De csontos teste volt a leg-
súlyosb tereh

4. De csontos teste volt *legsúlyo-
sabb* tereh.

7. Szive a szerencsén hólyaggá
fuvódott

7. Szive a szerencsén *nagyra
fuvalkodva*

8. S gyakran éles szókkal ilyen
csúfolódott:

8. *A népnek gyakorta éles szó-
kat monda:*

8. VERSSZAK.

1. De ugyan' ki jőne? melyik
merne jőni,

1. De *hiszen* ki jőne? melyik
merne jőni.

2. Gyenge ábrázatját kövön össze-
törni . . . ?

2. Gyenge *(fehér arczát)* kövön
összetörni?

3. Ne lopjuk az időt: felment
annak ára;

3. *Kár a drága időt veszteniünk
hiába*

4. Jobb, hogy minden ember haza-
megy dolgára;

4. Jobb hogy minden ember *el-
megyen* dolgára

5. Én is ezt a czimert haza-
viszem innét,

5. Én *ez országezt* mert haza vi-
szem innét

6. Mivelhogy ez engem örökösen
illet

6. *Minthogy* ez örökösen *(csak)*
engemet illet

7. Jó'jszakát magyarok, ámbár
reggel vagyon;

7. *(Jó estét)* magyarok, ámbár
reggel vagyon

9. VERSSZAK.

3. A lázadt magyarok azonképen
vannak

3. A lázadt magyarok *(most)*
azonkép *(tettek)*

4. Mind az olasz felé törnek és
rohannak.

4. Mind az olasz felé *(tődulnak,)*
rohannak.

Mind az olasz felé *(törnek,
törekcszenek)*

10. VERSSZAK.

7. Egyformák tetőtül talpig épen-
séggel,

7. Egyformák tetőtül talpig *(tel-
jességgel,)*

¹ E sor irónnal bejegyezve, ily szórenddel: Megfeküdte egy nap tíz is a porondot. A mai szórendet tintával fölébe jegyzett számok mutatják.

11. VERSSZAK.

2. Hogy hitvány beszéddel színe elé állunk,	2. Hogy hitvány beszéddel <i>eleibe</i> állunk,
5. Im az országczimert négyes ¹ szalagjával,	5. Im az országczimert <i>keresztes</i> <i>halmával</i>
6. Négy ezüst szalagján hét oroszlánjával,	6. <i>Oroszlánnyal írott fehér sza-</i> <i>laggával</i>
7. Koronás, keresztes, hármás zöld hegyével,	7. <i>Csatatért jelentő veres meze-</i> <i>jével</i>
8. Egy bitang kalandor játékon nyeré el.	8. Egy bitang kalandor <i>játékban</i> nyeré el

12. VERSSZAK.

1. »Tiszteljük, becsüljük az olaszt mi otthon,	1. »Tiszteljük, becsüljük <i>mi az</i> <i>olaszt</i> otthon
3. Ne kössön velünk ki, csúffá ne tegyen, mert	3. Ne <i>kössön ki velünk</i> , csúffá ne tegyen, mert
5. Soh'se lásson úgy föl hústorony testével	5. Boh'se lásson <i>oly</i> fel hústorony testével
6. Szeme föl se nyiljék koczka szerencsével	6. Szeme <i>se nyiljék fel</i> koczka szerencsével.
7. Gyermeki játszásnak mi a di- csősége?	7. Gyermek <i>háborúnak</i> mi a dicső- sége?

13. VERSSZAK.

4. Melyben egy nemzetnek böcsü- lete forog.	4. <i>Kiben</i> egy nemzetnek becsü- lete forog.
7. Szégyen és kaczajgúny a bukás jutalma	7. Szégyen és <i>kaczaj az elbukás</i> jutalma
8. De dicső az ember hazájáért halva	8. De dicső az ember <i>a hazáért</i> halva.

14. VERSSZAK.

2. Szembeszállunk pedig nem csak kopjaszállra,	2. Szembeszállunk pedig nem csak <i>mulatságra</i> ,

15. VERSSZAK.

1. Mig az egyik szólott, fejjel a testvére	1. <i>Igy beszélt az egyik.</i> Fejjel a testvére
2. Ráüté a szókat, mintha ő beszélne	2. <i>Ráhagyott minden szót</i> , mintha ő beszélne.

¹ A Nagy Lajos korabeli magyar czímer leírására Arany 1847 nyarán, Szilágyi István m.-szigeti tanártól kérte az adatokat.

4. Víni mind a kettő engedelmet kapott.	4. <i>A király vivásra engedelmet adott.</i>
5. Az olasz kivonta — s végig nézett kardján	5. <i>Az olasz kivonta hosszú széles kardját</i>
6. Fényes lapját kétszer végig-fente karján	6. <i>Tenyéréhez törle annak fényes lapját,</i>
7. S megfordult a lóval egy álló helyében,	7. <i>Megfordult a lóval egy álló helyében,</i>
8. Körülhordta szemét a temérek népen.	8. <i>S körülhordta szemét a temérek népen.</i>

16. VERSSZAK.

2. Mintha fénylő kardját nem is venné észre;	2. <i>Fénylő pallosára, villogó szemére;</i>
7. Kik midőn a korlát közzé bejövének,	7. <i>Kik midőn a korlát közt megjelenének,</i>

17—25. VERSSZAK.

Hiányoznak.

26. VERSSZAK.

8. S küldék neki ilyen erős izennel:	8. <i>S (a hírnöknek adák) ilyen izennel</i>

28. VERSSZAK.

8. A hánynak egy-egy szál pelyhet győzők adni.«	8. <i>A hánynak egy-egy szál tollat (tudok) adni.«</i>

29. VERSSZAK.

1. A magyar leventék átalltak egyszerre	1. <i>A magyar leventék (szégyeltek) egyszerre</i>
3. Nyilat húztak, a nyil esék Bertalanra,	3. <i>De nem tanakodtak huzamos ideig,</i>
4. Megölelte bátyját, és indult rohanva.	4. <i>Megindult rohanva a beszéde-szebbik.</i>
7. Dárda, ember és ló úgy suhant előre,	7. <i>Dárda, ember és (nyíl) úgy suhant előre,</i>

30. VERSSZAK.

7. Mig gazdája nagyot bilente a dárdán,	7. <i>Az alatt gazdája a tündöklő dárdát</i>
8. A magyar vitéznek hónaljába mártván.	8. <i>A magyar vitéznek hóna alá mártá.</i>

31. VERSSZAK.

5. Elbúsulta magát a másik dalia   5. (*Neki keseredett*) a másik dalia

32. VERSSZAK.

7. Parittyázott a vas — felre-   7. (*Nagy fenn kalimpázott a kard*
     pült ragyogva,   *vas ragyogva*
 8. Aztán eltemette magát a ho-   8. *S* eltemette magát a *nyirkos*
     mokba   homokba)

33. VERSSZAK.

5. Egybe' visszarántá. Dólt a test   5. *Együtt* visszarántá. Dólt a test
     utána,   utána,

36. VERSSZAK.

Hiányzik.

HARMADIK ÉNEK.

A kéziratban a másod-
 dik ének folytatása.

1. VERSSZAK.

3. Hajszála se görbült a nagy   3. Hajszála *sem* görbült a nagy
     viadalban   viadalban

2. VERSSZAK.

3. Nyilik a sorompó, életre   3. (*Nyitva*) a sorompó, életre
     halálra,   halálra,

3. VERSSZAK.

4. De vitéz nem akad, aki vívna   4. De vitéz nem akad (*víni*
     harczot.   *többé*) harczot.
 5. Szerbe-számba vette a hadi   5. Szerbe-számba (*veszi*) a hadi
     eszközét   eszközét
 6. S elhagyá az olasz a sorompók   6. *Az* olasz (*s elhagyja*) a so-
     közét   rompók közét.
 7. Felállt a király is szégyenült   7. Feláll a király is (*telve bús*)
     haraggal   haraggal

5. VERSSZAK.

6. Vélvéd, hurezol egy nagy pusztai   6. *Hosszunyelű mint egy pusztai*
     kútostort;   *kútostor* ;

6. VERSSZAK.

7. Otromba két szerszám, ordas- nál ordasabb,	7. Otromba két <i>(fegyver)</i> , ordas- nál ordasabb,

7. VERSSZAK.

6. A mi nagy lenne, ha tekenő volna is:	6. <i>(Már az)</i> nagy lenne, ha te- kenő volna is
8. Nem óróra szabták ahhoz a mértéket	8. Nem óróra <i>vették</i> ahhoz a mértéket

8. VERSSZAK.

5. Kétfelől a nyergen egy-egy szál parittyá	5. Kétfelől a <i>kápn</i> egy-egy szál parittyá.

9. VERSSZAK.

3. Vállán az öregnek van az erős kézij,	3. Vállán az <i>(embernek)</i> van az erős kézij,
8. Sömörként borítják véres rozsdá foltok.	8. <i>(Vértől kaptak azok annyi rozsdá foltot.)</i>

11. VERSSZAK.

8. Rikácsol egy félhang, »ugyan hozza elő.«	8. Rikácsol egy <i>(másik)</i> »ugyan hozza elő.«

A kéziratban *nitte* vers-
szak következik:

*Ej no, pajtás uram, hogy volna
eladó,*

*Iszkábálni viszi ezt az öreg
apó!«*

*Rákiált a másik »most is azért
siet,*

*Mert a kovászt csak egy ros-
tában tette meg.«*

*(»Nini a vén görbe! hogy fel-
áll a feje*

*Mint kopott sarlónak felfordí-
tott nyele.*

*Mint rátartja magát ringy-
rongy köntöseben*

*Mit még a nagy apja szedett
a szeméten.)*

Másfelől¹ rikoltják: »Vitéz
Uram hallja
A főtt répapárát elfogná-e
kardja?«
»Hogy ne fogná« mond egy,
elröhentve magát,
»Avval vágták el a Szent-Gellért
hegy nyakát.

12. VERSSZAK.

5. Kár, hogy csak a nyakát tudta hátrább vetni. 5. (*Hanem*) csak a nyakát tudta hátrább venni.

13. VERSSZAK.

4. S ijedtében majd leült a jámbor állat. 4. S (*majd leült olyankor szegény jámbor*) állat.
7. Félre, félre, nyargal a szilaj paripa 7. Félre (*minden ember*) félre, nyargal a *veszett* paripa

14. VERSSZAK.

4. »Megvetem« gondolja »a csufolók száját.« 4. »Megvetem«, (*azt mondja,*) a csufolók száját.
8. Üstöt boritana borzas vén fejére. 8. Üstöt boritana *vén buglyos (ősz, rőt)* fejére

15. VERSSZAK.

5. Sárga csizmáján nincs egy mákszemnyi sárga 5. (*Nincsen a*) csizmáján egy mákszemnyi sárga
6. Legöregebb lenne az a zsisb vásárba'; 6. (*Azt már el nem lopnák egy népes vásárba';*)

16. VERSSZAK.

4. Nem mozdul a sárga, leragadt a lába. 4. Nem *halad* a sárga, leragadt a lába.

17. VERSSZAK.

2. Kik az embert fényes délbe' megtámadják, 2. Kik az embert fényes (*nappal*) megtámadják,
3. Léhűtő pocsek nép: ez előtt husz évvel 3. Léhűtő (*szemét*) nép: ez előtt husz évvel

¹ Előtte kitörölve e két sor:

»A főtt répa gőzét elfogná e kardja?«
»Nini! a vén görbe a nyakát hogy tartja.«

18. VERSSZAK.

5. »Üssük, üssük, ott mász a tekenős béka!«	5. (<i>»Ütni kell a békát! Ni a tekenős béka!</i>)
	5. »Üssük, üssük, ahol a tekenős béka!«

19. VERSSZAK.

1. Meghallotta ám és hátra is tekintett,	1. Meghallotta (<i>biz' ő s</i>) hátra is tekintett,
2. Szólni ugyan nem szólt, csak kezével intett,	2. Szólni ugyan nem szólt, <i>de nagyott köhíntett,</i>
4. Rázta fenyegetve a pajkosok felé	4. <i>Rázá</i> fenyegetve a pajkosok felé
7. Hirtelen elnémult a vihogó lárma;	7. (<i>Hirtelen elnémult ez a nagy lárma is;</i>
8. Tőlük ugyan Bencze akár fején járna	8. <i>Nem bántanak Benczét, ha fején járna is.)</i>

21. VERSSZAK.

5. Zúgott a nehéz rúd, kavarván a szelet,	5. Zúgott a nehéz (<i>fa, elfogván</i>) a szelet,
8. Mint ha tüzes üszköt csóvált a gyermek.	8. Mint ha tüzes üszköt <i>csóvál meg</i> a gyermek.

22. VERSSZAK.

2. A vitéz karoknak erejét csudálja,	2. A vitéz (<i>karjának</i>) erejét csudálja,
7. Másik ügyegélylyel állítja, hogy megholt	7. Másik <i>ügyegével</i> állítja, hogy megholt

23. VERSSZAK.

5. Egyik ezek közül azt a mesét lelte,	5. Egyik ezek közül azt a (<i>csudát</i>) lelte,

24. VERSSZAK.

1. Kérdezi a király; ki s kicsoda volna	1. (<i>Kérdi</i>) a király (<i>is</i>): ki s kicsoda volna
3. Azt mondátok nekem, hogy a vén sas nem él:	3. Azt <i>mondátok</i> nekem, hogy a vén sas nem él:

28. VERSSZAK.

2. Úgy emlékezem, hogy néki lett igaza,	2. (<i>Bölcsen emlékszem,</i>) hogy néki lett igaza,
3. Megbántam a dolgot, nem soká hogy elment.	3. (<i>Nem soká</i>) megbántam a dol- got, hogy elment
4. S hej örömmel adtam volna a kegyelmet	4. S (<i>oly</i>) örömmel adtam volna a kegyelmet
5. De ti azt mondátok, már min- den hiába,	5. De ti azt mondátok, (<i>hogy</i>) minden hiába,
6. A király haragját elvitte sírjába	6. A király haragját (<i>elvivé</i>) sírjába

29. VERSSZAK.

1. A király e szókon méla gondba merült	1. (<i>E szókon a</i>) király méla gondba merült
2. De vidult azonnal, orczája kiderült;	2. (<i>Képe mint a hajnal</i>) 2. (<i>De megint felvidult, orczája</i> <i>felderült;</i>)
4. Mennydörgő szavát is hallja vén Toldinak.	4. (<i>De szavát is hallja vén derék</i> <i>Toldinak.</i>)

30. VERSSZAK.

1. »Hát én itt magamban körös- körüln járjak,	1. »Hát én itt magamban <i>kö-</i> <i>rül-körüln</i> járjak,
7. Háborgós nyila! hát nem akad egy kölyök,	7. (<i>Mennydörgős</i>) nyila! hát nem akad egy kölyök,

31. VERSSZAK.

1. Hogy nem ért a szórúl...? vagy hol az a talján?	1. Hogy nem ért a szórúl...? (<i>hol van</i>) az a talján?
6. S e bámész juhoknak el nem nyeli nyáját;	6. (<i>S e szájtató népnek</i>) el nem nyeli nyáját;
7. Nem elég, hogy szabad czimert hagya rátok —	7. Nem elég, hogy (<i>hazát szerzett,</i> <i>s</i>) hagya rátok —
8. Védni azt a sirból járjon fel apátok?«	8. (<i>Védni azt feljárjon sirból ős-</i> <i>apátok.</i>)

32. VERSSZAK.

4. Csak ne szégyellné, hogy annyian ránéznek.	4. (<i>De szégyenli, hogy rá minden</i> <i>felől néznek.</i>)
	4. Csak ne szégyenlené, hogy rá sokan néznek.

5. Felzökken lovára, a mely szinte görnyed,	5. (<i>Felpattan</i>) lovára, (<i>hogy a nagy ló</i>) görnyed.
8. »Olasz! neked hoztam utolsó kenetet.«	7. (<i>»Jer-jer!</i>) neked hoztam utolsó kenetet.«

33. VERSSZAK.

1. Azzal egyberoppan a két erős bajnok;	1. <i>Avval</i> egyberoppan a két erős bajnok;
2. Toldi a nyeregben jobbra- balra hajlong,	2. Toldi a nyeregben jobbra- balra (<i>hajlott</i>)
4. S játszva kikerüli az olasz dárdáját	4. S játszva (<i>kikerülte</i>) az olasz dárdáját

34. VERSSZAK.

2. Gyilkolom a lelkét! hát engem csúfol az?	2. Gyilkolom a lelkét! engem (<i>ki</i>)csúfol az?
6. De mikor mellé jut, és ez nem is várta	6. De mikor mellé jut, (<i>s emez</i>) nem is várta
7. Kardot ránt az olasz, a szőr- csuklya reped	7. Kardot ránt az olasz, a csuklya (<i>szét</i>)reped

35. VERSSZAK.

5. Kardot ránt az öreg, de, mig azt kivonja	5. (<i>Fegyvert</i>) ránt az öreg, de mig, (olvashatatlan törlés)
8. Csonka vaskó marad gazdája kezében.	8. Csonka vaskó marad (<i>az olasz</i>) kezében.

36. VERSSZAK.

2. A hogy Isten birni adta, oda szabja;	2. A hogy Isten (<i>tudni</i>) adta, oda szabja;
3. Fél uton a kardél az olasz nyakához,	3. (<i>Félutján a nagy</i>) kard az olasz nyakához
6. Iszonyú csapását rögtön vissza- tartja	6. Iszonyú csapását (<i>hamar</i>) visszatartja

40. VERSSZAK.

8. Ugy buktatja hanyatt a lovat s gazdáját	8. <i>És hanyatt buktatja</i> a lovat s gazdáját

41. VERSSZAK.

3. A király engedne: »kegye- lem« kiáltja,	3. <i>Nyomban fejét venné, (mert ha- rag miatt ég,) a hogy megharag- vék,</i>
4. De elébb járt a vas, Toldi Miklós bárdja	4. <i>De király parancsol: »kegye- lem adassék.«</i>

5. Maga lóra pattan, maga Benczének int,	5. <i>Toldi lóra pattan, (a vén) Benczének int</i> ... és Benczének is int
6. Azzal utat vesz a sokaság közt megint:	6. <i>(Azzal csak eltűnik a népség közt megint</i>
7. Megfélemlik a nép, csak bámul utána, —	7. <i>Gyorsan elcsapódik egy közel utcára</i>
8. Mig el nem csapódnak egy közel utcára.	8. <i>Álmélkodva néz a sokaság utána.</i> 7. <i>Utat ad a népség)</i> csak bámul utána 8. Mig el nem <i>csapódik</i> egy közel utcára.

42. VERSSZAK.

5. Ki volt ez, mi volt ez? Ördög-e vagy barát?	5. Ki volt <i>(hát)</i> , mi volt <i>(hát)</i> ? Ördög-e vagy barát?

43. VERSSZAK.

3. Harsog tölcser szája a fonatos réznek,	3. Harsog <i>(tepsi)</i> szája a fonatos réznek,

44. VERSSZAK.

8. Soh'se menjek haza, uram, ha nem Toldi.	8. Soh'se menjek haza, <i>(ha nem a vén) Toldi</i>

45. VERSSZAK.

1. E szavakkal önte a királyba lelket,	1. <i>(Igy szőtt a királyba öntve mintegy lelket.)</i>
8. Sehogy ott ne hagyják szörnyen rájok bizza	8. Sehogy ott ne hagyják <i>(nagyon)</i> rájok bizza

46. VERSSZAK.

2. Ujjongatva ömlik Toldit fölkeresni.	2. Ujjongatva <i>széled</i> Toldit fölkeresni.
5. A királynak sincsen kedve lentmaradni;	5. A királynak sincsen kedve <i>lennmaradni</i> ;
7. Nem bizik magához [föl is azért megyen]	7. Nem bizik magához [(<i>és</i>) azért megyen]. ¹
8. Hogy a négy szem közzül kettő száraz legyen.	8. Hogy a négy szem <i>közzül</i> kettő száraz legyen.

Decz. 28. — jan. 15.

¹ A végleges szöveg az eredeti fogalmazás.

NEGYEDIK ÉNEK.

HARMADIK ÉNEK.

»Dicsérete, tisztessége lőn barát-
nak.«

Ilosvai

»Király ha nem nézném vitézi
vottomat
Majd fejedhez verném hét tollú
botomat.«
Ilosvai (sic!)

3. VERSSZAK.

3. Akkor hol köhentett, [nála
szokott próba,]

3. Akkor hol köhentett, [ez csu-
pán csak próba,]

3. Akkor hol köhentett [(ez mind
csupán) próba,]

6. Bölcsen átallatta, hogy semmit
se' használ;

6. (Mert csak) átallatta, hogy
semmit se' használ;

7. VERSSZAK.

1. Vagy talán azt várba, hogy,
mint földi féreg,

2. Lábaihoz csúszok és kegyel-
met kérek?

1. Vagy talán azt várta(d), hogy
mint földi féreg

2. Lábai(d)hoz csúszok és kegyel-
met kérek?

10. VERSSZAK.

1. Erővel nyomá ki utolsó sza-
vait;

8. S könyje csordulását a nagy
porra fogá.

1. Erővel löké ki utolsó szavait:

8. S könnye csordulását a ho-
mokra fogá.

11. VERSSZAK.

3. Nagy ujjongatás lesz, mihelyest
belátják:

3. Nagy ujjongatás (van) mihe-
lyest belátják:

12. VERSSZAK.

7. Most midőn ezt a hirt így
meghazudtolád

8. Jöszte, vedd kegyelmét, mit ő
kész szívvvel ád.«

7. (Most midőn a hirt meghazud-
tolád tettel

8. Jöjj vissza, kér szépen és ke-
gyelmét vedd el.«)

8. (Jer, fogadd) kegyelmét mit ő
kész szívvvel ád.

13. VERSSZAK.

4. Mintha nem is hinné Toldi ezt a dolgot.	4. Mintha <i>(félíg)</i> hinné Toldi ezt a dolgot.
6. Minden ember szeme ragyog örömébe' :	6. Minden ember szeme <i>(csillog)</i> örömébe' :

14. VERSSZAK.

2. Szeme kezd lobogni, jobb kezét odaadja :	2. Szeme kezd lobogni, jobb kezét <i>od'adja</i> :
4. Indultában ekkép dörmlő- dik Toldi :	4. <i>(Igy dörög menőben önmagá- ban Toldi.)</i>
7. Tán meg is csufolnak ott az ifjak éngem,	7. Tán meg is csufolnak <i>(az apródok)</i> éngem,

15. VERSSZAK.

1. Ám ha megállandod ott a te bosszúdat	1. <i>(De)</i> ha megállandod <i>(vén sza- káll.)</i> bosszúdat
7. Azért úgy mutassad, ősz sza- káll, magadat,	7. <i>(Ősz szakáll úgy mutatd magad az ifjaknak.)</i>
8. Hogy aranyba, gyöngybe téged foglaljanak.	8. Hogy aranyba, gyöngybe <i>(be- foglaltassalak)</i>

17. VERSSZAK.

7. »Meg is érdemelné, ugyseg'en, igazán :	7. »Meg is érdemelné, <i>ugysegen</i> igazán :

18. VERSSZAK.

8. Kifogott az öröm, kifogott az árván.	8. <i>Majd</i> kifogott már a nagy öröm az árván.

19. VERSSZAK.

1. Nem tágit a népség, egymást töri, tolja ;	1. Nem tágit a népség, egymást <i>(döfi)</i> , tolja ;
2. Még jobban gyülekszik, nem- hogy eloszolna ;	2. Még jobban <i>összegyül</i> , nem- hogy eloszolna.

20. VERSSZAK.

1. »Hol az öreg Bencze, Toldi vén dárdása ?	1. »Hol az öreg Bencze, <i>a</i> Toldi dárdása ?
5. Azzal neki dőlnek, a hogy tőlük telik,	5. <i>Avval</i> neki dőlnek, a ho- y tőlük telik,

7. Fészkelődött elébb egy kissé az állat,	7. <i>Fészkelődik</i> elébb egy <i>kicsit</i> az állat,
8. De majd belenyugszik, mivel ugy is fáradt.	8. De <i>megnyugszik aztán</i> , mivel ugy is fáradt

21. VERSSZAK.

2. Látva hogy felvitte Isten az ő dolgát;	2. Látva <i>mint</i> felvitte Isten az ő dolgát;
8. Tördelé rebegve »sohase gon- dolám.«	8. Tördelé rebegve » <i>sohasem</i> gondolám.«

22. VERSSZAK.

8. De sohasem annyi, mint ma lesz egy végben.	8. De <i>sohsem volt</i> annyi, mint ma egy végben.

24. VERSSZAK.

5. Némelyik a kémény tetejére mászott,	5. <i>Némelyik a kémény tetejét fog-</i> <i>lalá</i>
6. És, mint szélkatona, kézzel hadaráz ott;	6. <i>Papoló helyének s onnan ordít</i> <i>alá ;</i>
8. »Toldi! Éljen Toldi!« nem hallik egyéb hang.	8. »Toldi! (<i>Toldi!</i>) Toldi!« nem hallik egyéb hang.

25. VERSSZAK.

8. Olyankor, hanem mind — mindmegannyi szem gyöngy.	8. Olyankor, hanem mind (<i>fényes,</i> <i>eleven gyöngy.</i>)

26. VERSSZAK.

1. Akár merre tekint, nem látni egyebet	1. Akár merre tekint, nem <i>lát-</i> <i>hat</i> egyebet
7. Nevét is kiáltják, de az zaj- ban vész el.	7. Nevét is kiáltják, (<i>a mi</i>) zaj- ban vész el.

29. VERSSZAK.

Hiányzik.

ÖTÖDIK ÉNEK.

A kéziratban a harmadik ének folytatása.

1. VERSSZAK.

1. Nem palota volt az öreg Toldi háza	1. Nem palota volt az, <i>czifra sem volt rajta,</i>
2. Nem is kendőzé azt festék színe-máza	2. <i>(Fejériteve sem volt tisztos öreg arcza.)</i>
	2. <i>Festve, fehérítve sem volt tisztos arcza,</i>

2. VERSSZAK.

3. Künn meg a nép minden kis jelre vigyázva,	3. Künn a <i>(népség)</i> minden kis jelre vigyázva,
7. Azt se nézték másszor... most is mindhiába:	7. Azt se nézték másszor — <i>(ám)</i> most is hiába:
	<i>(de)</i> most is hiába:

3. VERSSZAK.

2. Jól esett a szemét körülhordozni ott,	2. Jól esett a szemét <i>körülhordani</i> ott

5. VERSSZAK.

8. Hátra még nekünk a vénasszonyok nyara.	8. <i>(Most jó)</i> még nekünk a vénasszonyok nyara.

6. VERSSZAK.

4. Mint a hogy' az ember jó világot éli!	4. <i>Hint (mikor)</i> az ember jó világot éli!
6. Három esztendőmnek jó éjszákát mondok;	6. <i>(Három évi bánknak)</i> jó éjszákát mondok,
7. Van még hátra talán vagy háromszor három,	7. <i>(Három év keserű bűvát ily dobom le)</i>
8. Pajtásúl azokhoz az örömet várom.	8. <i>És háromszor annyi kedvvel nyomtatom le.)</i>

7. VERSSZAK.

8. Mely még mind azon jó — noha kissé pállott.	8. Mely még mind azon jó, — <i>csak egy</i> kissé pállott.

8. VERSSZAK.

1. Mig porolta Bencze a mentét nagyjából.	1. Bencze (<i>kiporolta</i>) a mentét nagyjából
5. Ugymond. Öltözködve igen hamar fel lett,	5. Ugymond. (<i>Öltözése kis dolog- gal meg lett,</i>)

9. VERSSZAK.

3. Unni kezdi immár, a mely dol- got mivel,	3. <i>Nem mintha utálná a melly dolgot mivel</i>
4. És átalla oly nagy hűhóval menni fel.	4. <i>Hanem átallt oly nagy hűhóval menni fel,</i>
5. Azért, szökve mintegy önnön udvarául,	5. <i>Azért egy kis ajtón megy ki, a mi hátul</i>
6. Más utczára illan, a kis ajtón, hátul,	6. <i>Keskeny síkátorra nyílik ud- varából,</i>
7. Bátran halad ottan fel az uj kastélyhoz	7. <i>Bátran halad ottan senki sem ismeri</i>
	7. <i>Bátran halad (asztán), senki nem ismeri.</i>
8. Senki rá nem ismer, legfőlebb, ha czéloz	8. <i>A ki czéloz is rá, ráfogni nem meri.</i>

10. VERSSZAK.

1. Várja Lajos király, nehezen is várja	1. Várja Lajos király, <i>nagy nehe- zen várja,</i>
2. Hogy az öreg Toldi ajtót nyis- son rája.	2. <i>Hogy benyisson hozzá jó öreg barátja.</i>
3. Sétál a szobában de csak alig- alig	3. <i>Járkál a szobában de csak elig- elíg</i>
4. Győzi lesni míg a lomha idő telik;	4. Győzi lesni-várni, <i>hogy az idő telik</i>
6. A vidám apródok nem ugy cselekesznek:	6. <i>A ledér apródok, ezek nem úgy tesznek:</i>
7. El vannak merülve zajba mu- latságba	7. (<i>Föl se veszik Toldit mert nagy</i>) mulatságban

Itt a kéziratban e vers-
szakok következnek:

*Egyszer egytk éles hangon
közbevágott:*

»*Hé fiúk mit kérdek: (mondok)
tudtok e ujságot?*

(*Vissza jó körünkbe a vén
morgó medve*)

Udvarunkhoz jó ma Toldi a
vén medve

Kit Herodes király sem látott
nevetve»

— »Hát baj az? (Baj is az?)
hiszen majd nevetünk mi rajta
Ő aztán morogjon, ríjon ha
akarja.«

— »Bizony a mi fogunk ő
hozzá nem füllik
(S ha, mint száz, a) fogunk ő
hozzá nem füllik
És addig boszantjuk, hogy (mig)
megint elzüllik.

Igy fuják a követ a kényes
urfiak

Hogyan ártsanak majd a derék
Toldinak,

Még tovább is fűmák, de im
Toldi belép

S elhallgat egy kissé a pajkos
renyhe nép.

De nem sok idő kell, hogy
kapjon vérszemet:
(Előbb suttog egyik, másik ka-
czag nevet)

Egyik suttog, másik a mar-
kába nevet, —

Aztán van zszibongás van sület-
len tréfa

Kecskekegegés.l ügyelítve
néha.

Toldi hallja mindezt, hallja és
restelli

De nem akar velök szóvitára
kelni,

Hisz' az orosz lány is tür mivel
hogy szégyell

Hisz az orosz lány is tür. (in-
kább — de) szégyell

Szembeszállni minden incsel-
kedő légygyel.

Megy tovább; nem kérdi merre
hova menjen

*Egy apród azonban rákiált
nagy-fenjen:*

*»Jámbor eltévedtél: bort nem
áruznak itt,*

(Kocsmában keresd azt)

*Eredj a kocsmába; itt a király
lakik.«*

*Erre nagy kaczaj lett. Szünnvén
a hahota*

*Igy szól másik urfi: »ne igaz-
gasd oda*

*Nem jön ez (csapszékéből) kocsc-
mából (nem is oda) kocsmába
sem indult:*

*Molnár volna a szegény, most
jön a malombúl;*

*A királyhoz jön hogy tegyen
igazságot,*

*Mert fejéhez (verték egy nagy;
a sok) verték ott a lisztes
zsákot . . .«*

*Ujra (nagy) van nevetség: »ez
ugyan kilelte!*

*(Látszik a hol fejét a zsák
belisztelte)*

*Látszik is fején, hogy a zsák
belisztelte.«*

*»Nem ugy van« kiált egy »nincs
könnyebb a szónál,*

*Hazudsz, jó barátom, nem volt
soha molnár:*

*Inkább volt halász és ett sok
apró halat:*

*Lám kibútt a szálka állán s
orra alatt.«*

*Széle hossza nincs a csufolódo
kedvnek*

*Egy cseppet se félnek, bátran
ingerkednek;*

*Gondolják: ha megszid, meg
bizonytal nem ver:*

*A királyi házban öklözödni
nem mer.*

Toldinak a tréfa nem esett
     innyére,
 Mint tüzes ítélet azt mivelte vére.
 De legyőzte mégis a méltó
     haragot
 S szobáról szobára komolyan
     ballagott.
 Nem szerette volna, hogy ő
     vesse végét
 A ficzkók azonban csak nem
     hagynak békét:
 Körülcspikedik, mint a csaholó
     ebek
 S egy, elébe állva, ekkép szó-
     lítja meg:
 »Hó, megállj barátom: csinján
     a dologgal:
 Ajándékkal jössz e vagy üres
     marokkal?
 Malacgot már hoztak király
     konyhájára:
 Te ludat hozsz, látom, az is
     kedves nála.« —
 Itt elhagyta; no mert kényte-
     len volt vele:
 Mert a mente ujjal Toldi söp-
     rötte le;
 Dült az apród rendre mint a
     zöld fű nyáron
 Sok kapott sérelmet, szörnyet
     is halt három.¹

11—17. VERSSZAKOK.

Hiányoznak.

18. VERSSZAK.

2. Haldoklók nyögése, fogcsikor- gatása	2. Haldoklók <i>hörgése</i> , fogcsikor- gatása
5. Toldi meg dühösen a király- hoz ronta	5. Toldi meg dühösen a király- hoz (<i>rontván</i>)
6. És mennydörgő hangon ilyen szókat ontá	6. <i>Rázta buzogányát és menny- dörge mondván:</i> (<i>S fenn rázván a buzogányt, mennydörögve mondta</i>).

¹ E két utolsó sor a végleges szöveg 17. szakaszának befejezése.

A kéziratban itt e vers-
szakok következnek:

*Avvagy hát csihések leszünk
ittén már mi?*

*Az igaz magyarnak tilos ide-
járni,*

*Hacsak mint a cigány tambu-
rát nem penget*

*Nem kendőzi arczát s víganót
nem kerget?*

*Ezt tanuljuk mi el, átkozom a
lelkét*

*Veszsen országában az ilyen
műveltség!*

*Nem evvel szereztek a hazát
őszink,*

*De majd elveszítjük (elveszejt-
jük) így művelődve mink.*

*Hát szégyell a magyar cserfa
lenni végre*

*Mínthogy annak durva darabos
a kérge,*

*És azon törekszik, hogy lehes-
sen káka*

*Mert tetszősebb néki annak
simasága!*

*Hova lesz, hova lesz a sivó
oroszlány*

*Melynek hangja végig menny-
dörgött a pusztán?*

*Gyikkal és kígyóval egy ta-
nyába vonul*

*És tőlök sziszegni, csuszni
mászni tanul!*

*Verjen meg az isten, csuszsa-
tok, másszatok*

*Gyilkos nyelvű kígyók elfajult
állatok!*

*Tegyetek úgy majmok! mint
a majom a ki*

*Beretvát lopott és torkát vag-
dalta ki;*

*Ördög (tartson vissza) bánja
többet, ha veszni akartok:*

*Én ma-holnap úgy is a sir
felé tartok;
Ne is érjem azt meg, azt a
czudar szégyent
Hogy az ős magyar nép külföld
majma légyen!«*

19. VERSSZAK.

2. Nagyfejű buzgányát magasra emelé.	2. Nagyfejű buzgányát <i>magasan</i> emelé.
6. Iszonyú dühösen a szabadba gázol	5. <i>A szabadba gázolt dühös gyor sasággal,</i>
7. A legénység hátrál, szétfutkos előle,	7. <i>(Visszahökken minden és elfut előle)</i>
	7. <i>Hátrál a legénység, elfutkos előle</i>
8. Mintha porkapáló fene bika jőne.	8. Mintha porkapáló <i>veszett</i> bika jőne.

20. VERSSZAK.

2. Szemének, fülének nem hiszen csak félig:	2. <i>(Látja, hallja még sem hiheti csak félig, —</i>
3. Szeme a távozó vén bajnokra tapad,	3. <i>Néz utána, a mint székeig hátrálva</i>
4. Füle vissza cseng-bong minden hallottakat.	4. <i>Félkönnnyökkel annak támaszkodott állva)</i>
5. Majd hogy a büntettet hallja a csoporttól,	5. <i>Most a gyilkos tettet hallván a csoporttól</i>
6. Meghül benne a vér, ábrázatja mordul,	6. Meghül benne a vér <i>s mond a mint elfordul:</i>
7. S kiált, oda kapván kézzel a szívére:	7. <i>»El kell fogni Toldit!« de fáj a szó néki;</i>
8. »El kell fogni Toldit! Halál a fejére!«	8. <i>Ugy fáj, mintha önnön lelkét lehelné ki.</i>

HATODIK ÉNEK.

NEGYESZEDIK ÉNEK.

1. VERSSZAK.

2. Mi emlékezetest vín véghez az alatt.	2. Mi emlékezetest <i>vitt véghez</i> az alatt.
8. A szobában szörnyű nagy rendetlenséget.	8. A szobában <i>veszett</i> nagy rendetlenséget.

5. VERSSZAK.

3. S nem került kezébe olyan vad paripa,	3. S nem került kezébe <i>(oly veszett)</i> paripa.
8. Most a kantárhoz is kezeszketve nyul.	8. Most a kantárhoz is <i>(csaknem)</i> reszketve nyul.

6. VERSSZAK.

6. — Nem olyan, a mivel ütközetet nyernek,	6. Nem olyan, a mivel <i>ellenséget</i> vernek,

8. VERSSZAK.

6. Hisz nincsen leoldva se fék se zabola!«	6. Hisz <i>azon módon van mindenik zabola!</i> «

9. VERSSZAK.

7. A ki, lezabláztván a két ébes párát,	7. <i>(A ki rendbe hagyván a két evő párát.)</i> <i>(Kizablázta ennek)</i> a két ébes párát. <i>(Ez meg; Mig ez:)</i> A ki <i>kizabláztván</i> a két ébes párát.
8. Visszament a házba folytatni munkáját	8. Visszament a házba <i>(s folytatá)</i> munkáját

10. VERSSZAK.

2. Mert ihol gazdája dühösen betoppan:	2. Mert <i>ehol</i> gazdája dühösen betoppan:

11. VERSSZAK.

4. Mint egy kifeszített közép-szerű kötél.	4. Mint egy kifeszített <i>(közön-séges; vékonyabbszerű)</i> kötél.

12. VERSSZAK.

1. Kinosan vergődik egy lóczához vele	1. Kinosan vergődik egy <i>lóczáig</i> vele.
7. Ránőtt gazdájára és megölte osztán,	7. Ránőtt <i>(mesterére s im)</i> megölte osztán,

14. VERSSZAK.

8. S mint tennapi álom, úgy eltűn a hideg.
8. (S mint *(a tavalyi hó)* úgy *(elmegy)* a hideg.
S mint az *(elnyúlt)* álom, úgy eltűn a hideg

15. VERSSZAK.

1. Másszor, ha kelmednek történt változása,
1. Másszor, ha kelmednek *(esett)* változása,
4. Helyre ment a rossz csont, ha én megtapodtam.
4. Helyre ment a csont ha én *(jól)* megtapodtam
. . . . ha én *(végig)* tapodtam.
5. Nem teszünk egy próbát? Azt nem... hátha gyengén,
5. Nem teszünk egy próbát?... *(nem biz' azt mert gyenge)*
6. Mint törött tojással bánva, végig kenném...?»
6. *Most kegyelmed és tán ártana is, nemde?*
7. Mondta, sőt a mi több, hitte is az árva,
7. *No hát mást találtam, jobbat, hanem az már*
8. Hogy, ha ő megkenné, még sem veszne kárba.
8. *Halálos betegnek is tudom, hogy használ.)*

A kéziratban itte versszak következik:

*(Nem egyszer esett meg az a dolog rajtam,
Hogy beteget kentem a táborba hajdan;
Férfi vagyok, de mért szégyelném tettemet,
Melyért sokan áldják az én két kezemet?
Isten olly erővel áldotta meg kezem,
Hogy enyhül a hová ujjaimat teszem — «
Mondá, sőt a mi több hitte is az árva,
Hogy ha ő megkenné az nem veszne kárba.)*

17. VERSSZAK.

8. Mert belép Allaghi, a test-örzők feje.
8. *Mert ahol toppan be a test-örzők feje.*

18. VERSSZAK.

1. Visszainti kézzel a többbit a hadnagy;	1. Vissza(<i>töltja</i>) kézzel a többbit a hadnagy;

20. VERSSZAK.

7. Fut Allaghi Simon a szót jelenteni:	7. Az <i>örtiszt pedig megy</i> a szót jelenteni:

21. VERSSZAK.

4. Földi bíró többé nem szab órá törvényt.«	4. Földi bíró többé nem <i>von</i> órá törvényt.«

22. VERSSZAK.

1. És felkavarintva köpenyét nyakába	1. És <i>felkavarítva</i> köpenyét nyakába

24. VERSSZAK.

7. Ráismert, — de mintegy kételkedve: hol van?	7. Ráismert (<i>ugyan</i>); de kételkedve: hol van?
8. A padlásgerendát kezdte nézni sorban.	8. (<i>Háza gerendáin hordta szemét sorban.</i>)

31. VERSSZAK.

5. Hajt az idő gyorsan — rendes utján eljár —	5. (<i>Elmulik a régi; hajt az idő s eljár.</i>)

32. VERSSZAK.

1. Hajt az idő, nem vár: elhalunk mi, vének,	1. (Jár az idő, eljár:) elhalunk mi vének,
4. A ki észszel hódít, nem testi erővel.	4. (<i>Mely</i>) észszel (<i>hódított</i>), nem testi erővel.
5. Im az ész nem rég is egyszerű port talált	5. Im az ész nem <i>régen</i> egyszerű port talált,

33. VERSSZAK.

1. Szólt és rátekinte a beteg arczára:	1. <i>Monda s</i> rátekintett a beteg arczára:
2. Jaj, de vége van már, leesett az álla;	2. (<i>Oh</i>) de vége van már leesett az álla;
3. Mégis össze vannak kapcsolva kezeik,	3. (<i>Keze a királyét még szorítja pedig.</i>)

4. Mint két összenőtt galy, bár elszáradt egyik.	4. <i>Két galy összenöve, de elszá- radt egyik.)</i> Mint két össze(forrt ág; melyből száraz, — száraz lévén egyik.)
7. Bencze pedig félre állt, az ajtó megé	7. <i>(S Bencze, a ki félre állt, az ajtó megé,</i>
8. S erős rázkódással zokog vala szegény.	8. <i>Erős rázkódással zokog vala szegény.)</i>

34. VERSSZAK.

6. Meghagyni legottan: Toldit hogy' temessék:	6. <i>Elrendelni Toldit mi módon temessék:</i>
7. Egyszerű koporsó lőn a nyugvóháza	7. <i>(Parancsolatjára vas koporsót vere</i>
8. De vasból — talán, hogy erejét példázza.	8. <i>Még éjfélig, a ki annak a mestere.)</i>
	7. <i>(Koporsóját vasból forrasztani kezdék.</i>
	8. <i>És még... Mindjárt is kiadta rendelését róla)</i>

35. VERSSZAK.

1. És még akkor este alkonyi homályban	1. <i>És még akkor éjjel (éjféli órá- ban,) csendes éjfél tájban,</i>
3. Messziről azt hinnék: ott me- gyen ott ballag,	3. <i>Messziről azt hinnék: a ki volt az égen</i>
4. Hogy Toldit kísérje vala- mennyi csillag	4. <i>Minden csillag ott van s bucsú- járni mégyen.</i>
5. Lovas katonák közt a gyász- kocsi halad,	5. <i>Lovas katonák közt a gyász- szekér halad</i>
6. Rajta Toldi Miklós vasbori- ték alatt	6. <i>Rajta Toldi Miklós (a vas- födél) alatt</i>
7. Mellette ül Bencze a kocsi- oldalon	7. <i>Mellette ül Bencze a szekér- oldalon</i>
8. Összegörnyesztette a nehéz fájdalom.	8. <i>Görnyedve, mint kőből fara- gott fájdalom.</i>

36. VERSSZAK.

1. S gyül a nép az utcán, mint valamely folyam,	1. <i>Gyül a nép az utcán mint valamely folyam.</i>
8. S átteszik azt másik födeles szekérre.	8. <i>S átteszik azt másik, födeles szekérbe.</i>

37. VERSSZAK.

2. Csupán négy világot mintegy kalauznak,	2. <i>Csak négy marad égve mintegy kalauznak,</i>
3. Mely a Nagyfaluba vivő uton halad,	3. <i>Smint valamely erdő az özönviz alatt:</i>
4. Mig a nép a sötétből megborítva marad	4. <i>A nép nagy sötétből elborítva marad.</i>
5. Könnybe lábadt szemmel nézik e nagy fáklját	5. <i>Könnybe lábadt szemmel (utjára bocsátják — elnézik a fáklját)</i>
6. Sötét messzeségben, a meddig belátják;	6. <i>(Elnézik a fáklját,) a meddig belátják;</i>
7. Aztán csapatonként hazafelé térnek,	7. <i>Akkor csapatonként hazafelé térnek,</i>

38. VERSSZAK.

1. Harmadnap olyankor, egy fölleges estén,	1. <i>Másnap alkonyatkor, egy fölleges estén,</i>
3. A melyet az öskert, bánatja jelével,	3. <i>A melyet az öskert, egy csapongó széllel,</i>

1848 márcz. 20.

* * *

Toldi Estéje 1848-iki fogalmazásának az 1854-ikitől eltérő helyei a párhuzamos közlésekben kimerítve vannak. Csupán a költemény keletkezéséről és a kézirat sorsáról kell még egyet-mást elmondanunk. 1847 május 27-én, Petőfihez írott levelében jelenti Arany, hogy *még egy* Toldit akar írni ezzel a dedikációval: *Petőfi Sándornak, A költőnek, Barátomnak*. A negyvennyolczadiki fogalmazás első lapján ott is áll Arany János jegyzése: *júl. 3. 1847*, vagyis, hogy e napon kezdte meg a költemény írását. Másik dátum a költemény végén, annak befejezési idejét jelenti. Arany-Petőfi levelezése, Bánóczi József és Lehr Albert jegyzetei további útbaigazítást adnak az első fogalmazás egyes részeinek keletkezési idejéről. A költemény öt énekre volt tervezve s 1847 aug. 25-iki levelében tudatja Petőfivel, hogy az első kettő már készen van. 1847 szeptembertől 1848 márczius 20-áig íródott a harmadik és negyedik ének s ezzel a munka abban az alakjában, ahogyan ránk maradt, teljesen elkészült.

Aranynak 1847 decz. 13-án Petőfihez intézett ama értesítése, hogy Toldi Estéje című költeményt nem ír s ilyenformán az Életképeknek a munka készülésére vonatkozó jelentése alaptalan, nem lehet egyéb tréfás állításnál, melynek valótlanágát Arany aug. 25-iki tulajdon levele állapítja meg. Az első mutatvány Toldi Estéjéből 1847-ben, a győri *Hazánk*-ban jelent meg, a második, a Benczéről szóló, az Életképek 1848 jan. 23-iki számában. A kiadás ügyét Petőfi vállalta magára, de nem tudott a zavaros forradalmi viszonyok miatt kiadót találni, habár a kézirat 1848 április havában már kezei között volt. Május havában Arany Pesten lévén, miként Önéletrajzában tudatja, költeményét »egy írói bizalmas körben« felolvasta, hol mindannyian ajánlották, a mit Petőfi előbb is ajánlott, hogy alakítson egy epost a Toldi férfikorából is. Miután 1848 június végeig a kézirat nem jelent meg, Arany azt tervezte, hogy az Életképeknek négy egymásutáni számban leendő közlés céljából átadja. Petőfi éppen a honorárium iránti igényeit tudakolta, midőn Arany aug. 12-én közli vele, hogy meggondolta a dolgot s Toldival együtt Nagyváradon fogja kinyomatni, olyan formán, hogy a kettőt *egy huszasért* árulhassák. »S akkor — írja — megindulok vele vásárról-vásárra«. Csakhogy ebből a tervezésből sem lett semmi s most már abban bizakodott Arany, hogy a *Kisfaludy Társaság* révén fog munkája megjelenni, de ez sem sikerült. Közben a kézirat vándorolt Petőfivel, a ki a honvédséghez való belépésével Debreczenbe is magával vitte s innen való elutazása után Kiss Lajos városi főjegyzőnél deponálta. 1848 november végén került vissza sokféle viszontagságok után Aranyhoz s kiadása ebben a formában többé szóba sem került. Az 1848-iki Toldi Estéje kéziratnak ez a története.

MANNEL (MANLIUS) JÁNOS
MAGYARORSZÁGI NYOMTATVÁNYAI.

(1585—1604.)

Adalék Magyarország könyvészetéhez.

DR. AHN FRIGYESTÖL.

(Második, befejező közlemény.)

1602.

XXVIII. Magyar István, Az Országokban való sok Romlásokról, és azokból való meg szabadulásnak io módjáról, mostan vyonnan irattatott, és sok bölts embereknek irásokból szerzettet hasznos könyvetske.

Sárvár, Manlius J., 1602. 4°.

1a lapon a cím:

AZ ORSZAGOK-
BAN VALO SOC ROM-
LASOKNAC OKAIROL, ES AZOK-
BOL VALO MEG SZABADVLASNAC IO
módgjarol, mostan vyonnan irattatott, és sok bölts
embereknek irásokból Szerzettet hasz-
nos könyvetske.

MAGYARI ISTVAN SARVARI

Praedicator által.

[Záródísz.]

PSalmo LXXXI. verS. XIII.

Vaiha az en nepem halgatott volna engemet, és
az ISrael az en vtáimban iart volna, niluan
Semmie töttem volna az ő ellenSegeket. és az

ő haborgatói ellen, fel emeltem volna az en kezemet.

NIOMTATTATOT SARVARAT,
az Author költSegeuel.
MANLIVS JANOS ALTAL,
ANNO M. D. CII.

1b lap üresen. 9b lapon [c jelzéssel] a 16. s kk. sorokban: Amen. || Az NagySagod || Kaplannya || Magyar Istuan Praedi- || cator Senior. || 13a lapon [A jelzéssel]: ELSŐ RESZ. || Melyben Szoloc, az puSztaSagnac okairol, || mellyec miat meltan büntet az Isten, ez Soc || ver ontasSal, romlasSal, puSztaSaggal, || es keSerü rabSaggal. || [Záródísz.] . . . 107b lap [Aa₃ jelzéssel és 190 lapszámmal] 23. s kk. soraiban: ConcluSio Authoris. || AuStria, Pannonia atque ferax, Germania fortis: || Ni caueas, lacera fronte caniStra feres. || . . . 108a lapon: Ez könyűben valo dolgokrol iratta- || tot mutato tabla. || . . .

Negyedrét, olasz betűtípus, 12 számozatlan + 95 számozott + 5 számozatlan = 112 lap a—c, A—Bb₃ jelzéssel, órszavakkal és 1—190 lapszámmal, átlag 32 sorral, a lapcímekeket nem számítva, lapszéli tartalommutatókkal és bibliai idézetekkel, címlapján 3 nagyságú betűtípussal, a 13a lapon 7 sor magas fametszetű kezdőbetűvel.

Szabó Károly, Id. m. I. k. 379. sz.

5 példány ismeretes, 1 a Magyar Nemzeti Múzeumban (csonka), 1 az egyetemi könyvtárban Budapesten, 1 az evangélikus liceum könyvtárában Sopronban, 1 a Wesselényi-könyvtárban Zsibón, 1 gróf Festetics Thassziló könyvtárában Keszthelyen.¹

1603.

XXIX. Hollósi Gottfried, Ágoston Barat szerzetin valo, Hollosi Godefridvsnak Pragai Barat Praedicatornak Bőczülletes tudos embernecc, az kereztiésegre valo meg tereseről irattatott Praedicatio, mellyet ő maga praedicallott Wittenbergaban: . . .

Keresztur, Manlius J., 1603. 4°.

¹ Hatodik csonka példány a pannonhalmi főkönyvtárban L. Récey V., Ósnyomtatványok stb. a pannonhalmi könyvtárban. (Budapest, 1904.)

1a lapon a cím:

AGOSTON BA-
RAT SZERZETIN VALO,
HOLLOSI GODEFRIDVSNAK
PRAGAI BARAT PRAEDICATORNAK Bő-
czülletes tudos embernek, az kereztieSegre valo meg
tereSeről irattatott Praedicatio, melyet ő maga prae-
dicallott Wittenbergaban: mely Praedicatioban
bucziut veSzen az Rommai Papatol: az baluanio-
zaSoktol, es AntichriStus vtalatoSSagatol, kiben annak
előtte volt, es Szabad akarattia Szerét, közönSeges hel-
yen, Sokaknak hallaSara, ellene mond: Es
vallia magat, az AuguStana ConfeSsi-
on valo kereztieni giülekezet tagya-
nak lenni, etc.

[Záródíszül angyalfej, mint a 66. számnál.]

MASTANSAGGAL, MINDEN HIV KEREZ-
TIENEKNEK KÖVETESERE KI NIOMTAT-
tatott, magyar nieluen az Vittenbergai Szent iras ta-
netto Doctoroknak Elő Jaro beszede-
uel együt.

KereSzturat Manlius Janos által.

Anno M. DCIII.

1b lap üresen. 2a lapon [A₂ jelzéssel]: AZ KEREZTIEN OL-
VASOKNAK VALO ELEO || JARO BESZED. || [M]IVLTA FOGVA
AZ PAPISTAK, STI- || riabá, Carinthiaban es Cranicz OrSzagban,
edni- || hany . . . 4b lapon [A₄ jelzéssel]: fyanak, az my vrunk
JeSus ChristuSnak kedueert: A- || men. Költ VVittenbergaba 5.
May Anno 1601. || VVittenbergai Decan, Senior: es || az több Szent
iras tanetto Docto- || rok VVittenbergaban. || . . . A 16. s kk.
sorban: SVMMAJA. || [A]Z vr JeSus ChriStusban el valaztatot ||
Szerelmes Atiamfiay, . . . 8a lapon [C₄! jelzéssel]: [enged-]ne. De
az kinek chiak valami keues ertelme vagyon is, || ezzel meg eleg-
Szik . . . 14a lapon [D₂ jelzéssel] a 4. sorban: Not treibet zu
Gott || az niauolya Istéhez teret. || 25b lapon [G jelzéssel] a 3. s
k. sorban: Actum Galgocý Z. Gyorgy || napian. 1602. || 41b lapon
[a kolozsvári példányban kézírással kiegészítve, L jelzéssel]: vgyan

Sziue Szerint int az vr ChriStus ezt mond- || uan: . . . A 21. s
kk. sorban: Actum Galgocij, Anno reg- || nantis gratiae 1602. die
9. Maij. || hora 2. pomeridiana.

Negyedrét, olasz betűtípus, 41 lap, A—L jelzéssel, órszavak-
kal, lapszámok nélkül, átlag 28 sorral, a 2a lapon 27, a 41. lapon
23 sorral, címlapja három nagyságú betűtípussal, fametszetű díszí-
téssel, a 4b lapon 6 sor magas fametszetű kezdőbetűvel.

Szabó Károly, Id. m. I. k. 383. sz.

2 példánya ismeretes, 1 a Magyar Nemzeti Múzeumban,
1 az Erdélyi Múzeumban (utolsó lapja hiányzik).

1603.

XXX. Osiander Andreas. Papa nem Papa Azaz. A Papanak,
es az papa tizteloeinek, Lvther ertelme zerent valo vallasok, az
kesztyeni, tvdomannak fő rezeirvl kikrül az Euangeliomi tудо-
manibeliek, es az Romai hűbeliec között, veteködes es különözes
vagyon. Az Papak Toerueniboel es nemeli ertelmesb Papasok
Irasiból, egybe szedettetöt, es kezbeli kõniueczke modgyara ren-
deltetöt, Osiander Andras Doctor es Praedicator által. Magyar
nielure penig fordettatot Zuonarich Mihal Cenki praedicator által.

Keresztür, Manlius J., 1603. 4°.

1a lapon a cím:

PAPA NEM PAPA
AZAZ.
A PAPANAK ES AZ
PAPA TIZTELOEINEK, LV
THER ERTELME ZERENT VALO VALLA-
SOK, AZ KERESZTYENI TVDOMANNAK Fő REZEIRVL
kikrül az Euangeliomi tudomanibeliek, es az
Romai hűbeliec között, veteködes es
különözes vagyon.
Az Papak Toerueniboel,
ES NEMELI ERTELMESB PAPASOK
IraSiból, egybe szedettetöt, es kezbeli kõni-
ueczke modgyara rendeltetöt.
OSIANDER ANDRAS DOCTOR ES
PRAEDICATOR ALTAL.

Magyar nielure penig fordettatot Zuonarich
 Mihal Cenki praedicator által.
 NYOMTATTATOT KEREZTVRAT
 Az Tekintetes NagySagos NadaSdi Ferencz VVR
 költSege.

MANLIVS JANOS ALTAL:

ANNO M. DCIII.¹

1b lapon: MVTATO TABLAJA, AZOKNAK AZ || Articulu-
 Soknak, kik ez kõniuechkeben magyarazlatnac. || . . . 5a lapon
 [B jelzéssel] a 24. s kk. sorokban: ala, minden igiekõzetõkel, es ||
 tanaczockal egytetemben. || Amen Amen. || 10l lapon [C₂ jelzéssel]
 a 2. s kk. sorokban: variad. Kõlt az mi Bez VaraSunkban die
 17. || Julij Anno 1564. Regnorum nostrorum Romani || 34. alio-
 rum 38. || FERDINANDVS. || Ad mandatum Sacrae Caes. || Maiest:
 proprium. || V. Jo. Bapt: VVeber || M. SinkmoSer. || Fellyûl valo
 iraSa ez leuelneec. || Az tizteletes tudos es az Romai biroda- ||
 lomhoz hiu CaSSander Georginec. || MASO- || [Összefonódott zár-
 dísz.] 13a lapon [D jelzéssel és 1 lappal]: DE SCRIPTVRA
 SACRA || I. || AZ ZENT IRASBVL. || . . . A 11 s kk. sorokban:
 [T]ELLIESSEGEL AZT TARTom: mert: || az Papac tõruenieneec
 Decretoma (Dist, || 9. cap: quis neSciat) errûl igy vagion: . . .
 81a lapon [X jelzéssel és 137. lappal]: DE MISSA. || Az epi-
 stolac es Euangeliomoc oluaSaSat, (author FaSci- || culi temporum)
 TeleSphorus Papanac. Platina HyeronymuS || nac tulaidonittya. || . . .
 133a lapon: AZ OLVASONAK. || Im legyen aldot az Vr veghez
 ment Szent . . . A 28. sorban: ERRATORVM CATALOGVS. ||
 133b lapon a 32. s kk. sorokban: Prouerb. 3. || Noli prohibere
 benefacere cum qui potest. || Si vales, et ipse benefac. ||

Negyedrét, olasz betűtípus, 12 számozatlan + 120 számo-
 zott + 1 számozatlan = 133 lap, A—li jelzéssel, órszavakkal, s
 1—240 lappal, átlag 33 sorral a lapcímekekkel együtt, szél-
 jegyzetekkel és idézetekkel, a szakaszok címei és a kérdések
 nagyobb betűtípussal, címlapja négyféle nagyságú betűtípussal,
 az 1., 3., 4., 10., 14., 18. és 21. sorok veres színû nyomással,
 a 13a lapon 7 sor magas fametszetû kezdõbetûvel.

Szabó Károly, Id. m. I. 384. sz.

¹ 1., 3., 4., 10., 14., 18. és 21. sorok veres színû nyomással.

7 példánya ismeretes, 1 a Magyar Nemzeti Múzeumban Budapesten, 1 az Erdélyi Múzeumban, 1 a Magyar Tud. Akadémia könyvtárában, 1 a református kollégium könyvtárában Debreczenben, 1 gróf Festetics Tassziló könyvtárában Keszthelyen (csonka), 1 a református kollégium könyvtárában Pápán (csonka), 1 néhai Nagy István könyvtárában (csonka).

1604.

XXXI. Magyar István, Az Tekintetes . . . Nadasdi Ferentz-nec . . . etc. kit az Vr Isten ez vilagy nyomorult etelből az öröc diczösségben magához vót 4. Jan. Anno 1604. Sarvarat Teste felet, es temetesekor löt ket Praedicatioia Magyar Istvánnac.

Keresztur, Manlius J., 1604. 4°.

1a lapon a ezim:

AZ TEKINTETES,
NEMZETES, NEVEZE-
TES VITEZ VRNAC, AZ NAGYSAGOS
NADASDI FERENTZNEC, FOGARAS FÖLDENEC
örökös, VaSuar es Sopron Varmegyeknec fő Ispan-
nyanac, az felSege II. RVDOLPHVS Romai CSaSzar-
nac, Magyar OrSzagnac Kiralyanac, es io gonduiSelő
edes Attyanac, Louaz MeSterenec es Tanaczanac,
es Dunan innen fő orSzag Hadnagyanc etc.

Kit az Vr Isten, ez vilagy nyomorult e-
letből, az öröc diczösségben maga-
hoz vót, 4. Jan. Anno. 1694.

SARVARAT.

TeSte felet, es temeteSekor löt ket Praedicatioia
MAGYARI ISTVANNAC.

Apoc. 16. V. 15.

Imè en el iouöc, mint a lopo, bodog a' ki vigyaz, es meg
örzi az ö öltözetit, hogy meztelen ne iarion, es
az ö rutSagat meg ne laSSac.

[Záródisz.]

AZ NEMES ES VITEZLő MADARAZ

Miklos KóltSegeuel

NYOMTATTATOT

KereSzturat Manlius Janos által. 1604.

1b lapon: AZ NEMZETES ES NAGY || SAGOS BATHORI ERSEBET ASZSZO- || NINAC: AZ TEKINTETES ES NAGYSAGOS || NadaSdi Ferentz nec, . . . A 19. sorban: [N]ILVAN TVDOM KEGYELMES || ASzSzonyom, hogy NagySagtok, . . . 4b lap 3. s kk. sorban: mely minden holnapban gyümölcsöz, AMEN. Kólt Sar- || uarat, Bóit elő honac tizedic napjan, M. DC. III. ESzten- || dőben. || Az NagySagtoe || Kaplanya || Magyar IStuan Prae- || dicator es Senior. || [Egybefonódott záródisz.] 5a lapon [B jelzéssel]: ELSEO PRAEDICATIO, || MELY XI. JANV: VOLT. AZ TEST FE- || let az palotaban, reggel es delleSt. || VeSzen az moS- tani tanoSagot Sap: 3. v. I. || . . .

30b lapon [Hii jelzéssel] a 21. s kk. sorban: Isten nec kegielme feieden, ne fely holtod vtan purga- || totivmrul: Ezre adgion Z. lelket az vr ISten || minniaiunknac. Amen. || [Záródiszül angyalfej.]

31a lapon [I jelzéssel]: AZ TEMETESKOR || LEVKAN LÖT VTOLSO || PRAEDICATIO. || OKat az mellyert, moStan ide gyü- letkeztunc ily || SzamoSon Tekentetes es NagySagos vrac, es ASzSzonyoc, . . . 41a lapon [Liii jelzéssel] a 4. s kk. sorban: Mind ezeket hogy el hadgyam, czac nem regennis, Buda, || Vaal Kis Komar, Czikuar, Zabrag, Feieruar, Szeczen, Vacz, Hat- || uan, Eztergom, KaniSa, etc. alat, . . . 44a lapon: Oly igen gyöniörköd- nec ez emberec az kepekben, hogy || immar az mellyec igazac alab valoknac tartasSanac, tudni illic, || aranyban, draga kőuekben, és elephant tetemben gyönyör- || kődnec . . . A 22. s kk. sorban: [vis-]galni, bűnnec tartasSec. Annac okaert vgy hiSz nec || Szellel neki, mint az meg iSmert igaSSag- || nac. Illyenek az PapiStak is. || [Záródiszül angyalfej.] 44b lap üresen.

Negyedrét, olasz betűtípus, 44 számozatlan lap A—M jelzéssel (A₁₋₄, B₁₋₄, C₁₋₄, D₁₋₄, E₁₋₄ [E₁₁ helyett D₁₁] F₁₋₄, G₁₋₄, H₁₋₂, I₁₋₄, K₁₋₄, L₁₋₄, M₁₋₂ [H₃ és H₄ hiányzanak]), őrszavakkal, lapszámok nélkül, átlag 33 sorral (1b lapon 29 sor, 43a lapon 27 sor, 43b lapon 28 sor, 44a lapon 24 sor), czimlapja négy nagyságú betűtípussal, 1b lapon 5 sor magas fametszetű kezdőbetűvel.

Szabó Károly Id. m. I. k. 390. sz.

2 példánya ismeretes, 1 a Magyar Nemzeti Múzeumban, 1 a Tud. Akadémia könyvtárában Budapesten.

* * *

Manlius János felsorolt s lehetőleg részletesen ismertetett 31 nyomtatványából, a mint láttuk, csak kevés maradt reánk, 1 db 8 példányban, 3 db 7 példányban, 1 db 6 példányban, 2 db 5 példányban, 3 db 4 példányban, 1 db 3 példányban, 5 db 2 példányban ismeretes, 8 db unikum, 7 darabnak csupán a címét ismerjük, egyébként ismeretlenek. Annál nagyobb érdekű ránk nézve, hogy e könyvészeti ritkaságokat a szó legszorosabb értelmében körülményesen leírva megismerjük. Egyszersmind Mannel könyvnyomtatói tevékenysége is, melyről az Allgemeine Deutsche Biographie Krajnából történt kiüzetése óta mit sem tud, egészen új színben tűnik fel.

REVISNYEI REVICZKY JÁNOS FERENCZ KÖNYVTÁRA
1742-BŐL.

HORVÁTH IGNÁCZTÓL.

A M. N. Múzeumban örök letéteményképen őrzött Kellemesi Melczer család levéltárában akadtam revisnyei Reviczky János Ferencz könyvtárának jegyzékére. Abaujmegye ugyanis 1742 okt. 29-én Szinán tartott közgyűléséből kiküldte Melczer Pál szolgabíró Ondréjkovics Sámuel esküdttel, hogy az elhalt Reviczky János m. kir. udvari kancelláriai tanácsos és előadónak összes ingó és ingatlan vagyonát összeírják.

Ez összeírás felsorolja az elhunyt nagy-szalánczi, regeteruszkai, pusztafalvai, újvárosi, rákosi, újszállási, kis-szalánczi birtokait, kassai házát és kertjét és ezek után végül könyvtárát, mely 439 legnagyobb részét latin és kevés német, francia és lengyel nyelvű, jogi, államtudományi, történeti, bölcsészeti, mennyiség-tudományi, szépirodalmi stb. műveket foglal magában.

Érdekesnek tartom e könyvtárt mint kulturtörténeti adatot közzétenni:

CATALOGUS LIBRORUM.

Juristae et Canonistae.

In folio.

Haeres legitimus civilis feudalis ac regius.
Quadripartitum regularium.
Decisiones novae neapolitanae Antonii Capytii.
Juris regni Poloniae tomus 2-dus.
Ordinationes Regni Bohemiae. *Germanice.*
Decisiones s. Quartus pedemontani.
Benedictus Carpsovius.
Magistratus Romano Germanus.
Praecognita juris Hugonis Grotii.
Opera Joannis Oldendorpii Icti.
Tomus 2-dus ejusdem.

Matthias Colerius.

Processus Criminalis juris bellici. *Germ.*

Andreae Alciati Icti opera omnia in 3-bus distinctis tomis.

Sebastiani Monticuli Vincentini Icti.

Francisci Duareni Icti.

Jacobi Cviacii Icti.

Praxis civilis Dionysii Gotheфриdi Icti.

Josephi Mascardi conclusiones.

Gabrielis Mudaei 4 Digestorum tituli.

Nova practica juris. *Germ.*

Francisci Curtii senioris Icti consilia.

R. P. Ludovici Molinae e S. I. de jure justitia tomi duo.

Martini Vrani Praeninger Consiliorum tomi 2.

Loci communes sacri et profani sententiarum omnis generis.

Francisci Hotomanni Icti vetus renovatus Commentarius.

Fernandi Vasquii Pinciani de successioneibus et ultimis voluntatibus

libri 19.

Iustinianei Codicis libri 12.

Ejusdem Juris enucleati Digestorum seu Pandectarum libri 50.

Ejusdem Institutiones auctore Andrea Perneder. *Germ.*

In quarto.

Ejusdem Institutionum libri 4.

Joannis Schneiderini Commentarius in hos 4. libros.

Item Justiniani Institutionum Imperialium seu Elementorum liber 3-us.

Hujus Compendium auctore Ernesto Cotman in 8°.

Item Institutionum Justinianearum libri 4 in 8°.

Item ejusdem collegii Institutionum et juris feudalis volumen in 8°.

Praelectiones publicae in dictos 4 libros Institutionum.

Commentarius in Institutiones juris civilis Justinianei! Hermanni

Vulteji Icti.

Ejusdem opus aliud in 8°.

De Antynomiis Instiniani Imp. sententia, cum Joannis Corasii libris

7. in 8°.

Illustrium Controversiarum pars 1^a Fernandi Vasquii.

Pandectarum universi juris civilis tomus posterior.

Collegium juridicum Argentoranense in 2 tomis.

Philippi Paschali Consentini Tractatus de viribus patriae potestatis.

Egvinarii Baronis Icti methodus Francisci Conwani libri 10.

Redivivi Joannis Fabri Commentarii.

Pauli Busy Icti.

Pauli Cyprei de Jure Connubiorum.

Henningi Armisaei de eodem Jure.

Pauli Matthiae Vehneri Icti.

Hieronymi Treutleri Icti annotationes aureae.

Reinhardi Bachovii Echtij animadversiones in volumen praedicti authoris.

Ejusdem animadversiones in volumen posterius Hieronymi Treutleri.
Ejusdem opus aliud.

Thesaurus Locorum communium jurisprudentiae.

Tractatus duo Regneri Sixtini et Georgii Obrechtii Ictorum.

Hieronymi Panschmani Icti opera duo.

Pupillorum patrocinium.

Decreta S. Sedis Apostolicae Joannis Kéry.

Valentini Guilielmi Försteri Icti de Dominio.

Tractatus Nicolai Mozzij de Contractibus.

Tractatus de Tutoratu et Successione Principum. *Germ.*

Disputatio inauguralis de originine Successionis testamentariae.

Donelli enucleati opera duo.

Goldbeccius de successione. Geradae Saxonicae.

Matthiae Berlichy Decisiones aureae.

Tractatus juridicus Hartmanni D.

Simonis F. Pistoris in Seuselitz Icti.

Ejusdem quaestionum juris romani et saxonici liber 1-us et 2-dus.

Tractatus Pandectarum Amadaei Echhold.

Practicae observationes juridicae.

Georgii Frantzkij Icti libri duo.

Josephi Bonaventurae Frantz jurisprudentia elementaris.

Christophori Langeus Icti Isagoge.

Christiani Kremberg commentarius in titulum Institutionum imperialium de Actionibus.

Andreae Fachinaei Icti controversiarum juris libri 10.

Ejusdem libri 13.

Georgii Adami Struvij Icti Evolutiones controversiarum.

Henrici Bocerii Icti pars 1^a et 2^a in duobus Tomis.

Joannis Jodoci Becky gratia juris universi praecognita.

Bartholomaei Caepollae Tractatus cautelarum.

Sigismundi Scacciae Icti de Apellationibus.

Georgii Obrechtii Icti.

Arena Martis continens Articulos bellicos.

Practicae observationes ex Jure civili et saxonico collectae.

Dominici Arumaei Discursuum Academicorum de jure publico volumen 5-tum.

Joachimi Minsyngeri a Frundeck Icti in duobus exemplaribus.

Stephani Aszalaj.

Alexandri Galvani Icti.

Christophori Godefridi Hoffmanni historia juris Romano-Justiniani incompacte.

Christophori Becmanni lineae Doctrinae moralis.

Dissertatio juris publici de regis Romanorum electione et coronatione.

In octavo.

Vincentij Carocij de excussione Bonorum in causis civilibus et criminalibus.

Burcardi Godhelffi Struvii Bibliotheca juris selecta.

Emerici a Rosbach Icti praxis civilis.

Joannis Godaei Icti commentarius.

Joannis Francisci Budaei selecta juris naturae et Gentium.

Summa juris canonici.

Bibliotheca Carpsoviana.

Antonii de Badilai Meneses.

Tractatus de Contractibus in communi.

Bernardi Sosani Disputationes juridicae.

Tractatus Petri Nicolai Mozzi de contractibus.

Assertiones de disputationibus lucrativis.

Casparis Manzij patrocinium Debitorum.

Tractatus novus Christophori Kyblin Icti.

Modus legendi abbreviaturas in jure occurrentes.

Alexandri Moneta Breviarium de Decimis.

Hugonis Grotii libri tres de Jure belli et pacis.

Nicolai Dubois regularum seu principiorum utriusque juris explicatio.

43. Centuriae Florilegi in universo jure.

Balthazaris Ajalae Icti Jurium militarium libri tres.

Exceptiones dilatoriae et peremptoriae.

Samuelis Puffendorffij de officiis hominis et civis libri duo.

Manuale Neo-Canonicorum Ladislai Szörényi.

Summetria Juridico-Austriaca.

Matthiae Petittidier Tractatus Theologicus.

Fundamenta punctuationis linguae sanctae.

Tractatus de Deo uno et trino.

Tractatus in 3-am partem D. Thomae.

Laurentii Tennini Icti Tractatus cautelarum.

Jacobi Gourrei Icti opera.

Differentiae aliquot juris civilis.

Christophori Kyblin de poenitentia et voluntatis mutatione in utroque jure.

Sebastiani Medicis Controversiae juridicae.

Ejusdem de fortuitis casibus.

Friderici Pruchman paragraphi Soluta potestas.

Tractatus de juris arte.

Nicolai Vigelii de Dreiza. Dialectices juris civilis libri tres.

Ejusdem opus aliud cum adjuncta methodo universi juris pontificii.

Studium jurisprudentiae Romanae.

L. Caelii Lactantij Firmiani.

Epitome Joannis Stobaei sententiarum.

Davidis Magyri Icti.
 Joannis Joachimi Schœpfferi Icti.
 Georgii Bejeri de utili juris notitia.
 Amadaei quaestiones Landemiales.
 Difficillimae juris feudalis controversiae Joannis Rudingeri.
 Arii Pinelli de rescindenda venditione.
 Jacobi de Belnizo de Feudis.
 Tractatus Feudorum Curtii Junioris Icti.
 Laurentii Sylvani Icti de feudi recognitione.
 Differentiarum juris civilis et saxonici libri duo.
 Joannis Henrici Broskovszky resolutio objectorum contra moderamen
 differentiarum juris communis et Boëmicæ.

In decimo sexto.

Christophori Echmii Patritij Icti de principiis juris.
 Viglii Dujchemi Institutiones juris civilis.
 Analysis juris feudalis.
 Matthiae Vesembecii rudimenta Digestorum et Codicis.
 Confusiones juridicae de Judiciis.
 Tobiae Heidenreich Flores et axiomata juridica.
 Eberarti a Vejhe Icti.
 Desiderii Crescentij Icti.
 Compendium manualis (sic) controversiarum Martini Becami e S.
 J. in 32°.

Historici.

In folio.

Hollsteinische Chronica. *Germ.*
 Bellum Lusitanum Auth. Cajetano Passerello.
 Nova Chronica Turcica. *Germ.*
 Inventarium historiae Francisci Joannis Serranis.
 Hungariae antiquae et novae prodromus.
 Salomonis Neugebaueri historia.
 Hollandiae descriptio Marci Zvezii.
 Antiquitates et Annales Trevirenses.
 Historiae Romanae libri 11 Dionysii Halicarnasej.
 Brevis et fida narratio de Incolis Virginiae.
 Item pars hujus.
 Chronicorum Turcicorum libri tres Philippi Luniceri.
 Peregrinatio hierosolymitana Nicolai Christophori Radzivilli.
 Centuriae 7 de monarchia et S. Corona Hungariae Petri Revaj.
 Philippi Bervaldi Commentarii in asinum aureum Lucii Apuleji.
 Polonia libris 30. comprehensa Martini Cromer.
 Vandalia A. Crantij.

Pauli Jovii Novocomensis opera.
 Historia Ecclesiastica plurium Authorum.
 Historia Joannis Cameris.
 Historiae mundi libri 37. Plinii 2-di.
 Historia Diodori.
 Historia Herodoti.
 Putarchus Hero continens vitas Illustrium Graëcorum et Romanorum.
 Demosthenis et Aeschinis opera omnia.
 Theatrum orbis terrarum incompactum cum mappis.
 Historia Brandenburgica. *Germ.*

In quarto.

Murices nobilissimae Diaetae Poseniensis.
 Pauli Eberi Calendarium historicum.
 Facies rerum farmaticarum.
 De veteri Literatura hunno-scythica.
 Commentarius novus de Mysnia. *Germ.*
 Thomae Pope Blount Censura celebriorum Authorum.
 Richardi Dinothi.
 Moguntiacarum rerum historia.
 Rerum Brabantiarum libri 19.
 Domus habspurgica Francisci Guilimani.
 Theatrum historicum de Monarchiis.
 Historia Moscoviae. *Germ.*
 Historia Joannis Friderici. *Polon.*
 Historiarum totius mundi Epitome.
 Joannis Andreae Bosij historia.
 Historia Principum Anhaltinorum.
 Historiae Romanae libri superstites omnes Titi Livii Pat.
 Diodori Siculi.
 Michaelis Ritij de Regibus.
 Arena Martis.
 De Republica libri 26. Petri Gregorii Tolozeni.
 Interesse Caesareum Joannis Adami Veber.
 Chronica Germanico idiomate.
 Icones et vitae Principum et Regum Poloniae.
 Bellum Scythico-Cosacrium.
 De Republica libri 6. Joannis Bodini Andegavensis.
 Memorabilia saeculi 18-vi. *Germ.*
 De militia romana libri 5. Justi Lipsij.
 Historia universalis Marci Zuerij Boxhornij.
 Archi-episcoporum et Episcoporum Galliae historia.
 Begii Sangvinis clamor ad coelum contra Parricidas Anglicanos.
 Brevis historia Valentini Gentilis.

In octavo.

Anatomiae Pragensis historia.
 Conspectus historiae universitatis Viennensis.
 Historiae Polybii Lycortae.
 Helvetia antiqua et nova.
 Rerum Romanarum libri 4. L. Annaei Flori.
 Salviani Massiliensis Episcopi opera.
 Cornelius Tacitus.
 Historia Turcica Constantinopolitana.
 Monumenta Vestmonasteriensia. *Gallice.*
 Tractatus de antiquitatibus temporum Aymonis Cravettae.
 Hieronymi Cardani de rerum varietate.
 Historia domus Brandenburgicae. *Germanice.*
 Introductionis in universam historiam pars 2-da.
 Historicus item Germanicus.
 Brevis Japoniae Insulae descriptio. *Germanice.*
 Descriptio Brandenburgi. *Germanice.*
 Vera historia de succino Borussico Joannis Vigandi.
 Antiquitates totius mundi.
 Menses Antonii de Badilai.
 Historiae Galliae libri 18 Barth. Gramondi.
 Florus Danicus Viti Beringi.
 Historiae de Gentibus septemtrionalibus Olai Magni.
 Matthaei Dresseri Isagoges historicae.
 Mercurius Gallo-Belgicus.
 Historiae sui temporis Francisci Gvicciardini.
 Novissima sinica Guilielmi Leibucii.
 Justini historici in Trogi Pompeji historias.
 Orbis politicus Georgii Horni.
 Historia italica Nicolai Reuzneri.
 Hesiodi Ascraei opera Graeco-latina.
 Cornelii Geniae de naturae Divinis Characterismis.
 Literarum Procerum Europae pars 2-a et 3-a.
 Historia rerum vaticinii accommodata.
 Daciae Spes et Deliciae.
 Historiae C. C. Aeliani Sophistae.
 Auli Coelii noctes Atticae.
 Imperatorum et Caesarum vitae cum Iconibus.

In decimo sexto.

Polydorii Vergilii Urbinatis de rerum Inventoribus libri 8 in 12°.
 Peregrini in patria errores in 12°.
 Historia Appiani Alexandrini Sophistae.

L. Caelii Lactantii Firmiani.
 Petri Annati de S. ecclesiae conciliis.
 Sulpitii Severi opera omnia.
 Quadripartitum historico-politicum Functii.
 Flosculi historiarum ab orbe condito.
 Historiarum opus omne Frossardi.
 Status Turcici Imperii Joannis Bapt. Montalbani.
 Regni Sinensis a Tartaris devastati enarrata.
 De Catilinae Conjuratone ac bello Jugurtino.
 Reipublicae florentis et intereuntis causae Pauli Ignatii Morgentaller.
 De Statu Imperii Germanici.
 Ars heraldica seu de Insignibus doctrina.
 Joannis Poselii apophthegmata graeco-latina.
 Antiqua hungarorum religio.
 Selecta Sapientum apophthegmata.
 Relfendso Heromontanus de summa Principum Germanicorum potestate.
 Historia regni Prussiae. *Germanice*.
 Rerum Transylvaniae libri 4.
 Xenophon opera.
 Dictorum factorum memorabilium libri 9. Valerii Maximi.
 Delitiae Italorum Ranutij Gheri.
 C. Julii Caesaris ab se gestorum Commentarii.

Politici.

Andreae Szerencsi Consilia politica hung. in fol.

In quarto.

Idea colloquii Charitativi.
 Francisci Alberti Pelzhoffer Arcanorum status libri 10.
 Ejusdem liber 7. et 8.
 Volffgangi Hejderi Philosophiae politicae Systema.
 Idea sapientis Theopolitici.
 Thesaurus politicorum aphorismorum.
 Reinhardi Condit Speculum fidei politicae.
 Andreae de Pilea perspectiva politica.
 Sermo Leopoldi 1-mi Imp. ex Regno mortuorum. *Germanice*.

In octavo.

Ministerium Cardinalis Mazarini.
 Item aliud ministerium Cardinalium Richelii et Mazarini.
 Rerum politicarum Thesauri apotelezmata.
 Balthasaris Cellarii succincti libri duo.

Davidis Frölichii Medulla Geographiae politicae.
Georgii Horni orbis politicus.
Petri Matthaei Minister Status.

In 16º

Didaci Savedra.
Hieronymi Cardani arcana politica.
Hermanní Schopperi Speculum vitae aulicae.
Justi Lipsii politicorum libri sex.
Ejusdem monita et exempla politica.
Directorium aulicum de ratione Status. *Latino-Germ.*
Speculum status.
Singularia Politica.
Dictamina, seu scita varia doctrinae politicae.
Hieronymi Sirturi compendium politicum.
Marci Zueri Boxhornii emblemata politica.
Josephi Bernardini Zebridovszky affectus politici in 32º.

Spirituales.*In folio.*

Erasmus Roterodamus.
Grammatica Religiosa Abrahami a S. Clara.
Concordantiae S. Bibliorum.
Conciones hungaricae.

In quarto.

Triumphus misericordiae.
Vita S. Joannis Nepomuceni.
Blasij Lepes.

In octavo.

Biblia sacra latina.
Item Biblia sacra Gallica.
Epitome Bibliorum sex idiomatum.
Novum Testamentum Graeco-latinum.
Erasmus Roterodamus in Evangelium S. Matthaei.
Idem in S. Joannem.
Guilielmi de Vaha e S. J.
Stanihursti e S. J. de Christo patiente.
Exercitia spiritualia S. P. Ignatii.
Speculum veritatis.
Marcelli Palingenii Zodiacus vitae.
Francisci Sveertii Selectae Christiani orbis delitiae.
Soliloquia S. Augustini.

In 16-to.

Scopus Biblicus veteris et novi Testamenti.
 Consilia Salamonis.
 Contemptus mundi ab Innocentio Papa.
 Joannis Eusebii Nirembergii e S. J. de adoratione in Spiritu et Veritate.
 Memoriale vitae Christianae.
 Casparis Ens vitae humanae proscenium.
 D. Augustini meditationes in 32-do.
 Zodiacus Christianus in 32°.

Philosophi et Mathematici.

R. P. Suarez e S. J. Metaphysicarum Disputationum Tomi duo in folio.
 Pauli Merulae Cosmographiae generalis libri tres et Geographiae particularis libri 4. in folio.

In quarto.

Accurata Synopsis universae philosophiae.
 Philosophia moralis D. Thomae.
 Balthasaris Theller Summa philosophiae universae.
 Renati Des Cartes opera philosophica.
 Ejusdem meditationes de 1-a philosophia.
 Magiae naturalis miscellaneae Centuria una.
 Thesaurus Antonii Posii in omnes Aristotelis et Averrois libros.
 Aristotelis opera duo in duobus tomis.

In octavo.

Ejusdem opera omnia in tomis 12. 4-tus deest.
 Item ejusdem operis tomus 2-dus.
 Julii Caesaris Scaligeri.
 Placita Physica.
 Collectiones mathematicae de Architectura militari.
 Theatrum chemicum.
 Guilielmi Bläen Institutio astronomica.
 Casparis Penceri elementa Doctrinae de Circulis coelestibus.
 Mathesis Juvenilis.
 Hortus jucundus et utilis Matheseos. *Germanice.*

In 16-to.

Joannis de S. Busto Mathesis.
 Poedia Astronomica.
 Philosophia novella.
 Danielis Vöeth metaphysicae compendium.
 Mensae Theolo-philosophicae pars 1-a.

Oratores et Epistolares.*In quarto.*

Orationes Joannis Ludovici Schönleben de beatissima Virgine Maria.
 Jurga-Valentini Vinther parthenius litigiousus.
 Propugnatio Festi Theophoriae.
 Palatium Regiae Eloquentiae.
 Marci Tullii Ciceronis opera omnia.

In octavo.

Ejusdem Epistolarum familiarium libri 12.
 Earundem Epistolarum liber 7. et 8.
 Item aliae ejusdem epistolae.
 Caroli Desiderii de Royer horilogium oratorium.
 Orationes Francisci Bencii e S. I.
 Gerardi Cornelii Dreschii exercitationes oratoriae.
 Demosthenis orationes Olynthiacae.
 Literarum procerum Europae pars 2. et 3.

In 16-to.

M. T. Ciceronis liber de claris oratoribus qui dicitur Brutus.
 Orationes Antonii Malegonnellii.
 Epistola Angerii Giislenii Busbequi.
 Marci Antonii Majoragii orationes.
 Marci Fabii Quintiliani oratoriarum institutionum liber 12.
 Isocratis orationes tres.
 P. Fausti Andrelini Epistolae Adagialium.
 Claudii Salmasii defensio regia pro Carolo I^o.
 Joannis Barclaji Paraensis.
 Autumnus philosophicus.
 Nemo Peregrinus.
 B. Hieronymi Epistolae familiares.

Poetae.

Gelii Bernardini Tragoedia in fol.
 Horatius cum 4 Commentariis in fol.
 Diogenes Laertius in fol.
 Blasii Apponyi in Davidis pralterium interpretatio poetica in 4°.
 M. Accii Plauti Comoedia in 4°.

In octavo.

P. Virgilii Maronis opera indubitata.
 Homeri Odyssea. Ejusdem Ilias.
 Georgii Fabricii de re poetica libri 7.

Joannis Rarisii Textoris poësis.
 Nicolai Nomesseii parnassus bicollis.
 In P. Terentii 6 comoedias novus commentarius.
 Henrici Decimatoris poësis.
 Gerardi Cornelii Drieschii Exercitationes poeticae.
 Homeri Ilias ad verbum translata Theognidis Megarensis Sententiae.

Elegiacae.

Julii Caesaris Scaligeri poëmata.
 Luciani Samosatensis Dialogorum selectorum libri 2.

In 16-to.

Horatius Flaccus.
 Joannis Campani Vodniani s. odarum libri 2.
 Annus sacer poëticus.
 Matthiae Casimiri Sarbeccii odae.
 Joannis Oven Epigrammatum libri 10.
 Claudiani poëmata.
 Solomonis Regis Hebraeorum canticum canticorum per Adamum Siberum
 versione poëtica expressum.

Scholastici aliique Miscellanei.*In folio.*

Ambrosii Calepini Dictionarium 11 linguarum.
 Basilii Fabri Sorani Thesaurus eruditionis scholasticae.
 Dialogus linguae gallicae et germanicae.

In 4o

C. Cypriani Carthaginensis Episcopi opera omnia.
 Polygraphiae Libri sex.
 Joannis Valchii Decas Fabularum humani generis.

In octavo.

Dictionarium Gallico-Germanicum et latinum.
 Laurentii Valla de lingvae latinae elegantia.
 De epistolis latine conscribendis libri quatuor.
 Philippi Melanchtonis Grammatica latina.
 Clavis Januae lingvarum novissimae trium lingvarum.
 Theophili Gotii Grammatica graeca.
 Francisci Roux novum lumen lingvae gallicae.
 Joannis Buchleri Thesaurus.
 Joannis Tsétsi aphorismi.
 Tractatus de Mercatura.

De artificio universorum metallorum. *Germanice.*

Chirologia.

Joannis Adami Veberi Ars discurrendi de qualibet materia.

In 16-to.

Everardi Bronchorst.

Jacobi Balde e S. J. sylvarum libri septem.

Gaudentii jocosae nugae.

Jacobi Vivarii de arte mendicandi libri quatuor.

Francisci Baconi de Verulamio Sermones ethici, politici et oeconomici.

Actii Synceri Savaranii opera omnia in 32-o.

De particulis latinae orationis in 32-o.

TÁRCZA.

ÉVNEGYEDES JELENTÉS A MAGY. NEMZ. MÚZEUM SZÉCHÉNYI ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÁNAK ÁLLAPOTÁRÓL AZ 1905. ÉV II. NEGYEDÉBEN.

I.

A *nyomtatványok osztályának* anyaga a lefolyt évnegyedben köteles példányokban 807 db, áthelyezés útján 20 db, ajándék útján 219 db, vétel útján 151 db, csere útján 1 db, összesen tehát 1198 db nyomtatvánnyal gyarapodott. Ezen felül köteles példány czimén beérkezett: gyászjelentés 1945 db, zárszámadás és üzleti jelentés 1675 db, egyházi körlevél 98 db, perirat 8 db, hivatalos irat 243 db, műsor 685 db, alapszabály 253 db, színlap 2090 db, falragasz 2368 db, vegyes 1184 db, összesen 10,549 db apró nyomtatvány. Vételre fordított 1276·41 korona.

Ajándékaikkal a következők gyarapították a nyomtatványi osztály anyagát: Avetarianian I. Choumen, Balogh Jenő, Bánó Jenő (2 db), Bányai Elemér (3 db), Baumgarten Ferencz, M. kir. Belügyminiszterium (101 db), Berta Lotti, Bruno Porto, Bubics Zsigmond Kassa (2 db), Cvetajev Moszkva, Demkó György, Donáth Imre Fiume, Dunamelléki ref. egyházkerület, Eisler Mátyás Kolozsvár, Erdélyi Országos Múzeum Könyvtára Kolozsvár, M. kir. Földművelésügyi miniszterium, Fraknoi Vilmos (11 db), Gömör-Kis-Hont vármegye Gazdasági egylete Putnok (3 db), Handelsministerium Wien (4 db), Herman Ottó, M. Kir. Kereskedelemügyi miniszterium, Komlóssy Artur Debreczen, Kongl. univ. biblioteket Upsala, Library of Congress Washington, M. kir. Földtani intézet (4 db), M. kir. közp. Statisztikai hivatal, M. kir. Vízépítési igazgatóság, M. N. Múzeum igazgatóságának irodája (2 db), M. Tud. Akadémia, Magyarországi Kárpátgyesület Igló (2 db), Matica srpska Ujvidék, Mocsáry Béláné, Nyitrai r. kath. főgymnasium, Olasz közoktatásügyi miniszterium Róma, Országos állatvédő egyesület (2 db), M. kir. Pénzügyminiszterium (6 db), Phys. medic. Gesellschaft Würzburg, Roth Gyula New-York (2 db), Sebestyén

Gyula (2 db), Smithsonian Institution Washington (7 db), Sponer Andor Nagylomnicz, Statist. Central-Commission Wien (7 db), Steiner Lajos New-York, Szabó László (3 db), Szádeczky Lajos Kolozsvár, Szalay László, Szalay Imre, Szemák István, Szinnyei Ferencz, The University of Chicago press, Chicago, Trieszti ált. bizt. társaság, Tudomány-Egyetem tanácsa (5 db), Tudomány-Egyetem jogi karának dékánja, Turchányi Ödön Nagysurány, Vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztérium (2 db), Walter Gyula Esztergom, Windt Alfréd Wien.

Nevezetesebb szerzemények: Szenczi Molnár Albert. Szent Biblia, Amsterdam, 1700. (50 korona).

A könyvtárhelyiségben a lefolyt évnegyedben 8474 egyén 21,241 kötet nyomtatványt, kölcsönzés útján pedig 465 egyén 806 kötetet használt. A délutáni órákban, vagyis délutáni 1—4 óráig a lefolyt évnegyedben 3097 egyén látogatta az olvasótermet.

A lefolyt negyedévben 1966 munka osztályoztatott, a melyekről összesen 3318 czédula készült. Kötés alá készítettett 178 mű 332 kötetben.

A köteles példányok átvételére berendezett helyiségben ezen idő alatt 722 csomag érkezett; ugyaninnen 543 levél expediatott, a miből 296 reklamálás volt.

II.

A *kézirattár* ajándék útján 2, letéteményezés útján 2, vétel útján 11, összesen 15 kézirrattal s ugyancsak vétel útján 23 irodalmi levéllel, 14 irodalmi analectával és 17 db fényképmásolattal gyarapodott.

Ajándékozók voltak: Csiki Ernő és egy ismeretlen 1—1 kézirrattal, a letéteményezett 2 kézirat pedig a Dunántúli Közművelődési Egylet tulajdona.

Vételre összesen 152 korona és 6573·90 márka fordított. Szerzeményeink közül különösen kiemelendő Szent Dávid zsol-tárainak XV. századi latin nyelvű festett hártya-kézirata, mely a fényesen díszített kettős címlap czimerének bizonyossága szerint Nagy-Lucsei Orbán egri püspök (1486—93) könyvtárának volt egykori ékessége. Az irodalmi levelestár darabjai közt Egressy Gábor, Gaal György, Kertbeny, dr. gróf Kuun Géza, Lévai József és Szemere Miklós levelei szerepelnek.

A negyedévi szerzemények feldolgozásán kívül megkezdett az irodalmi analecták gyűjteményének lajstromozása, rendeztetett a Viczay-, Fejérváry-féle leveles gyűjtemény s az Erkel-féle gyűjtemény rendezése alkalmából »Musica« címen egy új kézirrattári szakcsoport létesítettett.

Az évnegyed folyamán 2 esetben kikölcsönözöttett 2 kézirat, 75 kutató pedig 207 kéziratot és 1851 irodalmi levelet használt.

III.

A *hírlap-osztály* gyarapodása: köteles példányokból 388 évfolyam 16,071 szám, ajándék útján 80 szám, vásárlás útján 1 évfolyam 52 szám (5 kor.), összesen 389 évfolyam 16,203 szám.

Az évnegyed folyamán a hírlaptárban 950 olvasó 2227 kötetet, a házon kívül 16 olvasó 34 kötetet, összesen 966 olvasó 2261 kötetet használt.

Czéduláztatott 52 új hírlap és 297 évfolyam, átnézetett 389 hírlap 10,913 szám.

Bekötöttetett 780 kötet hírlap (a bekötésért, a 472 kötetes első szállítmányért, 1501.75 kor. járt) és kötés alá adatott 263 kötetre való hírlap.

A köteles példányok, melyek kimutatással (csomagban) érkeztek, a gyarapodási könyvbe irattak és a nyilvántartási lapokra vezettettek; ezeken kívül a számonként érkezett hírlapok is összegezve hetenként beirattak, betürendbe osztályoztattak és elhelyeztettek. A csomagküldeményekből hiányzó hírlapszámok azonnal reklamáltattak és ezek is feljegyeztettek; de időnként a kötés alá rendezésnél is megtörtént a reklamáció.

IV.

A *levéltári osztály* a lefolyt évnegyedben ajándék útján 75, vétel útján 27 darabbal, azonkívül örök letétemény útján egy családi levéltárral és a nyomtatványi osztályból való áttétel útján a gyászjelentések gyűjteményének 66 csomagot kitevő anyagával gyarapodott.

Vételre fordítottatott 217 korona és 10.25 márka.

Ajándékaikkal néhai özvegy Bartay Edéné örökösei, Bossányi Lajos (Szécs), Doby Antal (Homonna), Gillming Ferencz és Hermina, Horváth Sándor orsz. levéltári fogalmazó, báró Skerlecz Iván miniszteri titkár, Thallóczy Lajos közös pénzügyminiszteri osztályfőnök (Bécs) és Tóth-Kádár Vilmos főhadnagy, letéteményével Zathureczky Kálmán m. kir. fővámtiszt gyarapították gyűjteményünket.

Az új gyarapodásnak darabszám szerint átvett anyagából 1 db esik a középkori iratok, 22 db az újabbkori iratok, 6 db az 1848/49-es gyűjtemény, 33 db a nemesi iratok, 39 db a gyászjelentések és 1 db a pecsétlenyomatok csoportjára.

Az új szerzemények között érdekesség tekintetében első helyen áll Cillei Frigyes és Ulrik grófnak 1448. június 18-án kelt oklevele, mely a Cillei Erzsébet és Hunyadi Mátyás eljegyzése tárgyában létrejött megállapodás megerősítését foglalja magában. Az újabbkori iratok között érdekes Thököly Imre vajda-

hunyadi uradalma számadáskönyvének töredéke az 1675—84. évekből s az 1848/49-es gyűjtemény gyarapodásai között Kossuth Lajosnak Csanády Sándorhoz és a karczagiakhoz intézett levelei 1874-ből.

Nemesi iratainkat a következő új darabok gyarapítják: 1. 1605. december 12. Korpona. Bocskay István címeres kiváltságlevele a hajdúk részére. XX. századi másolat és ugyanez oklevél címerképének színes másolata; 2. 1637. december 24. Pozsony. III. Ferdinánd címereslevele Simon Benedek részére; 3. 1638. Földy Zsigmond címerkérő folyamodványának másolata (1638. február 21-én kelt adományozási záradékkal) s ugyanannak magyar fordítása és az eredetiről vett fényképmásolata 2 dbban; 4. 1641. november 8. Bécs. III. Ferdinánd címereslevele Bohos Ferdinánd részére (XX. sz. hiteles másolat); 5. 1651. szeptember 23. Ebersdorf. III. Ferdinánd címereslevele Kolossváry István részére XX. sz. hiteles másolat); 6. 1662. július 20. Pozsony. I. Lipót címereslevele Szőry Márton és Pallay György részére (XX. sz. hiteles másolat); 7. 1679. február 17. Fogaras. Apafi Mihály címereslevele Kádár György részére (XX. sz. hiteles másolat); 8. 1696. április 12. Bécs. I. Lipót címereslevele Kecskeméthy János részére (XX. sz. hiteles másolat); 9. 1745. szeptember 7. Komárom vármegye nemesi bizonyítványa Tóth István részére; 10. 1866. október 2. Bécs. Strefleur Bálint osztrák lovagi oklevele I. Ferencz Józseftől; 11. A Fekete, Fogarassy, Györgyfi, Gyórfy, Kolossváry, Nagy másképp Hegedüs, Pallay, Putnoky, Simon másképp Finna és Tóth-Kádár családok nemességére vonatkozó iratok, pecsét és címerrajzok XIX—XX. századi másolatai (18 db).

A gyászjelentések gyűjteménye, mely a Szent-Ivány Zoltán által ajándékozott nagy gyűjtemény kiegészítése céljából a nyomtatványi osztályból átvétetett, a könyvtárnak az apró nyomtatványok közül kiválasztott régi anyagát és az 1897 december 1-től 1904 végéig beérkezett köteles példányok anyagát foglalja magában.

Örök letéteményeink anyaga az Alsózathureczai Zathureczky család levéltárával gyarapodott, melynek átvételével a Magyar Nemzeti Múzeumban elhelyezett családi levéltárak száma 76-ra emelkedett.

A lefolyt évnegyedben 86 kutató 35,130 db iratot használt, külső használatra kikölesönöztetett 11 tértvényen 666 db irat.

Az új szaporulatok feldolgozásán kívül befejeztetett Kossuth Lajos iratainak revideálása s most folyik ez iratok jegyzékének lemásolása. Folyamatban van továbbá a Zerdahelyi család levéltárának rendezése és a gyászjelentések múzeumi anyagának feldolgozása.

A családi levéltárak közül a Rétyi Antos és a Goszthonyi családok levéltárainak rendezése befejeztetett. A Rétyi Antos család levéltára 1 db középkori oklevélmásolatot, 48 db XVI., 1148 db XVII., 2696 db XVIII., 776 db XIX. századi iratot, 13 db genealogiát és 1 db levéltári lajstromot, összesen 4683 dbot, a Goszthonyi család levéltára 6 db középkori oklevél másolatát, 18 db XVI., 153 db XVII., 699 db XVIII., 270 db XIX. századi iratot, 57 db genealogiát és 17 db levéltári lajstromot, összesen 1221 darabot foglal magában.

Folyamatban van a Berzeviczy család bárói ága, a Kőlcsei Kende család és a Kruplanicz család levéltárainak rendezése.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA 1904-BEN.

A könyvtári munkálatok a lefolyt évben is a rendes mederben végeztek. A könyvek köttetése, lajstromozása, a cédula-katalogus készítése úgy mint eddig, a múlt évben is rendszeresen folytatott. A könyvtár költségvetése teljesen ki lett merítve. A nagy gyarapodás miatt a könyvkötés tetemes áldozatot kíván, úgy hogy kívánatos volna, hogy a költségvetés e része felemeltessék, ha nem akarjuk, hogy a könyvek kötetlenül álljanak a polczokon, vagy éppen kötetlenül használtassanak. A könyvvásárlásnál és a könyvtár hiányainak pótlásánál kiváló figyelemmel volt a könyvtárnökság a tudományos társulatok kiadványaira; úgy hogy több tudományos Akadémia és társulat meglevő kiadványai egészítették ki. Csak egy pár tételt kell kiemelni. Így a *Mémoires de l'Académie des Sciences morales et politiques de l'Institut de France* mintegy 15 kötete jutott a könyvtár birtokába. A baltimore-i John Hopkins University kiadványaiból mintegy öt gyűjteményes mű volt meg csonkán. Ezek reclamálás útján egészítették ki. Hasonló módon lettek teljessé a szentpétervári Akadémia egyes kiadványai. A diplomatariumok is jelentékeny és értékes művekkel szaporodtak. Többek közt megemlítendő a *Monumenta Boica*, melyből teljes példány ritkán fordul elő, s könyvkereskedői ára is mindig emelkedik. Az angol *Calender of State Papers*, a szász tartomány történeti forrásai, a parmai és piacenzai tartományok monumentái, a velencei *R. Deputazione di Storia Patria* 19 kötete, Bécs városának történeti forrásai, a sanct-galleni apátság oklevéltára, Lübeck város oklevéltára, a Frigyes Vilmos választófejedelem történetére vonatkozó oklevélgyűjtemény 14 kötete, mind értékes művek, melyekben Magyarországra vonatkozó adatok is találhatók.

A könyvtár rendezéséről a következő adatok tanúskodnak. A rendezett tudományszakok száma 54; ezek 71,604 munkát foglalnak magukban, és pedig:

Bibliographia 1245, Encyklopaedia 149, Philosophia 1641. Mythologia 123, Theologia 4869, Paedagogia 1993, Széptudomány 881, Anthropologia 529, Jogtudomány 1340, Magyar Jogtudomány 1840, Politika 2810, Magyar Politika 2325, Magyar országgyűlés 95, Történelem 6215, Magyar Történelem 3244, Életrajzok 3216, Földrajz 1106, Magyar Földrajz 572, Térképek 930, Utazás 1356, Statisztika 805, Schematismus 288, Hadtudomány 1039, Régészet 1503, Éremtudomány 241, Matematika és csillagászat 1237, Természettudomány 247, Természettan 1021, Vegytan 465, Természetrajz 137, Állattan 735, Növénytan 459, Ásvány- és földtan 577, Gazdaságtan 4594, Orvostudomány 2579, Nyelvtudomány 2257, Classica-philologia 889, Görög irodalom 896, Latin irodalom 958, Új latin irodalom 799, Magyar nyelvészet 578, Régi magyar irodalom 662, Magyar irodalom 4755, Germán irodalmak 1944, Francia irodalom 770, Olaszspanyol irodalom 274, Szláv irodalom 476, Keleti irodalom 1925, Incunabulum 358, Akadémiák és társulatok kiadványai 629, Magyar Akadémia kiadványai 386, Külföldi folyóiratok 204, Magyar folyóiratok 399, Bolyaiana 39.

1903-ban a rendezett munkák száma 68,335-öt tett ki. A lefolyt évben tehát a rendezett munkák száma 3269-czel gyarapodott; vagyis ennyi munka vezetett be az inventariumba, s ennyiről készült a szakkatalogus és általános czédula-katalogus számára czímmás, a mi összesen 9807 czímmást tesz ki.

A szakkatalogus áll 113 kötetből és 48 czédulatokból. Az általános czédula-katalogus 169 tokban van elhelyezve.

A könyvtár gyarapodása a járulék-napló kimutatása szerint a következő: Vétel útján 503 mű, 894 kötetben, 222 füzetben. Köteles példányként 326 nyomda 8418 művet 2065 kötetben, 7557 füzetben küldött be. Ehhez járul 227 zenemű 10 kötetben és 317 füzetben, 75 térkép 102 lapon. 240 Akadémiától és tudományos társulattól 880 mű 653 kötetben, 734 füzetben érkezett a könyvtárba. Magánosok ajándékából és hatóságoktól 153 művel, 55 kötetben, 125 füzetben gyarapodott a könyvtár. Az Akadémia saját kiadványaiból 26 művet 27 kötetben, 37 füzetben kapott. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 128 iskolai értesítőt ajándékozott a könyvtárnak.

A könyvtár olvasótermében a lefolyt évben 8866 olvasó 12,206 művet használt, míg házi használatra 137 kölcsönző 708 művet vett ki a könyvtárból.

A SZEGEDI SOMOGYI-KÖNYVTÁR ÁLLAPOTA AZ 1904. ÉV MÁSODIK FELÉBEN.

A Somogyi-könyvtár vezetősége, a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége óhajtására, intézeti évét ezentúl, az eddigi gyakorlattól eltérően, nem az iskolai, hanem a polgári évvel egyeztetvén össze, *Tömörkényi* István igazgató a következő jelentésben számolt be a könyvtár gyarapodásáról, használatáról s közérdekű állapotairól az 1904. év második felében:

A csonka-évnak a könyvtár állományába beosztott szaporulata 252 mű, 462 kötet 462 drb, a mi a városi rendszeres költség-alapon nyert összeg, valamint az államsegélyből eszközölt beszerzések, a szegedi kir. főügyészség területén működött nyomdák 1903. év második feléről való nyomdatermékei, az alapítványi illetékek, a könyvtár iránt érdeklődő hatóságok és testületek, úgy a közönség jóindulatú adományaiból állott elő.

Alapítványi tagilletménykép érkeztek a Magyar Numizmatikai Társulat, a Magyar Történeti Társulat, a Kir. Magyar Természet-tudományi Társulat, a Dugonics-Társaság kiadványai.

Adományokat tettek az érkezés rendjében felsorolt alábbi hivatalok, társulatok és intézetek: a szegedvárosi tanács, a borsodmiskolci közművelődési és múzeum-egylet, a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége, a m. kir. központi statisztikai hivatal, a nagybányai múzeum-egyesület, az aradi Kölcsey-egyesület, a nm. m. kir. igazságügyi valamint a földművelésügyi miniszteriumok, a székesfővárosi statisztikai hivatal, m. tud. akadémia, a magyar nemzeti múzeum Széchényi orsz. könyvtára, a múzeumok és könyvtárak orsz. szövetsége, az országgyűlés képviselőháza, a m. kir. földtani intézet, a magyar kegyes tanítórend, Temesvár szab. kir. város tanácsa, az erdélyi múzeum-egylet, a Szt. Benedekrendiek pannonhalmi főkönyvtára.

Adományukkal gyarapították a könyvtárt, szintén az érkezés rendjében felsorolt alábbi pártolóink: Kállay Albert, Engels (Angyal) János Temesvárról, Treitz Péter Budapestről, Gyalui Farkas Kolozsvárról, Tóth Mike Kalocsáról, dr. Krakauer J. Berlinből, Schmidt Béla Budapestről, Békefi Antal, Móra Ferencz, dr. Gaal Endre, Vad Imre, Nátly József Budapestről, Bernhard Zsigmond Kalocsáról, dr. Pataj Sándor Zomborból, Venetianer Lajos Budapestről, Rudnyánszky Gyula Debreczenből, Fárbás József Ó-Becséről, Kéry János, Kunváry Fülöp Budapestről, Milekker Bódog Verseczről, Zarándy A. Gáspár Budapestről, Sz. Szigethy Vilmos, dr. Löw Immanuel, Mezei Péter, dr. Márki Sándor Kolozsvárról, a kiknek

legyen szabad e helyen is a könyvtár hálás köszönetét nyilvánítanom.

A gyarapodáshoz képest ennél fogva a Somogyi-Könyvtár czímtározott állománya szakonként felsorolva az alábbi:

Szak és alszak	1904. december 31-én		
	mű	kötet	darab
Ösnyomtatvány (magyar és idegen)	185	204	175
Vallástudomány (6 alszak)	7.139	12.673	11.265
Jogtudomány (8 alszak)	2.554	4.464	4.067
Államtudomány (5 alszak)	1.195	2.237	2.095
Orvostudomány (6 alszak)	1.300	2.192	2.004
Mathematika és természettudomány (5 alszak)	2.795	4.912	4.609
Bölcsészet, nyelv- és széptudomány (3 alszak)	3.148	5.334	4.951
Történelem és földirat (9 alszak)	6.355	12.658	12.007
Nyelvészet és szépirodalom (6 alszak)	5.052	9.887	8.788
Vegyes (6 alszak)	1.128	7.857	7.585
Hírlapok (3 alszak)	362	2.119	2.590
Összesen ...	31.213	64.537	60.136

A lefolyt félévben 344 kötet került kötés alá és 138 czímtári doboz készült. E munkákat a város szerződéses könyvkötője végezte 928 K. 27 fill. költségen.

Úgy az alapezímítár, mint a szakczímtárnál a czímlapok szaporodása következtében ismételtlen szükségessé vált a dobozok szaporítása. Az alapkatalogus most 238, a szakkatalogusok 196 dobozban vannak elhelyezve, a melyek most már évekre menő szaporulat számára is elegendők.

A könyvtárt használó látogatókról a havonkénti és számszerinti kimutatás az alábbi adatokat mutatja:

Hónap	Olvasók száma		Napi szám	
	összesen	napi átlag	leg-nagyobb	leg-kisebb
Szeptember ¹	1414	56	89	15
Október	1590	61	88	34
November	1622	64	107	39
Deczember	1225	64	94	44
Összesen :	5851	61	107	15

¹ Belefoglalva a szüneti olvasók is.

Az 1558 olvasó összesen 5988 művet használt. Az olvasók közül társadalmi állás és foglalkozás szerint volt 111 nő, 2 lelkész, 368 tanár és tanító, 4466 tanuló, 16 író, 52 művész, 136 ügyvéd, 45 katona, 10 törvényhatósági, 27 állami, 303 magán tisztviselő, 114 orvos, 3 gyógyszerész, 1 birtokos, 15 építészeti vállalkozó, 35 építészeti hivatalnok, 32 önálló kereskedő, 26 kereskedelmi hivatalnok, 89 magánzó.

Az olvasók közül az esti hat órai időn túl eső hivatali szolgálat alatt 1733-an használták a könyvtárt.

Az intézetnél üresedésben volt egy tiszti és egy szolgai állás betöltést nyert: a könyvtárigazgatói s esetleg megüresedhető könyvtárnoki állásra a város hatósága részéről hirdetett pályázat folyamodói közül főfelügyelőségi minősítés, a nemzeti múzeumi Széchényi orsz. könyvtár, a m. kir. tud. egyetemi könyvtár s a m. tud. akadémia könyvtárigazgatói által történt jelölés után a város tek. tanácsa 1904. november 28-án igazgatóul Tömörkényi Istvánt, könyvtárnokul Móra Ferencz végzett bölcsészt, a városi múzeum természetrajzi tárának eddigi szakdíjnokát választotta meg. A szolgai állások polgármesteri kinevezés útján töltettek be olykép, hogy Molnár István II. szolga I. szolgává lépett elő s helyére alkalmazva lón ideiglenes minőségben egy évi próbaidőre Várady Kálmán másodszolga.

A könyvtárba a félév folyamán beérkezett anyag naplózva, címlapozva s osztályozva van. A címlapoknak a címtárba való beosztása most folyik. A járuléknapló tételszáma 823, melyből azonban 428 az 1904. év első felére esik. — Az iktatókönyvbe, illetve a levéltárba az év első felében 161, az év végéig 337 ügyirat érkezett, a melyek 4 darab kivételével elintéztettek.

Az intézetet hivatalosan meglátogatták október hó 31-én Fraknoi Vilmos püspök országos főfelügyelő, dr. Fejérpataky László országos felügyelő, dr. Schönherr Gyula országos főfelügyelőségi előadó titkár urak.

A könyvtárbizottság 1904. második felében 4 ülést tartott és pedig augusztus 2., augusztus 12., szeptember 17. és december 7-én.

SZAKIRODALOM.

Hundert Kalender-Inkunabeln. *Herausgegeben von Faul Heitz. Mit begleitendem Text von Konrad Haebler.* Strassburg, MDCCCCV. Heitz und Mendel. 2-r. 8, 36, 2 l., 102 tábla. Ára 200 M.

A könyvnyomtatás bölcsőkori emlékei között figyelemre méltó helyet foglalnak el az egyleveles nyomtatványok, melyek történeti jelentősége egész a legújabb időkig jóformán semmi méltánylásban sem részesült. A szakköröknek ezt az eléggé nem is kárhóztatható közömbösséget napjainkban szinte kicsinyeskedésbe vesző, babonás tisztelet váltotta fel minden, régi kötéstáblából kiáztatott papir- vagy hártyatöredék iránt, melyen az ősnymtatványok esetlen betűtípusai még felismerhetők. E meglepő fordulat jórészt abban leli magyarázatát, hogy a gyűjtő szenvedély, mely a mult században kifejlődött történelmi érzék folyománya, mindnagyobb arányokat öltvén, az egyre fokozódó keresletet ezen az úton iparkodnak részben kielégíteni. Ehhez hasonló jelenséggel találkozunk pl. a képzőművészet terén, a hol a régi mesterek ú. n. műtermi hulladékainak is megvan a maguk busásan fizető közönsége, melynek a már kész és kiválóbb becsű műalkotásokból nem jutott. De ez újabb felfogásnak egy másik, mélyebben rejlő oka is van: az ilyen apró töredékeknek sokszor szinte meglepő tudományos jelentősége. E tekintetben legyen elég a Gutenberg-féle 1448-iki naptártöredékre utalni, melynek nyomdászattörténeti fontossága minden kétségen felül áll.

Minden tekintetben méltánylást érdemel tehát *Heitz* Pál ismert nevű strassburgi kiadó, a midőn a XV. századi németországi egyleveles kalendáriumokból egyelőre egy száz lapból álló sorozatot természetű hasonlókat kötetbe gyűjtve, a szakkörök szélesebb rétegeinek is rendelkezésére bocsát.

Dr. *Haebler* Konrád drezdai tanár e gyűjteményt alapos bevezető tanulmánnyal látta el, melynek eredményeit a következőkben foglaljuk össze.

Szerinte a jelenleg ismeretes ilyfajta németországi naptárak száma, a esziókat és prognosztikonokat is belértve, mintegy

kétszázra tehető. Hogy e szám távolról sem közelíti meg azon egylevelű naptárak összegét, melyek e korban német területen készültek, az több mint valószínű. Ezek a maguk korában annyira elterjedt nyomtatványok nagy része most már csak egy-egy példányban ismeretes s mai értékük sokszor ötszörösen meghaladja kiadásuk minden költségét.

Földrajzi tekintetben Bécestől Lübeckig, Strassburgtól Lipcséig a német nyomdászatnak szinte mindegyik nevezetesebb központjából maradtak fenn ilyenmű emlékek s ha egyik-másik, tipografiai szempontból már a XV. században is igen jelentékeny város épen nincs, vagy csak gyöngén van képviselve e sorozatban, az jórészt ama szeszélyes véletlennek tulajdonítható, melynek e, korokban oly kevésre becsült, sajtótermékek fenmaradásukat köszönhetik. Haebler e véleményét készséggel magunkévá tehetjük. Megjegyzendő azonban, hogy ez elv következetes betartásával, Haeblernek az egylevelű naptári nyomtatványok elterjedésére vonatkozó adatait nem mint tényeket, hanem csak mint többé kevésbé valószínű föltevéseket kell fogadnunk.

Ily föltevés Haeblernek azon állítása, hogy a rajnamenti városokban, Gutenberg találmányának e szűkebb hazájában, a hol különben a nyomdászat mestersége már a XV. században is igen virágzott, épen a naptári nyomtatványok kiadása nem tudott nagyobb lendületet venni.

A fenmaradt emlékek szerint sokkal jobban kifejlődött a nyomdászok ily irányú munkássága Augsburg városában, a hol Günther *Zainer* 1470-től kezdve ügylátszik működése utolsó évéig rendszeresen kibocsátotta egylevelű naptárait, sokszor négyféle változatban, ú. m.: latinul és németül, mindkettőt gót és antik betűkkel nyomtatva. *Zainer* naptárainak egy részén újévi köszöntést is alkalmazott; legrégebb ismert példája 1472-ből való (V. tábla). Az ezen évre szóló német naptár élén u. i. négyszögbe foglalt D kezdőbetű látható, melynek belsejében a meztelen gyermek Jézus áll, jobbában kereszttel ellátott földgolyót, baljában messze lobogó mondatszalag csücskét tartva, melyen e felírás olvasható: „Ein gut felig Jafr“. Ez az inicziális szinte tipikussá vált a délnémet naptárakra nézve. Günther *Zainer* hatása nemcsak a helyi vetélytársak: *Schüszler*, *Ratdolt* s mások hasonló művein érzik meg, hanem Ulmban is tapasztalható, a hol Johann *Zainer* honosította meg a naptárak nyomtatását.

Nürnbergben is aránnyal korán (1473 óta) kifejlődött a nyomdászat ez ága s csakhamar igen dús hajtásokat termett. Legteljesebb a Friedrich *Creussner* műhelyéből 1476-tól 1499-ig terjedő időközből fenmaradt sorozat, melynek hézagai valószínűleg a pusztá véletlennek tulajdoníthatók. *Creussner*rel vetekedett 1487 óta Peter *Wagner*, a kiről kimutatható, hogy egyik-másik évben

németül és latinul is kiadta kalendáriumát, továbbá a század vége felé (1498.) Ambrosius *Haber*, a kinek almanachjai stilisztikai szempontból is figyelmet érdemelnek.

Viszonylag későn (1484-ben) vette kezdetét az egylevelű naptárak nyomtatása Lipcsében, de csakhamar rendkívül felvirágozott. A lipcsei nyomtatók közt főleg Martin *Landsberg* érdemel említést, a kinek műhelyéből 1486-tól szinte a század végéig nyúló kalendáriumsorozat ismeretes, melynek betűi teljesen meg egyeznek *Caputius* »Oratio metrica« (1488.) cz. nyomtató nélküli sajtótermék típusaival, melyet már *Copinger* is *Landsberg*nek tulajdonított.

Természetesen számos, a könyvnyomtatás történetében sokkal jelentéktelenebb helyről is maradtak fenn ilyféle naptárak, a mi népszerűségük legbiztosabb jele. Minthogy e szórványosan fellépő kalendáriumok jobbra egy-egy könyvnyomtató első termékei, valószínű az a föltevés, hogy *reklámanyomtatványokkal* van dolgunk, melyeket művészetük beajánlására készítettek az illető nyomdászok.

Tipografiai kiállításuk szempontjából *Haebler* — az átmeneti alakokat s jelentéktelenebb változatokat nem tekintve — négy típust különböztet meg az egylevelű naptárak között: ú. m. a mainzi-strassburgit, az augsburgit, az ulmit és a lipcseit.

A mainzi s régebbi strassburgi naptárakra jellemző, hogy diszitésük a rubrikátor dolga, a ki szabad kézzel festette be a hónapok elején hagyott hézagokba a megfelelő (rendesen D) kezdőbetűket.

Augsburgban *Zainer* azt az újítást honosította meg, hogy a hónapok elején lévő kezdőbetűket elhagyva, magát a hónapok nevét nyomtatta külön sorokban a megfelelő részek fölé s hogy a szöveget két részre osztva, külön adta a csillagászati s külön a gyógyászati megjegyzéseket. Ugyancsak *Zainer* hozta divatba a diszes J kezdőbetűt, az újévi üdvözlét tartalmazó mondat-szalag kíséretében, meg a többé-kevésbé kifejlesztett keretdísz. Későbbi ágostai könyvnyomtatóknál, először *Bämmler*-nél, kisebb, bibliai jeleneteket ábrázoló fametszetek is alkalmaztattak, melyek eleinte a lap élén, később oldalain foglaltak helyet. E típusnak felelnek meg a nürnbergi kalendáriumok is, azzal a különbséggel, hogy, pl. *Peter Wagner*-nél, a fametszetek valóságos naptári ábrázolások (minő a gyermekeit felfaló Kronosz), melyek többé nem külső toldalék gyanánt ékesítik a lapokat, hanem azokkal szerves összefüggésben állva, mintegy központjukat képezik.

A fametszetek különös kultusza jellemzi az ulmi nyomdászatot, mely vonás a kalendáriumoknál is érvényesült. *Hans Zainer* nem elégedvén meg ágostai névrokonának újításaival, a nagy kezdőbetűvel s köszöntő mondat-szalaggal, melyeket egész önálló

stílusban fejlesztett tovább, széles keretléczeket és sarokdíszeket is alkalmazott, melyek részint többi nyomtatványain is föllelhetők, részint kizárólag naptári czélokra készültek. Ilyenek az ulmi címmerrel ellátott darabok, melyek közül a 28. és 31. tábla hoz sikerült mutatványokat. Az ulmi *Zainer* példája csakhamar buzgó követőkre talált s ujitása egész Lübeckig elterjedt. Később, szintén augsburgi hatás alatt, a graciosus indakereteket Ulmban is fölváltották az olasz eredetű niellodiszítmények (pl. 96., 97. tábla).

A lipcei iskolát Markus *Brandis* alapította meg s a már említett *Landsberg* annak legkiválóbb képviselője. Jellemző sajátosságai: a hold fázisait feltüntető táblázat, az érvágás nagy képes ábrázolása, a vörös nyomás gazdag, de izléses alkalmazása s főként a fametszetek. Ez utóbbiak *Brandis*-nál s *Landsberg* első lapjain a hold változásait ábrázolják, még pedig az egész világegyetem bevonásával (49., 54. tábla), később, 1488-tól fogva, a holdváltozásokat kiszorítják az uralkodó bolygók, minők a Jupiter, Mars, Venus (pl. 57. tábla) képei, gyakran az állatkörrel kapcsolatban.

A stílisztikai befolyások keveredése igen érdekes típust hozott létre a későbbi felsőrajnai (Strassburg, Basel) naptáraknál, melyek rendszeren kettős ívekre vannak nyomtatva. Ezeknél a fejezetléczet keskeny fametszet adja, mely rendszerint az újszövetség tárgyköréből vett egységes kompozíció, míg a bal hosszanti oldal díszre egymásba fonódott kezdőbetűkből, illetve mezei jeleneteket ábrázoló medaillonokból áll. A jobb hosszanti oldalon rendszeren Jézusnak Dávid királyból kiágazó, a főbb családtagok arczképével díszített családfája látható, a lap alsó részét pedig az érvágás képe foglalja el, körülötte annak előnyeit ábrázoló jelenetekkel, vagy az állatkör jelvényeivel.

E stílisztikai sajátságokon kívül, melyek osztályozását fölöttebb megnehezítette ama körülmény, hogy a lapok többségéről kiányzik eredetük közvetlen bizonyítéka: a nyomtató neve és tartózkodási helye, Haebler még ez emlékek kulturtörténeti részére is kiterjeszti figyelmét.

Csillagászati szempontból e népies almanachok sok kívánni valót hagynak hátra, a mi nem is csoda, ha figyelembe vesszük, hogy készítőknek csak a legritkább esetben volt meg a kellő szak-képzettségük. Az eddig ismert 205 lap közül csupán 34 (a gyűjteménybe fölvettek közül csak 20) viseli magán készítője nevét s habár több főiskolát végzett egyén szerepel is közöttük, a kalendáriumok összeállítása nem annyira tudományos, mint inkább népiesen gyakorlati czélokot szolgált. Ezt bizonyítja többek között ama sajátosságos körülmény is, hogy a szerzők közt sok (húszból hét) a városi orvos, még egyetemmel bíró helyeken is. Ebből ismét következik, hogy a kalendáriumok többségében a csillagászati rész a gyógyászati rovására háttérbe szorul, s hogy a hold-

fázisok és napfogyatkozások helyett az érvágás táblázata s az ezzel összefüggő kérdések a lényeges részletek. Különben a csillagászati részben is túlnyomó volt az asztrológiai elem, bár többször megesett, hogy a naptárhoz tartozó praktika, vagyis az évi csillagjósolás eredménye, külön füzet alakjában adatott közre.

Az asztrológiai tudakosság e posványos termékei azonban a józanabbul gondolkozók részéről már a XV. század vége felé kihívták a kritikát. Hans *Folz* nürnbergi mester 1480-iki kalendáriuma pl. (34 tábla), mely igazi naptári adatokat alig is tartalmaz, erősen népies hangon gúnyolja ki az asztrológiai lápvirágokat; míg egy 1478-iki, valószínűleg baseli kalendárium szerzője (23. tábla), igen józanul arra inti a betegeket, hogy az érvágás és purgálás szabályait csupán »bölcs orvos« útmutatása szerint kövessék. Végül az 1492-iki nürnbergi naptár (72. tábla) szerkesztője, nem éri be az asztrológiai tévedések kárhoztatásával, hanem dicsérőleg emeli ki *Regiomontanus* Jánosnak a naptár tudományosabb újjáalkotása körül szerzett érdemeit.

Ime azok a tanulságok, melyek a XV. század e jelentéktelennek látszó, népies termékeiből levonhatók s melyek lényegesen kiegyesítik a nyomdászat bölesőkorának képét. *Dr. Gulyás Pál.*

Kóssa Gyula: *Magyar állatorvosi könyvészet 1472—1904.* (Állatorvosi kézikönyvtár VIII. köt.) Budapest, 1904. Kiadja a Magyar Országos Állat-Orvos-Egyesület (Pátria kny. részv. társ. nyomása), 8-r. XII, 346 l.

Kóssa Gyula dr., az állatorvosi főiskola tanára, fenti czímen nagy gonddal összeállított bibliográfiáját adja a hazai veterinarus irodalomnak. Munkája Zsámboki (Sambucus) János, nagyszombati születésű orvos- és nyelvtudós 1574-ben Baselben megjelent idevágó latin nyelvű könyvétől kezdve, az 1904. évig megjelent szakirodalmat magában foglalja, közel 1300 tételszám alatt. E tekintélyes szám úgy volt elérhető, hogy Kóssa nemcsak a hazánkban megjelent magyar vagy idegennyelvű nyomtatványokat igyekezett lehetőleg teljesen egybegyűjteni, hanem a külföldön napvilágot látott művek közül is fölvette mindazokat, melyek akár honfitársaink tollát dicsérik, akár a hazai viszonyokra vonatkoznak. Ezenkívül néhány kéziratban maradt, vagy könyvomat útján sokszorosított munkát is fölvelt a szerző érdemes jegyzékébe. Mind e könyvészeti adatok négy csoportba osztva állanak az olvasó rendelkezésére. E csoportok elseje a szerzők neve alatt megjelent dolgozatokat tünteti föl az ábéczé sorrendjében, második a névtelenül megjelent munkákat sorolja fel évszámuk szerint, harmadika az évnélküli anonim munkákat tartalmazza szoros betűrendben, míg a negyedik és utolsó csoport az időszakos kiadványok lajstromát nyújtja.

Szilárd meggyőződése szerzőnknek, hogy »hálátlan feladatra vállalkozik az, a ki bibliografiát ír. Rengeteg fáradsággal olyan könyvet szerkeszt, a melynek tulajdonképen nincsen is igazi könyv jellege, mert hiszen — nem olvassa senki. Legföljebb néhanapján beletekint, aztán bizonytalan időre félreteresi. Már pedig, ha van olyan érzés, a mely az írónak munkája közben buzgalmat, törekvő gondosságot és a célért való lelkesedést ad, úgy bizonyára ilyen érzés annak a reménye, hogy a kész munkát majdan *nocturna et diurna manu* forgatja a hálás olvasó. Hát bizony, a bibliografia-író munkájából hiányzik ez az édes serkentés. De van helyette más, a mely ezt jóformán pótolja, az a meggyőződés t. i. hogy az efféle könyv is *szükséges* könyv.« A maga egész terjedelmében közöltük az előszó e részletét, mely lehet, hogy a szerzői szerénység megnyilatkozása, bár némileg a bibliografia jelentőségének bizonyos lekicsinylését is látszik tartalmazni.

E sorokat olvasva azt hihetnők, hogy Kóssa nem méltányolja eléggé azon jelentős szolgálatokat, melyeket főként a bibliografiának köszönhetnek bármely tudomány szak művelői, midőn egyes problémák megoldásához a történeti alapot kell megteremteniök; pedig nem úgy van, szerzőnk épp ellenkezőleg nagyon élénken érzi a könyvészet történeti szerepének fontosságát s hogy e szerep betöltésére minél alkalmasabbá tegye, nem szorítkozik pusztá czím-másolatokra, hanem a fontosabb munkák tartalmáról, azok keletkezése módjáról és szerzőjükről is megemlékezik, mintegy dióhéjba foglalt okmánytárát adva a magyar állatgyógyítás irodalmának. Művét több sikerült hasonmás, így Zsámboki Vegetius kiadásának (Bázel, 1574) és Tseh (Bóhm) Márton Lovak orvosságos . . . könyvetskéjének (Lócse, 1656) címlapjai, több régibb hazai kiadvány metszetei, Zlamálnak az állatvédelem reformja tárgyában Kossuth-hoz intézett fölterjesztésének néhány sora s néhány kiválóbb szakiró arczképe disziti.

Reméljük, hogy a bibliografiai szempontokból is sikerült munka a szakkörökben minél nagyobb elterjedésre fog találni. —ly—

Hinrichs' *Halbjahrs-Katalog der im deutschen Buchhandel erschienenen Bücher, Zeitschriften, Landkarten usw. Mit Registern nach Stichworten und Wissenschaften, Voranzeigen von Neuigkeiten, Verlags- und Preisänderungen.* 212. und 213. Fortsetzung. 1904. I. und II. Halbjahr. Leipzig. 1904—1905. J. C. Hinrichs. 8-r. 2 köt.

Egész sorozat az, a mivel a lipcei Hinrichs-könyvkereskedés a német bibliográfiai irodalmat évenként gyarapítja. Wöchentliches Verzeichniss der erschienenen und der vorbereiteten Neuigkeiten des deutschen Buchhandels cím alatt a hetenként könyvkereskedői forgalomba jutott és sajtó alatt álló németországi irodalmi

termékekről számol be, tudományszakok szerint csoportosítva azokat, végén betűrendes név- és tárgymutatóval. Az 1904. évi már 63. évfolyama volt a sorozatnak s összesen 1867 lapra terjedt. Ennek mellékletét képezi a Monats-Register, mely havonként jelenik meg s a megjelent munkákat szerzők és tárgyak sorrendjében tünteti fel. A Vierteljahrs-Katalog der Neuigkeiten des deutschen Buchhandels negyedévenként tudományszakok szerint csoportosítva mutatja be a németországi irodalom termékeit, végén betűrendes mutatóval. Az 1904. évben e sorozatból az 59. évfolyam jelent meg s összesen 1200 lapra terjedt. E negyedéves bibliográfiából rendszeren a következő szakkatalogusok jelennek meg külön: 1. hittudományi és bölcsészeti, 2. orvos-, természet-tudományi és mennyiségtani, 3. nevelési, oktatási és ifjúsági irodalmi, 4. hadtudományi, lőtenyésztési és térképészeti, 5. építészeti és mérnöki, 6. házi-, mezei- és erdőgazdasági.

Az ismertetés tárgyát képező féléves katalogus 2 részre oszlik. Az első rész a munkák bibliografiailag teljes címzeit betűrendben sorolja fel könyvkereskedői árukkal együtt (Verzeichniss der Titel) s az 1904. év első felében 495, a másodikban 463 lapra terjedt. A második részben a rendszók (nach Stichworten) és tudományszakok szerint (nach Wissenschaften) vannak csoportosítva, összesen tizenhét osztályban, melyek nagyobb része ismét alszakokra oszlik. E szakokon, illetve alszakokon belül betűrendben állanak a munkák. A folyóiratok, naptárak, évkönyvek stb. külön az egyes alcsoportok végére vannak helyezve. A Halbjahrs-Katalog második részének végén függeléskül azon munkák felsorolása következik, melyek az illető féléven belül kiadott Wöchentliches Verzeichniss valamelyik számában sajtó alatt állóknak voltak megjelölve, de a félév végéig nem jelentek meg. Végül a kiadók és az árak tekintetében felmerült változások vannak feltüntetve. Mindenben a polgári évhez alkalmazkodik ez a sorozat, mert 1893 óta évenként június 30-án és december 31-én zárják le a kéziratot.

E katalogus nem csupán a szoros értelemben vett németországi irodalomra terjeszkedik ki, magába foglalva a Németországban latin, francia, angol stb. nyelven megjelent könyveket is; hanem a nem szoros értelemben vett Németország, t. i. Ausztria másnyelvű irodalmi termékeit is felöleli. P. o. Reinhold, Praelectiones de theologia fundamentali. Wien: H. Kirsch 1905. Noldin, De matrimonio. Innsbruck: F. Rauch 1904. Sőt a Magyarországon megjelent német munkák is fel vannak benne sorolva s megtalálhatjuk itt Budapest, Pozsony stb. nevét. P. o. Die neuen Waren-Usancen der Budapester Börse vom Jahre 1905. Budapest: C. Grill 1905. Jacobi, Lehrbuch der magyarischen Sprache. Nagyszében: W. Krafft 1904. Horváth, Das Handwerkergerenzen-

schaftswesen in Ungarn. Budapest: O. Nagel 1903. Pressburger Wegweiser. Pozsony: S. Steiner 1905, stb. A munka tehát éppen nem igyekszik a címében feltüntetett »német« fogalmat szükre szabni, hanem a legtágabb értelemre kiterjeszti annak jelentését.

A katalogus berendezése minden tekintetben méltó elismerésünkre. Ugy a szaktudósnak, mint a könyvtárnoknak is nagy szolgálatot tesz az állandóan mellékelt tárgymutató az időszaki irodalom útvesztőjében. Mesterileg van szerkesztve ez a tárgymutató, mert minden rövidsége daczára sem téveszt meg, kiemelve minden munkában a lényegesen kívül a jellegzetest is. E célra rövidítéseket használ összesen negyvennyolcat. Ilyen rövidítések (D) = Dichtung, (Dr) = Drama, (Z) = Zeitschrift stb. Teljesebb címeket közül a tárgymutató után következő szaklajstrom, mely a különböző szakkatalogusok fáradtságos megszerkesztését szinte feleslegessé teszi.

Dr. Gárdonyi Albert.

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

Deutsche Literaturzeitung. XXVI. évfolyam. 14. szám (1905. április 8.): B. Croce, Bibliografia Vichiana (Paul Barth). — *15. szám* (1905. április 15.): Katalog der Bibliothek Hauser, Karlsruhe. — *16. szám* (1905. április 22.): A. B. Slauson, A check list of foreign newspapers in the library of Congress. — *17. szám* (1905. április 29.): Theodor Aufrecht, Catalogus Catalogorum. An alphabetical register of sanskrit works and authors. Part. III. (Richard Schmidt). — *18. szám* (1905. május 6.): R. Ulrich, Benutzung und Einrichtung der Lehrerbibliotheken an höheren Schulen. — *19. szám* (1905. május 13.): Fr. R. von Wieser: Die Grammatica figurata des Mathias Ringmann (Philesius Vagesigena) in Faksimiledruck (Joseph Knepper). — *20. szám* (1905. május 20.): G. Fumagalli, Lexicon typographicum Italiae. — *21. szám* (1905. május 27.): Een seer ghenvechlike ende amoroeze historie vanden eedetē Lantsleot en di scone Sandrijn (Ernst Martin). — A. Graesel, Führer für Bibliotheksbenuützer. — *22. szám* (1905. június 3.): A. Hortzschansky, Bibliographie des Bibliotheks- und Buchwesens. I. Jahrg. 1904. — *24. szám* (1905. június 17. J.-Laurent-M. Perquy, La typographie à Bruxelles au début du XIX. siècle. — *26. szám* (1905. július 1.) H. Droysen, Beiträge zu einer Bibliographie der prosaischen Schriften Friedrichs des Grossen (Wilhelm Mangold). — Th. Solberg, Copyriht in Congress, 1789—1904.

La Bibliofilia. VII. évfolyam 1—2. szám (1905. április-május): Hugues Vaganay, Amadis en français. Essai de bibliographie (nyolczadik közlemény). — G. Boffito, Carlo d'Angiò e Ubaldino della

Pila secundo due documenti del tempo. — *G. P. W.*, The documents on Columbus. — *G. Boffito*, D'un ignoto calendarista del secolo XIV. — *C. Lozzi*, Edizione del 1538 sconosciuta o non bene descritta, d'una festa e comedia »degli Intronati« sanesi. — *Állandó rovatok*: Vendite pubbliche. — Notizie.

Mitteilungen des Oesterr. Vereins für Bibliothekswesen. *IX. évfolyam 2. füzet* (1905. május 31.): *M. Grolig*, Büchersammlungen des XVII. Jahrhunderts in Mähr-Trübau, — *J. Leisching*, Die Einband-Ausstellung der k. k. Hofbibliothek. — *Rudolf Wolkan*, Der Handschriftenkatalog der Prager Universitäts-Bibliothek. — *G. Valentin*, Der Realkatalog (V. közlemény). — *R. J. Arnold*, Aus Wiener Handschriften (folytatás). — *G. A. Crüwell*, Der Bücherfluch. Seine Geschichte. Seine Bedeutung. Seine Ausläufer (folytatás). — **Literarische Besprechungen**: *G. Fumagalli*, Lexicon typographicum Italiae. (C—ll.) *Raphael P. Molitor*, Deutsche Choralwiegendrucke (*Alfred Schnerich*). *A. G. Przedak*, Geschichte des deutschen Zeitschriftwesens in Böhmen (*H. Röttiger*). *Adolf Weilheim*, Katalog einer Wiener Grillparzer-Sammlung (*Grolig*). *Otto Handwerker*, Geschichte der Würzburger Universitäts-Bibliothek bis zur Säkularisation. *Alexis V. Babine*, The Yudin Library (C—ll.) — *Állandó rovatok*: Aus oesterreichischen Bibliotheken. — Vereins-Nachrichten. — Personal-Nachrichten. — Vermischte Nachrichten.

Revue des bibliothèques. *XV. évfolyam 3—4. szám* (1905. márczius-április): *Henri Omont*, Rapport sur la Bibliothèque Nationale fait à la Commission d'instruction publique de la Convention nationale en 1794—1795. — *Louis Thuasne*, Rabelaisiana. La lettre de Gargantua à Pantagruel. — **Chronique des bibliothèques**: Allemagne. — Belgique. — États-Unis d'Amérique. — France. — Italie. — *Paulin Teste*, Table des matières contenues dans le Cabinet Historique (vége).

Rivista delle biblioteche e degli archivi. *XVI. évfolyam 3—4. szám* (1905 márczius-április): *Giulio Coggiola*, Dalla »Libreria« del Sansovino al Palazzo Ducale (Un episodio della vita della Marciana 1797—1812). — *5. szám* (1905. május): *Curzio Mazzi*, Alcuni biglietti da visita italiani. — Il memoriale sugli archivi di Stato. — *G. Biagi*, Per la nostra produzione editoriale all'estero. — *Állandó rovatok*: Libri nuovi. Notizie.

Zeitschrift für Bücherfreunde. *IX. évfolyam 1. szám* (1905. április): *Alfred Hagelstange*, Die Holzschnitte des Rationarium Evangelistarum. — *Heinrich Meisner*, Die Haserei und ihre Heilmittel. Ein Beitrag zur Kuriositäten-Literatur. — *H. H. Houben*, Fährndrich Pistol. Eine Episode aus dem Leben Heinrich Laubes. — *Yngve Schaar*, *G. Bargum*, *Rud. Genée* und *Max Maas*, Neue Shakespeare-Funde. — **Chronik.** — *2—3. szám* (1905. május-junius): *Paul*

Schwenke, Aus Karoline Wolzogens Nachlass. — Albert *Köster*, Schillers Handbibliothek. — L. *Gerhardt*, Schillers Werke in Beleuchtung eines französischen Zeitgenossen. — Alexander von *Gleichen-Russwurm*, Schillerausgaben im Wandel der Zeit. — Fritz *Jonas*, Ein Neujahrswunsch auf das Jahr 1799 mit Versen, die vielleicht von Schiller verfasst worden sind. — Ernst *Müller*, Schillerhaus und Schillerdenkmal in Marbach am Neckar. — Gotthilf *Weisstein*, Schillers »Elegie auf den frühzeitigen Tod Johann Christian Weckerlins«. — Erich *Ebstein*, Schiller und Bürger. — Leopold *Hirschberg*, Vergessene Illustrationen zu Schillerischen Werken. — Paul *Trommsdorff*, Ein ungedruckter Brief von Conz an Schiller. — J. *Minor*, Ein Billet über Schillers »Spaziergang«. — Gotthilf *Weisstein*, Der »springende Löwe« auf dem Titelblatt der »Räuber«. — Hugo *Oswald*, Die Gelegenheitsliteratur zu Schillers hundertstem Geburtstage. Ein bibliographischer Versuch zu des Dichters hundertstem Todestage.

Zentralblatt für Bibliothekswesen. XXII. évfolyam 4 és 5. szám (1905. április-május): Herman *Haupt*, Der Neubau der Universitätsbibliothek zu Giessen. — Otto *Günther*, Der Neubau der Danziger Stadtbibliothek. — Die neue *Benutzungsordnung* der königlichen Bibliothek zu Berlin. — Das *Auskunftsbureau* der deutschen Bibliotheken. — P. S., Zu den Vorschlägen betreffend einheitlichen Zetteldruck. IV. — W. *Molsdorf*, Eine Handschrift des Speculum humanae salvationis in Breslau. — Friedrich *Mentz*, Eine wiedergefundene Strassburger Handschrift. — A. *Wolfstieg*, Vellucent. — Rezensionen und Anzeigen: Jacob *Wille*, Katalog der Handschriften der Universitätsbibliothek in Heidelberg. Bd. 2. (Hermann Wunderlich). R. *Ehwald*, Das Blockbuch *Mirabilia Romanae*. Prince d'Essling, Le premier livre xylographique italien (W. L. Schreiber). Neue Arbeiten zur Inkunabelkunde (Ernst Voulliéme). Neue Arbeiten zur historischen Bibliographie (M. Perlbach). Louis P. *Betz*, Littérature comparée. 2. éd. (Rudolf Klussmann). — 6. szám (1905. junius): Adolf *Schmidt*, Handschriften der Reichsabtei Werden. — L. Chr. *Stern*, Autographa Schillers in der königlichen Bibliothek zu Berlin. — Rezensionen und Anzeigen: Pierre-Paul *Plan*, Bibliographie Rabelaisienne (Alfred Schulze). Wilhelm *Erman* und Ewald *Horn*, Bibliographie der deutschen Universitäten. 2. besonderer Teil (G. Valentin). Victor *Chauvin*. Bibliographie des ouvrages arabes ou relatifs aux Arabes publiés dans l'Europe chrétienne de 1810. à 1815. VIII. Syntipas (K. Vollers). — **Állandó rovatok:** Kleine Mitteilungen. Umschau und neue Nachrichten. Neue Bücher und Aufsätze zum Bibliotheks- und Buchwesen von Adalbert *Hortzschansky*. Personalnachrichten.

A MAGYAR BIBLIOGRAFIAI IRODALOM AZ 1905. ÉV II. NEGYEDÉBEN.

Összeállította: HORVÁTH IGNÁCZ.

AHN FRIGYES. Mannel (Manlius) János magyarországi nyomtatványai. (1572—1604.) Első közlemény. (Magyar Könyvszemle. 1905. XIII. évf. 2. füzet. 134—157. l.)

BELLAI JÓZSEF. Temesvár szab. kir. város közművelődési intézményei. Különös tekintettel a könyvtárakra és a tudományos gyűjteményekre. A múzeumok és könyvtárak orsz. szövetségének 1904. évi temesvári közgyűlése alkalmából. Kiadta a városi tanács. Temesvár, 1904. Mangold Sándor kny. 8-r. 130, 2 l.

CHINORÁNYI EDE. A ciszterci-rend székesfehérvári tanári könyvtárának czímjegyzéke szakok szerint csoportosítva. (A ciszterci-rend székesfehérvári kath. főgymnáziumának értesítője az 1904—5. iskolai évről. 28—98. l.)

CZÍMJEGYZÉK a bábolnai könyvtárak könyveiből. A bábolnai állami ménesbirtok-igazgatóság támogatásával. Kiadja a bábolnai iskolaszék elnöksége. Budapest, 1905. Hornyánszky Viktor kny. 8-r. 39 l.

CSIKY JÁNOS. Régi magyar művészi zene. Könyvészeti tanulmány. (Öt hasonmással a szövegben.) (Magyar Könyvszemle. 1905. XIII. évf. 2. füzet. 116—133 l.)

CZÍMJEGYZÉKE, Az orsz. magy. iparművészeti múzeum és iskola könyvtárának —. 1900—1905. évi gyarapodás. Budapest, 1905. Grund V. utóadi. 4-r. 108 l.

CZÍMJEGYZÉKE, A budapesti magyar királyi tudomány-egyetem könyvtárának — XXVIII. 1903. évi gyarapodás. Budapest, 1905. M. kir. tud.-egyetemi nyomda. 8-r. XVII, 283 l.

ERNYEI JÓZSEF. A Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának kézi szakkönyvtára. IV. Pótlék. Az 1904. évi szaporulat (4000—5100.) Összeállította —. Budapest, 1904. Hornyánszky Viktor. 8-r. 52 l.

HELLEBRANT ÁRPÁD. A magyar philologiai irodalom 1904-ben. Budapest, 1905. Franklin-társulat kny. 8-r. 969—1080 l.

HELLERRANT ÁRPÁD. A magyar philologiai irodalom 1904-ben. (Egyetemes Philologiai Közlöny. 1905. jún.—júl. füz. 529—640 l.)

HELLEBRANT ÁRPÁD. Irodalomtörténeti repertorium. (Irodalomtörténeti Közlemények. 1905. Tizenötödik évfolyam. 2. füzet. 354—256. l.)

JEGYZÉKE, A székesfehérvári felső kereskedelmi iskola ifjúsági könyvtárának —. 1905. Székesfehérvár, 1905. Singer Ede. 8-r. 27 l.

JEGYZÉKE, A pécsi népkönyvtár —. Múzeumok és könyvtárak orsz. tanácsának ajándéka. Budapest, 1905. Athenaeum kny. 8-r. 36 l.

JEGYZÉKE, A trencsényi magyar társaskör könyvtárának — 1904. Trencsén, é. n. (1905.) Gansel Lipót. 8-r. 48 l.

JEGYZÉKE, A »Salgótarjáni casino-egyesület« könyvtári — az 1904. évben. Salgótarján, é. n. (1904.) Boros R. kny. 8-r. 30 l.

JELENTÉS a székely nemzeti múzeum 1904. évi állapotáról. Az igazgatóválasztmány jelentése a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségéhez. Sepsiszentgyörgy, 1905. Jókai-nyomda r. t. 8-r. 14 l.

KANDRA KABOS. Ordinarium secundum veram notulam sive rubricam alme ecclesie Agriensis de observatione divinatorum officiorum et horarum canonicarum. A krakói unicum könyvpéldány után közzéteszi —. Az egri főkáptalan hazafias áldozatával kiadja az egri egyházmegyei irodalmi egyesület. Eger, 1905. Érseki lyceumi nyomda. 8-r. XXXVI, 196 l. Ára 3 kor.

KÖNYVJEGYZÉKE, A komáromi kereskedőifjak egyesületének —. Komárom, 1905. »Hungária« kny. Kis 4-r. 23 l. Ára 20 fill.

KÖNYVJEGYZÉKE, A magyarországi kereskedelmi utazók egyesülete családi könyvtárának — Budapest, 1905. Pesti Lloyd kny. Kis 8-r. 20 l.

MOSKOVITS GÉZA és MESSINGER REZSŐ. A kassai kereskedők köre könyvtárának szakok szerint összeállított pótcímjegyzéke. Kassa, 1905. Koczányi Béla kny. 8-r. 14 l.

VI. NACHTRAG zum Kataloge der Officiers-Bibliothek des 39. Infanterie-Regiments. Debreczen, 1905. Hoffmann és Kronovitz. 8-r. 159—184 l.

NÉPKÖNYVTÁRAK és kisebb közkönyvtárak számára általában ajánlható művek. (Második sorozat.) Budapest, 1905. Athenaeum kny. 8-r. 46 l.

NÉVJEGYZÉKE, A sepsiszentgyörgyi kaszinó könyveinek — az 1904. év végén. I. füzet. Sepsiszentgyörgy, 1905. Jókai-nyomda r. t. 8-r. 32 l.

PÓTJEGYZÉKE, A kaszinó könyvtárának —. Az 1902—1905. évi beszerzések. Besztercebánya, 1905. Hungária kny. 8-r. 20 l.

PRILISAUER ADOLF. A kaposvári m. kir. áll. főgimn. és Somogyvármegye egyesített könyvtárának IV. címjegyzéke. Az 1900—1904. évekről. (A kaposvári m. kir. állami főgimnázium Értesítője az 1904—1905. isk. évről. 9—65 l.)

SCHWENG JÓZSEF. Besztercebánya szab. kir. város közkönyvtárának (szakkönyvtár) címjegyzéke. Besztercebánya, 1905. Hungária kny. 8-r. 58 l.

SZIKLAY JÁNOS. A Balaton bibliografiája. Budapest, 1904. Hornyánszky Viktor. 4-r. 58, 2 l. (Különlenyomat a »Balaton Tudományos Tanulmányozásának Eredményei« című munka III. kötetéből.)

TÓTH REZSŐ. A magyar ifjusági irodalom s a népiskolai ifjusági könyvtárak. A vallás- és közokt. m. kir. miniszterhez intézett jelentés. Budapest, 1905. Athenaeum irod. és nyomdai r. t. 8-r. 73 l.

VERESS ENDRE. Báthory András b. püspök könyvtára. (Öt hasonmással.) Budapest, 1905. Athenaeum kny. 8-r. 28 l. (Különlenyomat a »Magyar Könyvszemle« 1905. évi folyamából.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kinevezések a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában.
A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1905. évi június hó 16-án kelt elhatározásával *Varju Elemér* nemzeti múzeumi II. osztályú segédőrt I. osztályú segédőrré s dr. *Gulyás Pál* okleveles középiskolai tanárt nemzeti múzeumi II. osztályú segédőrré nevezte ki.

Ráth György †. A magyar bibliográfiai irodalomnak ismét vesztesége van: Ráth György, a kiváló és sokoldalú *amateur* nincs többé az élők sorában. Bámulatra méltó tevékenységét, melynek főleg hazai képző- és iparművészetünk oly sokat köszönhet s melyet szinte a legutolsó hónapokig, magas életkora sem volt képes ellankasztani, végre mégis megtörte utolsó betegsége s életének lázas munkásságát felváltotta a halál fagyos nyugalma.

Nem lehet feladatunk, hogy e szomorú alkalommal a megboldogult sokoldalú működése egész körére kiterjeszkedjünk, hanem be kell érünk azzal, hogy egy-két ecsetvonással mint szenvedélyes könyvgyűjtőt s lelkes bibliografust jellemezzük. Ráth György nem tartozott azon bibliofilek közé, kik az egyszer maguk elé tűzött keretek közt folytatva könyvgyűjtő tevékenységüket, az így felhalmozott kincsekhez szívós szeretettel ragaszkodnak életük végéig. Könyvgyűjteménye megalkotásánál többször változtatott irányt: eleinte az ókori remekírók *editio princeps* sorakoztatta könyvespolczaira, majd az Aldus-féle nyomtatványok lehetőleg teljes sorozatát igyekezett egybeállítani, azután meg hazai történelmünk forrásmunkáinak velinpapírosra nyomtatott, nagyszegélyű kiadásaira vetette magát, míg végre a múlt század hetvenes évei óta a régi magyar nyomtatványok rendszeres gyűjtésére fordította minden erejét. Minden ilyen Pálforduláskor mint valamely fölösleges tehertől sietett megszabadulni nagy fáradsággal, ritka szerencsével összehordott előbbi gyűjteményétől s hogy rendszeren épen nem veszteséggel adott túl rajtok, annak a jele, hogy megalkotásuknál nem a muló divat szeszélyes hóbortjai, hanem széleskörű bibliográfiai tudás elvei vezérelték.

Legtöbb szeretettel utolsó, régi magyar könyvekből álló gyűjteményén csüngött Ráth, melynek párját ritkító kötetei két pompás faragású, gót ízlésben tartott üvegszekrényt foglaltak el fővárosi villájának egyik csöndes szobájában. Sok kedves órát töltött itt körükben, szeretettel rendezgetve, dédelgetve őket s ha érdeklődő látogatója akadt, szívesen mutogatta, magyarázgatta neki kincseit, sorba kiemelve könyvészeti értéküket és művelődés-

történeti jelentőségüket. Mert, mint minden igazi bibliofil, Ráth György nem érte be azzal, hogy a gyűjteménye kereteibe illő sajtótermékeket lehetőleg kifogástalan példányokban szerezzék meg magának: a *bookhunting* izgalmas gyönyöreit mellett az egybegyűjtött kincsek nemes élvezetét is méltányolni tudta s azok eredményét több magvas értekezésben ismertette meg a tudományos szakkörökkel. Ilyenmő dolgozatai részben az Irodalomtörténeti Közlemények, részben e folyóirat hasábjain kerültek nyilvánosságra s főleg a hazai hitvitázó irodalomra derítették új világosságot.

Ezen irodalomtörténeti cikkeken kívül szorosán vett könyvészeti dolgozatokkal is gazdagította Ráth György a hazai tudományosságot. Jelentőségénél fogva első helyen áll közöttük a millenniumi kiállítás alkalmából megjelent tanulmánya a hazai könyvtáblákról, melyben igen sok figyelemre méltó adatot dolgozott fel ez iparág magyarországi történetéből. Fejtegetéseinek a Corvina-kötésekre vonatkozó fejezetét, számos pótlással kiegészítve, folyóiratunkban¹ is közreadta.

»*Après le plaisir d'avoir des livres, le plaisir d'en parler*«: Nodiernek a bibliofil jellemző ez axiómájához híven, Ráth is felhasználta minden alkalmat, hogy gyűjteménye ritkaságait szélesebb körökkel is megismertesse. Folyóiratunkban gyakran láttak napvilágot adalékjai Szabó Károly régi magyar könyvtárhoz, melynek első kötetét, főleg saját gyűjteménye alapján, újból átdolgozva ismét közre akarta bocsátani s nem kizárólag tőle függött, hogy e terve meg nem valósulhatott.

Ne higyük azonban, hogy gyűjteményének megismertetésére irányuló törekvéseiben Ráthot csupán az amateur önző lelkesedése vezette: első sorban honfiúi kötelességet vélt ezzel teljesíteni. E hazafias érzések vezérelték akkor is, midőn gyűjteményét 1895. decz. 16-án kelt ajándékozási okiratával a M. Tud. Akadémiára hagyta, azzal a kikötéssel, hogy az esetleges másodpéldányok a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi-könyvtárára, illetve a Magyar Iparművészeti Múzeumra szálljanak. Addig is, míg gyűjteménye ilykép a nemzet közkincsévé leend, kiállítási czélokra a legnagyobb előzékenységgel engedte át könyvtára nevezetesebb darabjait; legutóbb a kassai Rákóczi-kiállításon vett részt a korabeli nyomtatványok gazdag sorozatával.

Ráth György bibliofil érdemeinek e sommás felsorolása nem volna teljes, ha szervező talentumának e téren kifejtett munkásságát legalább röviden meg nem említenők. E tekintetben legyen elég az 1882-iki könyvkiállításra utalnunk, melynek megvalósítása első sorban az ő meleg érdeklődésének, páratlan erélyének s példás kintartásának volt a gyümölcse. I.

Denifle Henrik †. A történettudománynak egy régi kiváló művelője dőlt ki az élők sorából. F. év július 10-én hunyt el váratlanul Münchenben *Denifle* Henrik dominikánus szerzetes, a rend generalis definitora, a vatikáni levéltár sottoarchivistája. Halála súlyos veszteséget jelent a történettudományra és a vatikáni levéltárra nézve egyaránt.

Denifle tudományos működésének súlypontja a középkori egyetemes történet, főleg a művelődéstörténet, az egyetemi oktatás történetére esik.

¹ Új folyam V. kötet.

Fiatalabb korában, tudományos munkálkodása kezdetén, a középkori miszticizmussal foglalkozott, és első munkái erre a tárgyra vonatkoznak. Most áttért arra a tere, melyen elsőrangú szaktakintélyvé nőtte ki magát, a középkori egyetemi oktatás történetére. Ezen a téren alkotta maradandó becsű munkáit, melyek között első helyen áll a »Geschichte der Universitäten im Mittelalter« című, mely, sajnos, befejezetlen maradt. A megjelent I. kötet 1400-ig viszi az egyetemek történetét, szól a középkori egyetemi oktatás történetéről, az egyetemek alapításáról, szervezetéről, azok történeti fejlődéséről, és sorban tárgyalja az egyes egyetemeket, megemlékezve köztök természetesen a pécsi és budai egyetemekről is. E munkájában nagyszabású irodalmi apparatuson kívül nagy levéltári anyagot is felhasznál, mely jórészt a gondjaira bízott levéltár anyagából került ki.

A vatikáni könyvtár tudós praefectusával, Ehrle Ferenczcel együtt szerkesztette az »Archiv für Literatur und Kirchengeschichte des Mittelalters« folyóiratot, mely a középkori, főleg XIV. és XV. századi, egyház- és irodalomtörténethez megbecsülhetetlen anyagot tartalmaz. E folyóirat köteteit kizárólag a két szerkesztő foglalta le magának. Deniflenek itt megjelent értekezései javarészt szintén a középkori művelődéstörténetére, így a paduai egyetemre, melynek 1331-ből származó statutumait adta ki, nemkülönben a dominikánus rend történetére, a középkori miszticizmusra — régebbi tárgyára — a Colonnák és VIII. Bonifác pápa közti viszályra vonatkoznak.

Denifle második nagy munkája, mely szintén a középkori egyetemi oktatás történetére vonatkozik, a Chartularium universitatis Parisiensis című monumentális okmánytár, melyet Chatelaine Emillel, a Sorbonne könyvtárnokával együtt szerkesztett. Ez a munka, melyből eddig négy kötet jelent meg, az Auctarium chartularii universitatis Parisiensis-sel együtt a párisi egyetemnek, a középkori theologiai oktatás e világhírű központjának okmánytárát adja, óriási anyagot hordva össze a különböző könyv- és levéltárakból, és sok tekintetben egészen új szempontokat nyit meg az egyetem történetére. E munka hivatva volna előkészíteni a párisi egyetemnek új, a mai tudományos kutató színvonalán álló történetét, mely megörökítené Boulaeusnak régi XVIII. századi munkája helyett a középkori kultúra e gócpontjának történetét. Sajnos, ez a munka is csonka maradt, az okmánytár csak 1452-ig jutott el.

Tisztán egyetemes történelmi téren mozgott Deniflenek az utolsó években megjelent munkája: La désolation des églises, monastères et hôpitaux en France pendant la guerre de cent ans, mely a százéves háború történetének egyik legjobb forrásmunkája. Anyagát Denifle a párisi egyetem chartulariuma körül végzett kutatásai folyamán gyűjtötte össze, s midőn közzétette, célja volt, hogy megvilágítsa azokat a pusztításokat és rombolásokat, melyeket a százéves háború a francia egyházban okozott. Csakhogy ennél jóval többet adott, mert a munka második kötete, az első az okmánytárt tartalmazza, a százéves háborúnak formális történetét adja V. Károly haláláig, 1380-ig. Funck-Brentanonak és Depreznek a százéves háború eredetéről írt munkáin kívül Denifle e munkája a harmadik, mely az újabb időkben a XIV. század e nagyjelentőségű eseményével levéltári kutatások alapján foglalkozik.

Midőn XIII. Leó pápa 1887-ben aranymiséjét ünnepelte, a vatikáni levéltár egy nagyszabású munkával ünnepelte meg e ritka eseményt. A vatikáni levéltárban őrzött regestakötelekből válogatott sorozatot bocsátott közre fotografikus reprodukcióban, mely a pápai kancelláriai írás fejlődésének tanulmányozásához a III. Inczétől V. Orbánig terjedő időből elsőrangú segédeszköz. Denifle tollából származik e munka bevezetése. A pápai diplomatikát ezenkívül még az Archivban megjelent egyes értekezésekkel is művelte, melyek legnagyobb részét a XIII. és XIV. századra vonatkoznak.

E munkáin kívül Denifle a dominikánus rendnek a XV. században történt reformjára vonatkozó anyagot kutatta. Ezzel kapcsolatban tanulmányai tárgyává tette a szerzetes és világi papság körében a XV. században beállott hanyatlást is, kapcsolatosan a reformálásra irányuló törekvésekkel együtt. A dolog természete hozta magával, hogy tanulmányai körébe, noha eleintén ezt nem tervezte, Luther működését és tanait is bevonta. Elkezdte tanulmányozni Luther iratait, és magukból az iratokból igyekezett megkonstruálni Luther egész fejlődését, tanainak kialakulását, és e tanulmányok eredménye a »Luther und das Lutherthum« című munka első kötete, mely 1904-ben jelent meg. A munka, melynek megértéséhez erős theologiai, dogmatikus készség szükséges, mindjárt megjelenése után szenvedélyes támadásban részesült protestáns oldalról és hosszú, szenvedélytől izzó vitát provokált, melyben a protestáns thologusok legkiválóbbjai vettek részt. Denifle természetesen felelt e támadásokra, nem kevésbé szenvedélyes hangon, mint a minőben nagy munkáját írta.

Művei fölött sajtósárgos végzet lebegett. Nagyszabású munkáinak mindegyike befejezetlen maradt, de így is maradandó becsűek, mutatják szerzőjük alapos tudományos képzettségét, ki szuverén módon uralkodott azon az óriási anyagon, melyet munkáiban felhalmozott.

A vatikáni levéltár élén 1883 óta állott, mint annak sottoarchivistája. Mind ilyen a vatikáni levéltárban, a történettudomány e gazdag kincsházában teljesen otthon érezte magát. Pedig az ott felhalmozott rengeteg anyagban nem oly könnyű eligazodni. Nagy tudás, az anyagnak alapos ismerete és biztos emlékező tehetség szükséges ahhoz. Denifle több mint húsz éves hivataloskodása alatt szerzett gazdag tudását, tapasztalatait, anyagismeretét nem tartotta meg magának. Készséggel bocsátotta azt rendelkezésre a világ minden államából a levéltárba sereglett kutatóknak, és nem egynek szolgált biztos útbaigazítással kutatásainak jövevényes útjain. Halála súlyos veszteség a vatikáni levéltárba, melynek állandó vendégei fájdalommal fogják nélkülözni markáns egyéniségét.

Tudományos érdemei fejedelmi részről is többszörös elismerésben részesültek. Tudományos akadémiák egymásután választották őt tagjaik, egyetemek doktoraik sorába. Munkáival a történettudomány művelői között az első sorban biztosított magának helyet, s azok becsé még a későbbi időkben és mindenkor meg fog maradni.

A. A.

A torinói nemzeti könyvtár helyreállítása. Még mindnyájunk élénk emlékezetében van a torinói nemzeti könyvtárt mult év január hó 26-án

ért tűzkatasztrófa, melynek 24.711 kötet nyomtatvány esett martalékul, nem tekintve több száz becses Aldina nyomtatványt s néhány igen ritka XVIII. és XIX. századi folyóiratsorozatot. E veszteség legnagyobb részét filozófiai és pedagógiai művek, szépírók összkiadásai, levélgyűjtemények továbbá jogi, nyelvtudományi, irodalomtörténeti, életrajzi, könyvészeti és nemzetgazdasági munkák tették ki. Ugyancsak a tűzvész emésztette el az olasz történelem számos kötetét, sok térképet s a könyvtár egész irattárát, a melylyel együtt a kéziratokra vonatkozó nagybecsű jegyzetek is elporladtak. A kéziratokban esett kárt a maga teljességében mindeddig nem lehetett megállapítani s minthogy kitűnő katalógusuk is odaégett, valószínűleg soha nem is fogják megállapíthatni. A 274 héber kódexből majd mind elpusztult; a keleti kéziratoknak közel kétharmada, a görög, latin és francia kéziratoknak pedig majd fele esett a lángok martalékául, úgyszintén az olasz kéziratok nagy része is elhamvadt.

Hogy e mérhetetlen veszteségeknek legalább egy kis töredéke kárpótlassék, mint a *Zentralblatt für Bibliothekswesen* írja, *Chironi* egyetemi rektor és *Carta* torino könyvtáros köriratban felkérte az egész művelt világ egyetemét s azok tanárait, akadémiait s azok tagjait, könyvtárait s azok tisztviselőit, hogy a tudomány szolidaritása alapján támogassák adományaikkal a szerencsétlenül járt torinói gyűjteményt. E felhívás úgy Itáliában, mint a külföldön élénk visszhangra talált. A közoktatási miniszterium könyvtárából pl. 2000 mű 10,000 kötete s 3000 apróbb nyomtatvány került Torinóba. A képviselőház könyvtára 400 művet adományozott, a nyilvános közkönyvtárak pedig kettős példányaik jegyzékét korlátlan rendelkezésre bocsátották. Így került a római Vittorio Emanuele könyvtárból 268 mű, nagyrészt Aldina, a torinói intézet birtokába. Továbbá a kiválóbb könyvkiadók is fejenként több száz kötetet ajándékoztak erre a célra. A magánosok sorából is számos nagylelkű adomány érkezett; a legkiválóbb mindköt *Lumbroso* Albert báró 30,000 kötetes gyűjteménye, melynek Napoleon történetére vonatkozó része a párisi Bibliothèque Nationale ilyenmő anyagát is fölülmulja. A külföldről is sok adomány érkezett. Számos tudományos intézet és akadémia, köztük a magyar tudományos akadémia, kiadványainak egész sorozatát fölajánlotta, sőt egyik-másik lelkes tudós régi könyveit is rendelkezésére bocsátotta a tűzkárosult könyvtárnak. Az összes gyarapodás 1904 végéig bezárólag, 50—60 ezer darabra tehető. E mellett serényen folyik a megsérült, de végkép el nem pusztult kéziratok helyreállításának munkája, a miben főleg Carlo *Marrè*, a vatikáni könyvtár érdemes restaurátora, jeleskedik.

—sp.—

Központi honvédkönyvtár. Ezen címmel eszmecsere indult meg a Ludovika Akadémia Közlönyében. A kérdés felvetése természetes következménye azon törekvésnek, mely a magyar honvédség tisztképzését minél tökéletesebb katonai könyvtár felállításával akarja előbbre vinni. Eddig a kérdés megoldás felé terelhető nem volt, de most a vezető körök úgy látszik elérkezettnek látják a megvalósulás időpontját és érlelik az eszmét. Az első szó Schnetzer Ferenc vezérkari test. százados, akadémiai tanára, a ki terjedelmes cikkben értekezik a könyvtárról. Kiindul abból az alaptételből, hogy ilyen könyvtár elengedhetlen követelménye a jó tiszt-képzésnek. Bírálja a jelenlegi

könyvtári viszonyokat, sorra veszi az ezredkönyvtárak és különítmények könyvgyűjteményeinek anyagát. Hiányosnak tartja. A legfontosabb katonai szakmunkák hiányoznak ezekből. Különben is ez a fontos kérdés nem oldható meg az ezredek könyvtára útján, hanem egyedül központi könyvtárban. Előadja javaslatait a központi könyvtár felállítására nézve. A központi könyvtár a Ludovika Akadémia könyvtárának törzsanyagából és az ezredkönyvtáraktól összegyűjtött könyvanyagból állana elő, a mely anyag a tisztikarnak önkéntesen fizetendő évi adójából (a fizetés $\frac{1}{2}\%$ -a) gyarapíttatnék. Ezen központi könyvtár látná el a magyar honvéd tisztikart irodalmi termékekkel. E mellett minden egyes ezred és különítmény megszerezne magának a mindennapi használatra szükséges katonai műveket és megmaradna ezeknek birtokában az általuk gyűjtött szépirodalmi könyvtár. Ezenkívül az évi önkéntes adó összegéből a központi könyvtár előfizetne számukra néhány jelesebb katonai szaklapra. Feleletül ezen czikkre írta meg véleményét sárói Szabó Lajos honvéd százados a »Hadsereg« f. évi 17. számában. Míg Schnetzer százados testtel lélekkel a központi könyvtár híve, addig Szabó százados a decentralizációt hangsúlyozza, mint a mely ideálisabb út volna a cél elérésére. Egyetértenek a czikkírók abban, hogy a könyvtárügy rendezése mérhetetlen haszonnal járna a tiszképzésre, de a megoldás módzataiban kiegyenlíthetlen ellentét van közöttük. Szabó százados elveti a központi könyvtár eszméjét s fenn akarja tartani az ezredkönyvtárakat. Gyakorlati irányban tartván a kérdést, mindjárt a megoldásra nézve közli véleményét. Az önkéntes adót elvetve az államnak közbejöttével akarja megszerezni az anyagi eszközöket. A felállítandó ezredkönyvtárak tudományos könyvtárak legyenek, de nem kizárólagos katonai irányzattal.

Mindkét czikk figyelemre méltó s a felvetett kérdéshez sok anyagot halmaz fel, de az ügy érdekében állana, ha a tárgyalás menetében egyelőre nem vegyítették bele a megoldás módozatainak megbeszélése. Nem foglalkoznak czikkírók behatóan a központi könyvtár gondolatával. Nem veszik vizsgálat alá a Ludovika Akadémia könyvtárát, mint a mely esetleges alapúl szolgál a központi könyvtárhoz. Ugyanígy kevés szóval végeznek az ezredkönyvtárak anyagával, ha úgy állíttatnék fel a kérdés, miként Szabó százados tette, vagyis a decentráliczió történnék meg. Általában úgy tetszik nekünk, hogy az eszme nincs kellőképen előkészítve és további dolgozatoktól várjuk a megvitátást, a mikor valószínűleg alkalmat nyer hivatott egyén is, hogy könyvtári szempontokból szólhasson a kérdéshez.

K. L.

A baseli levéltár új épülete. Basel városának gazdag levéltári kincsei újabbán, hála a jelenlegi állami levéltárnok, *Wackernagel* Rudolf dr. hosszas fáradozásának, minden tekintetben megfelelő, modern épületben nyertek elhelyezést. A tetszetős, renaissance formákkal kevert gót stílű épület a város háza mögött elterülő, magasan fekvő kertben nyert elhelyezést s aszimmetrikus alakja daczára igen jó összbenyomást tesz a szemlélőre. Az épület három részre, ú. m. a raktárra, a főépületre s a levéltárt a városháza új tanácstermével összekötő, az emeleten beépített, de földszint nyílt oszlopcsarnokra tagozódik. A főépület hatalmas lépcsőháza, melynek fehérre meszelt falait régi olaj-

festmények élénkítik, hasonló vesztibülbe vezet, a honnan egy szépen faragott tölgyfaajtó közvetlen a földolgozóterembe torkollik, míg a jobboldali vasajtó a könyvtárba, a baloldalt pedig a ruhatárba nyílik. A ruhatárból külön ajtók vezetnek a csomagoló helyiségbe s a levéltárnok elegáns és tágas dolgozószobájába, míg egy harmadik ajtó a 11 1/2 m. hosszú és 5 m. széles nyilvános dolgozó terembe vezet, melyben a hivatalnokokon kívül még hat magánember is kényelmesen dolgozhatnak. A terem barna fenyőfa burkolatába számos polcz és fiók van beillesztve, melyek a repertoriumok és regeszták elhelyezésére szolgálnak. A dolgozó teremmel szomszédos kisebb, szintén kutatók számára fentartott helyiségben van elhelyezve a *Stehlin* Károly dr. készíttette, sok ezer cédulából álló, történeti telexkönyv. A nagy dolgozó terem és a raktár között az összekötő kapcsot a levéltári segédkönyvtár képezi, melynek összes kijárási hatalmas vasajtókkal zárhatók el a külvilág elől. A raktár egy 2·65 m. magas alagsorból, ugyanily méretű földszinti helyiségből és két 2·30 m. magas emeletből áll. Az egymástól beton mennyezettel elválasztott s a felső emeleten hatalmas boltozattal védett raktártermeket kőlépcsők kötik egymással össze; az ablaktáblák s kivezető ajtók erős vaslemezről valók. Az ügyiratok őrzésére 2·30 m. magas öt-öt szakra oszló vas állványok szolgálnak, melyeknek kapcsolatokkal fogódzó polczai fából készültek. Az egyszerű polczok 34 cm., a kettősek 60—62 cm. mélyek s egy m. szélesek. Felállításuknál 1·20 m. a distanczia, s a raktár közepén 2 m. széles út vonul végig, úgy hogy elég kényelmes a közlekedés. A raktárhelyiségeket villamos lámpákkal világítják s meleg vízzel fűtik. Az egyes raktártermek hossza 20, szélessége 12 m.; a földszinti helyiség hosszából azonban egy 8 méternyi területet erős fal és vasajtó választ el az akta magazintól; itt vannak elhelyezve a pergamen oklévelek, melyek kemény papirborítékkal ellátva s megszámozva nyitott polczokon vannak felállítva. A könyvtár alatti földszinti helyiségben a törvényszéki és egyházi levéltár, az ezel szomszédos és a főhomlokzatra nyíló két szoba egyikében a czéhiratok, a másikban a jegyzőség archivuma nyertek elhelyezést. A csarnok folyosó elsőemeleti helyiségei két dolgozó szobából, a mintaszerű pecsétgyűjteményekből s a térképek archivumának két terméből állanak. Az utóbb említett dolgozó szobák közül a tágasabb, melyben a baseli látképek gazdag gyűjteményét is őrzik, egyszersmind tanácstermül és a történeti segédtudományok köréből vett előadások megtartására is szolgál.

G. P.

Rohonyi Györgynek a M. N. Múzeumot dicsőítő versei.

A Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóságának irattárában az 1820. év aktái között őriztetik az alább közölt latin verszet másolata, mely a felírás tanúsága szerint egy »Hodoeporicon davorvm amicorum, qui per inclytos comitatus Batsiensem, Albensem et Pestiensem mense iunio anni, quo seditio gentes agitat sclerata potentes, sed contra exleges inenvnt pia foedera reges simul iter fecerunt« című kézirat 27—30 lapjairól vétetett. A múzeumot dicsőítő hexameterek és párverseket Rohonyi György szerzette 1820-ban, a ki valószínűleg egy személy Rohonyi György ág. h. ev. lelkészszel, a ki 1815-ben ugyancsak latin disztichonokban siratta el Stratimirovicsné Tökölly Jozefa

korai elhunytát¹ s azzal a Rohonyi Györggyel, kinek néhány, a XVIII. sz. végén írt tót mulattató versét 16. Oct. Slav. jelzet alatt őrzi a múzeum kéziratára, a hova a Jankovich gyűjteményből került. — A bennünket közelebről érdeklő vers különben a következő:

Museum Nationale.

Gloria Pannoni dum vetus incrementa capessit
 Grandia Museo, noviter quod in Urbe locavit
 Pestana Procerum Patriae Sapientia, raris
 Incluta Nobilitas thesauris auxit, et hucdum
 Accumulant magis exquisitis undique rebus
 Musei Patriae promptim conclavia Cives.
 Talia miretur quis non conamina Gentis,
 Ad Patriae summum quae tendunt omnia florem?
 Ferbuerit zelo si lustris Hungara paucis
 Natio culturae tanto, non fecerit ulla
 Ei controversum primatum Natio mundi.

Descriptio Musei Nationalis.

Has, nudato caput, quoties conspexeris aedes
 Fana Camoenarum qui reverenter habes.
 Suspice Musei penetralia, Gentibus ingens
 Nam Patriis isto Fonte redundat honos.
 Atria summorum decorant Simulacra Virorum,
 Hungariae qui sunt atque fuere decus.
 Lignea de ligno patrio fabrefacta supellex
 Diversis Adytis rite polita nitet.
 Noscere qui curat veteremque novamque monetam,
 Heic potis est oculos exsatiare suos.
 Viscera quae nostrae celant mineralia terrae
 Explicitis arcis cuncta reposita patent.
 Hoc conclave replent Herbaria viva; pusillum
 Hic species ligni singula segmen habet.
 Zoologus pressit naturam vero ferarum,
 Vivam cum praeda fugere quamque putes.
 Omnibus Ornithon numeris absolvitur, omnes
 In paribus patrias continet illud aves.
 Articulos totis vix exploraveris horis
 Raros, non aliter quos reperire queas.
 Admirere manuscripta heic rarissima; credas
 Picta iconia, quae phrygia pinxit acus.

¹ Megjelent Budae, Typis Regiae Universitatis Pestanae. 4-r. 5 l.

Ecce! voluminibus quantis Hypocausta referta,
 Et pretii summi Scrinia quarta libris!
 His Comitis SZÉCSÉNYI munificentia caris
 Musei gazis accumulavit opes.
 O tam magnanimo Patriae Toreuma perenne
 Hungara gratanter pone Propago Patri!
 Magnificus MILLER, directio cui data molis
 Totius, hanc vigili dexteritate regit;
 Autographis Beli positus vel in ordinem, abundum
 Civili lumen praetulit Historiae.
 Dura Viro multis ut Parca pepercevit annis,
 Sic quoque Museo gratia major erit.
 Objiciant jam nunc sua Collectacula nobis
 Externi musis multa dicata Viri!
 Multa quidem jactant ea, queis caret hactenus istud
 Nostrum; sed multis quae tenet, illa carent.
 Illa sua numerant ab origine secula nostrum
 Computat aetatis paucula lustra suae;
 Museum quod enim Corvinus adorea Regni
 Condidit, injustae diripere manus.

π.

VÁLTOZÁSOK

a magyarországi nyomdáknál 1905. június 15-től szeptember 15-ig,

(Az egy csillaggal jelölt nyomdák hatóságilag nincsenek bejelentve. A két csillaggal jelöltek megszűntek.)

Budapest:

**Engelmann Mór IV., Calvin-tér 2.
 Farkas és társa (Farkas Jenő és
 Krausz Jakab) VI., Eötvös-u. 29.
 Fischbach Károly IV., Városház tér,
 Plébánia-épület.
 Fritz Armin VIII., Nap-u. 13. (az-
 előtt: József-körút 9.)
 Kilián István, Vojtkó Mihály, Sas-
 sara Kajetan és Ruhland Lipót
 V., Honvéd-u. 10.
 Kohn Agostonné sz. Funk Aranka
 VI., Uj-u. 38.
 László (Lefkovic) Béla VII.,
 Valero-u. 9.
 **Mermelstein Fülöp VII. Wesse-
 lényi-u. 11.
 Molnár Manoné sz. Engelmann
 Rozália IV., Calvin-tér 2.
 Pestuka János Alfréd VII., Mu-
 rányi-u. 44.

Róth József IV., Ujvilág-u. 6. (az-
 előtt: IV., Sarkantyús-u. 14.)
 Taslanan Octáv IV., Molnár-u. 10.
 »Világosság« kny. (felelős ügyvezető:
 Pollák Simon) VI., Szondy-u. 37/b.

Nagyvárad:

Magyar György.

Nyirbátor:

Klein József.

Nyiregyháza:

Tóth József és tsa.

Nyirmafa:

Preisz Vilmos.

Siófok:

Weisz Lipót.

Ujfehértó:

Guttmann Kálmán.

Zsombolya:

Perstein N. (azelőtt: Wunder Rezső).

A HAZAI HIRLAPIRODALOM

1904-BEN.

I.

A magyar hirlapirodalom.

Id. SZINNYEI JÓZSEFTŐL.

I. POLITIKAI NAPILAPOK.*

BUDAPESTEN.

Alkotmány. Szerk. Bonitz Ferencz; kiadó-tulajd. Molnár János. Nyomt. a »Stephaneum.« IX. évf. Ára 28 kor.

Budapest. Szerk. Gracza György; kiadó-tulajd. Wodianer F. és fiai. XXVIII. évf. Ára helyben 20 kor; vidékre 24 kor.

Budapesti Friss Ujság. Szerk. Ilosvai Hugó. V. évf. Nyomt. a »Hirlap-terjesztő vállalat.« Egyes számnak ára 2 fillér.

Budapesti Hirlap. Főszerk. Rákosi Jenő; felelős szerk. Csajthay Ferencz; kiadó és laptulajdonos a Budapesti Hirlap ujságvállalata. XXV. évf. Ára 28 kor.

Budapesti Közlöny. Hivatalos lap. Fel. szerkesztő Beksics Gusztáv. XXXVIII. évf. Kijadja az Athenaeum. Ára a »Hivatalos Ertesítő«-vel együtt 40 kor.

Budapesti Napló. Főszerk. Vészi József; fel. szerk. Braun Sándor; kiadja a szerkesztőség. IX. évf. Nyomt. saját nyomdájában. Ára 14 kor.

Egyetértés. Szerk. dr. Pap Zoltán; tulajd. és kiadó a »Magyar ujság-kiadó r. t.« XXXVIII. évf. Nyomt. Nagy Sándor. Ára 40 kor.

Előre. Szerk. dr. Farkasházy Zsigmond. I. évf. Nyomt. a M. Hirlap kiadó r. t. Ára 14 kor. (Meggstünt).

Esti Ujság. Szerk. Barna Izidor; kiadó-tulajd. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap ujságvállalata (Zilahy Simon). IX. évf. Ára helyben 9 kor. 60 fill.; vidéken 13 kor. 20 fill.; számonként 2 fill.

Friss Ujság. Szerk. Habár Mihály; kiadó-tulajd. a »Magyar Hirlap-kiadó-tár-

saság.« IX. évf. Ára egy óra 1 kor. 20 fill.; egyes szám 2 fill.

Független Hirmondó. Szerk. Györfly József. II. évf. Nyomt. Magyar Sajtó. Ára havonként 10 kor.

Független Magyarország. Főszerk. Dr. Lengyel Zoltán, fel. szerk. Lóránt Dezső. III. évf. Nyomt. a F. M. hirlapkiadó r. társ. kny. Ára 28 kor.

Függetlenség. Szerk. Palotai Hugó. II. évf. Nyomt. Beer E. r. t. Ára 1 óra 1 kor. 20 fill. Egyes szám 2 fill.

Hazánk. Szerk. Buday Barna; kiadó-tulajd. Korbuly József. Nyomt. Stephaneum. XI. évf. Ára 28 kor.

Kis Ujság. Szerk. dr. Kovács Dénes; kiadó-tulajdonosok Wodianer F. és fiai nyomd. XVIII. évf. Ára helyben 14 kor. vidékre 18 kor.

Kurucz Ujság. Szerk. Szeredai Leo; kiadó-tulajd. a Magyar Ujságkiadó r. t. ny. II. évf. Ára 2 kor. 20 fill. Egyes szám 2 fillér.

Magyar Állam. (Idők Tanuja.) Főszerk. dr. Hortoványi József; felelős szerk. Szemecz Emil; laptulajdonosok: Lonkai Antalné örökösei. XLV. évf. Ára 40 kor.

Magyar Esti Lap. Szerk. Timár Szaniszló; kiadók dr. Szalay Mihály és Székely József; tulajdonos a MEL. hirlap-kiadó részvény-társaság. Nyomt. Európa. XI. évf. Ára 9 kor. 30 fill.

Magyar Hirlap. Főszerk. dr. Hertzka Tivadar, fel. szerk. Márkus Miksa; kiadó-tulajdonos Magyar Hirlap kiadó részvény-társaság. XV. évf. Ára 28 kor.

Magyar Nemzet. Főszerk. dr. Jókai Mór és Beksics Gusztáv; fel. szerk. Adorján Sándor; kiadó-tulajd. az Athenaeum

* Azon hirlapok és folyóiratok vétettek fel, melyek mint köteles példányok érkeztek be a M. Nemz. Múzeumba. — Ez összeállítás, mely 1894-ig a Vasárnapi Ujságban jelent meg, az 1895. évtől kezdve a Magyar Könyvszemle rendes mellékletét képezi.

irod. és nyomdai részv. társ. VI. évf. Ára 24 kor.

Magyarország. Főszerk. Holló Lajos; tulajdonos a »Magyarország« hírlapkiadó részv.-társaság. Nyomt. a »Globus« XI. évf. Ára 28 kor.

Magyarság. Szerk. és laptulajdonos Korbuly József, V. évfolyam Nyomt. Stephaneum könyvnyomda. Ára 12 kor. (Meggzúnt.)

Magyar Szó. Szerk. dr. Pályi Ede. V. évf. Nyomt. Magyar Hirlap-kiadó r. t. Ára 28 korona.

Nemzeti Ujság. Szerk. Forrai F. Oszkár. VI. évf. Nyomt. a »Hirlapterjesztő vállalat« (Székely Viktor). Egyes szám ára 2 fill.

Pesti Hirlap. Szerk. dr. Légrády Imre; kiadják és nyomt. a Légrády-testvérek. XXV. évf. Ára 28 kor.

Pesti Napló. Szerk. Szerdahelyi Sándor; kiadó-tulajd. a Pesti Napló részvénytársaság. I.V. évf. Ára 28 kor.

Pesti Ujság. Szerk. Ney J. Jenő; nyomt. a »Hirlapterjesztő vállalat« V. évf. Ára ?

Uj Hírek. Szerk. Ilosvai Hugó. III. évf. Nyomt. Székely Viktor. Egyes szám ára 2 fill.

Uj Lap. Szerk. Gyürky Ödön, kiadó-tulajd. a kath. egyesületek országos szövetsége. III. évf. Nyomt. a »Stephaneum«. Egyes szám ára 2 fill.

Ujság (Az—) Szerk. Gajári Ödön; kiadó-tulajd. Az Ujság részvénytársaság. II. évfolyam Nyomt. az Athenaeum. Ára 28 kor.

VIDÉKEN.

Arad és Vidéke. (Arad.) Szerk. Schröder Béla. XIV. évf. Nyomt. Gyulai István. Ára helyben 24 korona, vidéken 28 kor.

Aradi Közlöny. (Arad.) Szerk. Stau-ber József; kiadja az »Aradi nyomda-társaság«. XIX. évf. Ára 24 kor.

Bácskai Hirlap. (Szabadka.) Szerk. Braun Henrik. IX. évf. Nyomt. Fischer. Ára 16 kor.

Bács megyei Napló. (Szabadka.) Szerk. dr. Csillag Károly; laptulajd. dr. Janiga János és Vojnich Gyula. II. évf. Nyomt. Kladek István és Hamburger Mór. Ára 16 kor

Bácsország. (Szabadka.) Szerk. és kiadja dr. Csillag Károly. I. évf. Nyomt. Krausz és Fischer. Ára 12 kor.

Bajai Friss Ujság. (Baja.) Szerk. Fodor Károly; kiadó: Rothschild Zsigmond. IV. évf. Nyomt. a bajai Friss Ujság szerződések ny.

Borsodmegyei Lapok. (Miskolc.) Főszerk. Szombati László, társszerkesztő Forster Rezső. XXIII. évf. Nyomt. Forster, Klein és Ludwig. Ára ?

Brassóvármegye Hivatalos Lapja. (Brassó.) Szerk. dr. Jekel Frigyes. II. évf. Nyomt. A. Gust. Ára 20 kor.

Brassói Lapok. (Brassó.) Szerk. dr. Vajna Gábor. X. évf. Nyomt. a tulajd. Trattner H. Ára 20 kor.

Debreczen. (Debreczen.) Főszerk. Benedek János, szerk. és kiadó Székely Imre. XXXVI. évfolyam. Hetenként ötször. Nyomt. a város könyvny. Ára 20 kor.

Debreczeni Független Ujság. (Debreczen.) Szerk. és kiadó-tulajd. ifj. Móricz Pál. II. évf. Nyomt. Hoffmann és Kronovitz. Ára helyben 12 kor., vidéken 18 kor.

Debreczeni Ujság. (Debreczen.) Szerk. és laptulajd. Than Gyula. Nyomt. a városi könyvnyomda. VIII. évf. Ára 12 kor.

Délmagyarországi Közlöny. (Temesvár.) Szerk. és laptulajd. Lendvai Miklós. Nyomt. Csendes Jakab. XXV. évf. Ára 28 kor.

Ellenzék. (Kolozsvár.) Főszerk. Bartha Miklós; szerk. és kiadó-tulajd. Magyary Mihály nyomdász. XXV. évf. Ára 32 kor.

Félegyházi Ujság. (Kunfélegyháza.) Szerk. Feuer Illés. III. évf. Nyomt. Politzer Vilmos laptulajd. Egyes szám 2 fill.

Felsőmagyarország. (Kassa.) Szerk. dr. Hohenauer Ignác. XX. évf. Nyomt. Vitéz A. utóda. Ára 20 kor.

Függetlenség. (Arad.) Szerk. Müller Károly. III. évf. Nyomt. saját ny. Ára helyben 20 kor. vidékre 24 kor.

Függetlenség. (Szentés.) Kiadó-tul. és szerk. Kecskeméti Szabó Kálmán nyomdász. II. évf. Egyes szám 2 fill.

Függetlenség. (Pestmegyei Hirlap. Kecskemét.) Főszerk. Szappanos István; fel. szerk. dr. Mészáros Ferencz. XVII. évf. Nyomt. Szappanos István. Ára 10 kor.

Győri Hirlap. (Győri Közlöny, Győr.) Szerk. és kiadó-tulajd. Szávay Gyula; XLVIII. évf. Nyomt. Pannonia. Ára 24 kor.

Heti Szemle. (Szatmár.) Szerk. Báthori Endre. XIII. évf. Nyomt. a kiadó Pázmány-sajtó. Ára 6 kor.

Hunyadvármegye. Szerk. Zádory

Károly. III. évf. Nyomt. Hirsch Adolf. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Kecskeméti Friss Ujság. (Kecskemét.) Napilap. Főszerk. dr. Kecskeméthy Géza, fel. szerk. Sz. Kovács Pál. Kiadó-tulajd. az Első kecskeméti nyomdai r. t. V. évf. Ára 8 kor. (Megszűnt.)

Kolozsvári (Erdélyi) Friss Ujság. (Kolozsvár.) III. évf. Nyomt. Gámán János örökösök.

Kolozsvári Híradó. (Kolozsvár.) Fel. szerk. Csokonai Vitéz Mihály. I. évf. Nyomt. Gámán J. örököse kiadó-tulajd. Egyes szám 2 fill.

Kolozsvári Hírlap. Főszerkesztő dr. Óvári Elemér; fel. szerk. Csokonai Vitéz Mihály. I. évf. Nyomt. Gámán J. örököse. Számonként 2 fill.

Magyar Polgár. (Kolozsvár.) Szerk. Ajtai K. Albert nyomdász. XXVII. évf. Ára 28 kor. (Megszűnt.)

Magyar Tengerpart. (Fiume.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hegyi Jenő. Nyomt. az Unió ny. XII. évf. Ára 24 kor.

Miskolci Napló. (Miskolcz.) Szerk. dr. Kovács József és Hubert János. Nyomt. Szelényi és társa. IV. évf. Ára helyben 12 kor., vidékre 16 kor.

Nagybeckereki Hírlap. (Nagybeckerek.) Főszerk. Sándor Mihály, fel. szerk. Illés Jenő. Nyomt. Seprős Valter. IV. évf. Ára 20 kor.

Nagykanizsai Friss Ujság. (Nagykanizsa.) Szerk. Kramer Lajos; kiadó-tulajd. Krausz és Farkas. Nyomt. a Nagykanizsai Friss Ujság szerződéses ny. IV. évf. Ára 14 kor. 40 fill.

Nagyvárad. (Nagy-Várad.) Kiadó-tulajd. a nagyváradai hírlapkiadó r. t. fel. szerk. Sas Ede és Márton Manó. Nyomt. Lang József. XXXV. évf. Ára helyben 24 kor., postán küldve 28 kor.

Nagyvárad Friss Ujság. (Nagyvárad.) Szerk. Halász Lajos; V. évf. Nyomt. Boros Jenő.

Nagyvárad Napló. (Nagyvárad.) fel. szerk. dr. Dési Géza, szerk. Fehér Dezső és Ady Endre; Nyomt. Boros Jenő VII. évf. Ára helyben 24 kor., vidékre 28 kor.

Napló. (Kolozsvár.) Főszerk. dr. Óváry Elemér, fel. szerk. Szász Ödön; kiadó a »Napló« hírlap-kiadó vállalat. I. évfolyam. Nyomt. Ujhelyi M. és társa. Ára 24 kor.

Nemzeti Hírlap. (Kolozsvár.) Szerk. Hegyesy Vilmos; kiadó Ajtai K. Albert nyomdász. I. évf. Ára 28 kor.

Nyiregyházi Friss Ujság. (Nyiregyháza.) Szerk. Bokor Imre; kiadó Tóth Sándor és társa. I. évf. Nyomt. Grosz A. és társa Budapest. Egyes szám 2 fill.

Nyitra megyei Ellenőr. (Nyitra.) Szerk. dr. Kiss Gereben, kiadó-tulajd. a nyitrai. irod. és ny. vállalat. III. évf. Nyomt. Iritzer Zsigmond.

Nyugatmagyarországi Híradó. (Pozsony.) Szerk. és laptulajd. dr. Vutkovich Ödön. XVII. évf. Nyomt. Wigand F. K. Ára 24 kor.

Pécsi Közlöny. (Pécs.) Főszerk. dr. Késmáry István, fel. szerk. Döme Anzelm; kiadó-tulajd. Madarász Béla. XII. évf. Hetenként 2-szer. Nyomt. licumi ny. Ára 24 kor.

Pécsi Napló. (Pécs.) Főszerk. Lenkei Lajos; kiadó-tulajd. a pécsi irod. és könyvny. részvény-társaság. XXIII. évf. Ára 24 kor.

Sopron. (Sopron.) Szerk. dr. Kovács István és dr. Meisner Ernő; kiadó-tulajd. Berecz Ábel. Nyomt. Romwalter Alfréd nyomdász. XXXIV. évf. Ára 16 kor.

Szabadkai Friss Ujság. (Szabadka.) Szerk. Pusztai Béla. Nyomt. a szerződéses nyomda. IV. évf. Egyes szám ára 4 fill.

Szabadság. (Nagyvárad.) Szerk. Hegyesi Márton, kiadó-tulajd. Laszky Ármin nyomdász. XXI. évf. Ára helyben 24 kor., vidéken 28 kor.

Szabadság. (Debreczen.) Szerk. Rudnyánszky Gyula. III. évf. Kiadó-tulajd. László József nyomdász. Ára 20 kor.

Szeged és Vidéke. (Szeged.) Szerk.-tulajd. dr. Balassa Ármin. III. évf. Nyomt. Schulhof Károly. Ára 24 kor.

Szegedi Friss Ujság. (Szeged.) Szerk. Újlaki Antal; kiadó-tulajd. Endrényi Lajos nyomdász. V. évf. Ára 14 kor.

Szegedi Híradó. (Szeged.) Szerk. Palócz László; kiadó-tulajd. Endrényi Imre nyomdász. XLVI. évf. Ára 28 kor.

Szegedi Napló. (Szeged.) Fel. szerk. Békefi Antal; kiadó Engel Lajos. XXVII. évf. Ára 28 kor.

Székely Hírlap. (Maros-Vásárhely.) Szerk. Liptófalvi H. István. I. évf. Nyomt. Adi Árpád. Ára 14 kor.

Székelység. (Marosvásárhely.) Szerk. dr. Sárkány Miklós, dr. Hegyi Zsigmond és dr. Szász Albert. VII. évf. Nyomt. Adi Árpád. Ára 14 kor. (Előbb SzékelyEllenzék.)

Székesfehérvári Friss Ujság. (Székesfehérvár.) Főszerk. Ilosvay Hugó.

fel. szerk. Zeley Imre. Nyomt. a szerződések nyomda Budapesten. IV. évf. Ára helyben 7 kor. vidéken 14 kor.

Szekszárdi Friss Ujság. (Szekszárd.) Szerk. Straub Ödön. I. évf. Nyomt. Árva J. kiadó. Egyes szám 2 fill.

Szombathelyi Friss Ujság. (Szombathely.) Szerk. Ország József, kiadótulajd. Breitfeld Dezső. IV. évf. Nyomt. Seiler Henrik utódainál. Egyes szám 4 fill.

Tiszántúl. (Nagyvárad.) Szerk. fel. Vucskies Gyula; laptulajd. »Szent-László-Nyomda« r.-társaság. X. évf. Ára 16 kor.

Torontál. (Nagy-Becskerek.) Szerk. dr. Brájer Lajos; kiadja Pleitz Ferencz Pál nyomdász. XXXI. évfolyam. Ára 24 korona.

Vásárhelyi Ellenzék. (Hódmező-Vásárhely.) Főszerk. dr. Gonda Géza, fel. szerk. Espersit János; kiadó a szerkesztőség. I. évf. Nyomt. Wesselényi Géza Budapesten. Ára 8 kor.

Összesen 87.

II. POLITIKAI HETILAPOK.

BUDAPESTEN.

Budapesti Hétfői Hirlap. Szerk. Szomaházy István. III. évf. Nyomt. az Otthon ny. Ára 5 kor.

Ébredés. Szerk. Gara József, laptulajd. Misoga Sándor társszerk. Nyomt. Wodianer F. és fiai. IV. évfolyam. Ára 8 kor.

Független Ujság. A magyar gazdaszövetség közlönye. Szerk. Szilassy Zoltán; kiadó-tulajd. Zsitvay Sándor. X. évfolyam. Nyomt. »Pátria.« Ára 5 kor. 20 fill.

Képes Néplap és Politikai Hirdető. Szerk. Nagy Miklós; kiadja a Franklin-Társulat. XXXII. évfolyam. Ára 4 kor. 80 fill., a »Világkrónika«-val együtt 8 kor.

Közvélemény. Főszerk. Hajdú Dezső, fel. szerk. dr. Szabados József. I. évf. Nyom. Pestüty és Horváth kiadók. Ára 7 kor. 20 fill.

Magyar Közélet. Szerk. dr. Halmi Elemér és Zigány Árpád. III. évf. Hav. 2-er. Nyomt. Országos közp. közs. ny. Ára 24 korona.

Magyar Közérdek. Szerk. Margulit Kálmán. II. évf. Nyomt. Gelléri és Székely. Ára 16 kor.

Magyar Néplap. Szerk. és kiadja Buday Aladár. Nyomt. »Pazmaneum« XIII. évf. Ára 3 kor. 60 fill.

Nemzeti Hirlap. Szerk. Kósa Rezső; laptulajdonos Rózsa Kálmán és neje nyomd. XX. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Néppárt. Szerk. Rakovszky István és Izsóf Alajos; kiadó-tulajd. Molnár János. VI. évf. Ára 3 kor.

A Nép Zászlója. Szerk. és kiadó-tulajdonos Lukáts Gyula. Nyomt. »Pallas« XIX. évf. Ára 8 kor.

Politikai Hetiszemle. Szerk. és laptulajdonos Székely Sámuel. XI. évf. Nyomt. Neumayer Ede. Ára 20 kor.

Politikai Ujdonságok. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. L. évf. Ára 10 kor.; a »Vasárnapi Ujság«-gal együtt 24 kor.

Uj Század. Főszerk. dr. Vázsonyi Vilmos. Kiadó-tulajd. Bálint Dezső. V. évf. Nyomt. Birauk Döme. Ára 10 kor.

VIDÉKEN.

Abauj-Kassai Közlöny. (Kassa.) Főszerk. Stekker Károly, fel. szerk. Szauher Béla; kiadja a szerkesztőség. Nyomt. Vitéz A. utóda. XXXIII. évf. Hetenként 2-szer. Ára 12 korona.

Alföldi Ellenzék. (Szentes.) Szerk.-tulajd. Vajda Ernő. Nyomt. saját nyomdájában. V. évf. Hetenként 3-szor. Ára 12 kor.

Bácska. (Zombor.) Szerk. dr. Balogh Ernő; laptul. és kiadó Bittermann Nándor nyomdász. XXVII. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Bácskai Ellenőr. (Baja.) Szerk. Stoczek Károly; kiadó Jacobs Artur. Nyomt. Szabados Sándor. XXV. évf. Hetenként 4-szer. Ára 12 kor.

Bácsmegeyi Független Hirlap. (Zombor.) Szerk. Szilágyi Lajos. II. évf. Nyomt. Hirlapterjesztő vállalat ny. Budapesten. Ára egy óra 60 fill. (Megszűnt.)

Bajai Független Ujság. (Baja.) Főszerk. dr. Reich Aladár. Szerk. dr. Szirmai Vidor. Nyomt. Nánay Lajos. IV. évf. Ára 6 kor.

Békésmegyei Közlöny. (Békéscsaba.) Szerk. Maros György; laptulajd. Szihelszky József; kiadja a »Corvina« könyvnyomda. XXXI. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Besztercze. (Besztercze.) Szerk. és kiadó-tulajdonos. Balázs József. Nyomt. Botschár Tivadar. XXI. évf. Ára 8 kor.

Csiki Lapok. (Csik-Szereda.) Szerk. dr. Fejér Antal; kiadó Szvoboda testvérek nyomdász. XV. évf. Ára 8 kor.

Délvidéki Lapok. (Lugos.) Szerk. dr. Haus József és dr. Fränkl Béla. III. évfolyam. Nyomt. Szidon József. (Megtűnt.)

Dunántúli Hirlap. (Győr.) Szerk. Giesswein Sándor és Bihar Jenő; kiadó a Győregyh.-megye könyvnyomda. XI. évf. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Egri Híradó. (Eger.) Szerk. dr. Csutorás László; kiadó-tulajdonos az érseki lyceumi nyomda. XII. évfolyam. Hetenként 2-szer. Ára 10 kor.

Egri Ujság. (Eger.) Szerk. dr. Setét Sándor; kiadja Löw B. nyomdász. XI. évf. Ára 12 kor.

Ellenzéki Ujság. (Ujpest.) Főszerk. dr. Aradi Béla, fel. szerk. dr. Fehér Márton. III. évf. Nyomt. Wagner J. Jenő Budapestén Ára ?

Esztergom. (Esztergom.) Főszerk. dr. Csajka Ernő; szerk. Dvihally Géza; kiadó-tulajd. dr. Prohászka Ottokár. Nyomt. Buzárovits Gusztáv. IX. évf. Ára 10 kor.

Fejérmegyei Napló. (Székesfejérvár.) Szerk. Bilkey Ferencz; XI. évf. Nyomt. Egyházm. kny. Hetenként 3-szor. Ára 12 kor.

Felsőmagyarországi Hirlap (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. Buza Barna és Rosner Imre. Nyomt. Landesmann Miksa és társa kiadó. VII. évf. Hetenként 2-szer. Ára 10 kor.

Felső-Torontál. Előbb Nagy-Szent-Miklós. (Nagy-Szent-Miklós.) Szerk. és lap-tulajd. dr. Jeszenszky Géza; Nyomt. Wiener Nánán Perjámoson. XIII. évf. Hetenként 2-szer. Ára 10 kor.

Felvidéki Híradó. (Turócz-Szent-Márton.) Szerk. Berecz Gyula; kiadó-tulajd. a Magyar nyomda. XXII. évf. Ára 8 kor.

Független Hajdúság. (Hajdú-Szoboszló.) Főszerk. Kovács Gyula. Szerk. és kiadó Bor János; laptulajd. Ádám János. II. évf. Nyomt. Plósz Gy. Ára 8 kor.

Gyulafehérvári Hirlap. (Gyula-Fehérvár.) Szerkesztő és laptulajd. Avéd Jákó; kiadó Papp György nyomdász. XVIII. évf. Ára 8 kor.

Határóri. (Pancsova.) Szerk. Wittig-

schlager Lajos; kiadó-tulajd. Wittigschlager Károly nyomdász. XIII. évf. Ára 10 kor.; vidékre 11 kor.

Heti Szemle. (Szatmár.) Szerkesztő Báthory Endre; kiadó a »Pázmánysajtó.« XIII. évf. Ára 6 kor.

Hevesvármegyei Hirlap. (Eger.) Főszerk. Babocsay Sándor; fel. szerk. dr. Pásztor Bertalan; kiadó-tulajd. az egri nyomda részvény-társaság. XII. évf. Hetenként 3-szor. Ára 12 kor.

Hód-Mező-Vásárhely. (Hódmező-Vásárhely.) Főszerk. dr. Erneyi István, fel. szerk. Kun Béla. XXXIV. évf. Hetenként 2-szer. Nyomt. Ny. és kiadó társ. Ára 8 kor.

Hunyadvármegye. (Déva.) Szerk. Zádory Károly. III. évf. Hetenként 2-szer. Nyomt. Hirsch Adolf. Ára 12 kor.

Jászberény és Vidéke. (Jászberény.) Szerk. Grün Hermann; tulajd. Török Aladár; nyomt. Brünauer Adolf. XXXVI. évf. Ára 8 kor.

Jász-Nagykun-Szolnok megyei Független Hirlap. (Szolnok.) Szerk. dr. Mandel Sándor. II. évf. Nyomt. Fuchs Lipót és fia. Ára 8 kor.

Jász-Nagykun-Szolnok megyei Lapok. (Szolnok.) Szerk. és kiadó Vezéry Ödön nyomdász. XV. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Kalocsai Néplap. (Kalocsa.) Szerk. Mócsy Antal; hely. szerk. Virág István, lapkiadó Jurcsó Antal ny. XXVII. évf. Ára 4 kor.

Kecskeméti Ellenőr. (Kecskemét.) Szerk. dr. Rády Lajos; kiadó-tulajd. Fekete Mihály nyomdász. III. évf. Ára 8 kor.

Kecskeméti Lapok. (Kecskemét.) Szerk. dr. Nagy Mihály; kiadja az első kecskeméti hirlapkiadó és kny. r. t. XXXVII. évf. Ára 10 kor.

Közérdek. (Hátszeg.) Szerk. dr. Nagy Ignác. II. évf. Nyomt. Klafter I. Ára 8 kor.

Közérdek. (Marosvásárhely.) Szerk.-tulajd. Pálffy Mihály. XVI. évf. Nyomt. Adí Árpád. Ára 12 kor.

Közérdek. (Nagy-Enyed.) Szerk. dr. Magyarai Károly és Török Bertalan; kiadja a nagyenyedi könyvny. és papirgyár r. t. XXIII. évfolyam. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Makói Hirlap. (Makó.) Szerk. Nagy Károly és Purjesz Mór; kiadó-tulajdonos Neumann József nyomdász. XVIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 kor.

Máramaros. (M.-Sziget.) Szerk. Visky Krüzsely Bálint; laptulajd. Várady Gábor. XL. évf. Nyomt. Sichermann Mór kiadó. Ára 11 kor.

Máramarosi Híradó. (M.-Sziget.) Szerk. Rományi István és dr. Pap József; kiadó-tulajd. Berger Miksa nyomd. IX. évf. Ára 8 kor.

Máramaros Megye. (Máram.-Sziget.) Szerk. dr. Heller Zsigmond. I. évf. Nyomt. Berger Miksa kiadó. Ára 8 kor.

Maros. (Makó.) Szerk. Barna Sándor és Tarnai Ivor; kiadó-tulajdonos Gaál László nyomdász. XXXV. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 korona.

Maros-Torda. (Marosvásárhely.) Szk. Orbán Balázs. Nyomt. Adi Árpád. V. évf. Ára 12 kor.

Mohács és Vidéke. (Mohács.) Szerk. Margitai Péter; kiadó Blandl János nyomdász. XXIII. évf. Ára 8 kor.

„**Negyvennyolcz**“ (Pusztá-Monostor.) Szerk.-tulajd. Nedeczky Szendrő, társ-szerk. Nedeczky Loránt és Tattárszky Andor. I. évf. Nyomt. Kubicza János Jászberényben.

Népjog. (Kaposvár.) Szerk. Rusa Ernő; kiadó-tulajd. a szerk. és Szalay Károly. VIII. évf. Nyomt. Kéthelyi és társa.

Nógrádi Lapok és Honti Híradó. (B.-Gyarmat.) Szerk. Horváth Danó; kiadó-tulajdonos a balassa-gyarmati könyvnyomda r. társ. XXXII. évf. Ára 10 kor.

Nyitrai Hírlap. (Nyitra.) Szerk.-tulajd. Grünfeld Nánán. XVI. évf. Nyomt. Iritzer Zsigmond. Ára 12 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Nyitrai Lapok. (Nyitra.) Szerk.-tulajd. Weiss József. XXXV. évf. Nyomt. Löwy Antal. Ára 10 kor. 40 fill. (Magyar és német szöveggel.)

Nyitrai megyei Közlöny. (Nyitra.) Szerkesztő és kiadó-tulajd. dr. Bangha Sándor. Nyomt. Neugebauer Nándor. XXIV. évf. Ára 12 kor. (Meggzűnt.)

Nyitrai megyei Szemle. (Nyitra.) Szerk. és laptulajd. dr. Tóth János; társ-szerk. Franciscy Lajos. Nyomt. Huszár István. XII. évf. Ára 10 kor.

Nyitrai völgyi Lap. (Nagyatpolcsán.) Szerk. Szalay Pál és Mallász Antal; kiadó-tulajd. Platzkó Gyula nyomdász. V. évf. Ára 8 kor.

Somogy. (Kaposvár.) Szerk. és tulajd. Roboz István; lapkiadó Hagelman Károly. nyomdász XL. évf. Ára 10 kor.

Soproni Napló. (Sopron.) Szerk. és

kiadó-tulajd. Rábel László. Nyomt. Röttig Gusztáv. Hetenk. 2-er. V. évf. Ára 16 kor.

Szabadka és Vidéke. (Szabadka.) Szerk. Czeisz Máté; laptulajdonosok az alapítók. XII. évf. Nyomt. Bittermann József. Ára 6 kor.

Szabadság. (Esztergom.) Szerk.-tulajd. Bártfay Géza. IX. évf. Nyomt. Tábor Adolf. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Szabolcs. (Nyiregyháza.) Szerk. Pröhle Vilmos; kiadó-tulajd. Schlichter Gyula. III. évf. Nyomt. Piringer János. Ára 8 kor.

Szászváros. (Szászváros.) Szerk. és laptulajd. Simon Ferencz; kiadó Schäser A. nyomdász. X. évf. Ára 8 kor.

Szegedi Ellenzék. (Szeged.) Szerk. Róna Lajos; társ-szerk. és laptulajdonos Székely Jenő. I. évf. Nyomt. Várnai L. Ára 8 kor.

Székelyföld. (Kézdi-Vásárhely.) Szerk. Dobay János; kiadó-tul. ifj. Jancsó Mózes nyomdász. XXIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 10 kor.

Székely Lapok. (Marosvásárhely.) Szerk. a kiadó-tulajd. dr. Szász Károly; Ny. Benkő László. XXXIV. évf. Hetenként 4-szer. Ára 16 kor.

Székely Nemzet. (Sepsi-Szent-György.) Szerk. Málík Loránd; laptulajd. és kiadó a »Jókai-nyomda-részv. társulat.« XXII. évf. Hetenként négyszer. Ára 20 kor.

Székesfehérvár és Vidéke. (Székesfehérvár.) Szerk. dr. Luria Aladár; kiadó-tulajd. »A székesfehérvári politikai hírlapkiadó-társaság.« Nyomt. Szammer Imre. XXXII. évf. Hetenként 3-szor. Ára 16 kor.

Székesfehérvári Hírlap. (Székesfehérvár.) Szerk.-tulajd. Tóth Árhur. IX. évf. Hetenként 3-szor. Nyomt. Szammer Kálmán. Ára 16 kor.

Szepesi Ellenzék. (Lőcse.) Szerk. dr. Lederer Miksa. I. évf. Hetenk. kétszer. Nyomt. Szepes vm. közig. kny.

Szombathelyi Ujság. (Szombathely.) Szerk. Császár József; laptulajd. az egyházmegyei könyvny. X. évf. Ára 10 kor.

Tata-Tóvárosi Híradó. (Tata-Tóváros.) Szerk. Somory S. Ferencz; kiadó-tulajdonos Engländer és társa nyomd. XXV. évf. Hetenként 2-szer. Ára 8 kor.

Tolnavármegye. (Szegzárd.) Szerk. tulajd. dr. Leopold Kornél; segédszerk. Székely Ferencz. Nyomt. Ujfaluşy Lajos. XIV. évf. Ára 12 kor.

Torontáli Közlöny. (Nagy-Kikinda.) Szerk. és tulajd. dr. Kiss Károly; kiadó

Prehajszky Zsarkó. Nyomt. Szegyakov M. XXIII. évf. Hetenként 2-szer. Ára 14 kor.

Ujvidék. (Ujvidék.) Szerk. Zambauer Ágoston. Nyomt. Fuchs Emil és társa. XXIX. évf. Ára 12 kor.

Váci Közlöny. (Vác.) Szerk. és laptulajd. Fridrich Sándor; fel. szerk. Koncz József. Nyomt. Mayer Sándor. XXVI. évf. Ára 12 kor.

Vásárhely és Vidéke. (Hódmező-Vásárhely.) Főszerk. dr. Endrey Gyula; fel. szerk. Bibó Lajos. Nyomt. a Vásárhely és Vidéke ny. kiadó. XXII. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 kor.

Vásárhelyi Híradó. (Hód-Mező-Vásárhely.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Kenéz Sándor. V. évf. Nyomt. Lévai F. Ára 8 kor.

Vasvármegye. (Szombathely.) Szerk. Kóvári Kaffehr Béla; kiadó-tulajd. Bertalanffy József nyomdász. XXXVII. évf. Hetenként 2-szer. Ára 16 kor.

Végvidék. (Pancsova.) Szerk. Feymann Gyula; kiadó-tulajd. dr. Hódy Antal. Nyomt. Wittigschlager C. VII. évf. Ára 12 kor.

Veszprémi Hírlap. (Veszprém.) Szerk. Szánthó László; kiadó-tulajd. az egyházmegyei könyvny. XII. évf. Ára 12 kor.

Veszprémvármegye. (Veszprém.) Szerk. Kápolnai Paur Ödön. Nyomt. Dunántuli kny. VII. évf. Ára 12 kor.

Zala. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. Szalay Sándor és Révész Lajos kiadó-tulajd. Fischel Fülöp nyomdász. Hetenként kétszer. XXXI. évf. Ára 12 kor.

Zemplén. (Sátoralja-Ujhely.) Főszerk. ifj. Meczner Gyula; fel. szerk. dr. Szirmay István. XXXV. évf. Nyomt. »Zemplén« ny.

Zombor és Vidéke. (Zombor.) Szerk. dr. Donozslovits Vilmos; kiadó-tulajd. Oblát Károly nyomdász. Hetenként 2-szer XXIII. évf. Ára 12 kor.

Összesen 92.

III. VEGYES TARTALMU KÉPES HETILAPOK.

BUDAPESTEN.

Évszak. Szerk. és kiadó Csernicsek Imre. II. évf. Nyomt. Székely Viktor. Ára 4 kor.

A Hét. Szerk. és kiadó-tulajd. Kiss József. Nyomt. az Athenaeum. XV. évf. Ára 20 kor.

Képes Családi Lapok. Szerk. Csillag Máté. Nyomt. »Európa«. XXVI. évf. Ára 12 kor.

Képes Folyóirat. »A Vasárnapi Ujság« füzetekben. Szerk. Nagy Miklós. XVIII. évf. Kiadja a Franklin-Társulat. Havonként 2-szer. Ára 14 kor. 40 fill.

Kőbányai Hírlap. Szerk.-tulajdonos Nasztluhácz Ödön. I. évf. Nyomt. Goldschmied. Ára 12 kor.

Magyar Génius. Szerk. Gellért Oszkár. Nyomt. a Thalia ny. XIII. évf. Ára 18 kor.

Ország-Világ. Szerk. dr. Várady Antal és dr. Falk Zsigmond; kiadója az Országos Irodalmi részv.-társ. Nyomt. a pesti könyvny. részv. társ. XXV. évf. Ára 16 kor.

Salon Ujság. Szerk. Holló Tivadar. Nyomt. »Stephaneum«. IX. évf. Ára 40 kor.

Uj Idők. Szerk. Herczeg Ferencz; kiadja Singer és Wolfner. Nyomt. a Budapesti Hírlap ny. X. évf. Ára 16 kor.

Vasárnapi Ujság. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. L. évf. »Regénytár« heti melléklettel. Ára 16 kor.; a »Politikai Ujdonságok«-kal együtt 24 kor.

VIDÉKEN.

Alföld. (Arad.) Szerk. Honisch L. István. Nyomt. Aradi ny. r.-t. IV. évf. Hav. 2-szer. Ára 10 kor.

Vasárnap. (Székely-Udvarhely.) Szerk. Nagy Károly és Vajda Ferencz. IV. évf. Nyomt. Becsek D. fia. Ára 4 kor.

Összesen 12.

IV. EGYHÁZI ÉS ISKOLAI LAPOK.

BUDAPESTEN.

Békehírnök. Szerk. Udvarnoki András és Csofják Attila. Nyomt. Fritz Armin. X. évf. Havonként 2-er. Ára 3 kor. 60 fill.

Egyenlőség. Zsidófelekezeti és társadalmi hetilap. Szerk. Szabolcsi Miksa. Nyomt. Brózsa Ottó. XXIII. évf. Ára 16 korona.

Egyetemi Lapok. Szerk. Hencz Károly és Nagy József; kiadó-tulajdonos az egyetemi kör. Nyomt. Stephaneum. XVII. évf. Havonként kétszer. Ára 10 kor.

Egyházi Közlöny. Szerk. Gerely

József. Nyomt. Stephaneum XVI. évf. Ára 10 kor.

Az En Ujságom. Szerk. Pósa Lajos; XV. évf. Nyomt. »Hungaria«. Ára 8 kor.

Evangelikus Családilap. Szerkesztő Böngérfi János. Nyomt. Hornyánszky Viktor. IX. évf. Havonként kétszer. Ára 2 korona.

Evangelikus Órálló. Szerk. Kovács Sándor. I. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor. Ára ?

Görög-Katholikus Hirlap. Főszerk. és kiadó-tulajd. dr. Demkó Kálmán, fel. szerk. Prodnán János. II. évf. Nyomt. Stephaneum. Ára 12 kor.

Gyermek Ujság. Szerk. Somogyi Árpád; kiadja Rosenfeld Lajos. II. évf. Nyomt. Fritz Ármin. Ára 1 kor.

Hasznos Mulattató. Szerk. és kiadja Dolinay Gyula. Nyomt. a Belvárosi ny. XXXII. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Keresztények Lapja. Szerk. Erdélyi Gyula. II. évf. Nyomt. Krammer és Erhardt.

Keresztény Magyar Ifjúság. Szerk. ifj. Majláth György gróf és Schandl Károly. II. évf. Nyomt. Stephaneum. Ára 8 kor.

Kisdednevelés. Szerk. Peres Sándor; kiadja a »Kisdednevelők orsz. egyesülete«. Nyomt. Rózsa K. XXXIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 6 kor.

Kis Lap. Szerk. Forgó bácsi (dr. Ágai Adolf); kiadó-tulajd. az Athenaeum. XXXIII. évf. Ára 8 kor.

Lányok Lapja. Szerk. és kiadó-tulajd. Dolinay Gyula. Nyomt. a Werbőczy nyomda. XXX. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Magyar Lányok. Szerk. Tutsek Anna; kiadja Singer és Wolfner. Nyomt. a Hungaria. XI. évf. Ára 12 kor.

Magyar Pestalozzi. Szerk. és kiadó-tulajd. Dániel Jenőné; kiadó: a »belvárosi könyvnyomda.« VII. évf. Nagy szünidő kivételével hetenként. Ára 8 kor.

Magyar Tanügy. Szerk. és kiadja dr. Lázár Béla. I. évf. Nyomt. Lipinszky és társa. Ára 8 kor.

Nemzeti Iskola. Szerk. és tulajd. Benedek Elek, helyettes szerk. Földes Géza. Nyomt. Markovits és Garai. XI. évf. Ára 8 kor.

Népnevelő. Kath. nevelés-oktatásügyi közlöny; szerk. Ember Károly, kiadja a Szent-István társ. Nyomt. »Stephaneum.« XV. (Uj F. VIII.) évf. Ára 6 kor.

Népnevelők Lapja. Szerk. Szabó

Bugát László; kiadó »Hunnia« nyomda; laptulajd. a »Népnevelők budapesti egyesülete«. XXXIX. évf. Ára 8 kor.

Néptanítók Lapja. Kiadja a vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszterium. Szerk. Ujvári Béla és dr. Gööz József. Nyomt. az egyetem ny. XXXVII. évf. Ára 10 kor.

Országos Középiskolai Tanár-egyesületi Közlöny. Szerk. Balogh Péter. Nyomt. »Athenaeum.« XXXVIII. évf. 1904/5. A tagok tagsági díj (8 kor.) fejében kapják.

Páduai Szent Antal Lapja. Szerk. és kiadják Mészáros Kálmán és Buday Aladár. VI. évf. Nyomt. Stephaneum. Havonként kétszer. Ára 3 kor 20 fill.

Protestáns Egyházi és Iskolai Lap. Szerk. és laptulajd. Szóts Farkas; kiadja Hornyánszky Viktor nyomdász. XLVII. évf. Ára 9 kor.

Religio — Vallás. Szerk. és kiadó-tul. dr. Breznay Béla. Nyomt. Nagy Sándor. LXIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 10 kor.

Szent József Lapja. Szerk. és kiadják Szentesy Alfonz és Hets Ödön. II. évf. Nyomt. Müller Károly. Havonként 2-szer. Ára 3 kor.

Tanulók Lapja. Szerk. Gaál Mózes; kiadja a Franklin-társulat nyomd. XI. évf. Ára 9 kor. 60 fill.

Téli Ujság. Vallásos irányú olvasmányok a magyar nép számára. Szerk. Szabolcska Mihály; kiadja a vallásos iratokat terjesztő egyesület. Nyomt. Hornyánszky Viktor. XXVI. évf. Decz., jan. és febr. hónapokban minden szerdán. Egyes szám ára 4 fillér.

Zsidó Néplap. Szerk. Dömény Lajos és Bokor Ármin. I. évf. Nyomt. Franklin-Társ. Ára 10 kor.

VIDÉKEN.

Család és Iskola. (Kolozsvár.) Szerk. Súlyom János; kiadja a kolozsmegyei tanítótestület. XXX. évf. Jul. és aug. hónapokat kivéve, havonként kétszer. Nyomt. Gombos Ferencz. Ára 6 kor.

Debreczeni Főiskolai Lapok. (Debreczen.) Szerkesztő Lukács Tihamér; kiadja: A magyar irodalmi önképző társulat. XLVII. évf. 1904/5. Havonként 2-szer. Nyomt. a város könyvny. Ára 6 kor.

Debreczeni Protestáns Lap. (Debreczen.) Szerk. Eröss Lajos. Nyomt.

Hoffmann és Kronovitz. XXIV. évf. Ára 12 kor.

Debreczeni Szinpad. (Debreczen.) Szerk.-tulajd. Krémer Jenő. I. évf. Minden évadra 5 kor.

Délvidéki Tanügy. (Temesvár.) Szerk. Reitter Ferencz; kiadja a »Dél-magyarországi tanító-egylet.« Nyomt. az »Unió« ny. IX. évf. Havonként 2-er (jul. és aug. kivételével). Ára 8 kor.

Dunántúli Protestáns Lap. (Pápa.) Szerk. és tulajd. Kis József. XV. évf. Nyomt. a ref. főtanoda ny. Ára 8 kor.

Egri Egyházmegyei Közlöny. (Eger.) Szerk. dr. Böhm János. Nyomt. az érseki lyceum ny. XXXVI. évf. Minden hó 1-én és 16-án. Ára 4 kor.

Egyetemi Lapok. (Kolozsvár.) Szerk. Révész László; kiadja: az egyetemi kör. Nyomt. Gombos Ferencz. VIII. évf. 1903/4. Havonként 3 szám. Ára 3 kor.

Erdélyi Protestáns Lap. (Kolozsvár.) Szerk. Molnár Albert; laptulajd. az erd. ev. ref. egyházkerület. Nyomt. »Ellenzék« ny. VII. évf. Ára 12 kor.

Evang. Egyház és Iskola. (Oroszáza.) Szerk. és kiadó Veres József. XXII. évf. Nyomt. Veres Lajos. Ára 12 kor.

Görög Katholikus Szemle. (Ungvár.) Főszerk. Kaminszky Géza, fel. szerk. Duliskovich Elek; kiadó-tulajd. az Unio r. társ.; kiadja a Sz. Bazil-társulat ny. VI. évf. Ára 8 kor.

Győregyházmegyei Katholikus Tanügy. (Győr.) Szerk. és kiadó Öveges Kálmán. III. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Győregyházm. kny. Ára 6 kor.

Igazmondó. (Debreczen.) Szerk. és tulajd. Budai János és S. Szabó József. IV. évf. Nyomt. Csokonai ny. Ára 3 kor. 40 fill.

Kálvinista Öntudat. (Békés.) Szerk. Nyárády László. I. évf. Nyomt. Véver Oszkár kiadó. Ára 4 kor.

Keresztyén Evangelista. (Gyula.) Szerk. és kiadó Szalay József. XIII. évf. Nyomt. Corvina. Havont. 2-szer. Ára 2 kor.

Közlöny. (Debreczen.) A magyarországi ev. ref. theolog. ifjúság hivatalos lapja. Szerk. Erdei Károly. Nyomt. a városi ny. XXXIV. évf. Hav. 2-szer. Ára 6 kor.

Közművelődés. (Gyula-Fehérvár.) Szerk. Zlamál Ágost; kiadja az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Nyomt. Papp György. XXVII. évf. Ára 8 kor.

Közművelődés. (Sátoralja Ujhely.) Főszerk. dr. Perényi József, szerk. Hodossy Béla és Gál Lajos I. évf. Nyomt. Lövy Adolf kiadó-tulajd. Ára 4 kor.

Nagy-Kőrösi Diáklap. (Nagy-Kőrös.) Szerk. Tonelli Sándor V. évf. Nyomt. Ottinger Kálmán. Ára 4 kor.

Népiskolai Tanügy. (Eger.) Szerk. és kiadó: Breznay Imre. Nyomt. az érseki lyceumi ny. XXXI. évf. Ára 8 kor.

Népnevelési Közlöny. (Nagyvárad.) Szerk. Gábel Jakab; kiadja a biharm. népnevelési egyesület. Nyomt. Laszki Ármin. XX. évf. Havonként 2-szer. Ára 4 kor.

Néptanoda. (Pécs.) Szerk. és kiadó-tulajd. Schneider István. XXXVII. évf., jul. és aug. hónapokban szünetel. Nyomt. Taizs József. Ára 8 kor.

Orangyal. (Győr.) Szerk. Kárpáti Endre; kiadja Gládech Pál. XIX. évf. Hav. 2-szer. Ára 2 kor.

Pályázat. (Székesfehérvár.) Szerk. Péterfi J.; kiadó-tulajd. Singer Ede nyomdász. XIII. évf. Ára 8 korona. (Magyar és német.)

Paedagogiumi Lapok. (Csik-Szereda.) Szerk. Laszcsik Ernő. IV. évf. Hav. kétszer. Müller Károly. Ára 6 kor.

Sárospataki Lapok. (Sárospatak.) A sárospataki irodalmi kör közlönye, Szerk. dr. Tüdös István. Nyomt. Steinfeld Jenő. XXIII. évf. Ára 10 kor.

Székely Tanügy. (Marosvásárhely.) Szerk. Máthé József. V. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Adi Árpád. Ára 4 kor.

Téli Esték. (Nagyvárad.) Szerk.-tulajd. Budai János. I. évf. Nyomt. Boros Jenő. Egyes szám 4 fill.

Összesen 58.

V. SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES

TARTALMU LAPOK.*

BUDAPESTEN.

Buda és Vidéke. Szerk. és kiadó-tulajd. mindszei Erdélyi Gyula; szerk. Jurisztovszky Ödön. Havonk. 3-szor. XIII. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor ny. Ára 12 kor.

Budai Hirlap. Szerk. a kiadó Fischer Vilmos III. évf. Nyomt. Löbl Dávid és fia Ára 16 kor.

* Hetenként egy-egy szám, ha nincs más kép jelezve.

Budapesti Bazár. Szerk. Radnay Erna. II. évf. Nyomt. »Stephaneum.« Hav. 2-szer. Ára 12 kor.

Budapesti Lapok. Szerk. Böszörményi Sándor; kiadja a fürdőügyi iroda. III. évf. Nyom. »Patria«. Ára 20 kor.

Demimond. Szerk. Braun Miska. I. évf. Kronstein és Teri Árpád. Ára 10 kor.

Divat-Salon. Szerk. Szabóné Nogál Janka; kiadó-tulajd. Mezei Antal. Nyomt. Athenaeum ny. XVI. évf. Havonk. 2-szer. Ára 12 kor.

Évszak. Szerk. és kiadó Csernicsek Imre. I. évf. Nyomt. Székely Viktor. Ára 4 kor.

Igaz eszme. Szerk. Heller Antal. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. »Árpád« ny. Ára 2 kor.

Igaz szó. Szerk. Haller István. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. a »Stephaneum«. Ára 2 kor.

Jövendő. Szerk. Bródy Sándor. II. évf. Nyomt. Pallas. Ára 12 kor.

Magyar Bazár. mint a nők munkaköre. Szerkeszti S. Hentaller Elma és ifj. Lónyay Sándorné; kiadja az Athenaeum. XXXIX. évf. Havi 2 szám. Ára 16 kor.

Magyar Székesfőváros. Szerk. és tulajd. dr. Bartha Sándor. Nyom. belvárosi ny. VII. évf. Ára 12 kor.

Magyar Szemle. Főszerk. és kiadó-tulajd. Kacsvinszky Lajos; szerk. Kaposi József. Nyomt. »Hunyadi Mátyás« ny. XVII. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Styx. Szerk. Orpheus. Kiadó-tulajd. Singer A. C. özvegye. V. évf. Nyom. Gross és Grünhut. Hav. 3-szor. Ára 16 kor.

Szabadság, Egyenlőség, Testvériség. Szerk. Csupó Imre; kiadják a szocziáldemokrata párt tagjai. II. évf. Nyomt. Neuwald Illés. Ára 4 kor.

Szabad Szó. Főszerk. Mezőfi Vilmos. VI. évf. Nyomt. Beer E. és t. Ára 4 kor.

Tolnai Világlapja. Szerk.-tul. Tolnai Simon. Ny. Beer E. és Tsa (előbb »Kosmos«). IV. évf. Ára 3 mellékkel 8 k.

Uj Világ. (Előbb: Előkelő Világ.) Szerk. és kiadja Lengyel Gizella. Nyomt. Károlyi György. VII. évf. Ára 16 kor.

Virágfakadás. Szerk. Endrődi Béla. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Barcza József. Ára 8 kor.

VIDÉKEN.

Bácskai Határvidék. (Sajkásgyörgye.) Szerk. Reiter József. I. évf. Nyomt. »Hungaria« Ujvidéken. Ára 16 kor.

Csokonai Lapok. (Debreczen.) Szerk. Rudnyánszky Gyula; kiadó-tulajd. Morvay Zoltán. I. évf. Havonk. 2-szer. Nyomt. Csokonai ny. Ára 10 kor.

Igaz Eszme. (Békés-Csaba.) Szerk. Máté Jenő és Nigrinyi János. II. évf. Nyomt. Corvina. Ára 5 kor.

Magyar Lant. (Győr.) Szerk. dr. Angyal Armand és dr. Vajda Emil. Nyomt. »Pannonia«, zenei mellékletét pedig (Budapestben) Kunosy Vilmos és Fia. IV. évf. Hav. 2-szer. Ára 4 kor.

Szálló Levelek. (Nyirád.) Szerk. Polgár Béla. VIII. évf. Nyomt. Pannonia Győrben. Ára 12 kor.

KÜLFÖLDÖN.

Magyar Hirmondó. (Cleveland.) Szerk. Baracs Henrik; kiadja a lapkiadó-társulat. V. évf. Ára 3 dollár.

Magyarok Vasárnapja. (Cleveland.) a görög kath. szövetség hivatalos Lapja. IV. évf.

Szabadság. (Cleveland.) Szerkesztő és kiadó Kohányi Tihamér. XIV. évf. Ára 12 kor.

Összesen 27.

VI. HUMORISZTIKUS LAPOK.*

BUDAPESTEN.

Babszem Jankó. Szerk. Reim Lajos; kiadó-tulajd. M. Hirlap nyomdája. VI. évf. Ára 3 kor.

Bolond Istók. Szerk. és tulajd. Baróti Lajos. Nyomt. Franklin-társ. XXVII. évf. Ára 16 kor.

Borsszem Jankó. Szerk. Csicseri Bors (dr. Ágai Adolf); kiadó-tulajd. az »Athenaeum.« XXXVII. évf. Ára 16 kor.

Cyankali. Szerk.-tulajd. Manswirth L. XXI. évf. Nyomt. Löbl Dávid és Fia. Ára 20 kor.

Egykrajczáros tréfás képes Herkó Páter Szerk. Markos Gyula. Hetenként 2-szer. VIII. évf. Nyomt. »Stephaneum.« Ára 2 kor. 40 fill.

Ejnye be jó! Szerk. Szentirmai Géza. II. évf. Nyomt. Wodianer F. és fiai. Ára 2 kor. 70 fill.

Flirt. Szerk. Erdei Zalán; kiadó-tulajd. Tolnai Simon. II. évf. Nyomt. Korvin testv. Ára 10 kor. (Megszűnt.)

* Hetenként egy-egy szám, ha nincs máskép jelezve.

Kakas Márton. Szerk. Sipulusz (Rákosi Viktor) és Faragó József; kiadó-tulajdonos Rákosi Jenő Budapesti Hirlap ujságvállalata. XI. évf. Ára 8 kor.

Kis Éleclap. Tulajd., szerk. és kiadó Bíró Miksa; III. évf. Nyomt. »Globus.« Ára 8 kor.

Magyar Figaro. Főszerk. Kunosy Frigyes, fel. szerk. Faragó Jenő; kiadó-tulajd. Kunosy Vilmos és fia nyomd. XXII. évf. Ára 16 kor.

Magyar Herkó Péter. Szerk. és tulajdonos Markos Gyula. Nyomt. Stephaneum. XII. évf. Ára 12 kor.

Mátyás Diák. Szerk. Murai Károly; kiadják Wodianer F. és fiai nyomd. XVII. évf. Ára 12 kor.

Nyomdászok Éleclapja. Fel. szerk. »Tenákulum«; kiadó-tulajd. László Vincze. III. évf. Nyomt. Révai és Salamon. Hav. 2-szer. Ára 2 kor. 40 fill.

Urambátyám. Szerk. és laptulajd. Erdélyi Zoltán, társszerk. Baróti Lajos. Nyomt. a Franklin-társ. XIX. évf. Ára 16 kor.

Üstökös. Szerk. Szabó Endre. Nyomt. a Pallas. XLVII. évf. Ára 16 kor.

VIDÉKEN.

Bagoly. (Miskolcz.) Szerk. Gordon; kiadó-tulajdonos Groszmann Jágó. I. évf. Nyomt. Szelényi és társa. Ára ?

Darázs. (Szarvas.) Főszerk. Belopotoczky István, szerk. Pataky József és dr. Salacz Emil; kiadó-tulajd. Dóka Gyula nyomdász. I. évf. Het. 2-szer. Ára 8 kor.

Derű. (Marosvásárhely.) Szerk.-tulajd. Oroszlány Gábor. II. évf. Nyomt. Adi Árpád. Ára 4 kor. 80 fill.

Dongó. (Debreczen.) Szerk. Székely Imre; kiadó és laptulajd. Székely Imre. Nyomt. Hoffmann és Kronovitz. V. évf. Ára 8 kor.

Falu Szája. (Jászapáti.) Szerk. Tóth Andor. II. évf. Nyomt. Adler József Hevesen. Ára 8 kor.

Füles Bagoly. (Arad.) Szerk. »Füles Bagoly.« Nyomt. Aradi ny. r. t. XV. évf. Ára 2 kor. 80 f., egyes szám 10 f.

Karikás. (Debreczen.) Kiadó-tulajd. ifj. Scheppel Gyula. II. évf. Nyomt. Városi ny. Ára 5 kor.

Rontó Pál. (Kecskemét.) Szerk. Kovács Pál (Don Paskál). I. évf. Nyomt. G. Fekete Mihály. (Meggzúnt.).

Összesen 23.

VII. SZAKLAPOK.*

BUDAPESTEN.

Ácsok Szaklapja. Szerk. Sterbinszky Lipót; laptulajd. Mácza Mihály. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 2 kor. 40 fill.

Adóügyi Szakap. Szerk. Hoffmann Mihály Miksa; kiadó-tulajd. dr. Hoffmann A. Nyomt. Beer és trsa. XIV. évf. Ára 12 kor.

Aesculap. Szerk. Hirschfeld Lajos, kiadja »Aesculap« szakirodalmi vállalat. Nyomt. Röttig Gusztáv Sopronban. II. évf. Havonként 2-szer. (Magyar és német szöveggel.)

Állami Tisztviselők Lapja. Szerk. és kiadó-tulajdonos Csikvári Jákó. XXV. évf. Havonként háromszor. Nyomt. Franklin-társulat. Ára 10 kor.

Állategészségügyi Értesítő. Kiadja a kereskedelmi m. kir. miniszterium. Nyomt. Légrády testvérek. XI. évf. Hivatalból küldetik. Hetenként több szám.

Állatorvosi Közlöny. Szerk. Lukács Aladár és Vámos Jenő. Nyomt. »Othlon« ny. II. évf. Havonként 2-szer. Ára 6 kor.

Állatorvosi Lapok. (Veterinarius.) Szerk. dr. Hutyra Ferencz és dr. Rátz István. Nyomt. Patria XVIII. évf. Hav. 2-szer. Ára 16 kor.

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok. Szerk. Jeszenszky Pál. Nyomt. Stephaneum. IV. évf. Ára 10 kor.

Általános Műszaki Értesítő. Szerk.-tulajd. Singer Gyula. VIII. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. Fővárosi ny.

Általános Pénzügyi Szemle. Főszerk. Gyurányi Ferencz, fel. szerk. Lambert Nándor. VI. évf. Nyomt. Thalia.

Általános Szeszipari Közlöny. Szerk. és kiadó: Goldfinger Gábor. VII. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. Műszaki irod. és ny. r.-t. Ára 14 kor.

Amateur (Az). Szerk. Kohlmann Arthur. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 14 kor.

Bádigosok és Szerelők Lapja. Szerk. Laendler Izsó. II. évf. Nyomt. Patria. Hav. 2-szer. Ára 4 kor.

Balneologiai Lapok. Fel. szerk. Beck Mosin, szerk. Dóczy Imre; kiadja a szerkesztőség. IV. évf. (Bártfafürdői Hirlap folytatása). Nyomt. Athenaeum.

Baromfitenyésztés. Szerk. Hreblyay

* Hetenként egy-egy szám, ha nincs másképp jelezve.

Emilné Dedinszky Adél. II. évf. Nyomt. Lipinszky és társa. Ára 8 kor.

Belügyi Közlöny. Szerk. dr. Némethy Károly; kiadja a m. kir. belügy-ministerium. Nyomt. a Pesti kny. r. t. VIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 6 kor.

Biztosítási és Közgazdasági Lapok. Szerk. Török Jenő Endre. Nyomt. Fuchs Samu és társa. IX. évf. Havonként 2-szer. Ára 20 kor. (Megszűnt.)

Borászati Lapok. Szerk. kiadó Baross Károly, szerk. dr. Drucker Jenő. Nyomt. a »Patria« XXXVI. évf. Ára 10 kor.

BortermelőK Lapja. Szerk. Rombay Dezső. I. évf. Nyomt. Lipiszky és társa. Ára 12 kor.

Bőripar. Szerk. és kiadó Meller Jerome. Nyom. »Europa.« XI. évf. Havonként 3-szor. Ára 12 kor. (Magy. és német szövé.)

Bőripari Szemle. (Timárok Lapja.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hűvös Jakab. II. évf. Nyomt. Goldschmidt testvérek. Hav. 2-szer. Ára 6 kor.

A Budapesti Áru- és Érték-tőzsde Hivatalos Árjegyző Lapja. Kiadja a miniszteri tőzsdebiztos; szerk. Hirsch Antal. XXI. évf. Minden tőzsde-napon. Nyomt. a Pesti Lloyd-társulat. Ára 24 kor.; postán 28 kor. (Magyar és német szövéggel.)

Budapesti Építészeti Szemle. Szerk. ifj. Bobula János. XIII. évf. Havonk. 2-szer. Nyomt. Gelléri és Székely. Ára 16 kor.

Budapesti Hetivásári Jelentés. Kiadja Braun József és fia. XXV. évf. Nyomt. Berger Géza.

Budapesti Lakáshirdető. Szerk. és laptulajd. Weisz Mór. XVIII. évf. Havonk. háromszor magyar és német nyelven. Ára 7 kor. 50 fill. Nyomt. Pallas.

Budapesti Orvosi Ujság. Szerk. dr. Agyán Béla és dr. Schuschny Henrik. II. évf. Nyomt. Athenaeum. Ára 12 kor.

Budapesti Vásárcsarnoki Ujság. Szerk. Geley József. III. évf. Nyomt. Károlyi György. Ára 4 kor.

Corvina. A magyar könyvkereskedők egyletének közlönye. Szerk. Petrik Géza. Tulajd. a magyar könyvkereskedők egylete. XXVII. évf. Minden hó 10., 20. és 30-án. Ára 16 kor. Nyomt. »Pallas.« Az egylet tagjai ingyen kapják.

Cs. kir. szab. Déli vaspálya-társaság Körözüvénye. Kiadja az üzlet-igazgatóság. Nyomt. Pesti kny. r.-társ IV. évf.

Cseléd Ujság. Szerk. Pintér Boldi-zsár. Kiadja a szerkesztőség. I. évfolyam. Nyomt. Endrényi Imre Szegeden. Egyes szám 4 fill. (Megszűnt.)

A Czípezsz. Fel. szerk. Czikora János; kiadó-tulajd. a »Czípezsz« alapítói. XIV. évf. Havonként kétszer. Nyomt. Neuwald Illés. Ára 2 kor. 80 fill.

Czípezsz Szaklap. Szerk. Bodh József. Nyomt. Müller Károly. VI. évf. Havonk. 2-szer. Ára 8 kor.

Divat-Ujság. Szerk. Csepreghy Ferenczné; kiadó-tulajd. Rákosi Jenő. Nyomt. a Budapesti Hirlap ujságvállalata nyomd. XI. évf. Havonk. 2-szer. Ára 8 kor. 80 fill.

Dohányárusok Közölyne. Szerk. és kiadó-tulajd. Hatsek Adolf. Nyomt. Löblovitz Zsigmond. XII. évf. Havonként 2-szer. Ára 10 kor.

Égi Világosság. Védnök báró Vay Ödön; szerk. dr. Grünhut Adolf. Nyomt. Spitzer Márk. VII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Építő Ipar. Főszerk. Ney Béla; fel. szerk. Mihályfi József; kiadó-tulajdonosok képviselője Pártos Gyula. Nyomt. Patria. XXVIII. évfolyam. Ára 16 kor.

Értékpapír Szemle. Szerk. Kormos Gyula. Nyomt. Hunnia. XIV. évf. Havonk. 2-szer. Ára 2 kor.

Értesítés a budapesti hitelezői véd-egylet tagjaihoz. Nyomt. Kálmán és társa. XXII. évf. Havonként kétszer. Az egylet tagjainak ingyen küldetik.

Fa- és Szénkereskedők Szak-közölyne. Szerk. Frankl Sándor; lap-tulajd. Sághy József. I. évf. Ára 8 kor.

Famunkások Szaklapja. Szerk. Pelczéder Ágoston. IV. évf. Nyomt. Fried és Krakauer. Havonként 2-szer. Ára 2 kor. 40 fill.

Favorit. Szerk. Appl Ferencz. I. évf. Minden verseny előtti napon. Nyomt. Pesti kny. r. t. Ára 20 kor.

Festők Szaklapja. Szerk. Herzeg Ferencz; kiadja a lapbizottság. Nyomt. Krammer és Erhardt. Ára 2 kor. 88 fill.

Fodrász Ujság. Szerk. Paulik József. Nyomt. és kiadja Nagel István. XII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Fogadó. Szerk.-tulajd. Flór Győző. VII. évf. Nyomt. Heisler J. Ára 12 kor.

Fő- és Székvárosi Hirlap. Szerk. és kiadó-tulajd. Békei Soma. XII. évf. Nyomt. Schlesinger és Kleinberger. Hav. 3-szor. Ára 24 kor.

Földmívelési Értesítő. Kiadja a

m. kir. földmivelésügyi ministerium. XV. évf. Nyomt. a Franklin-t. Ára 4 kor.

Fővárosi Közlöny. Budapest főváros hivatalos lapja. Szerk. Hajnal István; kiadja Budapest főváros közönsége. XIV. évf. Hetenként kétszer. Nyomt. a székes-fővárosi házi nyomda. Ára 12 kor.

Fuvarosok Lapja. Szerk. Forrai Soma. I. évf. Nyomt. Fried és Krakauer. Hav. 2-szer. Ára 12 kor.

Fűszerkereskedők Lapja. Fűszerk. és tulajd. Hoffmann Mihály; szerk. Öcsényi Zoltán; kiadja a »Fűszerkereskedők egylete«. Nyomt. Márkus Samu. VIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Galamblovók Lapja. Szerk. Gyapai Nándor. I. évf. Verseny idején naponként. Nyomt. Pallas. Ára 20 kor.

Gazdák Hetilapja. Szerk.-tulajd. Rédei Ferencz. I. évf. Nyomt. Lipinszky és társa. Ára 12 kor.

Gazdasági Lapok. Fel. szerk. Ordódy Vilmos, Baranyai Ödön és Nagy Dezső; szerk.-tulajdonos Ordódy Lajos. LVI. évf. Nyomt. Wodianer F. és fiai. Ára 16 kor.

Gazdasági Mérnök. Szerk. Gondos Viktor. Nyomt. Lukács L. XXVIII. évf. Ára 24 kor. (Ezelőtt: Műszaki Hetilap cz.).

Gépész. Szerk. Morva Rezső. I. évf. Havonk. 2-szer. Nyomt. Árpád kny. Ára 3 kor. 60 fill.

Gépkezelők Lapja. Szerk. Vecsei Ede. Nyomt. Friedmann Mór. V. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Gyógyászat. Szerk. és kiadó dr. Schächter Miksa. XLV. évf. Nyomt. a Franklin-t. Ára 20 kor.

Gyógyszerészi Értesítő. Szerk. és tulajd. Lukács István; kiadja: a Központi gyógyszerészeti iroda. XII. évf. Nyomt. a belvárosi ny. Ára 20 kor.

Gyógyszerészi Hetilap. Szerk. dr. Varságh Zoltán. Nyomt. »Stephaneum«. XLIII. évf. Ára 20 kor.

Gyógyszerészi Közlöny. Szerk. és kiadja K. Karlovszky Géza; segédszerk. Ember Elek. XX. évf. Nyomt. Pallas. Ára 12 kor.

Gyümölcskertész. Szerk. Molnár István; kiadja a földmivelésügyi magyar királyi ministerium. XIV. évf. Nyomt. az Athenaeum. Havonként kétszer. Ára 2 kor.

Halászat. Szerk. Landgraf János; kiadja az országos halászati egyesület. V. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. a Pátria. Ára 6 kor.

Hazai ipar. Fűszerk. Halász Dezső, szerk. Halász Aladár. II. évf. Havonként kétszer. Nyomt. a »Pázmáneum«. Ára 14 kor.

Házfelügyelők Lapja. Szerk. dr. Zilahy Géza. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Krausz S. és trsa. Ára 8 kor.

Háztartás. Szerk. Kürthy Emilné; kiadó-tulajd. az »Athenaeum«. X. évf. Havonként 3-szor. Ára 12 kor.

Háztulajdonos. A »Székes fővárosi háztulajdonosok testületé«-nek közlönye. Szerk. Simonovics Béla. III. évf. Nyomt. Wodianer F. és fiai. Ára 8 kor.

Herkules. Testgyakorlási közlöny. Szerk. Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán. XX. évf. Megjelen havonként kétszer. Nyomt. Nagy Sándor. Ára 8 kor. (Meggzúnt.)

Hermes. Szerk.-tulajd. Fleissig Sándor. XIII. évf. Nyomt. Hunnia. Hav. 2-szer. Ára 2 kor.

A Hitel. Szerk. és kiadó Kálnoki Henrik. VI. évf. Nyomt. Pallas. Ára 12 kor.

Hiteles Merkur. Szerk. Hecht S.; kiadó és tulajd. Hecht-bankház. XI. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. Spitzer Márk. Ára 2 kor.

Hivatalos Értesítő. Kiadja a cs. kir. szab. Kassa-oderbergi vasut. VII. évf. Nyomt. a Pesti könyvny. r. t.

Hivatalos Közlöny. Kiadja a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium. X. évf. Havonként 2-szer. Ára 5 kor.

Honi Ipar. Szerk. Sugár Ottó és Gyárfás Oszkár. V. évf. Nyomt. »Othton«. Ára 10 kor.

Iparegészségügy. Szerk.-tulajd. dr. Nagy Béla. III. évf. Nyomt. Gelléri és Székely. Hav. 2-szer. Ára 10 kor.

Jegysek Lapja. Kiadja Békési József. V. évf. Gépirással Preiszler Mihály. Ára 80 kor.

Jegyzők Lapja. Fűszerk. Makay István. I. évf. Nyomt. Gelléri és Székely. Ára 12 kor.

Jelentés a Magyarországi Zivatarokról. Nyomt. a Pesti kny. r. társ. (Magyar és francia szöveg.)

Jockey. Szerk. Őszi Kornél kiadó-tulajd. I. évf. Nyomt. »Pallas«.

Jó Egészség. Szerk. dr. Nagy Albert. III. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. Révai és Salamon. Ára 2 kor.

A Jog. Szerk. és kiadják dr. Révai Lajos és dr. Stiller Mór. Nyomt. a Pallas. XXIII. évf. Ára 12 kor.

Jogtudományi Közlöny. Főszerk. dr. Dárday Sándor, fel. szerk. dr. Fayer László, kiadó-tulajd. a Franklin-Társulat XXXIX. évf. »Curiai Határozatok« mellékklappal. Ára 12 kor.

Kazán- és Gépujság. Szerk. Pfeifer Ignác. III. évf. Nyomt. Fővárosi ny. Hav. 2-szer. Ára 4. kor.

Kereskedelmi Alkalmazott. Szerk. Zerkovitz Emil. Nyomt. Márkus Samu. III. évf. Havi 2 szám. Ára 4 kor.

Kereskedelmi Jog. Főszerk. Grecsák Károly; fel. szerk. Bender Béla. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Orsz. közp. közs. ny. Ára 20 kor.

Kereskedelmi Múzeum. (Konzuli Közlemények.) Tulajd.-kiadó a m. kir. kereskedelmi múzeum. Nyomt. »Athenaeum«. XVI. évf. Hetenként 3-szor.

A Kert. Szerk. és tulajd. Mauthner Ödön. Nyomt. »Athenaeum«. X. évf. Havonként kétszer. Ára 20 kor.

Kisiparosok Lapja Szerk. Harmat Jenő. V. évf. Nyomt. Spitzer Márk. Havi 2 szám. Ára 8 kor.

Kiskereskedők és Kisiparosok Lapja. Főszerk. Nagy Gyula, fel. szerk. dr. Gáspár Izsó. I. évf. Nyomt. Schlesinger Vilmos. Ára 8 kor.

Kis Vendéglős. (Előbb: Szállodai... Szemle.) Szerk. Ries Lajos János; kiadó-tulajd. Nikházy Géza. V. évf. Nyomt. Krammer és Erhardt. Ára 12 kor. (Megtűnt.)

Kivándorló. Szerk. és kiadja Timár Szaniszló. I. évf. Nyomt. »Európa«. Ára 4 kor. (Magyar és német szöveg.)

Kivándorlási Értesítő. Szerkeszti Hegyi Jenő. II. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. »Unio«. Ára 10 kor. (Magyar és horvát szöveg.)

Kocsigyártó Ipar. Szerk. Bodolló Endre; kiadja a »Corvina« műintézet. II. évf. Nyomt. Berger Géza. Hav. 2-szer. Ára 6 kor.

Kocsisok Szaklapja. Szerk. Schönherr József. II. évf. Nyomt. Fried és Kraukauer. Hav. 2-szer. Ára 2 kor. 80 fill.

Korcsmáros. Szerk. Szűcs Béla. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Krammer és Erhardt. Ára 12 kor.

Könyvkötők Lapja. Szerk. és kiadó: Petrók Károly. Nyomt. Országos közp. községi ny. Hav. 2-szer. V. évf. Ára 5 kor. 20 fill. (Magyar és német szöveg.)

Közegészségügyi Kalauz. Szerk. dr. Jutassy József, tulajd. dr. Lőrinczy

Ferencz özv. Havonként 3-szor. Nyomt. Pátria. XXVI. évf. Ára 12 kor.

Közgazdaság. Szerk. és kiadják dr. Galánthai Nagy Sándor és Gáspár I. Imre; társszerk. Éber Antal. Nyomt. Franklin-társulat. V. évf. Ára 20 kor.

Közgazdasági és Közlekedési Szemle. Szerk. Keleti Márton. II. évf. Nyomt. Műszaki ir. és ny. t. Ára 16 kor.

Közgazdasági Híradó. Szerk. Benes János; kiadó-tulajd. Reimann Gyula. Nyomt. Wodianer E. VI. évf. Ára 12 kor.

Közgazdasági Lapok. II. évfolyam. Nyomt. Muskát Miksa.

Központi Értesítő. Kiadja a kereskedelmi m. k. ministerium; szerk. Lakatos Aladár. Nyomt. a Pesti kny. r. t. XXIX. évf. Hetenként kétszer, évenként mintegy 250 iv. Ára helyben 16 kor.; vidéken 20 kor.

Községi Közlöny. Szerk. és kiadó dr. Lipcsey Ádám. Nyomt. az Országos közp. közs. ny. r. t. XXVI. évf. Ára 12 kor.

Köztelek. Főszerk. és a kiadásért felelős Forster Géza; szerk. Szilassy Zoltán és Fedák István. Az orsz. magyar gazdasági egyesület tulajdona. Nyomt. a Pátria. XIV. évf. Hetenként kétszer. Ára 20 kor.

Lakatosok és Fémiparosok Lapja. Szerk. és laptulajd. Pap Tamás. Nyomt. Pesti kny. r. t. VIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 10 kor.

Lithographia. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Krausz S. és társa.

Magántisztviselők Lapja. Főszerk. Kreutzer Lipót, fel. szerk. F. Halas Árpád; laptulajd. a »Magántisztviselők országos szövetsége.« Nyomt. Gelléri és Székely. X. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Magyar Biztosítási Hírlap. Szerk. Apor Sándor. Nyomt. Belvárosi ny. IX. évf. Havonként 2-szer. Ára 10 korona.

Magyar Borkereskedelem. Szerk. és kiadja Molnár Lipót. Nyomt. Schlesinger és Kleinberger. IV. évf. Ára 12 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar Bőripar. Főszerk. és kiadó-tulajd. Leitersdorfer Lipót; szerk. Wiesel Károly. XI. évf. Havonként 3-szor. Nyomt. Gelléri és Székely. Ára 12 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar Czipész-Ujság. Szerk. Szenes Izidor és Uri Imre. Nyomt. Fritz Ármin. XIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 korona.

Magyar Czukoripar. Szerk. és kiadó dr. Telbisz János. Nyomt. Buschmann

F. XIII. évf. Havonként 3-szor. Ára 12 kor.
(Magyar s német szöveggel.)

Magyar Dohány-Ujság. Szerk. és kiadó-tulajd. Daróczy Vilmos. Nyomt. Márkus Samu. XXI. évf. Megjelenik minden hó 1-én és 16-án. Ára 12 kor.

Magyar Fakereskedő. Szerk. és kiadó-tulajd. Székely Ignác. X. évf. Havonk. 2-szer. Nyomt. Révai és Salamon. Ára 14 kor.

Magyar Fogtechnikusok Közönlönye. Szerk. és kiadja Appel József. II. évf. Nyomt. (?) Hav. 2-szer. Ára 10 kor. (Magyar és német.)

Magyar Fűszerkereskedő. Szerk. dr. Gyarmati Viktor. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Biraucz Döme és társa. Ára 6 kor.

Magyar Gazdák Lapja. Főszerk. és laptulajd. Merza Márton; fel. szerk. Szabó Ferencz; laptulajd. dr. Ecséry Lajos. XI. évf. Nyomt. Hornyánszky V. Ára 16 kor.

Magyar Gépipar. Szerk. Kandó Gyula és Kovács Rezső. XIII. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Spitzer Márk.

Magyar Hajózás. Szerk. Rácskay Gyula; kiadja Gonda Béla. Nyomt. Műszaki irod. ny. VIII. évf. Havonk. 2-szer. Ára 12 kor.

Magyar Hitel. Szerk. Auer József. IV. évf. Nyomt. Thalia ny. Ára 16 kor.

Magyar Ipar. »Iparügyek« Szerk. Gelléri Mór; Nyomt. »Európa.« XVIII. évf. Ára 12 kor.

Magyar Iparoktatás. Az Országos iparoktatási tanács hivatalos közönlönye. Szerk. Sztierényi Sándor. Nyomt. Korvin testvérek. VIII. évf. Havonként 2-szer. (jul. és aug. kivételével.) Ára 10 kor.

Magyar Jogász-Ujság. Szerkeszti dr. Barna Ignác és dr. Rósa Ferencz. III. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Orsz. köz-ségi közp. kny. Ára 16 kor.

Magyar Kereskedők Lapja. Szerk. Kormos Alfréd. Nyomt. a fővárosi ny. XXIV. évf. Ára 8 kor.

Magyar Kertésztszözsde. Szerk. Szeregai Leo; kiadó Winter Miksa. I. évf. Nyomt. »Pátria«.

Magyar Királyi Államvasutak Hivatalos Lapja. Kiadja a magyar kir. államvasutak igazgatósága. Nyomt. Hornyánszky Viktor XVIII. évf. Havonként 6-7 szám. Hivatalból küldetik.

M. K. Országos Meteorologiai és Földmágnassági Intézet Térképes Időjárásai Sürgönyjelentései. XVII. évf. (Könyomat).

A Magyar Királyi Posta és Távirtda-Rendeleték Tára. Kiadja a kereskedelemügyi miniszterium. Nyomt. Hornyánszky V. XXXVIII. évf. A postai és távirtdai hivataloknak ingyen küldetik.

Magyar Közgazdaság. Szerk. dr. Éber Antal. Nyomt. Pesti kny. r.-t. IV. évf. Ára 20 kor.

Magyar Közigazgatás. Szerkesztő és kiadó-tulajd. Boncza Miklós. Nyomt. a Pallas. XXII. évf. Ára 16 kor.

Magyar Közlekedés. Szerk. Hunyady Ferencz és Rendes Zsigmond; kiadja a lap kiadó-vállalata. Nyomt. Schmelcz és Schilling. XI. évf. Hav. 3-szor. Ára 10 kor.

Magyar Közlöny. Szerk. Virág Gyula. Nyomt. Schlesinger és Kleinberger. XII. évf. Havonk. 3-szor. Ára 20 kor.

Magyar Malom- és Gazdasági Értesítő. Szerk. Gondos Jenő; tulajd. és kiadó Weiss Lajos. XII. évf. Hav. 2-szer. Ára 6 kor.

Magyar Malom Közlöny. Szerk. és kiadó Markstein Ignác. Nyomt. Fried és Krakauer. VI. évf. Hav. 2-szer. Ára 6 kor. (Magyar és német szöveggel.)

A M. Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesítője. Szerk. Mihályfi József; kiadja a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet. XXIII. évf. Az egyesület tagjainak minden utánfizetés nélkül küldetik. Nyomt. a »Patria.«

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének Üzleti Értesítője. Szerk. fel. Vidats Elemér. Nyomt. Hornyánszky Viktor. XI. évf. Havonként 2-szer. A tagok ingyen kapják.

Magyar Nemzetgazda. Szerkesztő és kiadó-tulajdonos Mende Bódog. Nyomt. a Franklin-társulat. XXI. évf. Ára 20 korona.

Magyar Órárok Szaklapja. Szerk. Nagy László; kiadja a Magyarországi órásszerek szakegylete. VI. évf. Nyomt. Krausz és Kalmár. Havonként 2-szer. Ára nem tagoknak 8 kor.

Magyarországi Pinczerek Szaklapja. Szerk. Farkas János. II. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Nagel István. Ára 4 kor.

Magyar Orvosi Revue. Szerk. dr. Mahler Gyula és Bodon Károly. Nyomt. Posner Károly Lajos és fia; kiadja Franke Pál. VIII. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Magyar Pénzügy. Szerk. Kormos Alfréd. Nyomt. a fővárosi ny. XXIV. évf. Ára a »M. Kereskedelmi Múzeum« és »Hiteles Sorsolási Értesítő«-vel 20 kor.

Magyar Pénzügyőr. Szerk. Iklódy Győző. Nyomt. »Stephaneum« ny. XV. évf. Ára 12 kor.

Magyar Pinczér. Főszerk. Olmosi József, fel. szerk. Révész Ferencz. II. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Károlyi György. Ára 6 kor.

Magyar Sörfőzők es Komlótermelők Lapja. Szerk. Zerkowitz Imre. III. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor. Hav. 2-szer. Ára 10 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar Sportlap. Szerk. Horváth József. X. évf. Nyomt. Elek Lipót. Ára 20 kor.

Magyar Sütők Lapja. Szerk. és kiadja Steiner Gyula. II. évf. Nyomt. Gross és Grünhut. Ára 10 kor. (Magyar és német szöveg.)

Magyar Szesztermelő. Kiadásért és szerkesztésért felelős Rubinek Gyula; Nyomt. a »Pátria.« Hav. 2-szer. VII. évf. Ára 10 kor.

Magyar Tejgazdasági Lapok. Szerk.-kiadó Verboi A. I. évf. Nyomt. Muskát Miksa. Havonként 2-szer. Ára 4 kor.

Magyar Turf. Lóversenyujtság. Szerk. és kiadó-tulajdonos Őszi Kornél és társa. Minden lóverseny előtt való napon. V. évf. Nyomt. Pallas. Ára 12 korona.

Magyar Utazó Kereskedő. Szerk. dr. Radvány Jenő; kiadja a magyarországi utazók egyesülete. Nyomt. a pesti Lloyd-társulat ny. XIV. évf. Havonként kétszer. Ára 8 kor.

Magyar Üveg- és Agyagujság. Szerk. ifj. Garai Károly és Zsolnay Miklós. V. évf. Nyomt. az Athenaeum. Havonk. 2-szer. Ára 16 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar városok közügyei. Szerk. Lovas Zsigmond. I. évf. Havonk. 3-szor. Nyomt. Pallas.

Magyar Vaskereskedő. Főszerk.-tulajd. Krausz Zsigmond; szerk. Bíró Ármin. IV. évf. Nyomt. Országos községi központi ny. Ára 16 kor.

Magyar Vasutas. Szerk.-kiadó Faragó Pál. I. évf. Havonk. 2-szer. Nyomt. Krammer és Erhardt. Ára 4 kor. 80 fill.

Magyar Vendéglős- és Kávésipar. Főszerk. dr. Solti Ödön, fel. szerk. F. Kiss Lajos, VI. évf. Nyomt. Pátria. Ára 12 kor.

Magyar Zenészek Lapja. Főszerk. Sztójanovics Jenő, fel. szerk. dr. Olgay

István. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Müller Károly. Ára 8 kor.

Mauthner Utmutatója. Szerk. és kiadó Mauthner Ödön magkereskedő. V. évf. Nyomt. az Athenaeum.

Mercur. Hiteles sorsolási tudósító. Szerk. Berger Mór. Nyomt. a Hungaria társaság. XXIX. évf. Minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 4 kor. *Lenyomatai*, más czim alatt:

Magyar Mercur.

Budapesti Mercur.

Fővárosi Mercur.

Magyar Fővárosi Mercur.

Sorsolási Mercur.

Tőzsdei Mercur.

Uj Mercur.

Pénzügyi Mercur.

Pesti Mercur.

Mészárosok és Hentesek Lapja. Szerk. Komáromi Sándor; kiadó Róna Lajos. XII. évf. Nyomt. Elek Lipót. Ára 12 kor.

Mészárossegédek Közlönye. Főszerk. Miroczky Gusztáv, fel. szerk. Székely Simon. II. évf. Nyomt. Spitzer Márk. Hav. 2-szer. Ára 6 kor.

Mezőgazdák Szövetkezetének Értesítője. Szerk. Zachár Gyula. XI. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. »Pátria«.

Molnárak Lapja. Az »Országos Molnár-Egyesület Hivatalos Közlönye.« Szerk. és laptulajdonos Jutassy Ödön. Nyomt. Lipinszky és társa. XI. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Művezetők Lapja. Szerk. Wopaletzky Károly, kiadó-tulajdonos a szövetkezet. Nyomt. »Stephaneum.« VII. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Nemzetgazdaság. Szerk. Apór Sándor. Nyomt. Nágel István. IV. évf. Havi 2 szám. Ára 20 kor. (!)

Nemzetgazdasági Szemle. Szerk. Katona Béla. Nyomt. az Athenaeum ny. VI. évf. Hav. 3-szor. Ára 20 kor.

Nemzeti Sport. Alapította Fodor Károly. II. évf. Nyomt. Légrády. Ára 12 kor.

Nemzeti Szemle. A Nemzeti Szövetség értesítője. Szerk. Déri Gyula; kiadó-tulajd. Leidenfrost J. Nyomt. Markovits és Garai. VII. évf. Havonként 2-szer. Ára 16 kor.

Néplap. Gazdasági heti közlöny. Szerk. István gazda. (Rombay Dezső.) XI. évf. Nyomt. Franklin-társulat. Ára 3 kor.

Népszava. A magyarországi általános munkáspárt központi közlönye. Szerk.

Karczagi J., kiadó-tulajd. Faragó K. Nyomt. Fried és Krakauer. XXXVIII. évf. Hetenk. 3-szor. Ára 8 kor. 80 fillér.

Nyomdaipar Magyarországon. Szerk. Molnár Mór. nyomdász. II. évf. Havonként 2-szer. Díjtalan.

Országos Általános Pályázati Hírlap. Szerk. Ligeti I. Imre. II. évf. Nyomt. Fritz Ármin. Ára 30 kor.

Országos Cselédhirdető Közlöny. Szerk. Bokor János. I. évf. Nyomt. »Uránia«.

Országos Központi Hitelszövetkezeti Értesítő. Szerk. dr. Baross Lajos. V. évf. Nyomt. az »Athenaeum.« Hav. 2-szer. Ingven.

Országos Pályázati Közlöny. Főszerk. dr. Katona Lajos; fel. szerk. Radó Sándor. Nyomt. Vigyázó Tivadar. III. évf. Ára 4 kor.

Országos Vásári Értesítő. Főszerk. Spitzer Jenő; fel. szerk. Spitzer József kiadó. II. évf. Nyomt. Radó Izor. Ára 16 kor. (Magyar és német szöveg.)

Orvosi Hetilap. Szerk. és kiadó-tulajd. Hógyes Endre és Székely Ágoston. XLVIII. évf. Pesti Lloyd-társulat nyomd. Ára 20 kor.

Orvosi Heti-Szemle. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Flesch Nándor. XXXII. évf. Nyomt. a »Pallas.« Ára 16 kor.

Orvosok Lapja. Szerk. dr. Hönig Izsó; laptulajd. dr. Márk Dezső. Nyomt. Pallas. XV. évf. Ára 10 kor. (Ezelőtt Gyakorló Orvos cz.)

Orszem (Az). Szerk. Künstler Jenő; kiadó-tulajd. Wodianer F. és fia nyomd. Hav. 2-szer. I. évf. Ára ?

Pannonia. A fővárosi váltóüzlet-társaság sorsolási tudósítója. Szerk. Adler Gyula. Nyomt. Korvin testv. XX. évf. Havonként 2—3-szor. Ára 2 kor.

Pénzüntezeti Közlöny. Szerk. Grósz Nándor; kiadó-tulajd. Fehér Brunó. Nyomt. Gelléri és Székely. IV. évf. Hav. 2-szer. Ára 12 kor.

Pénzüntezeti Szemle. Szerk. dr. Hantos Elemér. M. Pénzünt. Orsz. Szöv. közlönye. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Fővárosi ny.

Pénzügyigazgatás. Szerk. dr. Exner Kornél. Nyomt. Márkus Samu. XIV. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Pénzügyi Hírlap. Szerk. és kiadja Lendvay Sándor. X. évf. Nyomt. Pátria. Havonként kétszer. Ára 3 kor.

Pénzügyi Közlöny. Kiadja a m. kir.

pénzügyminiszterium. XXXI. évf. Havonként többször. Ára 4 kor. Nyomt. a m. kir. államnyomda.

Polytechnikai Szemle. Szerk. Wolf Sándor és társai; kiadó Sztérenyi Bertalan. Nyomt. Fővárosi nyomda. IX. évf. Havonként 3-szor. Ára 16 kor.

Posta-Közlöny. Szerk. Jancsó Dezső; kiadó-tulajd. Böszörményi Kálmán. Nyomt. Buschmann F. XXXVIII. évf. Havonként háromszor. Ára 10 kor.

Rendeleti Közlöny. A magyar királyi honvédség számára. *Két kiadás:* Személyi Ügyek; és: Szabályrendeletek. Nyomt. »Pallas«. XXX. évf. Megjelen havonként 2—3 szám.

Rendőri Lapok. Főszerk. Tahy Iván. Kiadó-tulajd. Mezei Sándor; szerk. Guthi Imre. XI. évf. Nyomt. Légrády testv. Ára 14 kor.

Sorsolási Ellenőr. Szerk. Kónyi Hugó, VI. évf. Nyomt. Kállai Ármin. Hav. 2-szer. Ára 3 kor.

Sorsolási Tudósító. Szerk. és kiadja Aradi Rezső. Nyomt. »Hunnia«. XXXIV. évf. Minden huzás után magyar és német szöveggel. Havonként 2-szer. Ára 3 kor.

Lenyomatai, más cím alatt:

Fortuna.

Hiteles Sorsolási Értesítő.

Nemzeti Merkur.

Sorsolási Hungaria.

Hermes.

Nyeremény.

Phönix.

Mercur Tudósító.

Szerencse Híradó.

Pannonia.

Uj Magyar Mercur.

Sport-Elet. Szerk. Ószi Kornél. Nyomt. Beer E. és tsa IX. évf. Ára 16 kor.

Sporthíradó. Szerk.-kiadó Friedrich István. I. évf. Nyomt. Gelléri és Székely. Ára 4 kor.

Sport-Világ. Szerk. és kiadja a »Sport-Világ társaság«; képviseli Iszer Károly. Nyomt. a pesti Lloyd-társaság. XI. évf. Ára 8 kor.

Statisztikai Heti Kimutatás. Szerk. Kőrösi József; kiadja a fővárosi stat. hivatal. Nyomt. a pesti könyvny. r. t. XXXII. évf. Ára 6 kor. (Magyar és német szöveg.)

Sütők Szaklapja. Szerk. Tatár Dénes, kiadó-tulajd. az alapítók. IV. évf. Nyomt. Krammer és Erhardt. Hav. 2-szer. Ára 4 K. **Sütőmunkás (A).** Szerk. Holics

Ferencz. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Biraucz Döme. Ára 4 kor.

Szabadalmi Értesítő. Szerk. Edvi Illés István. I. évf. Nyomt. Pesti kny. r. t. Ára 16 kor.

Szabadalmi Közlöny. Szerk. Freckay János. Nyomt. a »Pallas«. IX. évf. Ára 20 kor.

Szabadalmi Ujság. Fel. szerk. dr. Halász Aladár; szerk. Jeremiás Arnold. II. évf. Nyomt. Franklin-társ. Ára 8 kor.

Szabad polgári Értesítő. Szerk. és kiadja Budai Lajos I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Müller Károly. Ára tagoknak 2 kor., nem tagoknak 3. kor.

Szabó-Ipar. Szerk. Fülöp Sándor. Nyomt. Buschmann. IV. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Szárnyasaink. Szerk. Parthay Géza. Az országos baromfityesztési központ hivatalos közlönye. Nyomt. a Fővárosi ny. XVIII. évf. Havonként kétszer. Ára 8 kor.

Szerencse Híradó. Szerk.-tulajd. Faragó Lajos. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Neuwald Illés. Ára 1 kor. 20 fill.

Színészek Lapja. Szerk. Mészáros Kálmán; kiadja a magyar színész-egyesület központi igazgató tanácsa. Nyomt. Löblowitz Zsigmond. XXII. évf. Minden 10 naphan. Ára 8 kor.

Színészeti Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. Réthy L. Pál, hely. szerk. Radó Pál. Nyomt. Müller Károly. XVII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Színház. Szerk. Falk Richard. II. évf. Nyomt. Neuwald Illés. Ára 10 kor. (Meggyszűnt.)

Színház és Élet. Szerk. Falk Richard. I. évf. Nyomt. Neuwald Illés. Ára 10 kor.

Színházi Ujság. Szerk. Schmidt Károly. I. évf. Nyomt. Markovits és Garai. Egyes sz. 20 fill.

Szöveges és Képes Színházi Lapok. Szerk. Forrai Soma. Nyomt. Fritz Armin. VIII. évf. Napilap. Ára 36 kor.

Szövetkezeti Híradó. II. évf. Nyomt. Patria. Ára 8 kor.

Szövetkezeti Szemle. Szerk. és lap-tulajd. Wechsler Gyula. VIII. évf. Havonként kétszer. Nyomt. Márkus Samu. Ára 16 kor. — *Lenyomata:*

Szövetkezzünk. Szerk. Luzsénszky Zsigmond báró és Id. Egán Lajos. I. évf. Nyomt. a Szent László ny. Ára 5 kor.

Takarékpénztári Közlöny. Szerk.

tulajd. Wechsler Gyula. VI. évf. Nyomt. Márkus Samu. Hav. 2-szer. Ára 16 kor.

Társulati Értesítő. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Gyürky Ödön. Nyomt. Buschmann F. XIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 4 korona.

Technologiai Lapok. Főszerkesztő Szabó Gusztáv, fel. szerk. Sziklay János. Kiadja és nyomt. Kertész József. XVI. évf. Havonként kétszer. Ára 16 kor.

Tenakulum. Szerk.-kiadó Vancsora István. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Krammer és Erhardt. (Meggyszűnt.)

A Természet, állattani és vadászati folyóirat. Szerk. dr. Lendl Adolf. VIII. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. Wesselényi Géza. Ára 6 kor.

Törvéyszéki és Rendőri Ujság. Szerk. és kiadó dr. Horváth Gyula és Vig Viktor. VI. évf. Nyomt. »Patria.« Ára 16 kor.

Typographia. Szerk. és kiadó-tulajd. Rothenstein Mór. Nyomt. Krausz S. és tsa. ny. XXXVI. évf. Egyes szám 30 fillér. (»Gutenberg« német melléklettel.)

Unio. A sütők, czukrászok és mézeskalácsosok ipartestülete hivatalos szak-közlönye. Szerk. Prindl Ede. Nyomt. »Urania« ny. VIII. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Ügyvédek Lapja. Szerk. dr. Wolf Vilmos és dr. Löwy Gábor. Nyomt. Márkus Samu. XXI. évf. Ára 12 kor.

Vadászat és Állatvilág. Főszerk. Fónagy József; szerk. Parthay Géza. Nyomt. Hornyánszky Viktor. IV. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Vadász- és Verseny-Lap. Főszerk. Ferdinandy Béla, szerk.-tulajd. Lovik Károly; kiadó-tulajd. Sárkány János Fe. Nyomt. »Pallas.« XLVIII. évfolyam. Ára 24 kor.

Vadász-Lap. Szerk. Egerváry Gyula; kiadó-tulajd. Sárkány János Ferencz és Egerváry Gyula. Nyomt. »Pallas.« Minden hó 5, 15 és 25-én. XXV. évf. Ára 12 kor.

Vállalkozók Lapja. Főszerk. és kiadó-tulajd. Lakatos Lajos; társ-szerk. Sós (Salzer) Izor. Nyomt. a Belvárosi ny. XXV. évf. Ára 12 kor.

Vásárcsarnoki Híradó. (Tojás és vaj). Szerk.-tulajd. Pintér Mór. III. évf. Nyomt. Pless Ignác. Ára 16 kor.

Vas- és Fém munkások Szaklapja. Szerk. és lap-tulajd. Teszárszky Károly. Nyomt. Neumayer Ede. XII. évf. Havonként kétszer. Ára 2 kor. 40 fill.

Vaskereskedők Lapja és Magyar Vas és Gépujság. Szerk. és kiadó-tulajd. Nagel J., II. évfolyam Hav. 3-szor. Nyomt. Pesti könyvnyomda r. t. Ára 6 kor.

Vasut. Főszerk. és laptulajd. Keleti (Österreich) Lajos. Nyomt. Elek Lipót. VII. évf. Ára 16 kor.

Vasuti és Hajózási Hetilap. Szerk. dr. Szabolcsy Antal. VI. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor. Ára 16 kor.

Vasuti és Közlekedési Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Heltai Ferencz. Nyomt. a Pesti kny. r. t. XXXV. évf. Hetenként 3-szor. Ára 24 kor.

Vegyí Ipar. Szerk. Lázár Albert. III. évf. Nyomt. Neuwald Illés. Hav. 2-szer. Ára 10 kor.

Vendéglősök Lapja. Szerk. Ihász György. XX. évf. Nyomt. Gondos és Goldschmidt. Ára 12 kor.

Vízügyi és Hajózási Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. »Nautilus«. Nyomt. az »Athenaeum«. XIV. évf. Ára 16 korona.

Zeneközlöny. Szerk. Kemény Dezső, Hoppe Rezső, Vavrinecz Mór. III. évf. Nyomt. Pesti kny. r. t. Hav. 2-szer. Ára 10 kor.

Zenelap. Szerk. és kiadó-tulajd. Ságh József; Nyomt. Szent Gellért ny. XVIII. évf. Havonként 3-szor (jul. és aug. kivételével). Német melléklettel Ára 8 kor.

Zenéló Magyarországnak. Szerk. és kiadó Klökner Ede. Nyomt. Kunosy Vilmos és fia. XI. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Zenevilág. Szerk. Hackl N. Lajos, fel. szerk. Kacsogh Pongrácz. Időnként német melléklettel. Nyomt. Károlyi György. VI. évf. Hetilap. Ára 16 kor.

Zoológiai Lapok. Szerk. Parthay Géza. VI. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor. Havonk. 2-szer. Ára 8 kor.

VIDÉKEN.

Aradhegyalja. (Borosjenő.) Szőlészeti és borászati hetilap. Főszerk. Vuculescu Titus, fel. szerk. Gálik Mátyás, I. évf. Nyomt. Ungár J. Ára 8 kor.

Aradvidéki Iparegyesület. Heti Értesítője. (Arad.) Szerk. Edvi-Ilés László; kiadja az aradi ipar-egyesület. IV. évf. Nyomt. Gyulai István. Ára 2 kor.

Bányászati és Kohászati Lapok. (Selmecz.) A m. kir. bányászati akadémia közlönye. Szerk. Gálócsy Árpád. Nyomt. az Athenaeum XXXVII. évf. Minden hónap 1. és 15-én. Ára 16 kor.

Bártfa-Fürdői Híradó. (Bártfa.) Szerk. Arányi Dezső; kiadó: Felsővárosi kny. VIII. évf. Egész évadra 2 kor.

Bártfafürdői Hírlap. (Bártfa.) Szerk. Beck M. és Dóczi Imre. IV. évf. Nyomt. Athenaeum Budapesten.

Betegsegélyző. (Győr.) Szerk. és kiadja Vízkeleti Sándor. Nyomt. Győregyházmegyei kny. IV. évf. Ára 10 kor.

Debreczeni Gazdasági Lapok. (Debreczen.) Fel. szerk. ifj. Sporzon Pál; szerk. Rácz Lajos. VI. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. a városi ny. Ára 4 kor.

Délvidéki Ügyvédek Lapja. (Temesvár.) Szerk. Korniss Géza; tulajd.-kiadó a kamara. Nyomt. Csendes Jakab. V. évf. Ára 10 kor.

Erdélyi Gazda. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadó Tokaji László; társszerk. Jakab László; segédszerk.: Eber Ernő; kiadja az Erdélyi gazdasági egylet. XXXVI. évf. Nyomt. Gámán János. Ára 12 kor.

Erdélyi Közgazdasági Lap. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadó-tulajd. Ferenczy Dezső. II. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. »Gutenberg« Kolozsvárt. Ára 2 kor.

Erdészeti Újság. (Szászsebes.) Szerk. és kiadó-tulajd. Podbradzky Emil. II. évf. Nyomt. Stegmann János. Ára 6 kor.

Fényképészeti Hetilap. (Nyitra.) Szerk.-tulajd. Rasofszky Béla. I. évf. Nyomt. Kapsz Géza és Kramár Vilmos. Ára 6 kor.

Földmivelő. (Hódmezővásárhely.) Szerk. Szathmári Péter, kiadja: Mucsi Lajos és B. Molnár Imre. V. évf. Nyomt. Engel Lajos. Ára 4 kor. 40 fill.

Fürdői Lapok. (Sepsi-Szent-György.) Szerk. Bodor Lajos és Végh Zsigmond. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Moritz István és Vajna Lajos.

Gazdák Lapja. (Szatmár.) Szerk. Poszvék Sándor. III. évf. Nyomt. Szabad Sajtó. Ára 6 kor.

Gyakorlati Mezőgazda. (Kassa.) Szerk. és kiadó Gerlóczy Géza. XXXIX. évf. Nyomt. Vitéz A. utóda Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Gyakorlati Székely Gazda. (Angyalos.) Szerk.-tulajd. Incze Manó. I. évf. Nyomt. Móricz István és Vajna Lajos Sepsi-Szent-Györgyön. Ára 8 kor.

Győri Munkások Lapja. (Győr.) Szerk. Barsi József. III. évf. Nyomt. Nitschmann József. Ára 5 kor.

Ipar- és Kereskedelmi Heti Ér-

tesítő. (Arad.) Szerk. Edvi Illés László. Nyomt. Gyulai István. Ára 4 kor.

Jász-Nagykun-Szolnokmegyei Lapok Színházi Lapja. (Szolnok.) Szerk. Vécsey Miklós. I. évf. Nyomt. Bahos István. Naponként Egyes sz. 4 fill.

Jogélet. (Szabadka.) Szerk. dr. Piller Artur, dr. Révész Ernő és Szilasi Fülöp; kiadó Braun Adolf nyomdász. III. évf. Ára 6 kor.

Kisgazda. (Gyoma.) Szerk. Szilágyi Ambrus és B. Molnár Imre. I. évf. Nyomt. Braun Juda. (Megszűnt).

Közgazdasági Közlemények. (Besztercebánya.) Szerk. dr. Holesch István; kiadja a besztercebányai kereskedelmi és iparkamara. Nyomt. Hungaria. VIII. évf. Havonként 3-szor. Ára ?

Közgazdaság. (Debreczen.) Szerk. Grünwald Béla I. évf. Nyomt. »Csokonai« ny. Ára 12 kor.

Magyar Erdész. (Ungvár.) Szerk. és kiadó Imecsfalvi Imecs Béla. Nyomt. Székely és Illés, IV. évf. Hav. 2-szer. Ára 10 kor.

Magyar Földmivelő. (Szatmár.) Szerk. és kiadó-tulajd. Bodnár Gáspár. Nyomt. Morvai János. VII. évf. Ára 4 kor.

Magyar Műkertész. (Szeged.) Szerk. Mayer Miklós; laptulajdonosok a magyar műkertészek. Nyomt. Schulhof Károly. XIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Makói Színházi Lapok. (Makó.) Szerk. Irlanda Dezső és Purjész Mór. II. évf. Nyomt. Kovács Antal.

»Meteor« Időjelző levele. (Szeged.) Szerk. Vozáry Pál. II. évf. Nyomt. Seiler Henrik utóda. Ára 5 kor.

A Mi Érdekeink. (Nagyvárad.) Szerk. Sarkady József. II. évf. Nyomt. Neumann Vilmos. Hav. 2-szer. Ára 10 kor.

Népakarat. (Veszprém.) Szerk. Takács Szilveszter. Nyomt. a Vörösmarty ny. VII. évf. Ára 8 kor.

Orosházi Színházi Ujság. Szerk. Pálffy Zoltán. II. évf. Nyomt. Pless A.

Rendőri Lapok. (Szatmár.) Összeállította Tankóczy Gyula felügyelete alatt a tisztikar. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Szabadsajtó ny.

Soproni Kereskedők Lapja. (Sopron.) Szerk. Kuppis Uzor. II. évf. Nyomt. Röttig Gusztáv. Hav. 2-szer. Ára 4 kor.

Szegedi Jogász-Lapok. (Szeged.) Szerk. Reiniger Jakab. Nyomt. Endrényi Lajos. XIII. évf. Ára 12 kor.

Székely Gazda. (Sepsi-Szt-György.) Szerk. és tulajd. Mika Ottokár. II. évf. Nyomt. Mörizt János és Vajna Lajos. Ára 10 kor.

Színházi Hirlap. (Szabadka.) Szerk. Pusztai Béla. Nyomt. Kladek és Hamburger. II. évf.

Szocialismus. (Szombathely.) Szerk. Stettner Lajos; kiadó Horvát János. I. évf. Nyomt. Geist Márton. Ára 3 kor. 12 fill.

Színházi Ujság. (Szarvas.) Főszerk. br. Salacz Elemér; fel. szerk. Feleki Adolf I. évf. Nyomt. Doka Gyula. Egyes sz. 4 fill.

Temesvári Szinpad. (Temesvár.) Szerk. Neuhausz Ernő és Osztie Andor. Nyomt. Unió ny. IV. évf. Naponként. Ára 16 kor.

Thalia. (Ujvidék.) Szerk. Herger Tihomér I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Hirschhauser Benő. Ára 8 kor.

Összesen 299.

VIII. VIDÉKI LAPOK *

(nem politikai tartalommal).

Abauj-Szántó és Vidéke. (Abauj-Szántó.) Szerk. és nyomt. Baksy Barna. VIII. évf. Ára 8 kor.

Abony. (Abony.) Szerk. Temesközy Gerzson, kiadó-tulajdonos Szerdahelyi János nyomdász. VII. évf. Ára 8 kor.

Adai Néplap. (Ada.) Szerk. Piller György. I. évf. kiadó-tulajd. Szavadill József nyomdász Apatinban. Ára helyben 6 kor. vidéken 7 kor.

Ada-Moholi Közlöny. (Ada.) Szerk. és tulajd. Berger Adolf. XIII. évf. Nyomt. Berger L. Ára helyben 8 kor., vidéken 10 kor.

Alsó-Lendvai Híradó. (Alsó-Lendva.) Szerk.-tulajd. és kiadó Balkányi Ernő. IX. évf. Nyomt. Balkányi Ernő. Ára 8 kor.

Aradi Híradó. (Arad.) Szerk. és laptulajd. Cs. Endes Dániel. XI. évfolyam. Nyomt. Gyulai István. Ára 8 kor.

Aradmegyei Hirlap. (Borosjenő.) Főszerk. dr. Sorbán Kornél, fel. szerk. Petkovich István. Nyomt. Ungar J., V. évf. Ára 8 kor.

Aranyos-Vidék. (Torda.) Szerk. Lovassy Andor; XIV. évf. Nyomt. Füssy és Sztupjár kiadók. Ára 8 kor.

* Hetenként egy-egy szám, ha nincs másként jelzve.

Árvamegyei Hirlap. (Alsó-Kubin.) Szerk. dr. Divéky István, kiadó Trnkócy József nyomdász. XVII. évf. Ára 8 kor.

Aszód és Vidéke. (Aszód.) Szerk. Nyiry Lajos. Nyomt. Schulz J., V. évf. Ára 12 kor.

Bácskai Ujság. (Apatin.) Szerk. és kiadó-nyomdász Szavadill József. IX. évf. (Magyar és német.) Ára 6 kor.

Bács-Kulai Hirlap. (Kula.) Szerk. és kiadó-tulajd. Berkovits Márk nyomdász. VIII. évf. Ára 8 kor.

Bács-Topolyai Hirlap. (B. Topolya.) Szerk. dr. Fárnek Dezső; kiadó-tulajd. Wilhelm Miksa nyomdász. IX. évf. Ára 8 kor.

Bajai Hirlap. (Baja.) Szerk. és lap-tulajd. dr. Lemberger Ármin; Kiadja Kazal József nyomdász. VII. évf. Ára 10 korona.

Bajai Közlöny. (Baja.) Szerk. és tulajd. Erdélyi Gyula; kiadó Rajkovits Károly nyomdász. XXVII. évf. Ára 10 kor.

Balatonvidék. (Keszthely.) Szerk. Németh János; lap-tulajd. Bontz József. VIII. évf. Nyomt. a kiadó Sujánszky József. Ára 10 kor.

Barcs és Vidéke. (Barcs.) Szerk. és kiadó Skribanek Géza nyomdász. IX. évf. Ára 8 kor.

Bars. (Léva.) Szerk. Holló Sándor. Nyomt. Nyitrai és társa. XXV. évf. Ára 10 kor.

Barsi Ellenőr. (Aranyos - Marót.) Szerk. és kiadó-tulajdonos dr. Bottká Győző. Nyomt. »Dóczy« ny. XXIII. évf. Ára 8 kor.

Bátaszék és Sárköz. (Bátaszék.) Szerk. Jó Károly; kiadó Szelig Gáspár. III. évf. Nyomt. Báter János Szegszárdon. Ára 8 kor.

Battonya és Környéke. (Battonya.) Szerk.-tulajd. Szabó Lajos. III. évf. Nyomt. Ruber I. Ára 8 kor.

Békés. (Gyula) Főszerk. Bodoky Zoltán, szerk. Kohn Dávid; kiadó-tulajd. Dobay János nyomdász. XXXVI. évf. Ára 10 kor.

Békési Lapok. (Békés.) Szerk. Farkas Ferencz, segédszerk. Nyárády László; kiadó-tulajd. b. Drechsel Géza nyomdász. IV. évf. Ára 8 kor.

Békésmegyei Hiradó. (Békés-Csaba.) Szerk. Szentmiklósi József. II. évf. Nyomt. Teván Adolf. Naponként egy szám 2 fillér.

Belényes és Vidéke. (Belényes.)

Szerk. Bácsfalvy Gyula I. évf. Nyomt. Süßmann Lázár. Ára 10 kor.

Bereg. (Beregszász.) Szerk. Janka Sándor és Kosári István; kiadó-tulajd. a »Haladás« könyvnyomdája. XXXI. évf. Ára 8 kor.

Besztercebánya és Vidéke. (Besztercebánya.) Szerk. Klima Lajos, tulajd. Sonnenfeld Mór. Nyomt. a Hungaria. XV. évf. Ára 8 korona.

Budafok és Vidéke. (Budafok.) IV. évf.

Buziási Közlöny. (Buziás.) Szerk. és kiadó-tulajd. Dimitrovics Milos. Nyomt. ifj. Brach József. IV. évf. Ára 10 kor.

Ceglédi Ujság. (Cegléd.) Szerk. dr. Molnár Albert; kiadó-tulajd. a szerkesztőbizottság. Nyomt. Nagy Elek. XIV. évf. Ára 6 kor.

Csacszai Határőr. (Csacsa.) Szerk. dr. Wix Mór. III. évf. Nyomt. Braun Rezső. Ára 10 kor.

Csákova és Vidéke. (Csákovaer Zeitung.) Szerk. Wittlin Győző. II. évf. Nyomt. a kiadó Grádl Péter. Ára 8 kor.

Csallóközi Lapok. (Duna-Szerdahely.) Szerk. dr. Csáder Ernő. Nyomt. Goldstein Jozsua. IV. évf. Ára 8 kor.

Csepreg és Vidéke. (Csepreg.) Szerk. Szentpétery Rezső; kiadó-tulajd. Menyhárt Julia nyomt. I. évf. Ára 5 kor. 60 fill.

Csikszereda. (Csikszereda.) Szerk. dr. Szántó Samu II. évf. Nyomt. a kiadó-tulajd. Gyönös Gyula.

Csongrádi Lap. (Csongrád.) Szerk. Éder János és Holló Adolf; kiadó-tulajd. Weisz Márk nyomdász. XIV. évf. Ára 8 korona.

Csongrádi Ujság. (Csongrád.) Szerk. Réti Ferencz és Sághy Mihály. II. évf. Nyomt. Bozó és Justin kiadó-tulajd. Ára 4 kor.

Csongrádmegyei Hirlap. (Sentes.) Szerk. dr. Mikecz Ödön. Nyomt. Vajda Bálint utóda. VI. évf. Hetenk. 2-szer. Ára 10 korona.

Csurgó és Vidéke. (Csurgó.) Szerk. dr. Jünker Elek; kiadó-tulajd. Vágó Gyula nyomdász. XII. évf. Ára 8 kor.

Czepléd. (Czepléd.) Szerk. Illés Gyula, kiadó-tulajd. Sebők Béla nyomdász. XXII. évf. Ára 6 kor.

Dárda és Vidéke. (Dárda.) Szerk. dr. Berger Lajos. IV. évf. Nyomt. Frank Béla. Ára 8 kor.

Délsomogy. (Szigetvár.) Szerk. Bár-

várth Gyula. Nyomt. a kiadó Kozáry Ede. V. évf. Ára 8 kor.

Déva és Vidéke. (Déva.) Szerk.-tulajd. Leitner Mihály; kiadó Kröll Gyula nyomdász. XIII. évf. Ára 8 kor.

Dunántuli Napló. (Pápa). Főszerk. Molnár Kálmán; fel. szerk. Szentgyörgyi Sándor. I. évf. Nyomt. Dinkgreve Nándor Cell-Dömölkön. Ára 8 kor.

Eperjesi Lapok. (Eperjes.) Szerk. dr. Mikler Károly. XXIX. évf. Nyomt. Kósch Árpád. Ára 10 kor.

Erdővidék. (Baróth.) Szerk. dr. Ferenczy Géza. II. évf. Nyomt. Rozsondai János. Ára 8 kor.

Ersekujvár és Vidéke. (Ersekujvár.) Szerk. Aigner Adolf. XX. évf. Nyomt. Winter Zsigmond kiadó. Ára 10 kor.

Erzsébetfalvai Közlöny. (Erzsébetfalva.) Szerk. és kiadó-tulajd. Erdélyi Mihály; fel. szerk. Radó Károly. IX. évf. Nyomt. Matkovich A. Ára 8 kor.

Esztergom és Vidéke. (Esztergom.) Szerk. dr. Porokopp Gyula laptulajd. és dr. Brenner Ferencz. XXVI. évf. Nyomt. Hunnia. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Esztergomi Közlöny. (Esztergom.) Szerk. és kiadó-tulajd. Haan Rezső. Nyomt. Laiszky János. XXV. évf. Ára 8 korona.

Esztergomi Lapok. (Esztergom.) Szerk. és tulajd. Gerenday József. Nyomt. a »Hunnia« nyomd. XIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Facseti Ujság. (Facset.) Szerk.-tulajd. Rónai József. III. évf. Nyomt. Molnár Árpád. Ára 6 kor.

Félegyházi Hirlap. (Félegyháza.) Szerk. Dobák Ferencz; kiadja Vesszősi József nyomdász. Hetenként 2-szer. XXII. évf. Ára 8 kor.

Félegyházi Közlöny. (Félegyháza.) Szerk. Feuer Illés; tulajd. Politzer Vilmos nyomdász III. évf. Ára 6 kor.

Felsőbányai Hirlap. (Nagybánya.) Szerk. Imre Károly; kiadó Nánásy István nyomdász. VIII. évf. Hav. 2-szer. Ára 4 kor.

Felső-Borsod. (Sajó - Szent - Péter.) Szerk. Orbán József. II. évf. Nyomt. Szabó Sámuel. Ára 10 kor.

Felső-Borsodi Lapok. (Miskolcz.) Szerk.-tulajd. Román Sándor. I. évf. Nyomt. Szelényi és társa. Ára 8 kor.

Felső magyarországi Hétfő Ujság. (Galgóc.) Szerk. Gelenczey Mihály János. III. évf. (Előbb Galgócz és Vidéke.)

Kiadó-tulajd. Szold Jakab nyomdász. Ára 10 kor.

Felső-Sárosi Hirlap. (Bártfa.) Szerk. és laptulajd. Uhlig Leo. Nyomt. Felsősárosi ny. V. évf. Ára 8 kor.

Felső-Zemplén. (Nagy - Mihály.) Szerk. dr. Kállay József. IX. évf. Nyomt. Landesmann B. Ára 8 kor.

Felvidék. (Besztercebánya.) Szerk. Ferenczy Ödön; kiadó-tulajd. Machold F. nyomdász. X. évf. Ára 8 kor.

Felvidék. (Verebély.) Szerk. dr. Oravetz Kálmán és Svarba István. II. évf. Nyomt. Neufeld Sándor. Ára 8 kor.

Felvidéki Ujság. (Zsolna.) Szerk. Szógyi Gusztáv; kiadó-tulajdonos Garai Lajos. Nyomt. Glasel Samu XI. évf. Ára 8 kor.

Fiumei Szemle. (Fiume.) Szerk. Garády Viktor és Szegfy László. II. évf. Nyomt. Mohovich E. Ára 10 kor. (Magyar és olasz szöveg).

Fogarás és Vidéke. (Fogarás.) Szerk. és kiadó-tulajd. Thierfeld Dávid. II. évf. Nyomt. Thierfeld. Ára 8 kor.

Galánta és Vidéke. (Galánta.) Szerk. Vöröss Ferencz; kiadó-tulajd. Neufeld Samu nyomdász. IX. évf. Ára 8 korona.

Garamvidéke. (Brezsnóbánya.) Szerk. Zsemley Oszkár. Tulajd. és kiadó Kreisler József nyomdász. V. évf. Ára 8 kor.

Gödöllő és Vidéke. (Gödöllő.) Szerk. Nyiry Lajos. Nyomt. az aszódi m. kir. javítóintézet ny. VI. évf. Ára 12 korona.

Gödöllői Hirlap. (Gödöllő.) Szerk.-tulajd. dr. Rosenfeld Sándor. II. évf. Nyomt. Schulez J. Ára 8 kor.

Gömöri Hirlap. (Rimaszombat.) Szerk. a kiadó-tulajd. Nárai J. Á. nyomdász. XVI. évf. Ára 8 kor.

Gömör-Kishont. (Rimaszombat.) Szerk. dr. Terhes Sámuel. XXV. évf. Nyomt. Rábely Miklós. Ára 8 kor.

Gyergyó. (Gyergyó - Szent - Miklós.) Szerk. Kálmán István. Nyomt. Sándor Mihály. és társa IV. évf. Ára 8 kor.

Gyergyói Hirlap. (Gyergyó-Szent-Miklós.) Szerk. Kalmár Ignác. VII. évf. Nyomt. Létz János. Ára 8 kor.

Gyöngyösi Ujság. (Gyöngyös.) Szerkesztő és kiadó-tulajd. Dudás Adolf. V. évf. Nyomt. Sima Dávid. Ára 10 kor.

Győri Vasárnapi Ujság. (Győr.) Szerk. és laptulajd. Malcsiner Sándor. Nyomt. Heckenast György. V. évf. Ára 8 korona.

Gyulafehérvár és Vidéke. (Gyulafehérvár.) Szerk. dr. Felszeghy Lajos; kiadó-tulajd. Schäser Ferencz nyomdász. II. évf. Ára 8 kor. (Meggzúnt.)

H.-Böszörmény és Vidéke. (Hajdu-Böszörmény.) Szerk. Porcsalmy Gyula; kiadó-tulajd. Szabó Ferencz nyomdász. XIV. évf. Ára 6 kor.

Haladás. (Miskolcz.) Szerk. és tulajd. Banovits László és Zsivkovic Antal. III. évf. Nyomt. Szelényi és társa. Ára 8 kor.

Háromszéki Híradó. (Sepsiszent-György.) Szerk. Vitályos Béla; kiadó-tulajd. Móritz István és Vajna Lajos nyomd. III. évf. Ára 6 kor.

Hatvan és Vidéke. (Hatvan.) Főszerk. Hirling Gyula, fel. szerk. Nyíry Lajos. VI. évf. Nyomt. »Erzsébet« ny. Gödöllőn. Ára 12 kor.

Heves és Vidéke. (Heves.) Szerk. Maczky Emil és Tomcsányi Ferencz. Nyomt. Adler József. IV. évf. Ára 8 kor.

Hevesmegyei Lapok. (Gyöngyös.) Szerk. Vadász Lajos. XIII. évf. Nyomt. kiadó-tulajdonos »Hevesm. Lapok« ny.

Homonna és Vidéke. (Homonna.) Szerk. dr. Dick Sándor; kiadó-tulajd. Walter H. és társa. IV. évf. Ára 8 kor.

Honti Lapok. (Ipolyság.) Szerk. Halász Ferencz. X. évf. Nyomt. Neumann Jakab. Ára 9 kor.

Jász-Apáti és Vidéke. (Jász-Apáti.) Szerk. László Andor; fel. szerk. és kiadó-tulajd. Galamb Zoltán nyomdász. III. évf. Ára 6 kor.

Kalocsa és Vidéke. (Kalocsa.) Szerk. dr. Battlay János és dr. Nyáry Béla. I. évf. Het. 2-szer. Nyomt. Jurcsó Antal kiadó. Ára 8 kor.

Kaposvár. (Kaposvár.) Szerk. és lap-tulajdonos Csondor János. XIX. évf. Nyomt. Gerő Zsigmond. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Karánsebes és Vidéke. (Karánsebes.) Szerk. Nemes Sándor. VI. évf. Nyomt. Fleissig Lipót. Ára 8 korona.

Karczag és Vidéke. (Karczag.) Szerk. Tassy Becz Géza. II. évf. Nyomt. Klein József. Ára 6 kor.

Kassai Hírlap. (Kassa.) Szerk. Serecs Imre és Ladomérszky Gyula. I. évf. Nyomt. László Béla. Ára 8 kor.

Kemenesvidék. (Kis-Czell.) Szerk. Huss Gyula és Dózsei Feri. VI. évf. Nyomatja a kiadó-tulajd. Vörösmarty-nymda Devecseren. Ára 8 kor.

Keszthely-Hévíz. (Keszthely.) Szer-

kesztő és kiadó-tulajd. Kóródi Simon. IV. évf. Nyomt. Mérei Ignác. Idényre 3 kor.

Keszthelyi Hírlap. (Keszthely.) Szerk. dr. Lovassy Sándor; kiadó-tulajd. Mérei Ignác. Nyomt. Farkas János. XXVII. évf. Ára 10 kor.

Kisbér és Vidéke. (Kisbér.) Szerk. és kiadó-tulajd. Haftl Kálmán nyomdász. XIII. évf. Ára 8 kor.

Kisjenő-Erdőhegy és Vidéke. (Kisjenő-Erdőhegy.) Szerk. és kiadó-tulajd. Gallovich Dezső. VI. évf. Nyomt. a Kisjenő-Erdőhegy és Vidéke könyvny. Ára 8 kor. (Meggzúnt.)

Kiskun-Halás Helyi Értesítője. (Kis-Kun-Halás.) Szerk. és kiadó Práger Ferencz ny. IV. évf. Ára 2 kor. 80 fill.

Kis-Küküllő. (Dicső-Szent-Márton.) Szerk. Kedves József; kiadó-tulajd. Hirsch Mór nyomdász. XIV. évf. Ára 8 kor.

Kis Magyar-Alföld. (Érsekujvár.) Szerk. Haverla József. III. évf. Nyomt. Pálincás I. Géza. Ára 8 kor.

Kis-Pest-Szent-Lőrinczi-Lapok. (Kis-Pest—Szent-Lőrincz.) Szerk. kiadó Seper Kajetan. IV. évf. Nyomt. Szent-Gellért ny. Budapesten. Ára 10 kor.

Kis-Pest-Szent-Lőrinczi Ujság. (Kis-Pest—Szent-Lőrincz.) Szerk. Hegedűs András. I. évf. Nyomt. Berger Géza (Corvina) Budapesten. Ára 8 kor.

Kisujzállás és Vidéke. (Kisujzállás.) Szerk. dr. Pallagi Gyula; kiadó-tulajd. Szekeres József nyomdász. XII. évf. Ára 8 kor.

Kisvárdai Lapok. (Kisvárdá.) Szerk. és lap-tulajdonos dr. Vadász Lipót. Nyomt. Berger Ignác. XVII. évf. Ára 8 kor.

Komárom és Vidéke. (Komárom.) Szerk. Berinkei Bálint. I. évf. Nyomt. Ehrenfeld Dezső. Ára helyben 4 kor., vidéken 5 kor. 20 fill.

Komáromi Hírlap. (Komárom.) Főszerk.-tulajd. Dr. Kolbe Dezső; szerk. Berinkei Bálint. Nyomt. Hungaria. VIII. évf. Ára 10 kor. (Meggzúnt.)

Komáromi Lapok. (Komárommegyei Közlöny.) (Komárom.) Főszerk. Tuba János; fel. szerk. dr. Kiss Gyula. Nyomt. Spitzer Sándor. XXV. évf. Ára 10 kor.

Komáromi Napló. (Komárom.) Főszerk. Czonicz József, fel. szerk. Rechnitz Ignác. I. évf. Nyomt. »Pannonia« Ára 7 kor. 20 fill.

Komáromi Ujság. (Komárom.) Szerk. Alapi Gyula. Nyomt. Freisinger Mór. IV. évf. Ára 10 kor.

Komárommegyei Értesítő. (Komárom.) Szerk. és kiadó-tulajd. Jankovich Lajos; társszerk. Miklósi Pál. XIV. évf. Nyomt. Hacker Richard. Ára 10 kor.

Körmend és Vidéke. (Körmend.) Szerk. Fülöp József; laptulajd.-kiadó Bertalanffy József nyomdász Szombathelyen. III. évf. Ára 8 kor.

Kőszeg és Vidéke. (Kőszeg.) Szerk. és kiadó-tulajd. Feigl Gyula nyomdász. XXIV. évf. Ára 8 kor.

Kővárvidék. (Nagysomkut.) Szerk. Barna Benő. I. évf. nyomt. Vider Jakab. Ára 8 kor.

Közép - Bácska. (Szivác.) Szerk. Kovácsfy Antal. I. évf. Nyomt. Sonnenfeld Arthur kiadó-tulajd. Ára 7 kor.

Közérdek. (Ujpest.) Szerk. Brankovics György. Nyomt. Fuchs Antal kiadó-tulajd. IX. évf. Ára 8 kor.

Közérdek. (Kun-Szent-Márton.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Bozóky Árpád, szerk. Sas István. III. évf. Nyomt. Vajda B. utóda. Szentesen. Ára 4 kor.

Közvélemény. (Vág-Szered.) Szerk. Salgó Károly. III. évf. Nyomt. Löwy Antal Nyitrán. Ára 8 kor.

Közvélemény. (Erzsébetfalva.) Főszerk. dr. Nemes Bertalan, felelős. szerk. dr. Zaál Elek. I. évf. Nyomt. Markovich A. Ára 8 kor.

Közvélemény. (Zenta.) I. évf. Nyomt. Plestity és Horváth.

Krassó-Szörényi Lapok. (Lugos.) Szerk. Issekutz Aurél és Milutinovic János és kiadó-tulajd. Virányi János nyomdász. XXVI. évf. Ára 12 kor.

Kun-Majsa. (Kun-Majsa.) Szerk. és kiadó-tulajd. Sasvári Sándor. Nyomt. Szent László ny. VII. évf. Ára 6 kor.

Kun-Szent-Márton és Vidéke. (Kun-Szentmárton.) Szerk. Csanády József; kiadó-tulajd. özv. Csanády Józsefné nyomdász. VIII. évf. Ára 8 kor.

Lippai Ujság. (Lippa.) Szerk. König Sándor. I. évf. Nyomt. Rafila Demeter kiadó-tulajd. Ára 8 kor.

Liptó. (Liptó-Szent-Miklós.) Szerk. Pereszlényi Zoltán. XII. évf. Nyomt. Steier Izidor. Ára 8 kor.

Losonc és Vidéke. (Losonc.) Idéjgl. fel. szerk. Jeszenszky Ráfael és Herczeg Jenő; lap-tul. képviselője Kovács Ferenc. XXV. évf. Nyomt. Losonczy Sándor. Ára 10 kor.

Magyaróvári Hirlap. (Magyaróvár.) Szerk. Anda Gyula és Gálosi Soma.

II. évf. Nyomt. Pannonia Győrött. Ára 8 kor.

Magyar Paizs. (Zalaegerszeg.) Szerk. Z. Horváth Lajos; kiadó-tulajd. az alapító. Nyomt. Breisach Sámuel. V. évf. Ára 4 kor.

Majsa és Vidéke. (Kiskunmajsa.) Szerk. Gyulai János. II. évf. Nyomt. Politzer Vilmos. Ára 6 kor.

Máramarosi Lapok. (M. Sziget.) Szerkesztő. Szépfaludi Örlösy Ferencz és br. Kricsfalusy Sándor. XIX. évf. Nyomt. Sichermann Mór kiadó. Ára 12 kor.

Máramarosi Ujság. (M.-Sziget.) Főszerk. dr. Pap József, szerk. Vlád János; kiadja a szerkesztőség. III. évf. Nyomt. Vider és Rosenthal. Ára 8 kor. (Megg-szünt.)

Margitta és Vidéke. (Margitta.) Szerk. és kiadó-tulajd. Pollák Lajos nyomd. III. évf. Ára 8 kor.

Marosujvár és Vidéke. (Marosujvár.) Szerk. Füssy József. I. évf. Nyomt. Füssy és Sztupjár. Ára 8 kor.

Marosvölgy. (Marosvásárhely.) Szerk. tulajd. Svéd Oszkár János. III. évf. Nyomt. Adi Árpád. Ára 8 kor.

Mezőföldi Hirlap. (Székesfejérvár.) Szerk.-tulajd. ij. Kohn Gyula. VIII. évf. Nyomt. Kusovics Lajos. Ára 8 kor.

Mezőkövesd és Vidéke. (Mező-Kövesd.) Főszerk. Harsányi Gyula; fel. szerk. és kiadó Balázs Ferencz nyomdász. VIII. évf. Ára 8 kor.

Mezőség. (Nagysármás.) Szerk.-tulajd. Nagy László. I. évf. Nyomt. Adi Árpád Marosvásárhelyt. Ára 8 kor.

Mezőségi Híradó. (Mócs.) Szerk. és kiadó-tulajd. Dániel Géza. I. évf. Nyomt. Adi Árpád Marosvásárhelyt. Ára 8 kor.

Mezőtúr és Vidéke. (Mezőtúr.) Szerk. és kiadó-tulajd. Fadgyas Károly. Nyomt. Kanyó Antal. XX. évf. Ára 8 kor.

Mezőtúri Hirlap. (Mezőtúr.) Szerk. dr. Nyiry Kálmán és Kolosvári Aladár; laptulajd. Fülöp Ferencz. VI. évf. Nyomt. Dolesch és Braun. Ára 8 kor.

Módos. (Módos.) Szerk. Hoffmann Béla és dr. Schimpl János; kiadó-tulajd. Lustein Márkus nyomdász. V. évf. Ára 8 kor. (Magyar és német szöveg.)

Mohács. (Mohács.) Szerk. és kiadó-tulajd. Rosenthal Márk nyomdász. IV. évf. Ára 8 kor.

Monor és Vidéke. (Monor.) Szerk. Mikola László. III. évf. Nyomt. Nagy Elek Czeglédén. Ára 8 kor.

Monorkerületi Lapok. (Monor.) Szerk. Mikola László; kiadó-tulajd. Molnár Sándor. Nyomt. Monorkerületi kny. IV. évf. Ára 12 kor.

Moór és Vidéke. (Moór.) Szerk. Reszler Jakab nyomdász. XVI. évf. Ára 10 kor.

Muraköz. (Csáktornya.) Szerk. Margitai József; kiadó Fischel Fülöp nyomdász. XXI. évf. Ára 8 kor. (Magyar és horvát szöveggel.)

Muraszombat és Vidéke. (Muraszombat.) Szerk. Sinkovics Elek; kiadó a vendvidéki magyar közművelődési egyesület. Nyomt. Hirschl N. XX. évf. Ára 6 kor.

Nagybánya. (Nagybánya.) Szerk. Égly Mihály. II. évf. Nyomt. Morvay és Undy. Ára 8 kor.

Nagybánya és Vidéke. (Nagybánya.) Szerk. Révész Imre; kiadó-tulajd. Molnár Mihály nyomdász. XXX. évf. Ára 8 kor.

Nagy-Károly és Vidéke. (Nagy-Károly.) Szerk. dr. Adler Adolf; kiadó-tulajd. Sarkadi Nagy Zsigmond nyomdász. XXI. évf. Ára 8 kor.

Nagykátai Hirlap. (Nagy-Káta.) Szerk. Gárdonyi Rezső és Szlukon Károly. Nyomt. a monorkerületi kny. VI. évf. Ára 8 kor.

Nagy-Kőrösi Hirlap. (Nagy-Körös.) Főszerk. Tóth József; szerk. Takács Béla; társszerk. Plager Gyula és dr. Joó Imre; laptulajd. Plager és társa. Nyomt. Ottinger Kálmán. XXVII. évf. Ára 10 kor.

Nagy-Kőrösi Ujság. (Nagy-Körös.) Szerk. Benkő Imre; kiadó-tulajd. Bazsó Lajos nyomdász. V. évfolyam. Ára 6 kor.

Nagy-Kunság. (Karczag.) Szerkesztő Szécsy János; laptulajd. Szódi Miksa. XXIX. évf. Nyomt. Szódi S. Ára 8 kor.

Nagy-Küküllő. (Segesvár.) Szerk. Gyöngyösi István; kiadó-tulajd. Michailovics József nyomdász Székelyudvarhelyt. VI. évf. Ára 8 kor.

Nagyszeben és Vidéke. (Nagyszeben.) Szerk. fel. Tolday Rusz István János. II. évf. Nyomt. Gütster János. Ára helyben 12. vid. 14. kor. (Megszűnt.)

Nagyszebeni Ujság. (Nagyszeben.) fel. szerk. Erter Henrik; tulajd. hirlapkiadó társaság. I. évf. Nyomt. Heinhausen. Ára 8 kor.

Nagyszombati Hetilap. (Nagyszombat.) Szerk. és tulajd. Thinágl János Henrik. Nyomt. Winter Zsigmond. XXXVI.

évf. Ára 4 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Nagyszombati Hirlap. (Nagyszombat.) Főszerk. Kányay Vilmos, fel. szerk. dr. Antal János. II. évf. Nyomt. Löwy Antal Nyitrán. Ára 8 kor.

Nyirvidék. (Nyiregyháza.) Szerk. Inczedy Lajos; kiadó-tulajd. Jóba Elek nyomdász. XXV. évf. Ára 8 kor.

Nyitrai Ujság. (Nyitra.) Szerk.-tulajd. Deák József. I. évf. Het. 2-szer. Nyomt. Kapsz Géza és Kramár Vilmos. (Megszűnt.)

O-Becse és Vidéke. (O-Becse.) Szerk. dr. Grünbaum Pál; kiadó-tulajd. Löwy Lajos nyomdász. XVII. évf. Ára 8 kor.

Oraviczai Híradó. (Oravicza.) Szerk. Nagy Béla; kiadó-tulajd. Wunder Károly nyomdász. II. évf. Ára 12 kor.

Orosházi Hirlap. (Orosháza.) Szerk. Szikes Antal. I. évf. Nyomt. G. Szabó Lajos. Ára 8 kor.

Orosházi Közlöny. (Orosháza.) Főszerk. Pless Ignác; fel. szerk. Kis Mór; kiadó-tulajd. Pless N. XXVI. évf. Ára 8 kor.

Orsova és Vidéke. (Orsova.) Főszerk. Ghyecz László, fel. szerk. Gáspárdy Alajos. Nyomt. Tillmann R. XX. évf. Ára 8 kor.

Orsovai Hirlap (Orsova.) Szerk. Mihalik J. Sándor, tulajd. Kopeczik Ferencz. II. évfolyam. Nyomt. Handl József. Ára 8 kor.

Országos Ellenőr. (Kecskemét.) Szerk. Somogyi János. III. évf. Nyomtatja Ohinger.

Összetartás. (Zenta.) Szerk. dr. Ellinger Jenő. Nyomt. Beretka Imre. IV. évf. Het. 3-szor. Ára 4 kor 80 fill.

Pápai Hirlap. (Pápa.) Szerk. és tulajd. dr. Körös Endre. II. évf. Nyomt. ev. ref. ny. Ára 12 kor.

Pápai Közlöny. (Pápa.) Szerk. és kiadótul. Pollatsek Frigyes. Nyomt. Nobel Ármin. XIV. évf. Ára 12 kor.

Pápai Lapok. (Pápa.) Szerk. dr. Körös Endre; laptulajd. dr. Fenyvessy Ferencz; XXXI. évf. Nyomt. Goldberg Gyula. Ára 12 korona.

Pásztó és Vidéke. (Pásztó.) Főszerk. dr. Platthy Adorján. Szerk. Kemény Dezső. IV. évf. Nyomt. Schlesinger Mihály.

Pécskai Ujság. (Pécska.) Szerk. Cs. Endes Dániel. III. évf. Nyomt. Ruber II. Ára 8 kor.

Petrosény és Vidéke. (Petrosény.) Szerk. Nagy Miklós; laptulajd. Figuli Antal nyomdász. VIII. évf. Ára 8 kor.

Resicai Lapok. (Resicabánya.) Szerk.

Deák Gyula; kiadó-tulajd. Weisz Adolf nyomdász. V. évf. Ára 9 kor. 60 f.

Rózsahegy Hirlap. (Rózsahegy.) Főszerk. Sárffy Ignác; fel. szerk. Bodrossy Lajos. I. évf. Nyomt. »Magyar ny.« Ára 8 kor.

Rozsnyói Híradó. (Rozsnyó.) Szerk. Komoróczy Miklós; kiadja és nyomt. Görbics és Bauer. XXVII. évf. Ára 8 kor.

Ruttkai Hirlap. (Ruttká.) Főszerk. Kafenda Frigyes, fel. szerk. Böhm Albert nyomdász; kiadja a szerkesztőség. II. évf. Ára 8 kor.

Sajó-Vidék. (Rozsnyó.) Szerk. Gömöri; tulajd. Herman Istyánné. Nyom. a Sajóvidék ny. VII. évf. Ára 8 kor.

Sárrét. (Berettyó-Ujfalu.) Szerk. Kiss Sándor; kiadó-tulajd. Adler Béla nyomdász. IV. évf. Ára 8 kor.

Sárvári Hirlap. (Sárvár.) Szerk. Cséplő Ernő; kiadó-szerk. Husz Gyula. III. évf. Nyomt. Vörösmarty ny. Ára 8 kor.

Selmezbányai Híradó. (Selmezbánya.) Szerk. és kiadó Kuti István; Joerges Ágost özv. és fia nyomd. XV. évf. Ára 8 kor.

Somlyóvidéki Hirlap. (Devecser.) Szerk. Huss Gyula; kiadja a »Vörösmarty« nyomda. IX. évf. Ára 8 kor.

Somogyi Hirlap. (Kaposvár.) Szerk. Karácsonyi Aladár. I. évf. Naponként. Nyomt. Gerő Zsigmond. Ára helyben 12 kor., vidéken 16 kor.

Somogyi Ujság. (Kaposvár.) Szerk. és kiadó: Poór Sándor. Nyomt. Hagelmann Károly. XI. évf. Ára 8 kor.

Sümeg és Vidéke. (Sümeg.) Szerk. Éles Károly. Nyomt. Horváth Gábor. XII. évf. Ára 8 kor.

Szabadkai Közlöny. (Szabadka.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Szabados Sándor nyomdász. XXIX. évf. Ára 4 kor.

Szabad Sajtó. (Zenta.) Szerk. Bíró János nyomdász. III. évf. Hetenk. 3-szor.

Szakolczai Határőr. (Szakolcza.) Szerk. Weisz Samu; kiadó-tulajd. a Nyitra-megyei irod. és ny. vállalat. II. évf. Nyomt. Kramár Vilmos. Ára 8 kor.

Szalontai Lapok. (Nagy-Szalonta.) Szerk. Nagy Márton és Kornstein Herman; lapkiadó-tulajdonos Reich Jakab nyomdász. XVI. évf. Ára 8 korona.

Szamos. (Szatmár.) Szerk. dr. Hantz Jenő; kiadó-tulajd. Litteczky Endre a Szabadsajtó ny. XXXV. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 kor.

Szamosujvári Közlöny. (Szamos-

ujvár.) Szerk. Bányai Ellemér. II. évf. Nyomt. Todorán Endre. Ára 8 kor.

Szarvas és Vidéke. (Szarvas.) Szerk. Benczur Sándor; kiadó-tulajd. Sámuel Adolf. Nyomt. a Szarvas és Vidéke ny. XV. évf. Ára 8 kor.

Szarvasi Hirlap. (Szarvas.) Szerk.-tulajd. Benczur Sándor. III. évf. Nyomt. Dolesch József. Ára 8 kor.

Szarvasi Lapok. (Szarvas.) Szerk. Szikes Antal; Nyomt. Dantzky Sándor. XXI. évf. Ára 10 kor.

Szatmár. (Szatmár.) Szerk. Bottyán Pál; kiadó-tulajd. Kalik és Szerémy nyomdászok. XXIX. évf. Ára 5 kor. 60 f.

Szatmár és Vidéke. (Szatmár.) Szerk. dr. Fejes István; kiadó-tulajd. Morvai János nyomdász. XXI. évf. Ára 6 kor.

Szatmármegyei Közlöny. (Nagy-Károly.) Szerk. Baudisz Jenő; tulajdonos Roth Károly nyomdász. XXIX. évf. Ára 8 kor.

Szatmár-Németi. (Szatmár.) Szerk. Mátray Lajos; kiadó-tulajd. Weinberger testvérek. VIII. évf. Ára 4 kor.

Székelyföldi Hírnök. (Székelykeresztúr.) Szerk. és kiadó-tulajd. Szabó Kálmán nyomdász. I. évf. Egyes szám 20 fill.

Székelykeresztúr. (Székelykeresztúr.) Szerk. és kiadó tulajd. Szabó Kálmán nyomdász. I. évf. Ára 6 kor.

Székely-Udvarhely. (Sz.-Udvarhely.) Szerk. és kiadó-tul. Betegh Pál nyomdász. X. évf. Ára 8 kor.

Szenicz és Vidéke. (Szenicz.) Szerk. Várhely Izsó. II. évf. Nyomt. Kapsz Géza és Kramár Vilmos Nyitrán. Ára 8 kor. (Megszűnt.)

Szentes és Vidéke. (Szentes) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Mátéffy Ferencz, társ-szerk. Bánfalvi Lajos; Nyomt. a Szentes és Vidéke ny. XXV. évf. Hetenként 2-szer. Ára 10 kor.

Szent-Gotthárd. (Szent-Gotthárd.) Szerk. Matheisz; kiadó-tul. Wellisch Béla nyomdász. IX. évf. Ára 8 kor.

Szepesi Hírnök. (Lőcse.) Szerk. Hensch Aladár; kiadó-tulajd. dr. Nagy Árpád. Nyomt. Reiss Jos. Th. XLII. évf. Ára 8 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Szepesi Lapok. (Igló.) Szerk. és kiadó-tulajd. Prohászka Lajos. Nyomt. a »Táttra« ny. XX. évf. Ára 8 kor.

Szilágy. (Zilah.) Fel. szerk. dr. Both István és ifj. Kapus Sándor; kiadó Seres Samu nyomdász. XXII. évf. Ára 8 kor.

Szilágy-Somlyó. (Szilágy-Somlyó.) Szerk. és kiadó-tulajd. Bölöni Sándor nyomdász. XXII. évf. Ára 8 kor.

Szinérváralja. (Szimérváralja.) Főszerk. Hosvay Gusztáv; szerk.-tulajd. Haba Tihamér és Katona Sándor dr. I. évf. Nyomt. Morvay es Undy Nagybányán. Ára 6 kor.

Szoboszló és Vidéke. (Hajdu-Szoboszló.) Szerk. és kiadó-tulajd. Fehér Gábor. Nyomt. Plón Gy. XIV. évf. Ára 8 kor.

Szolnok-Doboka. (Deés.) Szerk. dr. Horváth Emil; kiadó Veress Dezső. Nyomt. Demeter és Kiss XXIX. évf. Ára 12 kor.

Tapolczai Lapok. (Tapolcza.) Szerk. Kollányi Ödön; kiadó-tulajd. Löwy B. II. évf. Ára 10 kor.

Tata és Tóváros. (Tata.) Szerk. Fogassy Kázmér és Szomori S. Ferencz; laptulajd. Nobel Adolf nyomdász. VIII. évf. Ára 8 kor.

Técső és Vidéke. (Técső.) Szerk. Katz Izsó II. évf. Nyomt. Vidor és Rosenthal M.-Szigeten. Hav. 2-szer. Ára. 4 kor.

Temes-Vingai Híradó. (Vinga.) Szerk.-kiadó Molnár János. I. évf. Nyomt. Gyulai István Aradon. Ára 8 kor. 80 fill. (Magyar és bolgár szöveg).

Tengerpart. (Fiume.) Főszerk. Szeimerjai Kovács Zoltán; fel. szerk. Murai Jenő I. évf. Napilap. Nyomt. Unio ny. kiadó. Ára 24 kor.

Tiszafüred. (Tiszafüred.) Szerk. Timon Tihamér György. II. évf. Nyomt. Goldstein L. Ára 8 kor. (Meggzúnt.)

Tiszavidék. (Szolnok.) Szerk. Merényi György. VI. évf. Nyomt. a kiadó-tulajd. Wachs Pál.

Tokaj és Vidéke. (Tokaj.) Szerk. Engel Jakab és Szécsén Vilmos. I. évf. Nyomt. Gestetner Adolf. Ára 8 kor.

Tokaj-Hegyalja. (Szerencs.) Szerk. és kiadó-tulajd. Simon József nyomdász. XII. évf. Ára 8 kor.

Tolnamegyei Közlöny. (Szegzárd.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Boda Vilmos. Nyomt. Molnár Mór. XXXII. évf. Ára 12 kor.

Túrkeve. (Túrkeve.) Szerk. és laptul. Bentsik Emma. Nyomt. Fölföldy Györgyné. XIV. évf. Ára 8 kor.

Udvarhelyi Híradó. (Székely-Udvarhely.) Szerk. és kiadó-tulajd. Becsek Aladár; nyomt. Becsek D. fia. VII. évf. Ára 8 kor.

Ugocsa. (Nagy-Szöllős.) Szerk. D. J.; lapkiadó-tulajdonos Doktor István nyomdász. XX. évf. Ára 8 kor.

Ujpesti Közlöny. (Ujpest.) Szerk. és kiadó-tulajd. Mártonffy Imre. Nyomt. ifj. Kellner Ernő. XII. évf. Ára 8 kor.

Ujvidéki Hírlap. (Ujvidék.) Szerk. dr. Nemes Sándor. XIII. évf. Nyomt. Hirschenhauser Benő. Ára 12 kor.

Ung. (Ungvár.) Szerk. Bánóczy Béla; kiadó-tulajd. Székely és Illés nyomdászok. XIII. évf. Ára 8 kor.

Ungvári Közlöny. (Ungvár.) Szerk. Schürger Ferencz; kiadó-tulajd. Lévai Mór nyomdász. XXVI. évf. Ára 8 kor.

Váci Hírlap. Szerk. Kulcsár Ernő; kiadja Kovách Ernő. Nyomt. Mayer Sándor. XVIII. évf. Ára 12 kor.

Vágvölgyi Lap. (Trencsén.) Szerk.-kiadó Skarnitzl X. Fer. nyomdász. XXXI. évf. Ára 8 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Vármegye. (Alsó-Kubin.) Szerk. dr. Horváth József. II. évf. Nyomt. Trnkóczy József. Ára 12 kor.

A Város. (Debreczen.) Főszerk. Vecsey Imre; szerk. Koncz Ákos kiadó-tulajd. I. évf. Nyomt. a városi ny.

Vasmegyei Napló. (Szombathely.) Főszerk. dr. Czifrák János; fel. szerk. dr. Dömötör Géza, Breitfeld Dezső társ-szerk. I. évf. Het. 3-szor. Nyomt. Seiler Henrik utódai. Ára 12 kor.

Veszprémi Napló. (Veszprém.) Szerkesztő Husz Gyula, kiadó-tulajd. a Vörösmarty ny. Devecseren. I. évf. Ára 10 kor.

Visó és Vidéke. (Felső-Visó.) Szerk. Cseh Nándor; kiadó-tulajd. a felső-visói társaság. Nyomt. Schiffmann H. IX. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Visói Hírlap. (Felső-Visó.) Szerk. és kiadó-tulajd. Aczél Ödön. Nyomt. Schiffmann H. Máramaros-Szigeten. V. évf. Ára 8 kor.

Zalai Közlöny. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. dr. Villányi Henrik; kiadó ifj. Wajdits József nyomdász. XLIII. évfolyam. Ára 10 korona.

Zalamegye. (Zala-Egerszeg.) Szerk. dr. Csák Károly; szerk. és kiadó-tulajd. Udvardy Ignác. Nyomt. Unger Antal. XXIII. évf. Ára 8 kor.

Zaránd. (Brád.) Szerk. Brády Albert. III. évf. Nyomt. Róth Ferencz.

Zempléni Hírlap. (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. Pataky Miklós. Nyomt. a Pannonia. XII. évf. Ára 10 korona.

Zentai Híradó. (Zenta.) Szerk. és kiadó-tulajd. Kabos Ármin nyomdász. IX. évf. Ára 10 kor.

Zentai Közlöny. (Zenta.) Szerk. és kiadó-tulajd. Fekete Sándor nyomdász. XVI. évf. Ára helyben 6 kor., vid. 8 korona.

Zólyom és Vidéke. (Zólyom.) Szerk. és tulajd. Friedmann Mór. Nyomt. Zólyom és Vidéke könyvny. VII. évf. Ára 8 kor.

Zólyomvármegyei Hirlap. (Zólyom.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Nádasy Gyula nyomdász. XVIII. évf. Ára 8 kor.

Zsombolya. (Zsombolya.) Szerk. és kiadó Porse Vilmos. Nyomt. Wunder Rezső kiadó. IV. évf. Ára 6 kor.

Összesen 244.

IX. MEGYEI ÉS HIRDETÉSI LAPOK.

BUDAPESTEN.

Országos Hirdetési Közlöny. Szerk. és tulajd. Gerő József. X. évf. Nyomt. Európa. Hav. 2-szer. Ára 10 kor. (Megszűnt.)

Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun Vármegye Hivatalos Lapja. Szerk. Fazekas Ágost és Szabó Géza. II. évf. Nyomt. Monorker. kny. Ára 12 kor.

Székesfővárosi Tudósító. Szerk. dr. Radó Károly. II. évf. Nyomt. Löblövitcz Zsigmond. Ára 20 kor.

A Vármegye. Szerk. dr. Horváth József. I. évf. Nyomt. Károlyi György. Ára 12 kor.

VIDÉKEN.

Abauj-Tornavármegye Hivatalos Lapja. (Kassa.) Szerk. Abauj-Tornavármegye alispáni hivatala. IV. évf. Ára 6 kor.

Alsó Fehér Vármegye Hivatalos Lapja. (Nagy-Enyed.) Szerk. Czirner Ákos. II. évf. Nyomt. a részv. ny. Ára 10 kor.

Aradvármegye Hivatalos Lapja. (Arad.) Szerk. Hanthó Jenő. II. évf. Nyomt. Réthy Lipót és fia. Ára 6 kor.

Árvamegye Hivatalos Lapja. (Alsó-Kubin.) Szerk. Chityil Guidó II. évf. Nyomt. Trnkóczy József. Ára 12 kor.

Bács-Bodrog Vármegye Hivatalos Lapja. (Zombor.) Szerk. Szalay Frigyes. II. évf. Nyomt. Bittermann Nándor és fia. Ára 24 kor.

Baranya Vármegye Hivatalos Lapja. (Pécs.) Szerk. és kiadja Várady Ferencz. Nyomt. Taizs József. VII. évf.

Barsvármegye Hivatalos Lapja. (Aranyosmaróth.) Szerk. Bodó János. II. évf. Nyomt. Dóczi ny. Ára 10 kor.

Békésmegye Hivatalos Lapja. (Gyula.) kiadja a vármegye alispánja. VII. évf. Nyomt. Dobany János. Ára 8 kor.

Beregvármegye Hivatalos Lapja. (Beregszász.) Szerk. Nagy Ernő. II. évf. Nyomt. Haladás. Ára 4 kor.

Besztercze - Naszód Vármegye Hivatalos Lapja. (Besztercze.) Szerk. Takáts Károly. II. évf. Nyomt. Botschár Tivadar. Ára 18 kor.

Biharvármegye Hivatalos Lapja. (Nagyvárad.) Szerk. Baranyi András. II. évf. Nyomt. Laszky Ármin. Ára 7 kor.

Borsodvármegye Hivatalos Lapja. (Miskolcz.) Szerk. dr. Kazay László. II. évf. Nyomt. Forster, Klein és Ludvig. Ára 10 kor.

Csanádvármegye Hivatalos Lapja. (Makó) Szerk. Barna Sándor. II. évf. Ára 12 kor.

Csikvármegye Hivatalos Lapja. (Csikszereza.) Szerk. és kiadja az alispáni hivatal. III. évf. Megjelen havonk. két-szer.

Esztergomvármegye Hivatalos Lapja. (Esztergom.) Szerk. és kiadó Haan Rezső. II. évf. Nyomt. Buzarovics Gusztáv. Ára 10 kor.

Fejérvármegye Hivatalos Lapja. (Székesfehérvár.) Szerk. dr. Balassa Imre. I. évf. Nyomt. Csitári K. és t. Ára 8 kor.

Gömör-Kishont t. e. Vármegye Hivatalos Értesítője. (Rimaszombat.) Szerk. és kiadja a vármegyei alispáni hivatal. Szerk. Komáromy István aljegyző. Nyomt. Rábely Miklós. XV. évf. Hivatalos hetilap. Ára 8 kor.

Győr szab. kir. város hivatalos Értesítője. (Győr.) XIV. évf.

Győrvármegye Hivatalos Értesítője. (Győr.) Nyomt. Gross testvérek. V. évf. Havonként 2-szer.

Hajdúvármegye. (Debreczen.) Szerkesztő dr. Czeglédy Mihály. I. évf. Nyomt. a városi kny. Ára 20 kor.

Háromszékmegye Hivatalos Lapja. (Kézdi-Vásárhely.) Szerk. dr. Demeter Gyula; kiadja Háromszékvármegye alispáni hivatala. XXI. évf. Nyomt. ifj. Jancsó Mózes. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Hevesvármegye Hivatalos Lapja. (Eger.) Szerk. Puchlin Lajos. XXX. évf. Nyomt. az egri ny. r. t.

Hivatalos Közlönye Torda-Aranyos vármegye törvényhatóságának. (Torda.) Nyomt. Füssy és Sztupjár. V. évf.

Hivatalos Lap. (Segesvár.) Szerk. Lendvay Sándor; kiadó-tulajd. Nagy-Küküllő vármegye. XIII. évf. Nyomt. Michailovits J.

Hontvármegye Hivatalos Közlönye. (Ipolytás.) Szerk. a vármegye jegyzői kara. XII. évf. Havonként 3-szor. Nyomt. Neumann Jakab. Ára 6 kor.

Járási Hivatalos Lap. (Nagyvárad.) Szerk. Nagy Márton. II. évf. Nyomt. Láng József.

Kolozsvármegye Hivatalos Közlönye. (Kolozsvár.) Szerk. Hory Béla, dr. Lásposi Hegedüs Árpád és dr. Pavlik Sándor. Nyomt. Gámán János örököse. XXVII. évf. Ára 8 kor.

Komáromvármegye Hivatalos Lapja. (Komárom.) Szerk. Witausek Károly. II. évf. Nyomt. Freisinger Mór.

Liptóvármegye Hivatalos Közlönye. (Liptó-Szent-Miklós.) III. évf. Nyomt. Steier Izidor. Ára 4 kor.

Mosonvármegye Hivatalos Lapja. (Magyar-Ovár.) Szerk. Skultéti Miklós. II. évf. Nyomt. Czéh Sándor.

Nagyküküllőmegye Hivatalos Közlönye. (Segesvár.) XIII. évf. Nyomt. Michailovits József.

Nógrádvármegye Hivatalos Lapja. (B.-Gyarmat.) Kiadja a vármegyei jegyzői hivatal. Nyomt. a balassagyarmati könyvnyomda r. t. LXI. évf. Hetenként. Ára 8 kor.

Nyitrávármegye Hivatalos Lapja. (Nyitra.) Szerk. dr. Szathmáry István. II. évf. Nyomt. Neugebauer Nándor. Ára 8 kor.

Palánkai Járási Közlöny. (Német-Palánka.) Szerk. Krenedits Ödön. II. évf. Nyomt. Kristófek és Blázek. Ára 6 kor.

Pozsony Vármegye Hivatalos Lapja. (Pozsony.) Szerkeszti és kiadja Klempa Bertalan alispán. Nyomt. Wigand F. K. XIII. évf. Havonként 2—3-szor. Ára 4 kor.

Sárosvármegye Hivatalos Lapja. (Eperjes.) Szerk. és kiadja Sársvármegye alispáni hivatala. Nyomt. Kósch Árpád. IX. évf. Hetenként. Ára 4 kor.

Somogyvármegye Hivatalos Lapja. (Kaposvár.) Szerk. és laptulajd. Roboz István. XXIII. évf. Kiadó Hegelmann Károly nyomdász.

Sopronvármegye Hivatalos Lapja. (Sopron.) Szerk. Zalka Pál; kiadja Sopronvármegye törvényhatósága. Nyomt. Röttig Gusztáv. IV. évf. Ára 2 kor.

Szabolcsvármegye Hivatalos Lapja. (Nyiregyháza.) II. évf. Nyomt. Jóba Elek.

Szatmárvármegye Hivatalos Lapja. (Nagy-Károly.) Szerk. Kerekes Zsigmond. II. évf. Nyomt. Róth Károly. Ára 10 kor.

Szebenvármegye Hivatalos Lapja. (Nagy-Szeben.) Szerk. Schieb Viktor. II. évf. Nyomt. Reisszenberger A. Ára 10 korona.

Szepesvármegye Hivatalos Lapja. (Lőcse.) Szerk. Madarassy Mór. II. évf. Nyomt. Szepesvárm. közig. ny. Ára 8 kor.

Szilágyvármegye Hivatalos Lapja. (Zilah.) Szerk. dr. Somogyi Kálmán. II. évf. Nyomt. Seres Samu.

Tolnavármegye Hivatalos Lapja. (Szekszárd.) Szerk. Székely Ferenc; kiadó Molnár Mór nyomdász. II. évf. Ára 12 kor.

Torontálvármegye Hivatalos Lapja. (Nagy-Becskerek.) Szerk. Bielik Antal. XX. évf. Nyomt. Pleitz Fer. Pál.

Trencsén Vármegye Hivatalos Közlönye. (Trencsén.) Szerk. Baross Jusztin alispán; kiadja Skarmitzl X. Ferencz nyomdász. Hav. 2-szer. XIX. évf. Ára 4 kor.

Udvarhelyvármegye Hivatalos Lapja. (Székely-Udvarhely.) Szerk. Gróf Lázár Ádám; kiadja Betegh Pál nyomdász. II. évf. Ára 6 kor.

Ungvármegye Hivatalos Lapja. (Ungvár.) Szerk. Bánóczy Béla. II. évf. Ára 12 kor.

Vármegyei Hivatalos Lap. (Sátoralja-Ujhely.) Kiadja Zemplén vármegye. III. évfolyam. Nyomt. a »Zemplén« ny. Ára 8 kor.

Vármegyei Közlöny. (Torda.) Kiadja Torda-Aranyosmegye alispánja. II. évf. Nyomt. Füssy és Sztupjár. Ára a fölappal 16 kor.

Veszprémvármegyei Hivatalos Lap. (Veszprém.) Szerk. dr. Horváth Lajos. VI. évf. Nyomt. Dunántúli könyvnyomda.

Zalavármegye Hivatalos Lapja. (Zalaegerszeg.) Szerk. Bódy Zoltán és Kauffman Máttyás. II. évf. Nyomt. Tahy Rozália. Ára 4 kor.

Zólyomvármegye Hivatalos Lapja. (Besztercebánya.) Szerk. és kiadja Zólyomvármegye alispáni hivatala. V. évf. Nyom. Machold F. Ára 4 kor.

Összesen 57.

X. VEGYES MELLÉKLAPOK.

BUDAPESTEN.

Állandó Havi Értesítő. II. évfolyam. A »Gyógyszerési Értesítő« melléklete.

Allatgészségi Szemle. A »Mészárosok és hentések heti melléklete. I. évf.

Allatkereskedelmi Ujság. I. A »Mészárosok és Hentések« heti melléklapja.

Artista Lap. I. évf. »Das Artistenblatt« melléklapja. I. évf. Nyomt. Gelléri és Székely.

Budapesti Képes Lapok. Fürdőügyi Értesítő heti melléklete. I. évf.

A Budapesti Közlöny Hivatalos Értesítője. XXXII. évf. Hetenként hat-szor.

A »Budapest« Regénycsarnoka. Heti melléklap. XXII. évf.

Curiai Határozatok. A »Jogtudományi Közlöny« melléklapja.

Gazdasági Ismétlő Iskola. A »Néptanítók Lapja« melléklapja.

Gyermekorvos. A »Budapesti Orvosi Ujság« melléklapja II. évf.

Hiteles Sorsolási Értesítő. »A Magyar Pénzügy« melléklete. Nyomt. Neuwald Illés Hav. 2-szer.

Honvédorvos. A »Gyógyászat« havi melléklete.

Jogesetek. XX. évf. Melléklet a »Jog«-hoz és az »Ügyvédek Lapja«-hoz.

Katholikus Tanügy. A »Magyar Állam« melléklapja. Szerk. dr. Zelliger Vilmos. X. évf. Ára 4 kor.

Képes Olvasótár. »Tolnai Világlap«-ja melléklapja. III. évf. Nyomt. »Európa«.

Közegészségügy és Törvényszéki Orvostan. Szerk. Fodor József, tanár. Az »Orvosi Hetilap« mellékletei.

Luther-társaság Egyházirodalmi Értesítője. Az »Evangélikus Családi Lap« havi melléklete. IV. évf.

A »Magyar Állam« Sorsolási Tudósítója. Havonként.

Magyar Család. A »Magyarság« szépirodalmi melléklete.

Magyar Gazda. A »Politikai Ujdonságok« havi melléklete.

Magyar Gazda. Szerk. Bálint Gazda. »Magyar Néplap« szakmelléklete. II. évf. Nyomt. és kiadja a Pazmaneum. Ára 4 kor.

Magyar Könyvészet. A »Corvina« havi melléklete. Szerk. Rényi Károly.

Magyar Lloyd. A »Magyar Kereskedők Lapja« heti melléklete XXIV. évf.

Nyilvántartás. A »Rendőri Lapok« melléklapja. IX. évf. (Magyar és német szöveggel.)

A »Pénzügyi Közlöny« melléklapja. **Posta- és Távirtdai Közlemények.** Melléklet a M. kir. Posta- és Távirtdai Rendeletek Tárához.

Regénytár. A »Vasárnapi Ujság« heti melléklete. X. évf.

Rendőri Közlöny. A »Belügyi Közlöny« melléklapja. XXXIII. évf.

Sorsolási Tudósító. A »Pénzügyi Ujság« melléklete. IX. évf.

Szemészet. Az »Orvosi Hetilap« mellett. Szerk. Schulek Vilmos tanár iskolája. Évi 4 szám.

Szépirodalmi Kert. Szerk. Cziklay Lajos. Heti melléklet a »Magyar Állam«-hoz. XVIII. évf.

Szövetkezés. A »Hazánk« félhavi melléklete. XV. évf.

Uj Budapest. A »Budapest« képes heti melléklete (Élczlap.) XXVI. évf. Ára a főlap nélkül 6 kor.

Vasárnap. A »Hazánk« heti melléklapja.

Világkrónika. A »Vasárnapi Ujság« s »Politikai Ujdonságok« s a »Képes Néplap« melléklapja. XXVIII. évf.

VIDÉKEN.

Borsodvármegye Hivatalos Értesítője. (Miskolcz.) A »Borsod« melléklete.

Haladás. (Nagyvárad.) a Népnevelési Közlöny melléklapja.

Hübele Balázs. (Arad.) Az »Aradi Híradó« élczlap melléklete.

Hüvelyk Matyi. (Szeged.) A »Szegedi Napló« melléklete XI. évf.

Komáromi Hírek. (Komárom.) Szerkesztő ij. Germány Gyula. A »Függetlenség« melléklete.

Politikai Ellenőr. (Kecskemét.) A »Politikai Ellenőr« társlapja. II. évf.

Temesvármegye Hivatalos Lapja. (Temesvár.) »Délmagyarországi Köz-

löny» melléklete. Hetenként 2-szer. XIV. évfolyam.

Uj Lap. (Székesfejérvár.) Kiadja Kiritsits Bódog. III. évf.

Uj Lap. (Kolozsvár.) Szerk. Benkő Sándor. III. Nyomt. Gámán János örökösei. Kolozsvári. . . . melléklete. (Meggzúnt.)
Összesen 44.

ÖSSZEGERÉS.

Hirlapirodalmunk *számarányát* 1903. és 1904. évben a következő kimutatásban tüntethetjük föl:

	1904.	1903.	Let:
I. Politikai napilapok	87	102	- 15
II. Politikai hetilapok	92	90	+ 2
III. Vegyes tartalmu képes lapok	12	13	- 1
IV. Egyházi és iskolai lapok	58	54	+ 4
V. Szépirodalmi és vegyes tartalmu lapok	27	24	+ 3
VI. Humorisztikus lapok	23	22	+ 1
VII. Szaklapok	299	284	+ 15
VIII. Vidéki lapok nem politikai tartalommal	244	234	+ 10
IX. Hirdetési lapok	57	54	+ 3
X. Vegyes melléklapok	44	40	+ 4
Összesen:	943	917	+ 26

II.

A hazai nem-magyar nyelvű hirlapirodalom.

KERESZTY ISTVÁNTÓL.

I. TÖBBNYELVŰ LAPOK.*

Szaklapok és vegyes tartalmúak.

BUDAPESTEN.

Általános Műszaki Értesítő. Allgemeiner Technischer Anzeiger für Ungarn. És melléklete: **Acél és Vas.** Stahl und Eisen. [Magyar és német.] VII. évf.

Általános Szeszipari Közlöny. [M. és német.] VII. évf.

Artistalap. Az »Artistenblatt« melléklapja. I. évf.

Biztosítási és Közgazdasági Lapok. (Melléklapja német: Assecuranz- und Volkswirtschaftliche Blätter.) X. évf. (Megszünt.)

Bőripar. Ungarische Gerber-Zeitung. [M. és német.] XI. évf.

Budai Hírlap. Ofner Journal. [M. és n.] III. évf.

A Budapesti Áru- és Értéktőzsde Hivatalos Árjegyző Lapja. Amtliches Coursblatt der Budapester Waaren- und Effecten-Börse. [M. és n.] XLI. évf.

Budapesti Lakáshirdető. Budapesti Wohnungsanzeiger. [M. és n.] XVII. évf.

Commercielle Rundschau. Kereskedelmi Szemle. [Német főlap, magyar mellékappal.] VII. évf.

Dohányárusok Közlönye. Organ der Tabak-Gross- und Kleinverschleisser Ungarns. [M. és n.] XII. évf.

Értesítő. A. m. kir. tengerészeti hatóság hiv. lapja. — Avvisatore. (Fiume.)

(A »La Bilancia« melléklapja.) [M. és olasz.] ? évf.

Glücksbote. Szerencse-Híradó. (Sorsolási tudósító). [M. és német.] ? évf.

Jelentés . . . . . Magyarországon Előfordult Zivatárokról. Rapport sur les orages en Hongrie . . . . [M. és francia.] II. évf.

Kivándorlási Értesítő. [M., n., horvát és tót.] (Budapest és Fiume) II. évf.

Könyvkötők Lapja. [M. és n.] V. évf.

Magyar Borkereskedelem. Ungarischer Weinhandel. [M. és n.] IV. évf.

Magyar Bőripar. Ungarische Lederindustrie [M. és n.] XI. évf.

Magyar Cukoripar. Die Ungarische Zuckerindustrie, és melléklete: A Cukorrépa-Termelő. Der Zuckerrüben-Producent. [M. és n.] XIII. évf.

Magyar Fogtechnikusok Közlönye. [M. és n.] II. évf.

Magyar Kertésztőzsde. Ungarische Gärtnerbörse. [M. és n.] I. évf.

M. Kir. Postai és Távirida-Rendeletek Tára. Sbornik kr. ug. Postanskih; és: Brzovajnih Naredabah. [M. és horvát.] Kiadja a m. kir. kereskedelemügyi miniszter. XIX. évf.

Magyar Malom-Közlöny. Ungarische Mühlen-Nachrichten. [M. és német.] VI. évf.

Magyar Sörfőzők és Komlótermelők Lapja. Ungarische Brauer- und Hopfen-Zeitung. [M. és n.] III. évf.

Magyar Sütők Lapja. [M. és n.] II. évf.

Magyar Üveg- és Agyagujság.

* A magyar (illetőleg német, olasz, román) nyelvűek közé is fel vannak véve, az összes létszámot tehát ez a rovat nem gyarapítja.

Ungarische Glasindustrie und Keramik. [M. és n.] IV. évf.

Magyar Zenészek Lapja. [M. és n.] I. évf.

Mercur, hiteles sorsolási tudósító. Authent. Verlosungs-Anzeiger. [M. és n.] XXXIV. évf.

Művezetők Lapja. Werkmeister-Zeitung. [M. és n.] VII. évf.

Nemzetközi Nyilvántartás. La Sûreté Internationale. Internationale Evidenz. [M., német és francia.] A Rendőri Lapok melléklapja. VIII. évf.

Népszava. Volksstimme [M. és ném.] XXXII. évf.

Országos-Vásári Értesítő. Jahremarkt-Anzeiger. [M. és n.] I. évf.

Rendeleti Közlöny (a m. kir. honvédség számára). Szabályrendeletek. — Viestnik Naredabah. Za kr. ug. domobranstvo. Normativne naredbe. [M. és horvát.] XXIX. évfolyam.

Rendeleti Közlöny (a m. kir. honvédség számára). Személyes ügyek. Viestnik Naredabah. Zakr. ug. domobranstvo. Osobni poslovi. [M. és horvát.] XXIX. évf.

Rendőri Lapok (Magyar Csendőr). [M. és n.] XI. évf.

Sorsolási Ellenőr. [M. és n.] VI. évf.

Sorsolási Közlöny. [M. és n.] XVIII. évf.

Sütők Szaklapja. [M. és n.] IV. évf.

Tözsdei Értesítő. [M. és n.] I. évf.

Typographia. Gutenberg. [M. és n.] XXXVI. évfolyam.

Ungarische Wochenschrift. Független Magyar Hetilap. (Magyar és német.) X. évf.

Unio. A Bpest-Székesfőv. Sütők... Ipartestülete hivatalos szakközlönye. [M. és n.] IX. évf.

Vásárcsarnoki Híradó. És melléklet: *Tojás és Vaj.* [M. és n.] III. évf.

Vasárnap. Főszerk. O'Donnell Henrikné grófné; fel. sz. »Szinmai« Szudy Gyula. [M., ném. franc.] I. évf. (Meggzúnt.)

Vas- és Fém munkások Szaklapja. Fachblatt der Eisen- und Metallarbeiter. [M. és n.] VIII. évf.

Vegyi Ipar. [M. és n.] III. évf.

Zenelap. [N. melléklettel.] XVIII. évf.

Zenélő Magyarországnak. La Hongrie Musicale. (Zeneművek, részben francia és német feliratokkal.) XI. évf.

Összesen 46.

VIDÉKEN.

Aesculap. (Sopron.) [Magyar és német.] II. évf.

Bácskai Ujság. Bácskaer Zeitung. (Apatin.) [M. és n.] IX. évf.

Buziásér Anzeiger. Buziási Híradó. [M. és n.] IV. évf.

Calimanesoi Caciulata. Kurliste. (N.-Szeben.) [Román és német.] I. évf.

Karpathen-Post. (Késmárk.) [M. és n.] XXIV. évf.

Módos. (Módos.) [M. és n.] V. évf.

Muraköz. Medjimurje. [M. és horvát.] XXI. évf.

Nagyszombati Hetilap. Tyrnauer Wochenblatt. [M. és n.] XXXVI. évf.

Neutraer Zeitung. Nyitrai Hirlap. (l. a németek közt.) XV. évf.

Nyitrai Lapok. Neutra-Trenchiner Zeitung. (Nyitra.) [M. és n.] XXXV. évf.

Palánkai Járasi Közlöny. (Német-Palánka.) [M. és n.] II. évf.

Pályázat. (Székesfehérvár.) [M. és n.] XIII. évf.

Soproni Kereskedők Lapja. (Sopron.) [M. és n.] II. évf.

Szent-Gotthárd. St.-Gotthard. [M. és n.] VIII. évf.

Szepesi Hírnök. Zipser Bote. (Lőcse.) [M. és n.] XLII. évf.

Telecska. (Kula.) [M. és n.] XXII. évf.

Temes-Vingai Híradó. (Mádzarski Balgarin.) (Vinga.) I. évf. (M. és bolgár.)

Vágvölgyi Lap. (Trencsén.) [M. és n.] XXXI. évf. Összesen 17.

KÜLFÖLDÖN.

Der Hutarbeiter. (Bécs.) [Magy. és német.]

Magyar Hirmondó. (Ohio, Cleveland.) [M. és angol.] V. évf.

Összesen 2.

II. NÉMET LAPOK.

a) *Politikai tartalmúak.*

BUDAPESTEN.

Allgemeine Jüdische Zeitung. (Héber betűkkel.) Szerk. tul. Grossberg Lipót. Ny. Fried és Krakauer. XVII. évf. Heti 5 szám. Ára 20 kor.

Budapester Tagblatt. Fel. szerk. Bolgár Ferencz; kiadja »Európa« r. t. Ny. »Európa.« XXI. évf. Napilap. Ára 28 kor.

Extrablatt. A *Neues Budapester Abendblatt* lenyomata. VI. évf.

Das Freie Wort. (A »Szabad Szó« melléklete.) Főszerk. Mezőfi Vilmos. Kiadja a Magyarországi Ujjászervezett Szociáldemokrata Párt. Ny. Nagel István. VI. évf. Félhavi. Ára 4 K.

Montagblatt. Fel. szerk. tul. Viola Miksa. Ny. Kállai Ármin. XVI. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Neues Budapester Abendblatt. Szerk. Singer Arthur, kiadó ő és Barna Tódor. Ny. »Globus«. V. évf. Napilap. Száma 2 fillér.

Neues Kleines Journal. Szerk. Vida Bódog, Tul. ny. »Európa« r. t. VIII. évf. Ára naponta 2 fill.

Neues Pester Journal. Fel. szerk. Bródy Lajos; kiadó-tul. Bródy Zsigmond. Ny. »Hungaria« ny. XXXIII. évf. Napilap. Ára 28 kor.

Neues Politisches Volksblatt. Fel. szerk. dr. Fleischmann Sándor; kiadó tul. Mérey Miksa. Ny. »Kosmos.« XXVIII. évf. Napilap. Ára 20 kor., a »Witzrakete« melléklettel együtt 22 kor 40 fill.

Pester Correspondenz. Szerk. Kiadó Lichtenstein F. Lajos. Kövön ny. Pressler Mihály. XLI. évf. Napilap. Ára 600 kor.

Pester Lloyd. Fel. szerk. dr. Falk Miksa; kiadó, ny. a »Pesti Lloyd-Társulat« L. évf. Napilap, estilappal. Ára 44 K.

Politisches Volksblatt. Fel. szerk. Sipos J.; kiadó tul. a »Hungaria« vállalat. Ny. »Hungaria« XXX. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Volksstimme. Szerk. Karczagi J. Tulajd. »Magyarország szociáldemokrata pártja.« Ny. Fried és Krakauer. XXXII. évf. Heti. Ára 4 K 80 f.

Összesen 13.

VIDÉKEN.

Deutsches Tagblatt für Ungarn. (Temesvár.) Főszerk. Orendi-Hommenau Viktor; fel. sz. Feisthammel Kálmán. Kiadó: »Gutenberg«-társ. Jokl Jakab és Társa. Ny. »Gutenberg« ny. IV. évf. Napilap. Ára 18 kor.

Donau-Temes-Bote vorm. Banater Post. (Pancsova.) Szerk. tul., ny. Wittig-schlager K. XXXV. évf. Hetenként két szám. Ára 16 kor.

Der Freimütige. (Südungarisches Volksblatt.) (Temesvár.) Fel. szerk. Dold István tul. Kraushaar és Emmer. Ny.

»Délmagyarorsz. ny.« XIX. évf. Hetilap. Ára 9 kor.

Fünfkirchner Zeitung. (Pécs.) Főszerk. Lenkei Lajos, fel. sz. Verbói Ármin, tul. Guttmann J. özv. Ny. »Pécsi irodalmi és kny. r. t.« XXXV. évf. Hetenként 2 szám. Ára 16 kor.

Gleichheit. (Bécsujhely.) Szerk. Ausofsky Alajos. Kiadótul. az alsó-ausztriai IX. választókerület szociáldemokrata pártja. Ny. [Lajta-Szt-Miklós] Stiborsky Fülöp (a 20. sz. óta Bécs-Ujhelyben ny.) X. évf. Hetilap. Száma 10 fill.

Hermannstädter Zeitung vereinigt mit dem Siebenbürger Boten. (Nagy-Szeben.) Fel. szerk. Roth Frigyes; kiadó ny. Reissenberger Adolf. CXX. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Kronstädter Zeitung. (Bassó.) Fel. szerk. Wächter Guidó; kiadó-tul. Gött János fia. Ny. Gött J. fia. LVIII. évf. Napilap. Ára 19 kor. 20 fill.

Der Landbote. (Temesvár.) Szerk. tul. Kraushaar Károly; tul. Kraushaar és Emmer. Ny. Csanádegyházmegyei ny. XXXIII. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Neue Temesvárer Zeitung. (Temesvár.) Fel. szerk. Dévay Ferencz; tul. kiadó Steger E. utódai. XXXVII. évf. Napilap. Ára 32 kor.

Neue Werschetzer Zeitung. Fel. szerk. Veronits József; kiadó-tul. ny. Wettel és Veronits czég. XXIII. évf. Hetenként 2 szám. Ára 10 kor.

Neue Zeitung. (Sopron.) Szerk. dr. Arnold Károly és Breyer Mór. Ny. Röttig Gusztáv. VII. évf. Ára 14 kor.

Oedenburger Zeitung. (Sopron.) Fel. szerk. Marbach Ernő; kiadó ny. Romwaller Alfréd. XXXVII. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Pressburger Presse. (Pozsony.) Szerk. tul. Engyeli Jenő. Ny. Alkajay Adolf és fia. VI. évfolyam. Hetilap. Ára 8 kor.

Pressburger Tagblatt. (Pozsony.) Szerk. Gaibl Sándor; kiadó ny. Kath. irodalmi r. t. VIII. évf. Napilap. Ára 16 kor.

Pressburger Zeitung. (Pozsony.) Fel. szerk. Löví Rudolf; kiadó tul. ny. Angermayer Károly. CXXI. évf. Napilap esti lappal. Ára 24 kor.

Radikal (előbb: Oedenburger Rundschau.) (Sopron.) Szerk. Jenker Oszkár, tul. Zsombor Géza. X. évf. Heti 2 szám. Ára 12 kor.

Reform (előbb: Westungarische Volks-Zeitung.) (Pozsony). Szerk. kiadó Zalkai L. Alajos. Ny. Kath. Irod. Rézsv.-Társ. IX. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Ruthenische Revue. [Wien.] Fel. szerk. Sembratowycz Román. Kiadó: u. ó, Jaworskyj B. lovag és dr. Kos András. Ny. (Sopron) Röttig Gusztáv. II. évf. Félhavi. Ára 8 K.

Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt. (Nagy-Szeben.) Lapvezér Häner Henrik; főszerk. dr. Schuller Rudolf, fel. szerk. Teutsch Gyula; kiadó ny. Drotleff József. XXXI. évf. Napilap. Ára 24 kor.

Slavisches Echo. (Wien.) Szerk. tul. Podgornits Frigyes. Ny. (Pozsony). Alkalay Adolf és Fia. IV. évf. Félhavi. Ára 8 K.

Südungarischer Bote. (Lugos.) Szerk. tul. Reiner Adolf; ny. Weiss és Sziklai. VI. évfolyam. Heti 3 szám. Ára 16 kor.

Südungarische Bürger-Zeitung (előbb: **Torontaler Zeitung**). (Perjámos.) Szerk. tul. ny. Pirkmayer Alajos. VIII. évf. Két kiadás; heti egy, és heti két szám. Ára 10, illetőleg 3 kor.

Südungarische Reform. (Temesvár.) Szerk. tul. ifj. Steiner Károly. Ny. »Unio« XVI. évf. Napilap. Ára 28 kor.

Südungarn. (Lugos.) Szerk. Teichner Emil. Ny. Szidon József. XII. évf. Heti 2 szám. Ára 16 kor.

Temesvárer Volksblatt. (Temesvár.) Szerk. Kastriener Samu. Tul. egy konszorcium. Ny. »Minerva« utóbb a »Délmagy. ny.« III. évf. Napilap. Ára 8 kor. 40 fill.

Temesvarer Zeitung. (Temesvár.) Fel. szerk. Barát Ármin; kiadó-tul. Heim Antal. Ny. Mangold Sándor, LIII. évf. Napilap. Ára 32 kor.

Der Volksfreund. (Szombathely.) Fel. szerk. és kiadó ny. Gabriel A. XXII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Westungarisches Volksblatt. (Sopron.) Szerk. Beitl Károly; tul. az alapítók. Ny. Török és Kremszner. XII. évf. Heti 3 szám, és külön egyheti népkiadás; ára 12 kor., a népkiadás 5 kor. 20 fillér.

Westungarischer Grenzbote. (Pozsony.) Fel. szerk. Mauthner Gusztáv; kiadó tul. Simonyi Iván. Ny. Zindl József. XXXV. évf. Napilap. Ára 28 korona 80 fill.

b) *Szaklapok és vegyestartalmaik.*

BUDAPESTEN.

Der Aktionär. Szerk. Püspök K. Ny. »Pazmaneum.« II. évf. Havi 2 szám. Ára 5 kor.

Amtliche Nachrichten. Kiadó Cs. kir. szab. Kassa-Oderbergi vasut. Ny. »Pesti kny. r. t.« . . . évf.

Das Artistenblatt. (Melléklapja: *Artistalap.*) Szerk. kiadó Fürst B. Ny. Gelléri és Székely. I. évf. Félhavi. Ára 8 K.

Assecuranz- und Volkswirtschaftliche Blätter. (Biztosítási és Közgazdasági Lapok.) [Wien.] Szerk. Török Jenő Endre és Steiner Adolf. Ny. (Bpest) Gross és Grünhut. X. évf. Félhavi. Ára 20 K.

Auslegungen des k. ung. Patentamtes. Szerk. Révi Gyula. Kiadja a fölesküdt szabadalmi ügyvivők egyesülete. Ny. Neuwald Illés V. évf. Hetilap. Ingeny.

Bank- und Handels-Zeitung. Szerk. Basch Lajos. Ny. Révai és Salamon. IV. (V.) évf. Havi 2 szám. Ára 3 kor.

Der Bau-Unternehmer und Lieferant. (A »Vállalkozók Lapja« német kiadása.) Fel. szerk. Sós Salzer Izor; kiadó-tul. Salzer I., Lakatos L. és Bendik G. Ny. »Otthon kny.« XXIII. évf. Havi 3 szám. Ára 16 kor.

Budapester (Oesterreich-Ungarischer) Ankündigungsblatt. Szerkeszt. tul. Sikray S. Ny. Brózsa Ottó. XXII. évf. Félhavi. — Június óta magyar, czime: *Budapesti Hirdetési Közlöny.*

Budapester Montagszeitung. Szerk. tul. Büchler Baján Vilmos. Ny. Globus VIII. évf. Évente csak néhány szám. Ára 8 kor.

Budapester Sonn- und Montags-Zeitung. Szerk. Eichner S. Ny. Muskát M. II. évf.

Christliches Volksblatt. Szerk. Auer István; tul. Molnár János. Ny. »Stephanaeum« ny. IX. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Der Colonial- und Gemischtwaaren-Händler. Szerkesztő és kiadó Hoffmann Mihály. Ny. »Globus« I. évf. Félhavi. Ára 8 K.

Commercieller Anzeiger. Fel. szerk. Stein Mór tul. Stein M. és Tsa előbb »Assistenz« iroda. Ny. Schlesinger Vilmos. »VII.« (XXXVI.) évfolyam. Hetilap. Ára 24 korona.

Commercieller Beobachter. Szerk. tulajd. Zwilling Lipót. Ny. Weissenberg Ármin. XIV. (»XXXIII.«) évf. Heti lap. Ára 24 kor.

Commercielle Rundschau. (Kereskedelmi Szemle.) Szerk. kiadó Vécsei Leo. Ny. Gross és Grünhut. VIII. évf. Havi 3 szám. Ára 12 kor.

Eisenbahn-Tarif- und Verkehrs-Anzeiger. Szerk. kiadó Weiszmayr Brúnó. Ny. Radó Izor, VIII. évf. Havi 2 szám. Ára 20 kor.

Finanzielle Blätter. Fel. szerk. Pick Ignác. Ny. Zeisler M. *Megjelenik bizonytalan időközökben, ismétlődő tartalommal.* **Handels- und Gewerbeblatt; Local-Zeitung** című zuglapokkal azonos. Ára 20 kor. (!)

Finanzieller Ratgeber. Szerk. kiadó Gejger V. Ny. Pallas. II. évf. Havi 2 szám. Ára 10 kor.

Die Finanzielle Wacht. Szerk. tul. Berger Lajos. Ny. »Pallas.« I. évf. Félhavi. Ára 4 K.

General-Anzeiger. Szerk. Krausz Sándor. Ny. Löblovitz Zsigmond. »XVII.« évf. *Megjelenik bizonytalan időközökben.* Ára 16 kor. (!) **Azonos az Ung. Handels-Museum** cz. zuglappal.

Glocke. Szerk. Fuchs Hermann, kiadó Barna Mária. I. évf.

Glücksbote. (Szerencse-Híradó.) [A Sorsolási Tudósító lenyomata.] Szerk. Aradi Rezső. Ny. Neuwald Illés. ? évf. Havi 2 szám. Ára 3 kor.

Handels- und Gewerbeblatt. Szerk. »Paul Gábor.« (A **Finanzielle Blätter**-rel azonos.)

Hans-Jörgel. Szerk.-kiadó Czukelter Ferencz. Ny. Neuwald Illés. XXVII. évf. Kétheti lap. Ára 16 kor., nyilvános helyiségeknek 12 kor.

Heitere Blätter. Fel. szerk. Hátsek Adolf; társszerkesztő dr. Maigrün. Ny. »Európa« ny. XI. évf. Hetilap. Ára 8 korona.

Internationale Artisten-Revue. Fel. szerk. és kiadó-tul. Kiss Dávid. Ny. Markovits és Garai. XIV. évf. Havi 3 szám. Ára 12 kor.

Korrespondenz Hungaria. Szerk. Stern Bernát. Kövön ny. . . . V. évf. Heti 2 szám. Ára —.

Local-Zeitung. A **Finanzielle Blätter**-rel azonos.

Mauthner's Führer durch Feld und Garten. Szerk. kiadó Mauthner

Ödön magkereskedése. Ny. »Athenaeum.« VI. évf. Heti 2 szám, ingyen.

Nationalökonomische Blätter. Szerk. Fejér Gyula, tul. Friedmann L. Ny. Gross és Grünhut. XXX. évf. Hetilap. Ára 16 korona.

Oest-Ung. Journal. A **Finanzielle Blätter**-rel azonos.

Pester Medizinisch-Chirurgische Presse. Szerk. dr. Török Lajos. Ny. Orsz. Központi Községi Kny. XL. évf. Heti. Ára 12 K.

Populäre Finanz-Revue. Szerk. Haar E. Ny. »Globus« »XIV.« évf. Havi 3 szám. Ára 4 kor.

Saphir's Styx. Szerk. Rózsafy Manó. Ny. Neuwald Illés. XXXV. évf. Félhavi lap. Ára 10 kor.

Ungarische Allgemeine Verkehrs-Zeitung. Szerk. tul. Schreiber Adolf örököse Andics Jusztina. Ny. Műszaki Irod. és Nyomdai Vállalat (Feldmann Mór.) XXVI. évf. Havi 2 szám. Ára 12 kor.

Ungarische Bauzeitung. Szerk. tul. Sommer József. (Ujpest.) Ny. »Franklin« társulat. IX. évf. Havi 3 szám. Ára 20 kor.

Ungarische Eisen-Zeitung. Szerk. Zárai Sándor. Ny. »Orsz. közp. községi kny. r. t.« I. évf. Havi 3 szám. Ára 12 K.

Ungarisches Handelsblatt. Szerk. tul. »Kelemen B.« Az **Oest-Ung. Journal**-lal azonos, csakhogy ára 24 korona. (!)

Ungarischer Holzhändler. (A »Magyar Fakereskedő« német fordítása.) Szerk. és tul. Székely Ignác. Ny. »Fővárosi ny. és vonalozó r.-t.«, utóbb Révai és Salamon. XI. évf. Havonta kétszer. Ára 4 kor., a magy. kiadással együtt 10 kor.

Der Ungarische Israelit. Fel. szerk. dr. Bak Illés; tul. Bak Ignác özv. Ny. Márkus Samu XXXI. évf. Félhavi. Ára 12 kor.

Ungarische Medizinische Presse. Szerk. és kiadó dr. Tuszkai Ödön. Ny. Gelléri és Székely. IX. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Ungarischer Metallarbeiter. Szerk. tul. Nagel J. társszerk. Elszász Rudolf. Ny. Pesti könyvnyomda-Részvény-Társaság. XXII. évf. Hetilap. Ára 16 kor.

Ungarische Montan-Industrie- und Handelszeitung. Szerk. és kiadó

Silberstein Arnold. Ny. Márkus Samu. X. évf. Félhavi lap. Ára 20 kor.

Ungarischer Weinbau. Szerk. Baross Károly és dr. Drucker Jenő; tul. Baross K. Ny. »Pátia« ny. r. t. VIII. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Ungarische Wochenschrift. Független Magyar Hetilap. Főszerk. Gábel Gyula, szerk. dr. Benkő Géza. Ny. Gross és Grünhut. X. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Volksblatt. Fel. szerk. »István sógor.« Ny. »Franklin« társulat. XI. évf. Hetilap. Ára 3 kor.

Volksirthschaftliche Sonntags-Revue. Fel. szerk. és tul. Reinitz Tódor. Ny. Neuwald Illés. XXVII. évf. Hetilap. Ára 24 kor.

Volksirthschaftliche Zeitung. Szerk. Bauer C. Ny. Kállai Ármin. XVI. évf. 8 szám. Ára 20 K.

Die Witzrakete. (Melléklap a Neues Polit. Volksblatthoz.) Szerk. ? Kiadó a N. P. Vbl. társaság. Ny. Gross Jakab. X. évf. Ára: a főlap előfizetőinek 2 kor. 40 fill., különben 9 kor. 60 fill.

Összesen 49.

VIDÉKEN.

Architekten- und Baumeister-Zeitung. Szerk. (Wien.) Szerk. Gruber Mihály; tul. Werner F. Ede. Ny. (Pozsony) Alkalay Adolf és Fia XIII. évf. Heti. Ára 16 K.

Bács-Bodrogher Presse. (Ujvidék.) Fel. szerk. Mack K. kiadó Fuchs Emil. Ny. Fuchs Emil és Társa. XLIX. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Bácskaer Volksblatt. (Zombor.) Fel. szerk. és tul. ny. Oblat Károly. XVI. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Die Berzava. (Resiczabánya.) Szerk. kiadó, ny. Popovics Miklós. XXIX. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 60 fill.

Bistritzer Wochenschrift. (Beszterce.) Szerk. kiadó Schell Károly. Ny. Csallner Károly XXXIII. évf. Hetilap. Ára 8 kor. 80 fill.

Bistritzer Zeitung. (Beszterce.) Szerk. kiadó Hann János. Ny. Botschar Tódor. XIV. évf. Ára 8 kor.

Bogsáner Zeitung. Krassó-Szörényer Post. (Német-Bogsán.) Szerk., tul. ny. Rosner Adolf. XIII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Central-Blatt für Glas-Industrie und Keramik. (Wien.) Főszerk. Loe-

wenthal Hermann; szerk. Nelken Siegfried. Ny. (Pozsony.) Alkalay Adolf. XIX. évf. Félhavi. Ára 12 K.

Deutsch-ungarischer Volksfreund. (Temesvár.) Szerk. Orendi-Hommenau Viktor. Ny. »Délmagyarországi kny.« (Csirovits T. D.) V. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Dettaer Zeitung. (Detta.) Fel. szerk. Drechsler Bernát; kiadótul., ny. Tringl és Kirsch. XXIV. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Der Friedensbote. Szerk. Schmidt C. E. (Pozsony); kiadó Scholtz Ödön (Agfalva). Ny. Wigand F. K. (Pozsony). 1903/1904. VII. évf. Kétheti lap. Ára 2 kor.

Gross-Beckereker Wochenblatt. Fel. szerk. Mayer Rudolf; kiadó ny. Pleitz Ferencz Pál. LIV. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Gross-Kikindaer Zeitung. (N.-Kikinda.) Szerk. tul. Kolb Vilmos; Ny. Milenkovits-féle ny. XXX. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Gross-Kokler Bote. (Segesvár.) Szerk. tul. ny. Horeth J. Frigyes. XXVI. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Günser Anzeiger. (Kőszeg.) Fel. kiadó Feigl G. Adolf. Ny. Feigl Frigyes. XXXI. évf. Hetilap. Ára 7 kor. 60 fill.

Günser Zeitung. (Kőszeg.) Szerk. kiadó. Ny. Feigl Gyula. XXII. évf. Heti. Ára 4 K 80 f.

Handels-Anzeiger. (Bécs.) Szerk. kiadó. Weisslitz M. Ny. (Sopron) Röttig Gusztáv. XIII. évf. Havi 2 szám. Ára 12 kor.

Hermannstädter Vergnügungs-Anzeiger (a Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt melléklete.) (N.-Szeben.)

Hódságer Zeitung. (Hódság.) Fel. szerk. Horn János. Tul. ny. Raab János. I. évf. Heti. Ára 8 K.

Illustrierte Feuerwehr-Zeitung. (Pozsony.) Szerk. Groidl Gyula. Tul. ny. Alkalay Adolf és Fia. XX. évf. Havi 2 szám. Ára 6 kor.

Internationale Mineralquellen Zeitung. (Bécs.) Fel. szerk. Deutsch Gusztáv. Kiadótul. Hirschfeld Lajos. Ny. (Sopron) Röttig Gusztáv. V. évf. Havi 2 szám. Ára 12 kor.

Karansebeser Wochenblatt. (Káransebes.) Szerk. tul. Jacobovits József. Ny. (Lugos) Weisz és Sziklai. XVII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Károlyfalvaer Wochenblatt. (Károlyfalva.) Szerk. Gronwald Frigyes; kiadó

ny. Wettel és Veronits (Versecz). VIII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Károlyfalvaer Zeitung. (Károlyfalva.) Szerk. tul. ny. Kehrler Viktor. I. évf. Heti. Ára 8 kor.

Karpathen-Post. (Késmárk.) Szerk. tul. ny. Sauter Pál. XXIV. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Kartell-Rundschau. Szerk. kiadó (Bécs.) Berger József. Ny. (Sopron.) Lítfass utóda Röttig Gusztáv. II. évf. Havi 2 szám. Ára 25 kor.

Kaschauer Zeitung. Kassa-Eperjesi Értesítő. (Kassa.) Fel. szerk. Rorwell S.; kiadó ny. Werfer Károly. LXVI. évfolyam. Heti 3 szám. Ára 10 kor.

Kirchliche Blätter. (N.-Szeben.) Szerk. tul. Wagner János. Ny. Kraft V. 1903/1904. VIII. évfolyam. Hetilap. Ára 6 korona.

Kismartoner Wochenschrift. (Kismarton.) Szerk. kiadó Breier Samu, decz. 25. Breier Móríc. Ny. Dick Ede. II. évf. Hetilap. Ára ?

Kismartoner Zeitung. (vormalis Eisenstädter Zeitung.) (Kismarton.) Szerk. tul. Laschober Mátyás; ny. Dick Ede. XVIII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Der Kneippianer. [Krapina.] Szerk. Okič J. Ny. (Perjámos) Pirkmayer Alajos. I. évf. Félhavi. Ára 8 K.

Kronstädter Wochenblatt. (Brassó.) Szerk. Gabony Vilmos. [Mellék-lapja: **Sonderbündlers Ideale.** Erstes siebenbürgisch-sächsisches Künstlerblatt. I. évf. Felelős szerk. Aragossa Joachim Mihály.] Ny. Gust A. IV. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Landwirthschaftliche Blätter. (N.-Szeben.) Szerk. Gottschling Adolf, és Wittstock Oszkár; kiadó az erdélyi szász gazd. egyesület felügyelőbizottsága. Ny. Drotleff József. XXXII. évf. Havonta 2 szám. Ára egyl. tagoknak 1 kor. 20 fill., nem tagoknak 3 kor. 20 fill.

Maschinen- und Metall-Industrie-Zeitung. [Wien.] Sz. Gruber. Tul. Werner F. Ny. (Pozsony) Ajkalay Adolf és Fia. IX évf. Heti. Ára 12 K.

Mediascher Wochenblatt. (Medgyes.) Szerk. tul. ny. Reissenberger G. A. XII. évf. Hetilap. Ára 6 korona.

Nagy-Kikinda. (U. o.) Szerk.-tul. dr. Hochstrasser János. Tul. Ny. Szegyakov Milán. X. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Neppendorfer Blätter. (Kis-Torony.) Szerk. kiadó Botschner József. Ny.

(N.-Szeben) Drotleff József. II. évf. Félhavi. Ára 2 K.

Die Nera. (Ung. Weisskirchner Zeitung.) (Fehértemplom.) Szerk. kiadó ny. Wunder Gyula XXXVIII. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 20 fillér.

Neue Bahnen. (Bécs.) Szerk. Klob M. Károly; kiadó Stauf von der March Ottokár. Ny. Röttig Gusztáv (Sopron). IV. évf. Havi 2 szám. Ára 12 kor.

Neutraer Zeitung. Nyitrai Hirlap. (Nyitra.) Szerk. tul. Grünfeld Náthán. Ny. Iritzer Zsigmond. XV. évf. Heti lap. Ára 12 kor.

Oberwarther Sonntags-Zeitung. (Felső-Ór.) Kiadó-tul. ny. Schodisch Lajos. XXV. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Oesterreichische Bürgermeister-u. Gemeinde-Zeitung. [Wien.] Szerk. tul. Pranies Adolf. Ny. (Pozsony.) Angermayer Károly. IV. évf. Félhavi. Ára 8 korona.

Oraviczaer Wochenblatt. (U. ott.) Fel. szerk. és tul. Ny. Wunder Károly. XXXIII. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 20 fill.

Oraviczaer Zeitung. (Oravicza.) Fel. szerk. tul. Weisz Félix. XIX. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Orsovaer Wochenblatt. (Orsova.) Szerk. Hutterer Géza; tul. ny. Handl József. XXXII. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 60 fill.

Perjámos und Umgebung. (Perjámos.) Szerk. Frischmann József. Ny. »Hungaria.« VIII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Reclame. Ingyenes hirdető lap. (Új-Verbász) Szerk. kiadó Knisel János. Ny. (Újvidék) Hirschenhauser Benő. I. évf. Heti.

Resiczaer Zeitung. (Resicza.) Szerk. és kiadó-tul. ny. Weisz Adolf. XVIII. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 60 fill.

Schässburger Zeitung. (Segesvár.) Felelős kiadó. ny. Jördens testvérek. XXXII. évf. Hetilap. Ára 5 kor.

Schul- und Kirchenbote. (Brassó.) Szerk. dr. Morres Ede. Kiadja Zeidner H. Ny. Gött J. fia. XXXIX. évf. Havi 2 szám. Ára 5 kor.

Sonntagszeitung. (Temesvár.) Szerk. tul. Barát Armin. Ny. Mangold Sándor. I. évf. Heti. Ára 8 K.

Süd-Bácskaer Zeitung. (Cservenka.) Szerk. tul. ny. Welker Ádám. »IX.« évf. Heti. Ára 6 K.

Südungarische Gewerbe-Bundeszeitung. (Temesvár.) Szerk. ifj.

Steiner Károly; tul. Délmagy. Iparszövetkezet. Ny. »Unio«. VI. évf. Havi 2 szám. Ára 2 kor.

Südungarischer Kikeriki. (Ujvidék.) Szerk. kiadó Fuchs József. Ny. Hirschenhauser Benő. II. évf. Hetilap. Ára 5 kor. (Meggzúnt.)

Telecska. (Bács-Kula.) Szerk. ny. Berkovits Márk. XXII. évf. Hetilap. Ára 6 korona.

Temes-Kubiner Wochenblatt. (T.-Kubin.) [Lenyomat a **Neue Werschetzer Zeitung**ból.] Szerk. Oberläuter Róbert. Ny. Wettel és Veronits. (Versez.) VI. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Torontaler Presse (előbb **Südungarischer Grenzboten**) (N.-Beckerek.) Szerkesztő-tul. Jokly Lipót. Ny. Jokly I. VII=XX. évf. Heti lap. Ára 12 kor.

Der Ungarische Landwirth. (Der Volksfreund.) (Temesvár.) Szerk. Kraushaar Károly. Ny. csanád-egyházmegyei ny. XVI. évf. Hetilap. Ára 4 korona.

Ung.-Weisskirchner Volksblatt. (Fehértemplom.) Szerk. Schümichen Jakab; tul. ny. Kuhn Péter. IX. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Unser Kind. (Sopron.) Szerk. Handler S. Kiadó Weiss Alfred. Ny. Litfass K. utóda Röttig Gusztáv. II. évf. Félhavi lap. Ára 5 kor.

Volkswille. (Temesvár.) Szerk. Horacek Gyula; kiadó külön lapbizottság. Ny. Délmagyarországi kny. X. évf. Hetilap. Ára 4 kor. 80 fill.

Werschetzer Volksblatt. (Versez.) Szerk. tul. ny. Neumann Henrik. I. évf. Heti. Ára 6 K.

Westungarische Volksstimme. (Pozsony.) Szerk. Kalmár E. Henrik. Tul. pozsonyi munkások sajtóbizottsága. Ny. Alkalay Adolf és fia. III. évf. Hetilap. Ára 4 kor. 80 fill.

Der Westungarische Landwirth. (Nezsider.) Szerk. Gábor József. Ny. Horváth J. II. évf. Hetilap. Ára 5 kor.

Westungarischer Weinbergsbote. (Pozsony.) Szerk. tul. Vetter Pál K. Ny. Alkalay Adolf. VIII. évf. Havi 2 szám. Ára 8 kor.

Wetterkalender für Ungarn (Ó-Széplak.) Kiadó ny. a Nyitravölgyi gazdasági egyesület. Ny. (Rózsáhegy.) Kohn. XXII. évf. Hetilap. Tagilletmény, különben ára 8 kor.

Wieselburger Zeitung. (Mosony.) Szerk. tul. Manninger József. Ny. (Győr.) Gross Gusztáv. IV. évf. Hetilap, ára 8 kor. (Meggzúnt.)

Wochenlehre. (Bethlen.) Szerk. kiadó ?? *Héber betűkkel ny.* [Máramarosziget] Kaufmann Ábrahám és Fia. I. évf. Heti. Ára 8 K.

Zsombolyaer Zeitung. (Hatzfelder Zeitung.) (Zsombolya.) Szerk.-tul. ny. Wunder Rudolf. XVII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Összesen 69.

III. HORVÁT LAPOK.

a) *Politikai lap.*

VIDÉKEN.

Novi List. (Fiume.) Szerk. kiadó Supilo Ferencz. Ny. »Fiumei részv. ny.« VII. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Összesen 1.

b) *Szaklapok.*

BUDAPESTEN.

Financiální Glasnik. Szerk. Stražimir Milán. Ny. »Stephanaeum.« V. évf. Havi 2 szám. Ára 9 kor. 20 fill.

Povlastični Vijesnik. Szerk. Freckay János. Ny. »Pallas.« IX. évf. Hetilap. Ára 20 korona.

Összesen 2.

IV. SZERB LAPOK.

a) *Politikai tartalmúak.*

BUDAPESTEN.

MALE HOBIHE. Szerk. Markovits Miklós; kiadó Guszkov Gyoka. Ny. Grósz A. és Társa. IV. évf. Napilap. Ára 14 K 40 f.

СПИСКЕ HOBOCTИ. A szerk. bizottságban felelős: Petrovits Milán. Kiadja egy társaság. A nyomtatásért felelős: Krnyác Jován, III. évf. Napilap. Ára 14 kor. 40 fill.

Összesen 2.

VIDÉKEN.

БРАНИК (Ujvidék.) Főszerk. Polit-Deszancsits Mihály, fel. szerk. Perits Janko; kiadó a »Druzina Branika.« Ny. Popovits M. testv. XX. évf. Heti 3 szám. Ára 24 kor.

ЗАСТАВА. (Ujvidék.) Főszerk. Tomits Jása; fel. sz. Bradvarovits Konstantin. Ny. Miletits Szvetozár. XXXVIII. évf. Napi-lap. Ára 28 kor.

НАШЕ ДОБА. (Ujvidék.) Fel. szerk. dr. Pavlovits István. Ny. Fuchs E. és társa. XX. évf. Heti 2 szám. Ára 20 kor.

Összesen 3.

b) *Szaklapok és vegyestartalmúak.*

BUDAPESTEN.

ГЛАСНИК. Főszerk. tul. Dojin Demeter; fel. sz. Petrovits Milán, ny. Vasziljevits P. »Adria« ny. I. évf. Napi. Ára 14 K 40 f.

НАРОДНА РЕЧ. Szerk. Zsivanovits Gábor. Kiadja a »Magyar szociáldemokrata párt«. A **Népszava** félhavi melléklete. III. évf.

БІІВА. Szerk. »István gazda« (=Rom-bay Dezső.) Ny. »Franklin« társulat VII. évf. Hetilap. Ára 3 kor.

Összesen 3.

VIDÉKEN.

БАНАТСКА ЗАСТАВА. (Török-Kanizsa.) Szerk.-tul. Bogoszavlyevits Gyorgye (= »Bábá«). Ny. Szegyakov Sándor. II. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

ГОЛУБ. (Zombor.) Szerk. Blagojevits Jován; kiadó Karakasevits Milivoj könyvkereskedése. Ny. Bittermann Nándor. XXVI. évf. Félhavi ifjúsági lap. Ára 2½ dinár.

НАРОД. (Oroszlámos.) Szerk.-tul. Ajvaz Sz. Szvetozár. Ny. (N.-Kikinda) Radák János. II. évf. Hetilap. Ára 2 óra 2 kor. 20 fill.

НАРОДНИ ГЛАСНИК. (Nagy-Kikinda.) Fel. szerk. Sztankov Nika, ápr. 19. óta Rajkov Jován. Kiadja egy társaság. Ny. Milenkovits utóda Gajin Vászta. III. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

НЕВЕН. (Ujvidék.) Tul. szerk. Milovanovits Kuzman. Kiadja »Rad« r.-társaság (Ruma.) Ny. Miletits Szvetozár. IV. évf. 1904/1905. Kétheti gyermeklap. Ára 6 korona.

ЦОЗОРИШТЕ. (Ujvidék.) Szerk. *nincs megnevezve.* Kiadja a Szerb Nemzeti Színház Társaság vezetősége. Ny. Popovits M. testv. XXIX. évf. Havonta 80 fill.

РОДОЉУБ. (Versecz.) Szerk. tul. ny. Pavlovits P. Milán. V. évf. Hetilap. Ára 6 K.

CBE 3A ПОД. (Zombor.) Szerk. kiadó Popovits J. Ny. Bajits P. Vladimir. I. évf. Heti. Ára 5 K.

ШКОЛСКИ ОДЈЕР. (Ujvidék.) Szerk. Milovanovits Kuzman. Ny. Miletits Szvetozár. VIII. évf. Havi 3 szám. Ára 8 kor.

ТРГОВАЧКЕ НОВИНЕ. (Ujvidék.) Szerk. Miroszavlyevits P. György. Kiadja egy kereskedő társaság. Ny. Ivkovits György. II. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

БРАЧ ПОГОВАЧ. (Ujvidék; előbb Zágráb.) Fel. szerk. Teodorovits Szvetozár. Kiadó Lázits Szima Lukin. Ny. Miletits Szvetozár. IX. évf. Havi 2 szám. Ára 8 kor.

ЗЕМБОРАДЕНИК. (Szt.-Tamás.) Szerk. Szavits Gábor. Tul. 14-tagú társaság. Ny. »Független szociálisták.« II. évf. Félhavi lap. Ára 1 kor. 40 fill.

Összesen 12.

V. ROMÁN LAPOK.

a) *Politikai tartalmúak.*

VIDÉKEN.

Activitatea. (Szászváros.) Fel. szerk. Bercian Laurián; főszerk. tul. dr. Muntean Aurél. Ny. »Minerva«. IV. évf. Hetilap. Ára 6 kor.

Controla. (Temesvár.) Fel. szerk. és kiadó Maglas Emanuel. Ny. Délmagyarors. kny. Cirovici D. Tamás. jul. óta Mangold Sándor X. évf. Ára 16 kor.

Drapelul. (Lugos.) Fel. szerk. dr. Jurca Kornél; tul. dr. Branisce Valér. Ny. Traun-fellner Károly. IV. évf. Heti 2 szám. Ára 12 kor.

Dreptatea Poporului si Lumina Poporului. (Temesvár.) Szerkesztő tul. Mitru Miklós. Ny. Mangold Sándor. I. évf. Heti. Ára 5 K. A 22. sz. megszűnt.

Foala Poporului. (Nagy-Szeben.) Fel. szerk. Moldovan Szilveszter; tul. »Tipografia« r. t. XII. évf. Hetilap. Ára 6 kor.

Gazeta Transilvaniei. (Brassó.) Fel. szerk. Pop Traján; tul. ny. Muresianu Aurél. LXII. évf. Ára [a napilapé] 24 kor., illetőleg [a vasárnapi kiadásoké] 4 kor.

Libertatea. (Szászváros.) Szerk. kiadó Ivanovici Gyula. Ny. »uj ny.« III. évf. Hetilap. Ára 6 kor.

Telegraful Roman. (N.-Szeben.) Szerk. Pacațian V. Tódor. Ny. gör. kel. főegyházmegeyei ny. LII. évf. Heti 3 szám. Ára 14 kor.

Tribuna. A **Tribuna Poporului** folytatása. (Arad.) Fel. szerk. Bocu Sze-

vér; tul. Popoyici-Barcianu Aurél. VIII. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Unirea. (Balázsfalva.) Fel. szerk. és kiadó Domsa Aurél C. Ny. Gör. kel. főegyházmegyei szeminárium ny. XIV. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Vulturul. (Nagyvárad.) Szerk. tul. dr. Ardelean Jusztin. Ny. »Szt.-László« ny. XIII. évf. Félhavi. Ára 8 K.

Összesen 11.

b) Szaklapok és vegyes tartalmúak.

BUDAPESTEN.

Adeverul. (Glasul Poporului.) Főszerk. Ponta Péter; fel. szerk. Cristea Aurél. Kiadó a szociáldemokrata párt. Ny. Fried és Krakauer. II. évf. Hetilap. Ára 3 kor. 20 fill.

Foia Ilustrata Romana. Kiadja Sandbrand D. Ny. Krammer Lipót. II. és III. évf. Hetilap, száma 20 fill.

Gazeta De Dumineca. (Szilágy-Somlyó.) Szerk. Pop. Reteganul János; kiadó Lazar P. János. Ny. »Victoria.« I. évf. Hetilap. Ára 6 kor.

Luceaferul. Főszerkesztő Ciura Alexandru; fel. szerk. Goga Oktavián, tul. Taşlavanu Oktáv. Ny. Birantz D. és Tsa. II. évf. Havi 2 sz. Ára 10 kor.

Poporul. Fel. szerk. »Coresi, pápa«. Ny. »Franklin« társ. XI. évf. Hetilap. Ára 3 kor.

Poporul Roman. Szerk. kiadó Birautiu Demeter és Társa. Ny. a lap ny. III. évf. Heti 2 szám. Ára 4 kor.

Vointa Poporului. Főszerk. Saluşinsky J. Fel. sz. és kiadó Branduş Mihály. Ny. »Franklin« társulat. III. évf. Havi 2 szám. Ára 2 kor. (Meggzúnt.)

Összesen 7.

VIDÉKEN.

Banatanul. (Facset.) Szerk. tul. Unipan Traján. Ny. Molnár Árpád. I. évf. Heti. Ára 6 K. (Meggzúnt.)

Biserica şi Scoala. (Arad.) Fel. szerk. Ciorogariu R. Román. Kiadó ny. g. kel. egyházmegyei ny. XXVIII. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Bunul Econom. (Szászváros.) Tul. Barcianu P. Aurél. Ny. »Minerva« ny. V. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Calimaneseci Caciulata (Kurliste), (Nagyszeben.) Ny. Krafft V. I. évf.

Familia. (Nagyvárad.) Fel. szerk. és kiadó Vulcanu József. Ny. Láng József. XL. évfolyam. Hetilap. Ára 16 kor.

Foia Diecesana. (Karánsebes.) Szerk. Barbu Péter. Ny. kiadó Gör. kel. egyházm. ny. XVIII. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Foia Scolastica. (Balázsfalva.) Szerk. »Negrutiu« (Fekete) János. Kiadja tanítóegyesület. Ny. gör. kel. főegyházmegye. VI. évf. Havi 2 szám. Ára 6 kor.

Gazeta de Dumineca. (Szilágy-somlyó.) Szerk. Regan János; tul. Lazar P. János. Ny. »Victoria« I. évf. Heti. Ára 6 K.

Lumina şi Adeverul. (Sajtény.) Szerk. Roman János. Ny. (Arad.) Popoyici-Barcianu Aurél. II. évfolyam. Hetilap. Ára 4 kor.

Revista Catolica. (Nagy-Bánya.) Szerk. kiadó dr. Lucaciu Vaszily. Ny. Nánásy István. II. évf. Félhavi lap. Ára 16 kor.

Révaşul. (Kolozsvár.) Fel. sz. Florian Gyula; kiadó dr. Daianu E. Ny. Baritz Péter. I. évfolyam. Hetilap. Ára 3 kor. 20 fillér.

Revista Economica. (N.-Szeben.) Szerk. dr. Diaconovich Kornél. Ny. gör. kel. egyházmegyei kny. VI. évf. Hetilap. Ára 16 kor.

Scola şi Familia. (Brassó.) Szerk. Dariu Jónás. Ny. Muresianu A. V. évf. Félhavi lap. Ára 6 kor.

Vointa. (Beszterce.) Szerk. tul. Bolcas Lucian. Ny. Csallner Károly. I. évf. Heti. Ára 8 K.

Votul Poporului. (Temesvár.) Fel. szerk. Voichescu Athanáz. Tul. a délmagyarországi szociáldemokrata párt. Ny. »Délmagy. ny.« Csirovics D. Tamás. II. évf. Hetilap. Ára 4 kor. 80 fill.

Összesen 15.

VI. TÓT LAPOK.

a) Politikai tartalmúak.

BUDAPESTEN.

Krestan. Fel. szerk. dr. Ernst Sándor, kiadó-tul. Molnár János. Ny. »Stephanaeum« ny. XI. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Slovenské Noviny. Fel. szerk. és kiadó ny. Hornyánszky Viktor. XIX. évf. Heti 3 szám. Ára 12 kor. (Melléklapja: Opravdový Kresťán.)

Slovenský Týždenník. Szerk. kiadó Hodza Milán. Ny. »Urania.« I. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Összesen 3.

VIDÉKEN.

Národnie Noviny. (Turóc-Szent-Márton.) Fel. szerk. Pietor Ambrus; kiadók Mudron Pál és társai. Ny. részv. társ. XXXV. évf. Napilap. Ára 24 kor.

Összesen 1.

b) Szaklapok és vegyes tartalmúak.

BUDAPESTEN.

Vlast a' Svet. Fel. szerk. »Stefan« gazda. Ny. »Franklin« társ. XIX. évf. Hetilap. Ára 3 kor.

Összesen 1.

VIDÉKEN.

Katolicke Noviny. (Nagy-Szombat.) Fel. szerk. Bielek Antal; tul. kiadó Kollár Márton és Blahó Pál. (Nádas.) Ny. Horovitz Adolf, Teslik József. LV. évf. Félhavi lap. Ára 4 kor.

Kraján. (Besztercebánya.) Szerk. dr. Rippely Ede. Ny. Machold F. I. évf. Heti. Ára 2 K.

Ludové Noviny. (Túróc-Sz.-Márton.) Szerk. kiadó Bielek Antal. Ny. (Liptó-Rózsáhegy.) Salva és Herle. VIII. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Národni Hlasnik. (Túróc-Sz.-Márton.) Szerk. kiadó Pietor Ambrus. Ny. r. t. XXXVII. évf. Havi 2 szám. Ára 2 kor.

Pokrok. (Szakolcza.) Szerk. Blahó Pál. Tul. ny. Teslik József. II. évf. Hetilap. Ára 2 kor.

Slobodnó vó Slovo. (Békéscsaba.) Szerk. Nigrinyi János. Ny. »Corvina« I. évf. Heti. Ára 4 K. (Megszűnt.)

Összesen 6.

VII. CSEH LAP.

BUDAPESTEN.

Szaklap.

Mauthneruv Pruvodoc Polem a Zahradou. Szerk. tul. Mauthner Ödön. Ny. »Athenaeum« IV. évf. (Ingyen.)

Összesen 1.

VIII. OROSZ LAPOK.

Szaklapok.

BUDAPESTEN.

НЕДѢЛЯ. Szerk. »Iván gazda.« (=Vrabely Mihály.) Ny. Franklin társulat. VII. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Összesen 1.

IX. LENGYEL LAP.

BUDAPESTEN.

Szaklap.

Przewodnik Mauthnera W Polu I W Ogrodzie. Szerk. tul. Mauthner Ödön. Ny. »Athenaeum«. V. évf. Heti 2 szám, ingyen.

Összesen 1.

X. FRANCZIA LAPOK.

BUDAPESTEN.

Politikai tartalmúak.

Revue d'Orient et de Hongrie. Szerk. Leval András; fel. kiadó Gunszt Miklós; igazgató Winter Lajos. Ny. Wes-selényi Géza. XIX. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Összesen 1.

XI. OLASZ LAPOK.

VIDÉKEN.

Politikai tartalmúak.

La Bilancia. (Fiume.) Szerk. Mohovich Vítusz. Ny. Mohovich Máriusz. XXXVIII. évf. Napilap estilappal. (Heti melléklete: **Értesítő**, Avvisatore.) Ára 24 kor.

Il Popolo. (Fiume.) Szerk. Corradini Umberto; tul. ny. Mohovich Emidio. III. évf. Napilap. Ára 7 kor 20 fill.

La Voce del Popolo. (Fiume.) Szerk. kiadó Chiuzzelin A. Ny. Chiuzzelin és Társa. XVI. évf. Napilap. Ára 12 korona.

Összesen 3.

Nem politikai.

Avvisatore Ufficiale del Municipio di Fiume. Szerk. Dardi Basilio. Ny. Mohovich Emidio. V. évf. Heti 2 szám. Ára ?

Összesen 1.

XII. ANGOL LAP.

BUDAPESTEN.

Nem politikai.

Hungary. Szerk. kiadó Golonya Jenő.
Ny. »Stephaneum.« I. évf. Félhavi lap.
Ára 14 kor.

Összesen 1.

XIII. HÉBER LAP.

Szaklap.

VIDÉKEN.

תל תלפיות (Tél Tálpiosz.) (Vác.) Szerk.
tul. Katzburg D. Ny.? Havi 2 szám.
? évf. Ára 8 kor.

Összesen 1.

ÖSSZEJEZÉS.¹⁾

		Budapesten	Vidéken	Összesen
Német:	politikai	13 (11)	29 (26)	42 (37)
	szak- és vegyestartalmú lap ...	49 (48)	69 (67)	118 (115)
Horvát:	politikai	— (—)	1 (1)	1 (1)
	szaklap	2 (2)	— (—)	2 (2)
Szerb:	politikai	2 (1)	3 (3)	5 (4)
	szak- és vegyestartalmú lap ...	3 (2)	12 (16)	15 (18)
Román:	politikai	— (—)	11 (10)	11 (10)
	szak- és vegyestartalmú lap ...	7 (7)	15 (13)	22 (20)
Tót:	politikai	3 (3)	1 (1)	4 (4)
	szak- és vegyestartalmú lap ...	1 (1)	6 (4)	7 (5)
Orosz:	szaklap	1 (1)	— (—)	1 (1)
Cseh:	szaklap	1 (1)	— (—)	1 (1)
Lengyel:	vegyestartalmú	1 (1)	— (—)	1 (1)
Francia:	politikai	1 (1)	— (—)	1 (1)
	nem politikai	— (—)	— (—)	— (—)
Olasz:	politikai	— (—)	3 (3)	3 (3)
	nem politikai	— (—)	1 (1)	1 (1)
Angol:	nem politikai	1 (1)	— (—)	1 (1)
Héber:	szak- és vegyestartalmú	— (—)	1 (1)	1 (1)

Összesen: 85 (81), 152 (147), 237 (228).

¹⁾ A zárójelben az 1903. évi létszám van, összehasonlítás végett, idézve.

III.

Folyóiratok.

HORVÁTH IGNÁCZTÓL.

I. MAGYAR NYELVŰ FOLYÓIRATOK.

a) BUDAPESTEN.

Az Aëronauta. Léghajózási szaklap. A magyar aëro-club hivatalos közlönye. Szerk. Kral Sándor. Nyom. Beer E. és Tsa. III. évf. Megjelenik havonta. Ára 6 kor.

Akadémiai Értesítő. A m. tud. Akadémia megbízásából szerk. Szily Kálmán főtktár. Nyom. Hornyánszky Viktor. XV. kötet. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Allamgazdasági Szemle. Szerk. és kiadják Zachár Gyula, Olgay Kálmán és Fináczy Béla. Nyomt. a »Pátria« könyvnyomda. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 20 kor.

Allategészség. Folyóirat az állategészségügyi ismeretek terjesztésére. Szerk. Rátz István. Kiadja és nyomatja a Szent-László nyomda. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 korona.

Allattani közlemények. Szerk. Méhely Lajos. Nyom. Pesti Lloyd kny. III. évf. Kéthavonként. Ára 5 kor.

Általános pénzügyi Mercur. Hitelügyi szaklap. Szerk. Weisz Márk. Nyom. Quittner József. VII. évf. (Előbb a hirlapok között.)

Amateur-fényképészek Lapja. Fényképészeti és reproductio műveletekkel tudományosan foglalkozó művészeti szaklap. Szerk. Bodor Imre. Nyom. Kállai Armin. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Apolló. Szerk. Goll János. Kiadja az »Országos magyar daláregyesület.« Nyom. a Pesti nyomda. XVIII. évfolyam. Megjelenik évenként négyszer. Ára 5 korona.

Arany-és Ezüstműves-ipar. Szerk.

Pilissy István. Nyomt. Buschmann F. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára tagok részére 5 kor. Mások részére 6 kor.

Archaeologiai Értesítő. Szerk. Hampel József. Kiadja a m. tud. Akadémia. Nyom. a Franklin társulat. Uj folyam XXIV. köt. Évenként 5 füzet. Ára 12 kor. A társulat tagjai tagdíj (10 kor.) fejében kapják.

Athenaeum. Szerk. Pauer Imre. Kiadja a m. tud. Akadémia. Nyomatja Hornyánszky Viktor. XIII. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor.

Athmosphaera, előbb »Az Időjárás«; Meteorologiai és léghajózási havi folyóirat. Szerk. és kiadja Héjas Endre és Raum Oszkár. VIII. évf. Nyom. a Pesti nyomda. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Bába-Kalauz. Szerk. Hoffmann Péter. Kiadja Dirner Gusztáv és Hoffmann Péter. Nyom. Buschmann F. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Bárd zeneirodalmi ujdonságok Értesítője. Szerk. Bárd Ferencz. Nyom. Bárd. J. 1904. Havonként. Ingyen.

A Bélyeggyűjtő. A levélbélyeggyűjtők első hazai egyesületének hivatalos közlönye. Szerk. Schomann Antal. Nyom. Krausz S. és Tsa. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Bérkocsisipar. Szerk. dr. Bárdi József. Nyom. Hell I. Ede. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

A Bérkocsissegéd. A bérkocsissegédek érdekeit képviselő társadalmi, közgazdasági és szépirodalmi havilap. A »magyarországi bérkocsisok és személyszállító vállalatok forgalmi alkalmazottjai szakegyesületé«-nek hivatalos közlönye.

Szerk. Holló Jenő. Nyom. Wellesz Béla. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Bölcseleti Folyóirat. Szerk. és kiadja Kiss János. Nyom. az Athenaeum r. társaság. XIX. évfolyam. Megjelenik évenként. Ára 10 kor.

Budapesti Gyorsíró. Szerk. Bódogh János. Kiadja az Orsz. magyar gyorsíró-egyesület. Nyom. a Pesti könyvmda. XVI. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 4 kor.

A Budapesti Polgári Lövészegyesület hivatalos Értesítője. Szerk. Jaritz András. Nyom. Hornyánszky Viktor. XI. évfolyam. Megjelenik időszakonként. Az egyesület tagjai ingyen kapják.

A Budapesti szállodások, vendéglősök és keresmárosok ipartársulatának Értesítője. A választmány megbízásából szerkeszti a titkár. Kiadja az ipartársulat. Nyom. Műszaki irod. és nyomd. r. t. XIV. évfolyam. Megjelenik havonként. A tagok ingyen kapják.

Budapesti Szemle. Szerk. Gyulai Pál. Kiadja a m. t. Akadémia. Nyom. a Franklin-társulat. CXVII—CXXI. kötet. Megjelenik havonként. Ára 24 kor.

Budapesti Tattersall Értesítője. Szerk. Gál Kropf Béla. Kiadja a Lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság. Nyom. a »Patria« könyvmda. IX. évfolyam. Megjelenik havonként.

A Cimbalom családi körben. Szerk. Allaga Géza. Kiadja Schunda V. József. Nyom. Eberle és Tsa. XIV. évf. Megjelenik évenként. Ára 4 kor.

Cimbalom Szalon. Szerk. Erdélyi Dezső. Kiadja Nádor Kálmán. Nyom. a Pesti könyvmda. VI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 12 korona.

Csak szorosan. Magyarországi könyvkereskedő-segédék egyesületének közlönye. Szerk. Gergolovits Vilmos. Nyom. Rózsa Kálmán és neje. IV. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor. Tagok ingyen kapják.

Czipőfelsőrészkesztők Szaklapja. A budapesti czipőfelsőrészkesztő munkások és munkásnők szakegyesületének közlönye. Szerk. Frank Lipót. Nyom. Spatz Henrik. I. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor. 80 fill.

Czukrárszok Lapja. A magyarországi czukrárszágédek szakegyesületének és önképzőkörének hivatalos közlönye. Szerk. Bernsdorfer József. Nyom. Kram-

mer és Erhardt. II. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor.

Diák-Világ. Havi közlemények. A »Közlemények« cz. folyóirat folytatása. Szerk. Pivany Kálmán. Nyom. Kellner és Mohrlüder. I. évf. Megj. havonként. Ára ?

Dijnokok Közölyne. Az országos dijnokegyelet és nyugdíjintézet hivatalos lapja. Szerk. Paczona Antal. Nyom. Löbl Dávid. és fia X. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 kor. 20 fill.

Drogista Közölyne. A »Drogista ifjak egyesületé«-nek hivatalos közlönye. Szerk. Göllner Kornél. Nyom. Szent László könyvmda. I. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor.

Ébredünk. A magyar kispapok lapja. Szerk. Purt Iván és Glattfelder Gyula. Nyom. a Stephaneum. III. évf. Évenként 10-szer. Ára 3 kor.

Ébresztő. Kiadja a magyar evangéliumi ifjuság lapja. Kiadja a budapesti ref. ifj. egylet. Szerk. Csürös István. Nyom. Nagy Sándor. V. évf. Megjelenik évenként 10 szám. Ára 2 korona.

Egészség. Szerk. Gerlóczy Zsigmond. Kiadja az orsz. közegészségi egyesület. Nyom. a Franklin társulat. XVIII. évf. Havonként jelenik meg. Ára 6 korona. Az egyesület tagjai tagdíj (6 korona) fejében kapják.

Egyetemes Philologiai Közölyne. Heinrich Gusztáv és P. Thewrewk Emil közreműködésével szerk. Katona Lajos. Nyom. Franklin társ. XXVIII. évf. Évenként 10 füzet. Ára 12 kor.

Egyházi Műipar. Szerk. Cziklay Lajos. Nyom. a Pázmáneum kny. V. évf. Megjelenik havonként. Ára ?

Emberszeretet. A »Báro Hirsch Mór« jótékonyági és önszegélyző egyesület hivatalos lapja. Szerk. dr. Stössel Lipót. Nyom. a Thalia kny. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. Az egyesület tagjainak 60 fillér.

Emberszeretet. A »Szeretetházi Nevelők Országos Egyesületének« közlönye. Szerk. Cavalloni Pál. Nyom. Markovits és Garai. II. évf. Megj. negyedévenként. Ára 2 kor. A tagok a tagdíj fejében kapják.

Építési és műszaki közölyne. Az építési és műszaki rajzolóok orsz. egyesületének hivatalos lapja. Szerk. Horváth Antal. Nyom. a műszaki ny. r.-t. III. évf. Havonként. Ára 6 kor.

Építőmunkás. A magyarországi épi-

tőmunkások és azok segéd munkásai orsz. szakegyletének hivatalos közlönye. Szerk. Garbai Sándor. Nyom. Fried és Krakauer. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Erdészeti Lapok. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerk. Bund Károly. Nyom. a »Patria« irod. vállalat. XLIII. évfolyam. Havonként jelenik meg. Ára 16 kor. A tagoknak tagdíj (16 kor.) fejében küldetik.

Érdekes Könyvtár. Havi folyóirat. Szerk. Szabó Endre és Halmay Béla. Nyom. Pallas r. t. I. évf. Megj. havonként. Ára 4. kor.

Értesítő a »Magyar Szakírók Egyesülete« tevékenységéről. Szerk. az Elnökség. Nyom. Európa kny. 1094. évf. Megjelenik időközönként. Ingyen.

Ethnographia. A magyar néprajzi társaság értesítője. Szerk. Munkácsi Bernát és Sebestyén Gyula. Nyom. Hornyánszky Viktor. XV. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára 6 kor. A tagoknak tagdíj fejében jár.

Evangéliumi Énekesek Lapja. Szerk. Orosz István és Szabady F. Gusztáv. Nyom. Fritz Armin. I. évf. Megj. évenként 4-szer. Ára 1 kor.

Faipar és fakereskedelem. A magyar faipar, fakereskedelem és erdőhasználat érdekeit szolgáló szaklap. Szerk. Kirz Adolf. Nyom. Révai és Salamon. VIII. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Fényképészeti Szemle. Szerk. és kiadja Pejtsik Károly. Nyom. Rigler részvtárs. IV. évf. Megjelenik negyedévenként. Ingyen.

Férfi Divat. Szerk. Mangold Béla Kolos. Kiadja Várady Béla. Nyom. a Budapesti Hírlap kny. és Wodianer F. és Fiai. VI. évf. Negyedévenként. Ára 2 korona.

A Franklin-Társulat Irodalmi Értesítője. Szerk. Danielisz Agoston. Nyom. Franklin-társ. X. évf. Megjelenik negyedévenként. Ingyen küldetik.

Gazdasági Figyelő. Havi folyóirat. Szerk. Dr. Kibédi Biasini Domokos. Nyom. ifj. Kellner Ernő. II. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor.

A Gazdák biztosító szövetkezete közleményei. Szerk. Altenburger Gyula. Nyom. Patria r. t. II. évf. Megjelenik havonként. Ingyen.

Gazdasági Titkár. Mezőgazdasági, hazai ipari és kereskedelmi folyóirat.

Szerk. Máday László. Nyom. Biraucz Döme és tsa. III. évf. Havonként. Ára 10 kor.

Görög Katholikus Egyházi Értesítő. Szerk. Gavora József. Nyom. Morvai János. Szatmár. I. évf. Megj. havonként. Ingyen.

Grafikai Szemle. Szerk. Tanay József. Kiadja a »Könyvnyomdászok Szakköre«. Nyom. a Pesti knyomda. XIV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Graphica. Szerk. Szöllősy Mihály. A budapesti könyv- és könyvnyomdásfőnökök egyesületének hivatalos lapja. Nyom. Schlesinger Vilmos. XVI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Gyermekdivat. Szerk. Csepreghy Ferenczné. Kiadja és nyom. Rákosi Jenő Budapesti Hírlap vállalata. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Vidékre 4 kor. 40 fill.

Gyógyszerész. A gyógyszerészet tudományos és közérdekű folyóirata. Szerk. Grósz Samu. Ny. Neuwald Illés. VI. évf. Havonként. Ingyen.

Gyorsírási Szemle. A »Budapesti Egyetemi Gyorsíró-Egyesület« és az »Országos Diák Gyorsíró-szövetség« hivatalos közlönye. Szerk. Csomay Győző. Nyom. Barcza József. I. II. évf. Megj. évenként 10-szer. Ára 4 kor.

Gyorsírási Lapok. Szerk. Vikár Béla és Téglás Géza. Kiadja az »Országos magyar gyorsíró-egyesület«. Nyom. a Pázmáneum. XLII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára a »Budapesti Gyorsíró«-val együtt 8 kor. Az egyesületi tagoknak ingyen.

Habarc. A magyarországi építőmunkások éleztapja. Szerk. Latzkó József. Nyom. Patria r. t. I. évf. Megj. havonként. Ára 1 kor. 20 fill.

Haladás. A budapesti szobafestők, czimfestők, mázolók, aranyozók és fényező ipartestületének hivatalos szakközlönye. Szerk. Fock Géza. Nyom. Elek Lipót. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Havi Füzetek. Szerk. és kiadja Dvorzák János. Nyom. Müller Károly. 1904. Havonként. Ingyen.

Házfelügyelő Lapja. A budapesti házfelügyelő jogvédő egyesületének hivatalos közlönye. Szerk. Rákóczi Károly. Nyom. Krausz S. és tsa. I. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor.

Házi kincstár. »Tolnai Világlapjá«-nak melléklete. Ny. »Globus« r. t. III. évf. Havonta. Ára a főlappal 8 kor.

Hittudományi Folyóirat. Szerk. és kiadja Kiss János. Nyom. az Athenaeum r. társ. XV. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor.

Hivatalos Értesítő. A »Magyarországi tanítók országos bizottságának« közlönye. Szerk. Hajós Mihály. Nyom. Ádám Herman. VI. évf. Évnegyedenként jelenik. Ára 2 kor.

Huszedik Század. Társadalomtudományi havi szemle. Szerk. Kégl János. Nyom. Révai és Salamon. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 16 korona.

Az Időjárás. Lásd: Athmosphaera. **Időleges Közlemények** egyházi szerekről. Szerk. Szüts és Társa. Nyom. Rózsa K. és neje. 1903—1904. évf. Megjelenik évenként 4-szer. Ingyen.

Ifjúsági Könyvtárjegyzék. Szerk. és kiadja Szemák István. Nyom. Neuwald Illés. 1904. évfolyam. Megjelenik évenként kétszer. Ára 1 kor. 20 fill.

Ifjúsági Lapok. Szerk. Rothauser Gy. Nyom. Pressler M. II. évf. Megj. havonként. Ára ?

Igaz Eszme. A magyarországi újjászervezett szocialdemokrata párt Szépirodalmi Lapja. Szerk. Beller Antal. Nyom. Árpád kny. I. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor.

Az Igazság Tanuja. A magyar baptisták közlönye. Szerk. és kiadja Meyer H. Nyom. Rózsa Kálmán és neje. X. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Igazságügyi Közlöny. Kiadja a magy. kir. igazságügyministerium. Nyom. a Pesti knyomda. XIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Igazságügyi Javaslatok Tára. Az Igazságügyi Közlöny melléklapja. Kiadja a magy. kir. igazságügyministerium. Nyom. a Pesti kny. r. t. IV. évf. Megj. időközönként. Ára a Közlönnyel együtt 4 kor.

Iparosok Olvasótára. Szerk. Mártonfy Márton. Kiadja Lampel Róbert. Nyom. Wodianer F. és fiai. X. évf. Megjelenik évenként 10 füzet. Ára 6 kor.

Írások Könyve. Szerk. Erdős Renée. Nyom. »Árpád« kny. I. évf. Havonként. Egy szám ára 1 kor.

Irodalomtörténeti Közlemények. Szerk. Szilády Áron. Kiadja a m. tud.

Akadémia. Nyom. az Athenaeum r. társ. XIV. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor.

Izr. Tanügyi Értesítő. Szerk. Kornfeld Gyula. Kiadja az »Orsz. izr. tanítóegyesület«. Nyom. Neuwald Illés. XXIX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Az egyesületi tagok tagdíj fejében kapják.

Jogállam. Jog- és államtudományi szemle. Szerk. Illés Károly. Nyom. Franklin-társ. IV. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 16 kor.

Jogi és közigazgatási Utmutató. (Előbb Jogi Tanácsadó). Szerk. és kiadja Istóczy Győző. Nyom. Buschmann F. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 kor. 50 fill.

Jó Pásztor. Egyházszoneklati folyóirat. Szerk. és kiadja Pelikán Krizsó. Nyom. a Stephaneum kny. XXII. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Kataszteri Közlöny. Szerk. Gánóczy Sándor. Nyom. Pátria r. t. XIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Katholikus Egyházi Értesítő. Szerk. Gavora István. Nyom. Morvai János, Szatmár. II. évf. Megj. havonként. Ingyen.

Katholikus egyházi Zeneközlöny. Az orsz. magy. Czeccilia egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Bundala János. Nyom. a Stephaneum kny. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 kor. 20 fill.

Katholikus hitvédelmi Folyóirat. Szerk. T. Pelikán Krizsó és Keményfy K. Dániel. Nyom. a Stephaneum kny. XVI. évfolyam. Havonként jelenik meg. Ára 8 kor.

Katholikus Paedagógia. Szerk. és kiadja Gyürky Ödön. Nyom. Elek Lipót. VII. kötet. Megj. időközönként. Ára 8 kor.

Katholikus Szemle. Szerk. Mihályfi Ákos. Kiadja a Szent-István-társulat. Nyom. a Stephaneum kny. XVIII. kötet. Évenként 10 füzet. Ára 10 kor. Tagoknak a tagdíj fejében jár.

A kath. írók és hirlapírók orsz. Pázmány-egyesületének hivatalos közlönye. Szerk. dr. Sziklay János. Nyom. Uránia kny. 1904. Megjelenik ? Tagoknak ingyen. (Előző évfolyamok Orsz. Pázmány-egyesület cím alatt.)

Kávéfőzők Szaklapja. A magyarországi kávéfőzők és segéd munkások

érdekeit védő szak- és társadalmi havi-
lap. A Kávétőzők Szakegyesületének hiva-
talan közlönye. Szerk. Schönherr József.
Nyom. Fried és Krakauer. I. évf. Megj.
havonként. Ára 1 kor. 68 fill.

Kegyelet. Központi szaktudósító.
Temetkezési intézetek stb. szaklapja. Szerk.
Hohenberg Ferencz. Nyom. Fővárosi ny.
r. t. III. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Kélet. A magyarországi symbolikus
nagypholy hivatalos közlönye. Szerk.
Gelléri Mór. Nyom. Márkus Samu. XVI.
(1904.) évfolyam. Havonként. Tagoknak
ingyen küldetik.

Kereskedelmi Szakoktatás. A ke-
resk. szakisk. tanárok orsz. egyesületének
közlönye. Szerk. Koltay Virgil. Nyom.
Márkus Samu. XII. évfolyam. Évenként
10 szám. Ára 8 kor. Tagoknak tagdíj fejé-
ben jár.

Kertészeti Lapok. Az országos magyar
kertészeti egyesület hivatalos közlönye.
Szerk. Ilseman Keresztély és Kardos
Árpád. Nyom. az Athenaeum r. társ.
XIX. évfolyam. Megjelenik havonként.
Egyes szám ára 1 kor. Az egyesületi
tagok tagdíj fejében kapják.

Kir. Közjegyzők Közlönye. Fo-
lyóirat a perenkívüli törvénykezés és a
közjegyzői gyakorlat számára. Szerk. Char-
mant Öszkár. Nyom. Károlyi György. VII.
évf. Megj. havonként. Ára 10 kor.

Kísérletügyi Közlemények. Köz-
rebocsátja a földmivelésügyi m. kir. minis-
terium mezőgazdasági kísérletügyi köz-
ponti bizottsága. Nyom. a Pallas r. t.
VII. kötet. Évenként 4 füzet.

Kitartás. Kölcsönösen segélyező egye-
sület haviapja. Szerk. Turtsányi Vilmos.
Nyom. Buschmann F. VI. évf. Megjelenik
havonként. Ára 12 kor.

Kiviteli Szemle. Szerk. és kiadja
Zerkovitz Emil. Nyom. Krausz S. és T.
1904. évf. Megj. havonként. Ára 10 kor.

Klinikai Füzetek. Előadások a
gyakorlati orvostan összes ágaiból. Szerk.
Donáth Gyula. Nyom. Brózsa Ottó. XIV.
évfolyam. Évenként 12 füzet. Ára 8 kor.

Kolping. A magyarországi kath. le-
gényegyesületek orsz. szövetségének hiva-
talan közlönye. Szerk. Schiffer Ferencz
és Erdősi Károly. Nyom. a Stephaneum
kny. VI. sorozat. 1904. évfolyam. Idő-
közönként jelenik meg.

A Konfekciós. A budapesti női mun-
kások és munkásnők érdekeit képviselő
szaklap. Szerk. Gerő Lipót. Nyom. Spatz

Henrik. I. évf. Megj. havonként. Ára
2 kor. 40 fill.

Korcsma. Italmérők, italárusok, szö-
vetkezettek, kávéosok stb. országos szak-
közlönye. Szerk. Baros Gábor. Nyom.
Pázmáneum. I. évf. Megj. havonként.
Ára 10 kor.

Körlevél. A budapesti kereskedő-ifjak
társulatának és a szegedi rokonegyesület-
nek hivatalos közlönye. Szerk. Pásztor
József. Nyom. Barcza József. XXIV. évf.
Megjelenik havonként. Ára 2 kor. A tár-
sulati tagok tagdíj fejében kapják.

Közegészségügyi Tudósító. A
Gyógyyszerész Hetilap társapja. Szerk.
Varságh Zoltán és Rossberger J. Ny.
Stephaneum. VI. évf. Megjelenik havonk.
Ára 2 kor.

**Középiskolai Matematikai La-
pok.** Szerkeszti és kiadja Rátz László.
Nyom. a Franklin társulat. XI. évfolyam.
Évenként 10 szám. Ára 4 korona.

Közgazdasági Közlemények.
Közgazdasági és biztosításügyi folyóirat.
Szerk. Turchányi Elemér. Nyom. Kauf-
mann és Woititz. IV. évf. Megjelenik ha-
vonként. Ára 5 kor.

Közgazdasági Szemle. A Magyar
közgazdasági társaság hivatalos közlönye.
Szerk. Hegedüs Lóránt és Mandelló Gyula.
Nyom. a Pesti könyvmda. XXVIII. évf.
Megjelenik havonként. Ára 16 kor. A
társaság tagjai a tagdíj fejében kapják.

Központi Védjegy-Értesítő. Kiadja
a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium,
Nyom. Pallas könyvmda. 1904. Havon-
ként jelenik meg. Ára 8 kor.

**A Lakatos Munkások Havi Ér-
tesítője.** Politikai és közgazdasági havi-
lap. Szerk. és kiadja »Vulkán«. Nyom.
Spatz Henrik. I. évf. Megj. havonként.
Ára ?

**Köztisztviselők Országos Hitel-
értésítője.** A magyar köztisztviselők
hitelérdekeit képviselő pénzügyi lap. Szer-
keszti Weisz Mihály. Nyom. Andai Gyula.
I. évf. Megj. havonként. Ingeny.

**Lampel Róbert (Wodiáner F. és
fiai) irodalmi Értesítője.** Melleklet
a »Hivatalos Közlöny«-hoz. Nyom. Wodia-
ner F. és fiai. III. évf. Megjelenik havon-
ként. Ingeny küldetik.

A Ludovika Akadémia Közlönye.
Szerk. és kiadja a m. kir. honvédségi
Ludovika akadémia tanári kara. Nyom.
a Pesti könyvmda. XXXI. évfolyam. Havi
folyóirat. Ára 8 kor.

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének Értesítője. Szerk. Meisl Gusztáv. Nyom. Pallas r. t. XI. évfolyam. Az egyesületi tagok díj-talanul kapják.

Magnetismus. Az életdelejes jelenségeket tudományosan fejtegető és gyógyító alkalmazásukra szakszerűen oktató folyóirat. Szerk. Wajditsch Alajos. Nyom. Lipinszky és tsa. I. évf. Megj. havonként. Ára 7 kor.

A Magyar állami alkalmazottak Egyesülete Értesítője. Szerk. az elnökség. Kiadja az egyesület. Nyom. Rózsa K. és neje. VII. évfolyam. Ára 40 fillér.

Magyar chemiai Folyóirat. Szerk. Hosszay Lajos és Molnár Nándor. Kiadja a kir. m. Természettud. Társulat chemia-ásványtani szakosztálya. Nyom. a Pesti Lloyd-társulat nyomdája. X. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 10 kor. Tagoknak 6 kor.

Magyar czéllövők Lapja. Szerk. Száva Gábor. Nyom. Heisler J. I. évf. Megj. havonként. Ára 5 kor.

Magyar Dal- és Zeneközlöny. Szerk. Falk Zsigmond. Kiadja az országos magyar daláregyesület. Nyom. a Pesti nyomda. X. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Tagoknak 2 kor. 40 fill.

Magyar Drogista. A magyarországi drogisták, illatszerészek és festékkereskedők szakközlönye. Szerk. Radnai Rezső. Nyom. Wodianer F. és fiai. I. évf. Megj. havonként. Ára főnököknek 10 kor., segédeknek 6 kor.

Magyar Evezős Sport. Szerk. Záhorszky István. Nyom. Hunyadi Mátyás kny. IV. évf. Megj. havonként. Ára 5 kor. Tagoknak 3 kor.

Magyar Fényképészek Lapja. A Fényképész egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Löwinger Mór. Nyom. Schlesinger Vilmos. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóirata. Szerk. Bernát István. Nyom. a Budapesti Hirlap nyomdája. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 12 kor.

Magyar gazdaságtörténelmi Szemle. Szerk. Dr. Kováts Ferencz. Kiadja az Országos magyar gazdasági egyesület. Nyom. a »Pátria« nyomda. XI. évf. Ezenként 10 füzet. Ára 4 kor.

Magyar Gyorsírási Újság. Vegyes tartalmu gyorsírási folyóirat a Gabelsberger-Markovics rendszer szerint. Szerk. Forrai Soma. Nyom. Faludi Gábor. III. évf. Megjelenik évenként 10 szám. Ára 4 korona.

Magyar Iparművészet. Az orsz. m. iparművészeti társulat közlönye. Szerk. Fittler Kamill. Nyom. az Athenaeum r. társ. VII. évfolyam. Megjelenik kéthavonként. Ára 10 kor.

Magyar Kalapos Újság. A Magyar férfikalap divat-egylet hivatalos közlönye. Szerk. Kiss Zsigmond. Nyom. Gelléri és Székely. IX. évf. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

A m. kir. közigazgatási bíróság általános közigazgatási osztályának döntvényei és elvi jelentőségű határozatai. Szerk. Farkas Zoltán. Nyom. Heisler J. VIII. évfolyam. Ezenként 4 szám. Ára 2 kor.

A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának döntvényei és elvi jelentőségű határozatai. Szerk. Vályi László. Nyom. Heisler J. VIII. évf. Ezenként 4 szám. Ára 2 kor.

Magyar királyi postatakarék-pénztári Közlöny. Kiadja a m. kir. postatakarék-pénztár. Nyom. a Pallas kny. XIX. évfolyam. Megjelenik havonként.

A magyar korona országai külkereskedelmi forgalmának havi Eredményei. Szerk. és kiadja: a kir. közp. statiszt. hivatal. Nyom. »Pátria« r-t. 1904. Megj. havonként. Ára 12 kor.

Magyar Könyvszemle. A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának közlönye. Szerk. Kollányi Ferencz. Nyom. az Athenaeum r. társ. Új folyam. XII. kötet. Megjelenik évnegyedenként. Ára 6 kor.

Magyar Közlöny. Közgazdasági, kereskedelmi és társadalmi lap. Szerk. Virág Gyula. Nyom. Kállai Ármin. XII. évf. Megj. havonként. Ára 20 kor.

Magyar Méh. A Magyar országos méhészeti egyesület közlönye. Szerk. Binder Iván. Nyom. Bróza Ottó. XXV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. Az egyesületi tagok tagdíj (4 kor.) fejében kapják.

A Magyar Mérnök- és Építészegylet Közlönye. Szerk. Edvi Illés Aladár. Nyom. »Pátria« kny. XXVIII. kötet. Megjelenik havonként. Ára 20 kor.

A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi osztályának Értesítője.

Az Ethnographia melléklete. Szerk. Dr. Semayer Vilibáld. Nyom. Hornyánszky Viktor. V. évf. Megjelenik havonként.

Magyar Nyelvőr. Szerk. Simonyi Zsigmond. Kiadja a m. tud. Akadémia. Nyom. az Athenaeum r. t. XXXIII. évfolyam. Megj. havonként. Ára 10 kor.

Magyar Nyomdászat. Szerk. és kiadja Pusztai Ferencz. Nyom. a Pallas nyomda. XVII. kötet. Megj. havonként. Ára 6 kor.

Magyarországi Borbély- és Fodrászegedek Szaklapja. A budapesti borbély- és fodrászegedek szakegyletének hivatalos közlönye. Szerk. Földessy Pál. Nyom. Spatz Henrik. I. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegyletének hivatalos Közlönye. Társadalmi havilap. Szerk. Pethő Sándor. Nyom. a Pallas r. t. III. évf. Ára 1 kor. 20 fill.

Magyar Orvosi Archivum. Szerk. és kiadják Bókai Árpád, Pertik Ottó és Lenhossék Mihály. Nyom. a Pesti Lloyd kny. Új folyam IV. köt. Évenként 6 füzet. Ára 20 kor.

Magyar pályázatok. Szerk. Fejér Lajos és Ritter Ignác. Nyom. Pátria r. t. II. évf. Megj. havonként. Ára 20 kor.

Magyar Paedagogia. A »Magyar paedagogiai társaság« folyóirata. Szerk. Kovács János. Nyom. a Franklin társulat. XIII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 10 kor. A társaság tagjai tagdíj fejében kapják.

A Magyar Rajztanárok országos egyesületének Értesítője. Szerk. Boros Rudolf. Nyom. Károlyi György. VII. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 4 kor. Tagoknak tagdíj fejében jár.

Magyar Szalon (Otthon). Szerk. és kiadja Hevesi József. Nyom. a Stephaneum nyomda. XXI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 20 kor.

Magyar Tanítóképző. A tanítóképzőintézet tanárok országos egyesületének közlönye. Szerk. Nagy László. Nyom. a Hungaria nyomda. XIX. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára 8 kor. Egyesületi tagok tagdíj (8 kor.) fejében kapják.

Magyar Tisztviselők Országos Egyesületének Értesítője. Szerk. gr. Feszetics Géza. Nyom. a Pesti Lloyd társ. nyomdája. XVI. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Az egyesület tagjai díjtalanul kapják.

A Magyar Turista-Egyesület budapesti osztályának Értesítője. Nyom. Pesti Lloyd kny. 1904. évf. Időközönként.

Magyar Vörös-Kereszt. Szerk. Argay János. Nyom. a Pesti Lloyd kny. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Magyar-Zsidó Szemle. Szerk. Blau Lajos. Nyom. az Athenaeum r. társ. XXI. évfolyam. Évenként 8 füzet. Ára 10 kor.

Mathematikai és Fizikai Lapok. Szerk. Kövesligethy Radó és Rados Gusztáv. Kiadja a Math. és fizikai társulat. Nyom. a Franklin társulat. XIII. évfolyam. Évenként 8 füzet. Ára 10 kor. Az egyesületi tagok tagdíj (Budapesten 10. vidéken 6 kor.) fejében kapják.

Mathematikai és természettudományi Értesítő. Szerk. König Gyula. Kiadja a magyar tud. Akadémia. Nyom. a Franklin társulat. XXII. kötet. Évenként 5 füzet. Ára ?

Méhészet. Szerk. Idősb Bonczonádi Szabó Imre. Nyom. Engel S. Zsigmond. I. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Méhkas. Szövetkezeti folyóirat. Szerk. Majer Gyula. Nyom. Müller Károly. 1904. Megjelenik ? Ára ?

Mentők Lapja. A budapesti önk. mentő egyesület közlönye. Szerk. dr. Kovách Aladár. Nyom. Pesti kny. r. t. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Mustármag. Magyar keresztyén nők lapja. Szerk. Vargha Gyuláné. Nyom. Nagy Sándor. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Műcsarnok. Az országos magyar képzőművészeti társulat hivatalos értesítője. Szerk. Ambrozovics Dezső. Nyom. a Budapesti Hirlap kny. VII. évf. Megjelenik kéthavonként mint a Művészet melléklete.

Művészet. Magyar művészeti folyóirat. Szerk. Lyka Károly. Nyom. Hornyánszky Viktor. III. évf. Megjelenik kéthavonként. Ára 18 kor.

Művészeti Krónika. Szerk. Observer. Nyom. Révai és Salamon. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

A »Nádor«-hoz czimzett gyógyszer-tár évnegyedes szakközleményei. Szerk. Mikovényi Árpád. Nyom. Wodianer F. és Fiai. Megj. évnegyedenként. Ingyen.

Nemzeti Értesítő. Hasznos tudnivalók közlönye mindenki számára. Szerk. Losonczy Gusztáv. Nyom. Hornyánszky Viktor. I. évf. Megj. havonként. Ára ?

Nemzeti Nőnevelés. Szerk. Sebestyenné Stetina Ilona; kiadja az Erzsébet-nőiskola tanári testülete. Nyom. a Franklin társulat. XXV. évfolyam. Ezenként 10 füzet. Ára 4 kor.

Nemzeti Szövetség. Szerk. Balázs Árpád. Nyom. Athenaeum kny. r.-t. IV. évf. Megjelenik évnegyedenként. Tagilletmény (4 kor.)

Népszerű Gyorsíró. Szerk. és kiadja Nagy Sándor. Nyom. Grund V. utódai. XV. évfolyam. Évi 10 szám. Ára 4 kor.

Növénytan Közlemények. A kir. magyar természettudományi társulat folyóirata. Szerk. Schilberszky Károly. Nyom. a Pesti Lloyd-társ. III. kötet. Megjelenik időközönként. Ára ?

Numizmatikai Közlöny. Szerk. Gohl Ödön. Nyom. Hornyánszky Viktor. III. évf. Megjelenik negyedévenként. Ára ?

Nyelvtudományi Közlemények. Szerk. Szinnyei József. Kiadja a m. tud. Akadémia. Nyom. a Franklin társulat. XXXIV. kötet. Megjelenik negyedévenként. Ára 6 kor.

Olajág. A magyar ev. ker. nők lapja. Szerk. Desseffy Emma. Nyom. Hornyánszky Viktor. IV. évf. évi 10 szám. Ára 2 kor.

Az Országos Magyar Szövetség Értesítője. Szerk. Jancsó Benedek. Nyom. Hornyánszky Viktor. I. évf. Megj. kéthavonként. Ingyen.

Országos Táncztanítók Közlönye. A tánczmesterek országos egyesületének hivatalos értesítője. Szerk. Saphir M. Imre. Ny. Hedvig Sándor. I. évf. Megj. havonként. Ára 6 kor.

Országos Orvos-Szövetség. Az Országos orvos-szövetség hivatalos lapja. Szerk. Flesch Nándor. Nyom. a Pesti Lloyd társulat nyomdája. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. A szövetség tagjai ingyen kapják.

Otthon. Képes havi folyóirat. Szerk. Hevesi József. Nyom. Pesti kny. r. t. 1904. évf. Ára 12 kor.

Otthonunk. Az »Otthon« írók és hírlapírók köre hivatalos értesítője. Szerk. Révész Gyula. Nyom. a Budapesti Hírlap nyomdája. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként. A kör tagjai ingyen kapják.

Örökimádás. A Központi oltár-egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Glattfelder Gyula. Nyom. a Stephaneum. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Örömhír. Gyermek lapja. Kiadja a Lorántffy Zsuzsanna egyesület. Szerk. Fráter Eszter és Stóry Gyula. Nyom. Hornyánszky Viktor. IX. évf. Megj. havonként. Ára 60 fill.

Paedagogiumi Lapok. A polgáris. tanárjelöltek körének lapja. Szerk. Gábos Győző. Nyom. Müller Károly. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Papír. Szaklap a papír- és írószerkereskedelem, könyvkötészet és rokon szakmák számára. Szerkesztik és kiadják Barta Lajos és Landau József. Nyom. Pátia kny. VI. évf. Megjelenik havonként. Ára a »Könyvkötő Ipar« melléklettel együtt 4 kor.

Pátia havi értesítője. Szerk. Elek Emil. Nyom. Pátia r. társ. II. évf. Megjelenik havonként. Ingyen.

Patyolat. Szerk. Csepreghy Ferenczné. Kiadja és nyom. Rákosi Jenő Budapesti Hírlap ujságvállalata. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Vidékre 4 kor. 40 fill.

Pénz és Föld. Szaklap Magyarország jelzálog- és földhírtok-forgalmának okszerű előmozdítására. Szerk. Benke Béla. Nyom. Orsz. közp. községi nyomda. XI. évf. Megjelenik havonként. Ára 12 kor.

Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún vármegye gazdasági egyesülete Értesítője. Szerk. Serfőző Géza. Nyom. Rózsa K. és neje. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Tagoknak ingyen.

Pharmakotherapiai Értesítő. Közlemények az Organoterapia köréből. Szerk. Richter Gedeon. Nyom. Franklin-társ. I. évf. Megj. negyedévenként. Ingyen.

Polgári Iskolai Közlöny. Az Orsz. polgári iskolai egyesület folyóirata. Szerk. Volenszky Gyula. Nyom. Hornyánszky Viktor. VIII. évfolyam. Ezenként 10 szám. Ára 8 kor. Az egyesület tagjai tagdíj fejében kapják.

Postai Tarifák. Szerk. és kiadja Klebersberg Géza. Nyom. Európa kny. IX. évfolyam. Ezenként 4-szer. Ára 2 kor.

Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz. Szerk. Csöpey László és Paszlavszky József. Kiadja a k. m. Természettudományi Társulat. Nyom. a Pesti Lloyd társaság nyomdája. 1904. Megjelenik évnegyedenként. Ára a Természettudományi Közlönnyel 12 kor. A társulat tagjai 2 kor. ráfizetéssel kapják.

Protestáns Szemle. Szerk. Szóts Farkas. Kiadja a magyar protestáns iro-

dalmi társaság. Nyom. Hornyánszky Viktor. XVI. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára 8 kor. Az egyesület tagjai a tagdíj (12 kor.) fejében kapják.

Remény. Szerk. Halász Gyula. Kiadja a Hecht bankház. Nyom. a »Globus» műintézet kny. 1904. Havonként jelenik meg. Ára 2 kor.

Statisztikai havi Közlemények. Szerk. és kiadja a m. kir. központi statisztikai hivatal. Nyom. a »Patria» r. t. VIII. évfolyam. Ára 12 kor.

Stomatologiai Közlöny. A stomatologusok (fogorvosok) orsz. egyesületének hivatalos közlönye. Szerk. Szabó József. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 12 kor.

A Szabad Lyceum, tudományt és ismereteket terjesztő társaság Értesítője. Szerk. Pályi Sándor. Nyom. Czettel és Deutsch. 1904. Megj. havonként. Ára ?

Szabóhírlap. Szerk. Zalai János. Nyom. »Anglo-nyomda». II. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor 40 fill.

Szabó-ípar. A budapesti férfiruhakészítő-ipartestület hivatalos közlönye. Szerk. Fülöp Sándor. Nyom. Buschmann F. IV. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Szabó-iparosok Közlönye. A szabóiparosok társadalmi és anyagi érdekeit képviselő havi szaklap. Szerk. és kiadja Csontos Imre. Nyom. Révai és Salamon. XVIII. évf. Ára 14 kor. Divatképek nélkül 5 kor. 60 fill.

Szabó Kisiparos. Társadalmi és közgazdasági szakközlöny. Szerk. Ferenczy Gyula. Nyom. Krausz G. és Tsa. I. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Szakszervezeti Értesítő. A magyarországi szakszervezeti tanács hivatalos közlönye. Szerk. Jászai S. Nyom. Spatz Henrik. I. évf. Megj. havonként. Ára 1 kor. 20 fill.

Századok. A magyar történelmi társulat közlönye. Szerk. Nagy Gyula. Nyom. az Athenaeum r. társ. XXXVIII. évfolyam. Megjelenik évenként 10 füzetben. Ára 12 kor. Tagok a tagdíj (10 kor.) fejében kapják.

Szövetségünk. Az állami díjnokok országos szövetségének hivatalos közlönye. Szerk. ? Nyom. Kálmán M. és Tsa. I. évf. Megj. havonként. Ára 5 kor.

Szünóra. Szerk. Endrődi Béla. Nyom. Barcza József. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Táncztanítók Lapja. Szerk. Róka

Pál. Kiadja a Magy. táncztanítók egyesülete. Nyom. Bichler I. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Tarka élet. Szépirodalmi folyóirat. Szerk. Kuncz Gusztáv. Nyom. Buschmann F. III. évf. Megjelenik évnegyedenként. Ára 2 kor.

Társadalompolitikai Közlemények. Szerk. dr. Somogyi Manó. Nyom. Márkus Samu. I. kötet. Megjelenik időközönként. Ára füzetenként 2 kor.

Természettudományi Közlöny. Szerk. Csopely László és Paszlavszky József. Kiadja a kir. magy. Természettudományi Társulat. Nyom. a Pesti Lloyd társ. nyomdája. XXXVI. kötet. Megjelenik havonként. Ára 12 kor. Tagoknak tagdíj fejében jár.

Tornaügy. Felelős szerk.-bizottság: Maurer János, dr. Ottó József, Szavka Manó. Kiadja a Magyarországi tanítók egylete a Nemzeti tornaegylet hozzájárulásával. Nyom. Rózsa Kálmán és neje. XXI. évfolyam. Megj. évenként 10-szer. Ára 6 kor.

Történelmi Tár. Kiadja a Magyar történelmi társulat közvetítése mellett a m. tud. Akadémia történelmi bizottsága. Szerk. Komáromy András. Nyom. az Athenaeum r. társ. 1904. évfolyam. Új folyam. V. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor. 40 fill. A történelmi társulat tagjainak 5 kor. 60 fill.

Tuberkulózis. A gümőkór elleni védekezés közlönye. Szerk. Dr. Kúthy Dezső és dr. Tauszk Ferencz. Nyom. Budapesti Hírlap nyomda. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 kor.

Turista Közlöny. Szerk. Moussong Géza. Kiadja a Magyar tanítók turistaegyesülete. Nyom. Elek Lipót. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. A tagok tagdíj fejében kapják.

Turisták Lapja. Szerk. Téry Ödön és Petrik Lajos. Kiadja a Magyar turistaegyesület. Nyom. a Pesti Lloyd társ. nyomdája. XVI. évfolyam. Megjelenik két-havonként. Ára 10 kor. A tagok tagdíj fejében kapják.

Turul. A magyar heraldikai és genealogiai társaság közlönye. Szerk. Schönherr Gyula és Varju Elemér. Nyom. a Franklin társulat. XXII. kötet. Évnegyedenként jelenik meg. A társaság tagjai tagdíj (10 kor.) fejében kapják.

Tűzrendészeti Közlöny. Az orsz. tűzoltószövetség hivatalos lapja. Szerk.

Markusovszky Béla. Nyom. Ifjabb Kellner Ernő. II. évf. Megj. havonként. Ára 5 kor.

Uj Magyar Szemle. Politikai, társadalmi, irodalmi és művészeti folyóirat. Szerk. Várnai Sándor. Nyom. Károlyi György III. évf. Megjelenik időszakonként. Ára 24 kor.

Ujságkiadók Lapja. Szerk. Lenkei Zsigmond. Kiadja a Magyar Ujságkiadók orsz. szövetsége. Nyom. a Budapesti Hirlap kny. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 12 kor. Tagoknak ingyen.

Uránia. Népszerű tudományos folyóirat. Szerk. Klupathy Jenő és legifj. Szász Károly. Nyom. Hornyánszky Viktor. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor. Tagoknak ingyen.

Utmutató. A magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrend-könyve. Kiadja a »Vasuti és közlekedési közlöny.« Nyom. a Pesti kny. XXIII. évf. Évenként 12 füzet. Ára 10 kor.

Ügyvédi Kamarai Közlöny. A budapesti ügyvédi kamara hivatalos lapja. Szerk. Pap József. Nyom. »Árpád« nyomda. I. évf. Megj. havonként. Ára ?

Vakok ügye. A magyarországi vakok érdekeit szolgáló havi folyóirat. Szerk. Vitar Rezső. Nyom. Stephaneum kny. I. évf. Megj. havonként. Ára 1 kor. 20 fill.

Zászlónk. Ifjúsági lap. Szerk. és kiadja a budapesti Mária-congregatio. Nyom. a Stephaneum. III. évf. Megjelenik évenként 10-szer. Ára 2 kor.

Zsidó Híradó. Orthodox zsidó felekezeti és társadalmi havi folyóirat. Szerk. Viador. Nyom. Elek Lipót. XIV. évf. Megj. havonként. Ára 12 kor.

Összesen 215.

b) VIDÉKEN.

Adalékok Zemlén vármegye történetéhez. (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. Dongó Gyárfás Géza. Nyom. a »Zemlén« nyomda. X. évf. Havi folyóirat. Ára 6 kor.

Allatok Védelme. (Kolozsvár.) A kolozsvári állatvédő-egyesület havi közlönye. Szerk. Éber Ernő. Nyom. Gombos Ferencz. IX. évfolyam. Ára 2 kor. Tagoknak a tagdíj fejében jár.

Alsófehérmegyei tanügy (Gyulafehérvár.) Paedagogiai és szépirodalmi havi folyóirat. Szerk. Balla István. Nyom. Papp György. III. évf. Havonként. Ára 6 korona.

Aradi Gazda. (Arad.) Az aradi gazdasági egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Laehne Hugó. Nyom. Gyulai István. VI. évfolyam. Megjelenik havonként. Tagoknak ingyen.

Aradvármegyei gazdasági egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezete üzleti értesítője. (Arad.) Megjelenik az »Aradi Gazda«-val együtt.

Armenia. (Szamosújvár.) Szerk. és kiadja Szongott Kristóf. Nyom. Todorán Endre »Auróra« nyomdája. XVIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Bármegyei Tanügyi Értesítő. (Léva.) A bármegyei népnevelők egyesületének és a kir. tanfelügyelőségnek hivatalos közlönye. Szerk. Végh István és Bányai Ferencz. Nyom. Nyitrai és Tsa. 1903—1904. évf. Megjelenik évenként kétszer. Ára 2 kor.

Bármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye. (Zombor.) (Gazdasági Értesítő.) Szerk. Pető Lajos. Nyomt. Braun Adolf XIX. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Tagoknak ingyen.

Biharmegyei gazdasági egyesület hivatalos Közlönye. (Nagyvárad.) Szerk. Weingärtner Andor. Nyom. Laszky Ármin. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Tagoknak ingyen.

Bírósági Végrehajtók. A »Bírósági Végrehajtók Orsz. Egyesületé«-nek hivatalos közlönye. (Igló) Szerk. Radnóti Adolf. Nyom. Pannonia-kny. Győr. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Borromaeus. (Ó-Szöny.) Kath. hit- és szónoklati havi folyóirat. Szerk. és kiadja Nagy Antal. Nyom. a győregyházmegyei nyomda Győrött. XVIII. évf. Ára 8 kor.

A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület Értesítője. (Miskolcz.) Szerk. Vértessy Tivadar. Nyom. Forster, Klein és Ludvig. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. (Előző évfolyamok »Borsodi Gazda« czímen a hirlapok közt.)

Csiki Gazda. Gazdasági Értesítő. (Csik-Szereda.) A Csikmegeyi gazd. egyesület közlönye. Szerk. T. Nagy Imre. Nyom. Szvoboda Testvérek. XVIII. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. Tagoknak ingyen.

Csokonai Lapok. (Debreczen.) Szépirodalmi folyóirat. Szerk. Rudnyánszky Gyula. Nyom. Csokonai nyomda. I. évf. Megjelenik ? Ára félévre 5 kor.

Déli Kárpátok. (Temesvár.) A délvideki Kárpát-egyesület és a temesvári

muzeum délmagyarországi táj- és néprajzotlati osztályának értesítője. Szerk. Czirbusz Géza és Kováts Géza. Nyom. Csanádegyházmegyei kny. I. évf. Megjelenik 4-szer évenként. Ára 5 kor. Tagoknak ingyen.

Egyesületi Értesítő. (Alsó-Kubin.) Az »árvamegyei általános tanítóegyesület« közlönye. Szerk. Hortobágyi Agost. Nyom. Trnkóczy József. II. évf. Havonként. Ára 2 kor.

Egyesületi Értesítő. (Békés-Csaba.) A Békésmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Pfeifer István. Nyom. a Corvina kny. XLV. évf. Havonként jelenik meg. (Előbb évkönyv alakban.)

Egyesületi Értesítő. (Szombathely.) A Vasmegyei gazdasági egyesület megbízásából szerkeszti Röszyer Károly. Nyom. Seiler Henrik utódai. XXV. évfolyam. Időszakonként jelenik meg. Ára 2 kor.

Egyetemi gyorsíró. (Kolozsvár.) Gabelsberger-Markovics rendszerű folyóirat. Szerk. Ifj. R. Friebeisz Gyula. Nyom. Corvina kny. Budapest III. évf. Évenként 10 szám. Ára 2 kor.

Egyleti Értesítő. (Deés.) A Szolnok-dobokavármegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye. Szerk. Szemmáry József. Nyom. Demeter és Kiss. XVII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor. Az egylet tagjai ingyen kapják.

E. M. K. E. (Kolozsvár.) Az egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Sándor József. Nyom. Ellenzék-nyomda. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Erdély. (Kolozsvár.) Honismertető folyóirat. Szerk. Merza Gyula. Kiadja az Erdélyi Kárpát-Egyesület. Nyom. Gombos Ferencz. XIII. évfolyam. Évenként 12 szám. Ára 10 kor. Tagok ingyen kapják.

Erdélyi Munkás. (Kolozsvár.) Szociáldemokrata politikai havilap. Szerk. Tatai Gyula. Nyom. Gámán J. örököse. II. évf. Havonként. Ára 1 kor.

Erdélyi Múzeum. (Kolozsvár.) Az Erdélyi múzeum-egylet kiadványa. Szerk. Szádeczky Lajos. Nyom. Ajtai K. Albert. XXI. kötet. Évenként 10 füzet. Ára 6 kor. Az egyleti tagok tagdíj (6 kor.) fejében kapják.

Erdélyi Sportlap. A kolozsvári athletikai club hivatalos lapja. Szerk. Sárpy István. Nyom. Ajtai K. Albert. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Erdészeti Kísérletek. (Selmeczbánya.) A m. kir. központi erdészeti kísér-

leti állomás folyóirata. Szerk. Vadas Jenő. Nyom. Joerges A. özv. és fia. VI. évf. Megj. 4 szám évenként. Ára ?

Ermelléki szőlészeti és borászati szakközlöny mint orsz. hirdetősi kalauz. Szerk. Czirják Károly. Nyom. Hedvig Sándor Budapesten. I. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Értesítő. (Ipolság.) A hontmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Ivánka István és Pályi Pál. Nyom. Neuman Jakab. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Az érsekújvári r. kath. népnevelők egyesületének időszakos Értesítője. (Galánta.) Kiadja az egyesület központi bizottsága. Nyom. Neufeld Samu. III. évf. Évenként kétszer. Ára 1 kor.

Értesítő az állami tanítók országos egyesületének működéséről. (Debreczen.) Szerk. Kozma László. Nyom. a Csokonai kny. VII. évfolyam Évenként 4-szer.

Értesítő Magyarország kath. Papsága részére. (Pozsony.) Szerk. és kiadja Heindl János. Nyom. Kath. irod. r -t. IV. évf. Havonként jelenik meg. Ingyen küldetik.

Evangélikus egyházi Szemle. (Békés-Csaba.) Szerk. és kiadja Hurtay György. Nyom. a Corvina nyomda. X. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Evangélikus homiletikai folyóirat. (Nyíregyháza.) Az evangélikumi és epistolai alapigék évfolyama. Szerk. Geduly Henrik. Nyom. Jóba Elek. II. évf. Megj. havonként. Ára 10 kor.

Evangélikus Népiskola. (Sopron.) Szerk. és kiadja Papp József. Nyom. Röttig Gusztáv. XVI. évfolyam. Megj. havonként. Ára 6 korona.

Fáklya. (Nagyvárad.) Szerk. Haraszthy Lajos. Nyom. Neumann Vilmos. 1904. Megjelenik ? Ára ?

Fejérmegyei gazd. Egyesület Értesítője. (Sz.-Fejérvár.) Szerk. dr. Burchard—Bélaváry Rezső. Nyom. Csitári K. és tsa. IV. évf. Havonként jelenik meg. Ára 6 kor. Tagoknak ingyen küldetik.

F. M. K. E. (Nyitra.) A felvidéki magyar közművelődési egyesület hivatalos lapja. Szerk. Clair Vilmos. Nyom. Kapsz Géza és Kramár Vilmos. II. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Fotografia. (Szombathely.) Fényképeszeti havi folyóirat. Szerk. Kiss Zoltán.

Nyom. Bertalanffy József. I. évf. Megj. havonként. Ára 6 kor.

Gazdasági Értesítő. (Eperjes.) A »Sárosvármegyei gazdasági egyesület« hivatalos közlönye. Szerk. Lukovits Aladár. Nyom. Kósch Árpád. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. Tagoknak ingyen küldetik.

Gazdasági Értesítő. (S.-A.-Újhely.) A Zemplénvármegyei gazdasági egyesület megbízásából szerk. Nemthy József és Berzeviczy Béla. Nyom. a »Zemplén« könyvnyomda. XIII. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Gazdasági Értesítő. (Szolnok.) A Jász-Nagykún-Szolnok vármegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Gaylhofer István. Nyom. Bakos István. XX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. A tagoknak ingyen küldetik.

Gazdasági Értesítő. (Komárom.) (A Komáromi újság melléklapja.) A komárommegyei gazdasági egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Ágoston Miklós. Nyom. Spitzer Sándor. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Gazdasági Közlöny. (Komárom.) Havi értesítő. Szerk. Sarlay Károly. Nyom. Spitzer Sándor. XXII. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 kor.

Gazdasági Közlöny. (Makó.) A Csanád-vármegyei gazdasági egyesület értesítője. Szerk. Tőkei Jenő. Nyom. Kovács Antal. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Gazdasági Néplap. (Pécs.) Népszerűen oktató szaklap a földműves kisgazdák részére. Szerk. Förster Jenő. Nyom. Taizs József. XXX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. Tagoknak ingyen jár.

Gazdasági Tudósító. (Veszprém.) (Lásd: »Veszprémvármegyei Gazdasági Értesítő« alatt.)

Gazdasági Tudósító. (Putnok.) A Gömör-Kishont-vármegyei gazdasági egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Lakner László. Nyom. Rábelj Miklós Rimaszombat. VIII. évf. Megj. havonként. A tagoknak ingyen.

Genealogiai füzetek. (Kolozsvár.) Családtörténeti folyóirat. Szerk. Sándor Imre és Sebestyén József. Nyom. Gámán J. örököse. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Gyakorlati Paedagogia. (Szeged.) Módszeres havi folyóirat. Szerk. Madzsar

Gusztáv. Nyom. Várnay Lajos. I. évf. Megj. havonként. Ára 10 kor

Gyámintézet. (Lovászpataka.) Szerk. Bognár Endre. Kiadja a magyarbani egyet. ev. egyh. gyámintézet. Nyom. a főiskolai nyomda Pápan. XXI., XXII. évfolyam. Megjelenik évenként hatszor. Ingyen küldetik.

Gyermekvédelem. (Szombathely.) Szerk. Jánossy Gábor és Gerlits Sándor. Nyom. Egyházmegyei könyvnyomda Szombathely. I. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor.

Győr szab. kir. város Hivatalos Értesítője. (Győr.) Nyom. a Pannonia kny. XIV. évf. Időközönként jelenik meg.

A Hadsereg. (Arad.) Képes havi folyóirat. Szerk. Hehs Aladár. Nyom. Réthy L. és fia. I. évf. Megj. havonként. Ára 16 kor.

Hajdusági Méhész. (Debreczen.) A hajdusági méhészegylet közlönye. Szerkeszti Nagy Sámuel. Nyom. Debreczen városi kny. I. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Hajnal Csillag. (H.-Böszörmény.) Szerk. Balogh Lajos. Kiadja a h.-böszörményi baptista hitközség. Nyom. Hoffmann és Kronovitz Debreczenben. VI. évf. Megjelenik havonként. Ára 48 fill.

Havi Közlöny. Az elméleti és gyakorlati Lelkipásztorkodás köréből. (Temesvár.) Szerk. és kiadja. Patzner István. Nyom. a csanád egyházmegyei könyvnyomda. XXVII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 10 kor.

Havi Szemle. (Besztercebánya.) Szerk. dr. Olgyai Bertalan. Nyom. Hungaria kny. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

A Hazában és Távolban Széttelőkötő Méhész. (Sajtény, Csanád m.) Szerk. és kiadja Gallovič István. Nyom. Kovács Antal Makón. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Házi Barát. (Sümege.) Szerk. és kiadja Darnay Kálmán. Nyom. Horváth Gábor. V. évf. Megjelenik időszakonként. Ingyen küldetik.

A Hevesmegyei gazdasági egyesület értesítője. (Gyöngyös.) Szerk. Engel Herman. Nyom. »Hevesmegyei Lapok« kny. XX. évf. Megjelenik havonként. Ára 20 fill. számonként. Tagoknak ingyen.

Hevesmegyei Tanügy. (Eger.) Szerk. Kolacskovszky János. Kiadja a hevesmegyei általános tanító-egyesület.

Nyom. Löwy B. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Az egyesületi tagok tagdíj fejében kapják.

Hitszónoklati Folyóirat. (Pilis-Marót.) Szerk. és kiadja Karkecz Alajos. Nyom. Endrényi Lajos Szegeden. XV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Homok. (Kecskemét.) Szakfolyóirat szőlősgazdák számára. Szerk. Kenéz Zoltán. Nyom. Sziládi László. V. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor.

A Hunyadvármegyei általános tanító-egyesület értesítője. (Déva.) Szerk. Bereczky Lajos. Nyom. Kroll Gyula. V. évf. Megj. negyedévenként. Ára 3 kor.

Igazság. (Zombor.) Politikai havi szemle. Szerk. dr. Pataj Sándor. Nyom. Baits Vladimir. I. évf. Megj. havonként. Ára 5 kor.

Iskoláink. (Rimaszombat.) A Gömör-Kishont vármegyei általános tanítóegyesület hivatalos értesítője. Szerk. Járossy Endre. Nyom. Léway Izsó. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona. Tagok ingyen kapják.

Isten Igéje Szentbeszédekben. (Esztergom.) Szerk. Babura László. Kiadja és nyom. Buzárovits Gusztáv. XXIX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára pótfüzetten 5 kor. 20 fill.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei gazdasági egyesület fogyasztási és értékesítő Szövetkezetének üzleti értesítője. (A Gazdasági Értesítő (Szolnok) melléklapja.)

Jézus szentséges Szívének Hírnöke. (Kalocsa.) Szerk. Tóth Mike. Nyom. Jurcsó Antal. XXXVIII. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 3 kor.

Kalazantinum. (Kolozsvar.) Szerk. Babos Dezső. Kiadja a »Kalazantinum« hittudományi és tanárképző intézet. Nyom. Lepage Lajos. IX. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára ?

A Kath. hitterjesztés lapjai. Képes folyóirat. (Nagyvárad.) Tulajdonos szerk. Nogely István. Nyom. a Szent László kny. XXIII. évf. Megjelenik évenként 10 füzet. Ára 6 kor.

Kecskeméti Munkás. (Kecskemét.) Szociáldemokrata, politikai és közgazdasági havilap. Szerk. Benédek József. Nyom. Öttinger K. Nagykőrös. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 kor. 20 fill.

Kereskedelem és Ipar. (Csongrád.) Szerk. Fekete Lajos. Nyom. és kiadja

Weisz Márk. IV. évf. Havonként jelenik meg. Ára 2 kor.

Kereskedelmi Tudósító. (Kolozsvar.) Szerk. Czászár Károly. Nyom. Gámán J. örököse. I. évf. Megj. havonként. Ingyen.

Keresztény Magvető. (Kolozsvar.) Szerk. és kiadják Péterfi Dénes és Kovács János. Nyom. Ajtai K. Albert. XXXVII. évfolyam. Megjelenik kéthónaponként. Ára 4 kor.

Kisededvők Lapja. (Hatvan.) Kisededvők, gyermekkertésznök és gyermekmenház-vezetők használatára. Szerk. Kobány Mihály. Nyom. Erzsébet kny. Gödöllőn. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Kiskereskedők lapja. (Nagyvárad.) Szerk. Lindenfeld Zsigmond. Nyom. Neumann Vilmos. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Kolozsvári Munkás. (Kolozsvar.) Szociáldemokrata politikai havilap. Szerkeszti Schwarz Miksa. Nyom. Gámán J. örököse. I. évf. Megj. havonként. Ára 1 kor.

A Község. (Köröstarcsa.) Szaklap a közigazgatás, a községi élet és a közs. jegyzők érdekeinek előmozdítására. Szerkeszti Petneházy Ferencz. Nyom. Kner Izidor, Gyoma. I. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor.

Külmisszió. (Ágfalva.) Evangélikus hittérítési folyóirat. Szerk. Scholtz Ödön. Nyom. Röttig Gusztáv, Sopron. VIII. évf. Megj. Negyedévenként. Ára 1 kor.

A Legszenőbb Rózsafüzér Királynéja. (Szombathely.) Szerk. Vörös László Mária. Kiadja a sz. Domokosrend szombathelyi zárdája. Nyom. az egyházmegyei nyomda. XX. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 korona.

A Liptómegeyi Gazdasági Egyesület Hivatalos Értesítője. (Liptó-Szent-Miklós). Nyom. Steier Izidor. Megj. havonként. Ára ?

A Magyar Földmives. (Gyuró.) Szerk. és kiadja Vasadi Balogh Lajos. Nyom. »Budafoki nyomda.« XXII. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Magyar Kisednevelés és Népoktatás. (Eperjes.) A sárosvármegyei kir. tanfelügyelőség és az eperjesi Széchenyikör népnevelési szakválasztmányának hivatalos közlönye. Szerk. Beér Ferencz. Nyom. Kósch Árpád. X. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Magyarországi kéményseprő szaklap. (Nyitra.) Szerk. Ronchetti Oszkár. Nyom. Kapsz és Kramár. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

A magyarországi Papi Imaegyesület és Eucharistia-társulat Értesítője. (Győr.) Szerk. Molnár Ignác. Nyom. a győregyházmezei nyomda. XVIII. évfolyam. Megjelenik évenként 8 szám. Ára 1 kor. 20 fill. A társulat tagjainak tagdíj (2 kor.) fejében jár.

Magyar Sion. (Esztergom.) Szerk. Trikál József és Prohászka Ottokár. Nyom. Buzárovits Gusztáv. Új folyam. XVIII. évf. Megj. havonként. Ára 12 kor.

Magyar Zsinagóga. (Baranya-Mágócs.) Gyakorlati szakközlöny. Szerk. Lebovits József. Nyom. Kaufmann Á. és Fiai. M-Sziget. V. évf. Megj. havonként. Ára 6 kor.

Mária Kert. (Szűz Mária virágos kertje.) (Kalocsa.) Szerk. Tóth Mike. Nyom. Jurcsó Antal. XX. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 2 kor.

Méhészeti Közlöny. (Kolozsvár.) Az erdélyrészi méhészség-egylet szakközlönye. Szerk. Nagy Géza. Nyom. Gámán János örökösei. XIX. évfolyam. Megj. havonként. Ára 8 kor. Tagoknak tagdíj fejében küldetik.

Mezőgazdasági Szemle. (Magyar-Óvár.) Szerk. és kiadják Cserháti Sándor és Kosutány Tamás. Nyom. Czéh Sándor-féle nyomda. XXI. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 10 kor.

Munka. (Ózd.) Magyar bánya- és kohómunkások társadalmi lapja. Szerk. Csepela L. és Kablay J. Nyom. Forster, Klein és Ludvig Miskolczon. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 kor. és 20 fill.

Nagyasszonyunk. (Győr.) Mária-Congregációk lapja. Szerk. Nitsch Árpád János. Nyom. Győregyház. kny. I. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Népoktatás. (Lugos.) Krassó-Szőrény vármegyei tanító-egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Chalupka Rezső. Nyom. Weisz és Sziklai. IX. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 8 kor.

Nevelés. (Máramarosziget.) Szerk. Bökényi Dániel. Kiadja a »Máramarosi általános tanító-egyesület.« Nyom. Berger Miksa. XXI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 5 kor.

Nógrádmegyei Tanügy. (Salgótarján.) A nógrádmegyei tanítóegyesület és a nógrádmegyei kir. tanfelügyelőség

hivatalos közlönye. Szerk. Magyar Béla. Nyom. Boros R. V. évf. Havonként. Ára 2 kor.

Pesti Alsó-járás Híradó. (Erzsébetfalva.) A pesti alsó-járás érdekeit felölelő, társadalmi, közgazdasági és vegyes tartalmú időszaki lap. Szerk. Trakostyáni Draskovich József. Nyom. Fischer Henrik, Kispeszt, I. évf. Megj. időközönként. Ára 2 kor.

Politikai Ellenőr. (Kecskemét.) Az »Országos Ellenőr« társúságja Kecskeméten. Szerk. és kiadja Somogyi János. Nyom. Szappanos István. II. évf. Megjelenik havonként. Ára az »Országos Ellenőrrel« együtt 10 kor.

Pozsonyi Gazda. (Pozsony.) A »Pozsony vármegyei gazdasági egyesület« értesítője. Szerk. Horváth Jenő. Nyom. Eder István. VI. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor. Tagoknak ingyen jár.

Pozsony vármegyei tűzrendészeti Értesítő. (Pozsony.) Szerkeszti Dr. Michaëlis Béla. Nyom. Wigand F. K. III. évf. Megjelenik? Ára 4 kor.

Protestáns Pap. (Kölesd.) Szerk. és kiadják Lágler Sándor és Kálmán Dezső. Nyom. Tóth László Kecskeméten. XXV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Reménységünk. (Csanytelek.) Az oltáriszentség-imádás és Mária-tisztelet havi folyóirata. Szerkeszti és kiadja Varga Mihály. Nyom. Stephaneum kny. Budapest. IX. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 2 kor. 60 fill.

Sárospataki Füzetek. (Sárospatak.) Szerk. Horváth Cyrill. Nyom. Landesmann M. és Tsa. S.-A.-Újhely. I. évf. Megj. negyedévenként. Ára 6 kor.

Sárospataki Ifjusági Közlöny. (Sárospatak.) Kiadja a »Magyar irodalmi önképző-társulat.« Szerk. Kovács Lajos. Ev. ref. főiskola nyomdája. XX. évf. Havonként jelenik meg. Ára 4 kor.

Sárosvármegyei gazdák fogyasztási és értékesítési szövetkezetének üzleti Értesítője. (Eperjes.) A »Gazdasági Értesítő« melléklete. Nyom. Kósch Árpád. 1904. évf. Havonként jelenik meg. Tagoknak ingyen.

Siketnémák Közlönye. (Vác.) Szerk. Borbély Sándor. Nyom. Mayer Sándor. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Somogy megyei Vendéglősök Lapja. (Kaposvár.) A somogy megyei

vendéglősök és korcsmárosok egyesületének hivatalos közlönye. Szerk. Hirschfeld Jakab és Lengyel József. Nyom. Szabó Lipót. I. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor.

Soproni Gyorsíró. (Sopron.) Szerk. Kiss Samu és Teke Sándor. Kiadja az ev. főgymnasiunai gyorsíró-kör. Nyom. Romwalter Alfréd. XXX. évfolyam. Megj. havonként. Ára 2 korona.

Soproni Kereskedők Lapja. (Sopron.) »Soproni Kereskedők egyesületének« hivatalos közlönye. Szerk. Kuppis Uzor. Nyom. Romwalter Alfréd. II. évf. Megj. havonként. Ára 3 kor.

Sopronmegyei gazdasági egyesület Értesítője. (Sopron.) Nyom. Romwalter Alfréd. 1904. évfolyam Évi 3 füzet.

Szabad Egyház. (Szapárfalva.) Független magyar református lap. Szerk. Rác Károly. Nyom. Virányi János, Lugos. XX. évfolyam Megjelenik havonként. Ára 5 kor.

Szegedi Gyorsíró. Havi folyóirat a Gabelsberger-Markovits rendszer szerint. A szegedi gyorsíró-egyesület és a szegedi ifjúsági gyorsíró körök hivatalos lapja. Szerk. Jakab Lajos. Nyom. Várnay L. I. évfolyam Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Szemle. (Kecskemét.) Siketnémák, vakok, hülyék, gyengeelméjűek, dadogók és hebegők oktatásával foglalkozók szakközlönye. Szerk. Németh László. Nyom. Sziládi László. VI. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor. (Előző évfolyamok »Gyógynevelési szemle« cím alatt.)

A Szent Család kis Követe. (Pécs.) A názárethi szent család és a Szent-József társulatának közlönye. Szerk. Virág Ferencz. Nyom. Taizs József. XV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 1 kor. 44 fill.

Szent Gellért. (Pannonhalma.) Ifjúsági hitazonoklati folyóirat. Szerk. és kiadja Schermann Egyed. Nyom. az egyházmegyei nyomda Győrött. VI. évf. Megj. évenként 10-szer. Ára 8 kor.

Szilágyvármegyei Tanügy. (Zilah.) Szerk. Havas Antal. Kiadja a szilágyvármegyei általános tanítótestület. Nyom. Seres Samu. VII. évfolyam. Megjelenik évenként 10-szer. Ára 2 kor.

A Szőlőben. (Gyöngyös.) (Ezelőtt: »Egy év a szőlőben«.) Szerk. és kiadó: Tulajdonos Csomor Béla. Nyom. Sima D. XIII. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Tanítótestületi Értesítő. (Torda.) A Torda-Aranyos vármegyei ált. tan. testületnek havonként megjelenő hivatalos közlönye. Szerk. Csiky Viktor. Nyom. Füssy és Sztupjár. VI. évf. Ára 2 kor. Tagoknak 1 korona.

Tanügyi Értesítő. (Besztercze.) A »Besztercze-Naszód vármegyei ált. tanító-egyesület« és a vármegyei kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye. Szerk. Sebestyén József. Nyom. Botschár Tivadar. IX. évfolyam. Evenként 10 szám. Ára 4 korona.

Tanügyi Értesítő. (Besztercebánya.) A zólyomvármegyei m. kir. tanfelügyelőség és a zólyomvármegyei általános tanítóegyesület hivatalos közlönye. Szerk. Szokolszky Rezső. Nyom. Hungaria kny. I. évf. Megj. havonként. Ára 3 kor. Tagoknak ingyen.

Tanügyi Értesítő. (Győr.) A győrvidéki tanító-egyesület hivatalos lapja. Szerk. dr. Tell Anasztáz és Benedek Vincze. Nyom. Heckenast és Gróf kny. XXVII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Tanügyi Értesítő. (Komárom.) A komárommegyei tanító-testület közlönye. Szerk. Lakatos Károly. Nyom. Spitzer Sándor. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Tanügyi Értesítő. (Szatmár.) A szatmárvármegyei általános tanító egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Kótai Lajos. Nyom. Kalik és Szeremy. III. évf. Megjelenik havonként. Ára évenként 1 kor.

Tanügyi Értesítő. (Székesfehérvár.) Szerk. Magó Károly. Nyom. Csitány K. és tsa. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Tanügyi Tanácskozó. (Deés.) A szolnok-dobokamegyei tanító-testület hivatalos közlönye. Szerk. Daday István. Nyom. Demeter és Kiss. XI. évfolyam. Megjelenik évenként 10-szer. Ára 2 kor. 40 fill. Tagoknak tagsági díj fejében jár.

Telekkönyv. (Szeged.) Szerk. Káplány Géza. Nyom. Nagy Elek Czeglédén. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Temesi Gazda. (Temesvár.) A Temesvármegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja. Szerk. De Pottère Brúnó. Nyom. Unio kny. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Természettudományi Füzetek. (Temesvár.) A Délmagyarországi termé-

szettudományi társulat közlönye. Szerk. Tökés Lajos. Nyom. Uhrmann Henrik. XXVIII. évfolyam. A társulat tagjai tagdíj fejében kapják.

Theologiai Szaklap. (Pozsony.) Szerk. Raffai S., Hornyánszky A., Pokoly József, Tüdös István. Nyom. Wigand F. K. III. évf. Megjelenik negyedévenként. Ára 6 kor.

A Torontálmezei Gazdasági egyesület Értesítője. (Nagybecskerek.) Szerk. Marton Andor. Nyom. Pleitz Fer. Pál. XIX. évfolyam. Megjelenik 6 füzeten. Ára 2 kor. A tagok díjtalanul kapják.

Történelmi és régészeti Értesítő. (Temesvár.) A Délmagyarországi történelmi és régészeti múzeumi társulat közlönye. Szerk. Berkeszi István. Nyom. a csanád-egyházmezei nyomda. XX. (új) évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 8 kor. A társulati tagoknak ingyen jár.

Unitárius Közlöny. (Kolozsvár.) Szerk. Boros György. Kiadja a Dávid Ferencz egylet. Nyom. Gámán János örököse. XVII. kötet. Megj. havonként. Ára 2 korona 40 fillér. Egyleti tagoknak 2 korona.

Városi Közlöny. (Temesvár.) Hivatalos folyóirat. Kiadja a városi tanács. Nyom. Csendes Jakab. VII. évfolyam. Megjelenik havonként.

Vasárnapi Tanító. (Hajdú-Böszörmény.) Szerk. Balogh Lajos. Nyom. Hoffmann és Kronowitz Debreczen. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Veszprémvármegyei Gazdasági Értesítő. A »veszprémvármegyei gazdasági egyesület« hivatalos közlönye. Szerk. Paur Ödön. Nyom. Krausz A. fia. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Tagok ingyen kapják.

V. H. O. Sz. (Szeged.) A vidéki hírlapírók országos szövetségének hivatalos értesítője. Szerk. a Szövetség titkára. Nyom. Endrényi Imre. VIII. évfolyam. Meg nem határozott időben jelenik meg. A szövetség tagjainak ingyen jár.

A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület Értesítője. (Zala-Egerszeg.) Szerk. Orosz Pál. Nyom. Unger Antal. 1904. évfolyam.

Zentai Gyorsíró. Szerk. Fülöp Adorján. Nyom. Traub B. és trsa Szeged. IV. évf. Megjelenik évenként 10 szám. Ára 2 korona.

Összesen: 138.

II. TÖBBNYELVŰ FOLYÓIRATOK.

a) BUDAPESTEN.

Annales historico-naturales Musei Nationalis Hungarici. A Magyar Nemzeti Múzeum Természettudományi osztályainak folyóirata. (Magyar, német, francia, latin.) (A Természettudományi Füzetek folytatása.) Szerk. dr. Horváth Géza. Nyom. a Franklin-társ. II. évf. Évenként 2 füzet. Ára 30 kor.

Aquila. (M. és német.) Szerk. Herman Ottó. Kiadja a Magyar Ornithologiai Központ. Nyom. a Franklin társ. XI. évf. Évenként 4 füzet. Ára 10 korona.

Budapest Főváros Statisztikai Havifüzetei. Monatshefte des Budapesti Communal-Statistischen Bureaus. (M. és német.) Szerk. Kőrösy József. XXXII. évf. Nyom. a Székesfővárosi házi nyomda. Ára 8 kor.

Egészségőr. (M. és német.) A »Zion« jótékonyági egylet népszerű közlönye. Nyom. Berkovits János. IX. évf. Megjelenik havonként. Tagoknak ingyen jár.

Export-Revue. (Magy., német, francia, angol.) Szerk. és kiadja Zerkowitz Emil. Nyom. Athenaeum. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 10 kor.

Férfi Szabó. (Magyar-német.) Szerk. Stikarovszky Norbert. Nyom. Fried és Krakauer. V. évf. Havonként. Ingyen küldetik.

Földrajzi Közlemények. Bulletin de la Société Hongroise de Géographie. (M. francia kivenettel.) Szerk. Cholnoky Jenő. Nyom. Fritz Ármin. XXXII. kötet. Évenként 10 füzet. Ára 10 kor. Tagoknak ingyen.

Földtani Közlöny. Geologische Mittheilungen. (M. és német.) Szerk. Dr. Pálffy Mór. Nyom. a Franklin társ. XXXIV. kötet. Megjelenik havonként. Ára 10 kor. Tagoknak ingyen.

Havi Füzetek. (M. és német.) Szerk. és kiadja Dvorzák János. Nyom. Müller Károly. 1904. Havonként. Ingyen.

Hungaria. A magyar általános takszervezet részv. társaság váltóüzletének sorsolási tudósítója. Verlosungs-Anzeiger stb. Szerk. Weil Miklós. Nyom. Neuwald Illés. I. évfolyam. Havonként. Ára 4 kor.

Journal Universel. Publication bimensuelle polyglotte. (Francia-magyar.) Szerk. Rónai Fr. Nyom. Pesti könyvny. r. t. I. évf. Megj. kéthavonként. Ára 12 kor.

Keleti Szemle. Közlemények az uralajtajai nép- és nyelvtudomány köréből. (*Revue Orientale.*) (Magyar, német, angol, francia.) Szerk. Kúnos Ignác és Munkácsi Bernát. Nyom. a Franklin társ. V. évf. Megj. évenként háromszor. Ára 8 kor.

Kőfaragó. (Magyar és német.) Szerk. Steidl István. Nyom. Fried és Krakauer. V. évf. Havonként. Ára 1 kor. 20 fillér.

Magyar Botanikai Lapok. — Ungarische botanische Blätter. (M. és német.) Szerk. Alföldi Flatt Károly. Nyom. Pallas r. t. kny. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 10 kor.

Magyar kir. Postatakarékpénztári Közlöny. (Magy. és horvát.) Nyom. a Pallas r. t. XIX. évf. Megjelenik havonként.

Magyar Nemes-Fémipar. (Ungarische Edelmetall-Industrie.) (Magyar és német.) Szerk. Révész Károly. Nyom. Légrády testvérek. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Magyar Nők Lapja. (Magyar és német.) Ungarische Frauen-Zeitung. Szerkeszti Szóllósy Mihály. Nyom. Wodianer F. és fiai. I. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Magyarország és a Nagyvilág. (Magy.-német.) Ungarn und die Weitewelt. Szerk. Dessewffy Arisztid. Nyom. Hornyánszky Viktor. III. évf. Megj. havonként. Ára 3 kor.

Országos Fogászati Szemle. (Magyar és német.) Revue der Zahntechniker Ungarns. A fogtechnikusok országos szövetségének hivatalos közlönye. Szerk. Prohászka Henrik. Nyom. Adler K. II. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor.

Rovartani Lapok. (Német kivonattal.) Szerk. Abafi Aigner Lajos és Csiki Ernő. Nyom. Schmidl Sándor. XI. kötet. Évenként 10 szám. Ára 8 kor.

Szabók szaklapja. (Magy. és német.) Schneider Fachblatt. Szerk. Honti Géza. Nyom. Fried és Krakauer. XII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Szt-Lukács-fürdő. (Melléklete román ny.) Szerk. Bosányi Béla. Nyom. Pesti nyomda r. t. XVII. évfolyam. Megjelenik havonként.

La Toilette. (Magy. és német.) Szerk. Krausz Adolf. Nyom. Buschmann F. XXIII. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Varrógép-, kerékpár- és automobil-ujság. (Magyar-német.) Nähmaschinen-, Fahrrad- u. Automobil-Zeitung. Szerk. Sándor Gyula. Nyom. Országos központi közlési ny. II. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor.

Összesen 24.

b) VIDÉKEN.

Bácskai Kis Gazda. (Hódság.) A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület Hódság-járási fiók-egylet hivatalos közlönye. (Magyar és német.) Szerk. Wissinger Richárd. Nyom. Raab János. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. Tagoknak ingyen.

A Bécsi »Allgemeine Versorgung-Anstalt« tagjai érdekeinek megvédését célzó pozsonyi egyesület közleményei (Pozsony). Szerk. Angermayer Károly. 1904. Megjelenik ? Ára ?

Concordia. (Pozsony.) A pozsonyi »Concordia« Gabelsberger-gyorsíró-egyesület közlönye. (Magy. és német.) Szerk. Theiss. Nyom. Wigand F. K. XIX. évf. Évenként 6 szám. Ára 2 kor. 40 fill.

Délmagyarország. (Vajszka.) Južna Ugarska. (Magyar-horvát.) Szerk. Dr. Tumbász István. Nyom. Bittermann József. Szabadkán. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

D. M. K. E. (Szeged.) A délmagyarországi magyar közművelődési egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Gallovich Jenő. Nyom. Várnay L. I. évf. Megjelenik havonként. Tagdíj fejében jár.

Délvidéki Ifjusági Közlöny. (Temesvár.) Szerk. Farkas János. Nyom. Csanádegyházmegyei kny. I. évf. Megj. havonként. Ára 6 kor.

Értesítő az Erdélyi Múzeum-Egylet Orvos - Természet - Tud. Szakosztályából. — Sitzungsberichte der Medicinisch-Naturwissensch. Section des Siebenbürgischen Museumvereins. (M. és német.) Szerk. Szabó Dénes és Fabinyi Rudolf. Nyom. Ajtai K. Albert. XXIX. évf. Megjelenik időközönként. Ára 6 kor.

Magyar Földbirtokos. — Ungarischer Grundbesitzer. (Sopron.) (M. és német.) Szerk. Breuer Lajos. Nyom. Röttig Gusztáv. V. évf. Megjelenik kéthavonként. Ingyen.

Új bács-kulai Hírlap. (Kula.) Társadalmi és közgazdasági közlöny. (Magy. német.) Szerk. Peitsche János. Nyom.

Csanádegyházmegyei kny. Temesvár. I. évf. Megj. időszakonként. Ára 4 kor.

Vasvármegyei Tűzrendészeti Közlöny. (Szombathely.) (Melléklete német.) Szerk. Barabás István. Nyom. Bertalanffy József. XI. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Összesen 10.

III. NEM-MAGYAR NYELVŰ FOLYÓIRATOK.

I. Németek.

a) BUDAPESTEN.

Allgemeine Rundschau. Szerk. Brody H. Nyom. Goldschmidt Testvérek. 1904. évf. Időhöz nem kötve jelenik meg. Ára 24 kor.

Bauarbeiter. Organ für die Interessen aller im Baugewerbe beschäftigten Arbeiter Ungarns. Offizielles Organ des Fachvereins der ungarländischen Bau- und deren Hilfsarbeiter. Szerk. Garbai Sándor. Nyom. Fried és Krakauer. II. évf. Havonként. Ára 2 kor. 40 fill. (Az »Építőmunkás«-sal együtt jelenik meg.)

Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. Szerk. dr. Herrmann Antal. Ny. Hornyánszky Viktor. VI. kötet. Megj. időközönként.

Mitteilungen aus der Schmal-spurbranche. Szerk. Nágel Zsigmond. Nyom. Hornyánszky Viktor. V. évfolyam. Megjelenik havonként.

Orient. Organ der symb. Grossloge von Ungarn. Szerk. Pay'r Ede. Ny. Márkus Samu. XVI. (= 29.) évfolyam. Havonként jelenik meg. Tagoknak ingyen.

Pharmakotherapeutische Rundschau. Mitteilungen aus dem Gebiete der Organtherapie. Szerk. Richter Gedeon. Nyom. Franklin-társ. I. évf. Megjelenik negyedévenként. Ingyen.

Pietät. Central-Fachorgan für Leichenbestattungen, Aufbahrungen und alle ins Fach schlagenden Angelegenheiten. Szerk. Hohenberg Ferencz. Nyom. Posner Károly Lajos és fia. I. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Sanct-Antonius Blätter. Szerk. Buday Alfréd. Nyom. Pázmáneum kny. V. évf. Évenként 12 füzet. Ára 2 kor.

Ungarische Biene. Szerk. Binder Iván. Kiadja a Magyar Méhészek Egyesülete. Ny. Brózsa Ottó. XXXII. évf. Havi folyóirat. Ára 6 kor., az egyesület tagjai 4 kor. tagdíj fejében kapják.

Ungarische medicinische Revue. Szerk. és kiadja Schneider Siegfried. Nyom. Spatz Henrik. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Ungarische pädagogische Revue. Szerk. Szöllösi Jenő. Nyom. Schlesinger Vilmos. 1904. Megjelenik havonként. Ára 7 kor. 20 fill.

Ungarische Rundschau. Familienmonatsschrift für Belletristik, Kunst, Literatur, Wissenschaft und sociale Interessen. Szerk. Kun Jenő. Nyom. Európa kny. I. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor. 40 fill.

Zeitschrift für Ungarisches Öffentliches und Privatrecht. Szerk. Ságody (Sgalitzer) Gyula. Nyom. Európa kny. X. évf. Meg nem határozott időben jelenik meg. Ára 20 korona.

Összesen: 13.

b) VIDÉKEN.

Die **Advokatur- und Notariatskanzlei.** Unparteiisches Fachblatt zur Förderung der Berufs- und Standesinteressen der Advokatur- und Notariats-Beamten in Oesterreich. (Bécs.) Szerk. Haustein József. Nyom. Röttig Gusztáv. Sopron. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Akademische Blätter. (N.-Szeben.) Organ d. siebenbürgisch-sächsischen Hochschüler. Szerk. Georg Barthmes. Ny. Krafft Vilmos. VIII. évf. Megj. havonként. Ára 4 korona.

Allgemeiner Mühlen-Markt. (Bécs.) Fach- und Offertenblatt für den gesammten Geschäftsverker der Mühlen- und Sägenbranche. Szerk. Pöech József. Nyom. Alkalay Adolf és fia. Pozsony. V. évf. Megj. havonként. Ára 4 korona.

Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde. (N.-Szeben.) Uj folyam. Ny. Krafft Vilmos. XXXIII. köt. Időhöz nincs kötve. Kötete 4 kor. 20 fill.

Berith am. (Lipcese.) Ein Monatsblatt zur Belehrung u. Unterhaltung. Szerk. Dalman Gusztáv. Nyom. Márkus Samu. Budapest. XII. évf. Megjelenik havonként. Ára ?

Briefmarken-Courier. (Temesvár.) Zeitschrift für Philatelie. Organ des Ver. intern. Briefmarken Sammler Vereins in Temesvár. Szerk. dr. Mayo Sándor. Nyom. Lustig Mór, Budapest. I. évf. Havonként. Ára 2 márka.

Correspondenz Lewy. (Bécs.) Organ der Theater- und Concert-Agentur Gustav Lewy. Szerk. Lewy Richárd. Nyom. Alkalay Adolf és fia, Pozsony. XXVII. évf. Megj. havonként. Ára ?

Gut Licht! (Bécs.) Zeitschrift für Amateur-Photographie. Szerk. Richter R. Nyom. Röttig Gusztáv. Sopron. III. évf. Havonként. Ára 5 kor.

Heilmittel-Revue. (Bécs.) Therapeutisches Organ, mit dem Beiblatt »Balneotherapeutische Revue« Szerk. Goldmann Hugó. Nyom. Röttig Gusztáv, Sopron. II. évf. Megj. havonként. Ingyen küldetik.

Jahrbuch für die Vertretung und Verwaltung der evangelischen Landeskirche A. C. in den siebenbürgischen Landesteilen Ungarns. (Nagy-Szeben.) Kiadja a tartományi consistorium. Ny. Drotleff József. XII. kötet. Időhöz nincs kötve. Ára 2 kor. 40 fill.

Korrespondenzblatt des Vereins für siebenbürgische Landeskunde. (N.-Szeben.) Szerk. dr. Schullerus A. Ny. Krafft Vilmos. XXVII. évf. Havonként jelenik meg. Ára 2 kor.

Das Literarische Deutsch-Oesterreich. Unabhängige illustrierte Monatschrift für Literatur, Theater, Kunst und Politik. (Bécs.) Szerk. Richter Rudolf. Nyom. Röttig G. Sopron. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Monatlicher Anzeiger des Christlichen Vereins Junger Männer. (Bécs.) Szerk. Haberl János. Ny. Hornyánszky Viktor Budapest. VIII. évf. Havi lap. Ára 60 fillér.

Monatsschrift für die Geschichte u. Wissenschaft des Judentums. (Boroszló.) Szerk. és kiadja Braun M. Nyom. Alkalay Adolf és fia. Pozsony. XLVIII. évf. Megjelenik havonként. Ára 9 kor.

Nachrichten des Soproner Comitats - Agricultur-Vereins. (Sopron.) Nyom. Romwalter Alfréd. 1904. évf. Megjelenik időközönként.

Neppendorfer Blätter. (Nagyszeben.) Szerkesztő Botschner I. I. Nyom. Drotleff József. II. évf. Megj. havonként. Ára 1 kor. 50 fill.

Österreichische-Ungarische Revue. (Bécs.) Szerk. Habermann Gyula. Nyom. Röttig G. Sopron. 1904. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 19 korona 20 fill.

Schul- u. Kirchenbote. (Brassó.) (Lásd az újságok között.)

Ungarländisches Rauchfangkehrer Fachblatt. (Nyitra.) Szerk. Ronchetti Oszkár. Nyom. Kapsz és Kramár. II. évf. Megj. havonként. Ára 8 kor.

Volksgesundheit. (Medgyes.) Szerk. Siegmund Henrik. Nyom. Reissenberger G. A. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. 80 fill.

Zeitschrift für Handel und Gewerbe. (Bécs.) Organ des Verbandes der Ganzfabrikaten-Industrien. Szerk. dr. Herbatschek Henrik. Nyom. Röttig Gusztáv, Sopron. X. évf. Megj. havonként. Ára 12 kor.

Zeitschrift des Internationalen Anwalt-Verbandes. (Bécs.) Szerk. Löszl Henrik. Nyom. Röttig Gusztáv. Sopron. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 5 kor.

Összesen: 21.

II. Olasz.

VIDÉKEN.

Liburnia. (Fiume.) Rivista bimestrale del »Club Alpino Fiumano«. Nyom. Mohovich E. III. évf. Kéthavonként. Ára 2 korona.

Összesen 1.

III. Szerbek.

VIDÉKEN.

НАУЧНОБРАНИ ПРАЧНИК. Szerk. Teodorovics Szvetozár. Nyom. Miletics Szvetozár. I. évf. Megjelen havonként. Ára 10 kor. 50 fill.

ЛЕТОПИСЬ МАТИЦЕ ЦРИККЕ. (Ujvidék.) Szerk. Száviits Milán. Ny. Popovits testv. 1904. évf. Évenként hat füzet. Ára 1 kor. 40 fill.

ПОЛЕТ. (Versecz.) Oktató, mulattató és nevelési folyóirat. Szerk. Pavlovics M. P. Nyom. Pavlovics M. P. I. évf. Megj. havonként. Ára 3 kor.

ЦИОМЕХАК. (Pancsova.) Szerk. és kiadja Martinovits Iván. Ny. Jovanovits testv. XII. évf. Havi lap. Ára 2 frt.

ЦРИКА БЕЗНА. (Versecz.) Szerk. Pavlovics Milán P. Nyom. Pavlovics Milán P. II. évf. Megj. havonként. Ára 5 kor.

ЖЕХСКИ СБЕТ. (Ujvidék.) A szerb jótékony-egylet lapja. Szerk. Varagyanin Árkád. Ny. Ivkovits György. XIX. évf. Havi lap. Ára 2 korona.

Összesen: 6.

IV. Tótok.

a) BUDAPESTEN.

Listy Svätého Antona. Szerk. Buday Alfréd. Ny. Pázmáneum kny. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Posol Svätého Antona. Szerk. Sándorfi Ede. Nyom. Stephaneum kny. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Összesen 2.

b) VIDÉKEN.

Časopis Museálnej Slovenskej Spoločnosti. (Turócz-Sz.-Márton.) Szerk. Sokolik A. Kiadja a tót nemzeti múzeum. Ny. részv.-társ. (Társlapja: Sbornik . . .) VII. évf. Évenként 6 szám. Ára 2 kor.

Černokňazník. (Turócz-Sz.-Márton.) Szerk. Čajda György. Ny. Részv. társ. XIX. évf. Havilap. Ára 4 kor.

Cirkevné Listy. (Liptó-Szent-Miklós.) Fel. szerk. Janoška György. Ny. Klimeš és Pivko. XVIII. évf. Havilap. Ára 6 korona.

Dennica. (Modor.) Ženský list pre poučenie a zábavu. Szerk. Vansová Teréz. Ny. Rohaček Simon. VII. évf. Havonként. Ára 3 korona.

Dolnozemský Slovák. (Ujvidék.) Politicko-spoločenský mesačník. Szerk. Mičátek L. Nyom. Rohaček Simon, Modor. II. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 1 kor 50 fill.

Hlas. (Szokolca.) Mesačník pre literaturu, politiku a otázku sociálnu. Szerk. Šrobár Vavro. Nyom. Klimeš és Pivko, Liptó-Szt.-Miklós. VI. évf. Megj. havonként. Ára 6 kor.

Hospodárske noviny. (Turócz-Szt.-Márton.) Časopis pre všetky odvetvia hospodárstva, domáci priemysel a národné hospodárstvo. Szerk. Kompis Péter. Nyom. Turócz-szt.-mártoni r. t. ny. V. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor.

Kazateľna. (Lenge.) Szerk. Osvald Fer. Rikhárd. Nyom. Salva Károly Liptó-Rózsahegy. XXIV. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Kráľovna Sv. Ruženca. (Trsztena.) Szerk. tul. Pironcsák István. Nyom. Trnkóczy József Alsókubinban. XVI. évf. Havi lap. Ára 1 kor. 60 fill.

Liptovsko-Oravske Noviny. (Liptó-Rózsahegy.) Szerk. Styk Aurél. Nyom. Salva Károly. III. évfolyam. Megj. havonként. Ára 1 kor. 50 fill.

Noviny malých s mnohými obrázkami. (Szenicze.) Szerk. kiadja és nyom. Bezso János. V. évf. Évenként 8 szám. Egyes szám ára 4 fill.

Obzor. (Liptó-Szielnicz.) Časopis prekospodárstvo, remco lo adomáci živos. Szerk. Babka György. Nyom. Salva Károly. XVI. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Politické články. (Besztercebánya.) Vychodia raz za mesiac. Szerk. Rippely Ede. Nyom. Machold F. I. évf. Megj. havonként. Ára 2 kor.

Posol b. Srdca Ježišového. (Nagy-szombat.) Szerk. Daubner Alajos. Ny. Winter Zsigmond. VIII. évf. Havi folyóirat. Ára 1 korona 60 fill.

Považské Noviny. (Vágújhely.) Politicko-spoločenský mesačník. Szerk. Hrušovszký Igor. Nyom. Rohacsek Simon Modorban. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 kor. 50 fill.

Praktický včelár. (Cserény.) Časopis venovaný záujmom včelárstva. Szerk. Pomekács M. Nyom. Machold F. Besztercebányán. I. évf. Megj. havonként. Ára 4 kor.

Rodina a Škola. (Turócz-Szent-Márton.) Časopis pre rodičov a učiteľov. Szerk. Vajansky Szvetozár Hurban. Nyom. a turócz-szent-mártoni részv. nyomda. V. évf. Megj. havonként. Ára ?

Sbornik museálnej slovenskej spoločnosti. (T.-Sz.-Márton.) Melléklet a Časopis Mus. slov. spoločnostihoz. Szerk. Sokolik A. Nyom. a turócz-szt.-mártoni kny. r.-t. IX. évf. Megjelenik évenként kétszer.

Slovenské Pohl'ady. (Turócz-Szent-Márton.) Szerk. és kiadó Škultéty József. Ny. a turócz-szt.-mártoni kny. r.-t. XXIV. évf. Havi folyóirat. Ára 10 kor.

Stráž Na Sione. (Modor.) Szerk.-kiadó Zoch Pál. Ny. Rohaček Simon Modoron. XII. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 2 kor.

Strom Serafický. (Szokolca.) Mesačník, venovaný pre terciárov III. Sv. Františka. Szerk. Zsekó Károly. Nyom. Teslik József. I. évf. Megj. havonként. Ára 1 kor. 50 fill.

Svetlo. (Vágújhely.) List spolkov modrého kríža. Szerk. Horvát János. Ny. Salva Károly. V. évf. Havonként. Ára 1 korona.

Zvolenské Noviny. (Zólyom.) Politicko-spoločenský mesačník. Szerk. Fajnor

Vladimir. Nyom. Klimes és Pivko, Liptó-Szt.-Mikló. I. évf. Megj. havonként. Ára 1 kor. 50 fill.

Összesen: 23.

V. Horvát.

BUDAPESTEN.

Crvena Sloboda. Radnički list. Szerk. Hudić Iván. Nyom. Krammer és Erhardt. III. évf. Havonként. Ára 1 kor. 20 fill.

Összesen: 1.

VIDÉKEN.

Naša Snaga. (Zágráb.) Srednjoškolsko Glasilo. Szerk. Tušanović Dušan. Nyom. Krammer és Erhardt Budapesten. I. évf. Megj. havonként. Ára füzetenkint 50 fill.

Összesen: 1.

VI. Románok.

VIDÉKEN.

Advocatul Poporal. Főie juridică-administrativă. (Temesvár.) Szerk. Rotariu P. Nyom. Csirovics D. T. II. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Calicul. Humor și Satira. (Nagy-Szeben.) Szerk. Pop J. Nyom. Steinhansen T. utóda, Reissenberger Adolf. XVII. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Lumina Lumei. (Főia creștinilor botezati, numiți baptisti.) (Arad). Szerk. Slév György. Nyom. Réthy Lipót és fia. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Reuniunea învățătorilor, români dela școalele poporale confesionale orto-

dócse. (Arad.) Organ periodic oficios. Szerk. Moldován József. Nyom. Gör. kel. rom. egyházm. nyomda. I. évf. Időközönként. Ára 5 kor.

Stéua Diminetei. (Talpas.) Szerk. Brumár Mihály. Nyom. Székely I. Nagy-Szalonta. I. évf. Megj. havonként. Ára ?

Transilvania. (Nagy-Szeben.) Szerk. Diaconovich Kornél. Ny. Főegyházmegyei ny. XXXV. évf. Évenként 6 szám. Ára 10 korona.

Összesen: 6.

VII. Bunyevác.

VIDÉKEN.

Neven. (Szabadka.) Szerk. Sudarevics V.; Nyom. Kladek és Hamburger. XXI évf. Havilap. Ára 2 kor.

Összesen: 1.

VIII. Vend nyelven.

VIDÉKEN.

Nevtepeno poprijeta Devica Marija. (Szombathely.) Zmozna goszpa vogrszka. Szerk. Klekl József. Nyom. Szombathelyi egyházmegyei kny. I. évf. Megj. havonként. Ára ?

Összesen: 1.

IX. Esperanto nyelven.

VIDÉKEN.

Lingvo internacia. (Szegszárd.) Monata gazeto por la lingvo esperanto. Szerk. Fruictier Pál Upsalában. Nyom. Lengyel Pál. IX. évf. Megjelenik havonként. Ára kor.

Összesen: 1.

ÖSSZEGEZÉS.

	Budapesten	vidéken	összesen
Magyar nyelvű folyóirat (ebből többnyelvű Budapesten 24, vidéken 10.)	239	149	387
Német nyelvű folyóirat	13	21	34
Olasz »	—	1	1
Szerb »	—	6	6
Tót »	2	23	25
Horvát »	1	1	2
Román »	—	6	6
Bunyevác »	—	1	1
Vend »	—	1	1
Esperanto »	—	1	1
Összesen	255	210	464

FÜGGELÉK.

A magyar nyelvű hirlapok és folyóiratok statisztikája
1780-tól 1904-ig.

SZINNYEI JÓZSEFTÓL

Az első magyar hirlap 1780. jan. 1-én jelent meg Pozsonyban (Rát Mátyás <i>Magyar Hirmondó</i> -ja). Budapesten 1788. okt. 8-án szerdán indult meg az első magyar rendes hirlap <i>Magyar Merkurius</i> címmel, hetenként kétszer járt, és Paczkó Ferencz betűivel nyomtatott Pesten. A második lap Pesten az 1806. jul. 2-án keletkezett <i>Hazai Tudósítások</i> : szerk. Kulcsár István. Ez volt az első magyar hirlap, mely 4-rét alakban jelent meg és hosszabb életű volt.	közölte, 52 volt a magyar hirlapok és folyóiratok száma.		
1830-ban 10 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.	1862. elején 65	1884. elején 482	
1840. elején 26 magyar lap volt hazánkban.	1863. » 80	1885. » 494	
1847-ben 33.	1864. » 70	1886. » 516	
1848—49-ben 86 magyar hirlap jelent meg.	1865. » 75	1887. » 539	
1850. elején 9 lap adatott ki magyar nyelven.	1866. » 81	1888. » 561	
1854. márcz. 5-én, mikor a <i>Vasárnapi Ujság</i> megindult, ezzel együtt 20 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.	1867. » 80	1889. » 600	
1861. elején, midőn az első évi rendszeres hirlapkimutatást a <i>Vasárnapi Ujság</i>	1868. » 140	1890. » 636	
	1869. » 163	1891. » 645	
	1870. » 146	1892. » 676	
	1871. » 164	1893. » 699	
	1872. » 198	1894. » 735	
	1873. » 201	1895. » 806	
	1874. » 208	1896. » 801	
	1875. » 246	1897. » 1100	
	1876. » 240	1898. » 1207	
	1877. » 268	1899. » 1103	
	1878. » 281	1900. » 1132	
	1879. » 321	1901. » 1156	
	1880. » 368	1902. » 1216	
	1881. » 356	1903. » 1262	
	1882. » 412	1904. » 1330	
	1883. » 427		
hirlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven.			

A Magyar Könyvszemle új folyama.

A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára 1893-ban a Magyar Könyvszemle új folyamát indította meg.

A folyóirat, mint a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának hivatalos kiadványa s a magyar bibliográfia egyedüli szakközlönye, 1876 óta áll a hazai tudomány érdekeinek szolgálatában. Első sorban a múzeumi könyvtár érdekeinek előmozdítására lévén hivatva, ismerteti annak egyes csoportjait; beszámol az évi gyarapodásról, a végzett munkáról és teljes megbízható képet ad a könyvtár belső életéről. Ismerteti a hazai és külföldi könyv- és levéltárakat, kiváló figyelmet fordítva ezek magyar és különleges bibliografiai vonatkozású anyagának felkutatására és közzétételére. Számot ad a hazai és külföldi könyvészeti irodalom termékeiről s figyelemmel kíséri a külföldi irodalomban hazánkra vonatkozó kiadványait.

A Magyar Könyvszemle évnegyedes füzetekben, évenként márczius, június, szeptember és december hónapokban jelenik meg 24—26 ívnyi terjedelemben több műmelléklettel. Előfizetési ára egész évre 6 korona, a könyvtárosi forgalomban 8 kor.; egy-egy füzet ára 2 kor.

Az előfizetési pénzeket a **Magyar Nemzeti Múzeum pénztári hivatala** fogadja el; a folyóirat szellemi részét érdeklő közlemények a **szerkesztő czimére** a **Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárába** küldendők.

A Magyar Könyvszemle régi és új folyamainak kötetei kaphatók *Ranschburg Gusztáv* könyvkereskedésében, Budapest, *IV. Ferencziek-tere 2.* A régi folyam 2—16. kötetének ára kötetenkint 4 korona, az új folyam 1—10. kötetének ára kötetenkint 8 korona. Az előfizetések ezentúl is a *Magyar Nemzeti Múzeum pénztári hivatalához* küldendők.

Megjelent és a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában kapható: *A hazai hírlapirodalom 1903-ban. I. A magyar hírlapirodalom, id. Szinnyei Józseftől. II. A nem magyar nyelvű hírlapirodalom, Kereszty Istvántól. III. Folyóiratok. Horváth Ignácztól. Függelék: A magyar nyelvű hírlapok és folyóiratok statisztikája, id. Szinnyei Józseftől. Ára 1 kor. 10 fillér.*

MAGYAR KÖNYVSZEMLE. — REVUE BIBLIOGRAPHIQUE HONGROISE.

Publiée par la bibliothèque Széchényi du Musée National Hongrois.
Directeur: M. François Kollányi.

Quatre livraisons par an; prix du volume | Nouvelle série. XIII. volume. 3-ième
6 couronnes = 6 francs = 5 marcs. | livraison. Juillet—Septembre 1905.

SOMMAIRE.

Dr. Ladislav Esztegár (†). Les manuscrits originaux de la trilogie épique »Toldi« au Musée National Hongrois	193
Dr. Frédéric Ahn . Les imprimés hongrois de Jean Mannel (dit Manlius) (1582—1604.) Deuxième et dernière partie	238
Ignace Horváth . La Bibliothèque de Jean François Reviczky de Revisnye en 1742.	246
Indicateur officiel . Rapport sur l'état de la Bibliothèque Széchényi du Musée Nat. Hongrois dans le second trimestre de 1905	259
La bibliothèque de l'Académie des Sciences hongroise en 1904.	263
La bibliothèque Somogyi de Szeged dans le second semestre de 1904.	265
Littérature . Paul Heitz, Hundert Kalender-Inkunabeln Par le <i>dr. Paul Gulyás</i> . — Jules Kóssa, Bibliographie vétérinaire hongroise. Par — <i>ly</i> —. — Hinrichs Halbjahrs-Katalog der im Deutschen Buchhandel erschienenen Bücher, etc. par le <i>dr. Albert Gárdonyi</i> . — Revue des périodiques étrangers	268
La littérature bibliographique hongroise dans le second trimestre de 1905 . Par Ignace Horváth	278
Notices . Nominations à la bibliothèque du Musée Nat. hongrois. Georges Ráth † (r). Le P. Henri Denifle † (<i>A. A.</i>) Rétablissement de la Bibliothèque Nationale de Torino. (— <i>sp</i> —). Bibliothèque centrale des Honvéd. (<i>L. K.</i>) L'édifice nouvelle de l'archive de Bâle. (<i>γ.</i>) Éloge en vers du Musée National Hongrois par Georges Rohonyi (<i>π.</i>)	280
Changements dans l'état des imprimeries en Hongrie du 16 juin au 15 septembre	588
Appendice . Répertoire des journaux de Hongrie en 1904. I. Les journaux hongrois. Par <i>Joseph Szinnyei père</i> . II. Les journaux en langues étrangères. Par <i>Étienne Kereszty</i> . III. Les revues. Par <i>Ignace Horváth</i> . Statistique des journaux et revues hongrois de 1780 à 1904. Par <i>Joseph Szinnyei père</i>	1—65

Siège de la rédaction et de l'administration: *Magyar Könyvszemle Budapest, Musée National Hongrois.*